

30 April : Verjaardag van H.M. Koningin Juliana

SPANJE

In Spanje regeert nog steeds dictator Franco.

Veel dictators regeren er niet meer in de wereld. Onlangs (dat herinneren sommigen van jullie zich nog wel) hebben we in O.E.K. verteld van Péron, de dictator in Argentinië. Geen wonder dat die twee collega's vrienden zijn!

In de tweede wereldoorlog is Spanje **neutraal** gebleven. Franco heeft de andere collega-dictators, Hitler (Duitsland) en Mussolini (Italië), niet geholpen, maar evenmin de **geallieerden**.

Spanje is van ouds een Rooms

land. Steeds heeft men het daar de Protestanten moeilijk gemaakt. Te vuur en te zwaard heeft vooral koning Filips II de ketters vervolgd. Zo erg, dat er van het Protestantisme weinig overbleef.

En al is de manier van vervolgen anders geworden, de haat tegen de ketters is gebleven. Zo mag een Protestant in Spanje geen ambt bekleden. In 't leger kan hij geen officier worden. Als een Protestant sterft, mag hij niet op de gewone begraafplaats begraven worden, want die zijn van de Roomsens, dat is „gewijde” grond.

De Protestanten moeten hun doden maar ergens anders begraven.

Huwelijken worden in Spanje door de priester gesloten. Als Protestanten willen trouwen, is een kerkelijke huwelijksbevestiging niet voldoende. Zij moeten door de rechter getrouwd worden, anders wordt zo'n huwelijk niet erkend. Daarbij moeten bruid en bruidegom echter verklaren, dat ze nooit tot de Roomse Kerk hebben behoord. Kunnen ze die verklaring niet geven, dan weigert de rechter het huwelijk te voltrekken.

Je begrijpt dus wel, dat iemand, die vroeger Rooms was en later tot het Protestantisme bekeerd is, in Spanje eigenlijk nooit kan trouwen.

Het heet, dat er in heel Spanje maar een 200 kerkjes zijn. Gemakkelijk te herkennen zijn ze niet. Je vindt ze niet zo gauw. Een naam of tekst mag er niet opstaan. Een toren of klok

Voor het bouwen van een nieuwe kerk wordt tegenwoordig geen toestemming meer gegeven. Er zijn trouwens grote plaatsen genoeg, waar maar zo weinig Protestanten zijn, dat ze onmogelijk het bouwen van een kerk zouden kunnen bekostigen. Dus dan maar godsdienstoefening houden thuis? Ja, maar dat mag zo maar niet! Daar is vergunning voor nodig, en die krijgt men maar zelden.

Ook moet men oppassen, dat de psalmen niet zo luid worden gezongen, dat men het buiten kan horen, want dat is strafbaar!

Een Spanjaard, die een Bijbel of een godsdienstig boek wil kopen, is niet zo gauw klaar, want aan de invoer van Bijbels en protestantse geschriften worden allerlei moeilijkheden in de weg gelegd.

Van godsdienstvrijheid is dus in Spanje geen sprake. Wel van haat.

Protestantse scholen zijn er niet meer. Die er nog waren zijn op last van de autoriteiten gesloten. De kinderen moeten maar op Roomse scholen onderwijs ontvangen.

Maar de haat gaat nog verder. Er is één bisschop, die herhaaldelijk het Spaanse volk waarschuwt tegen de „Protestantse ketterij”. 't Gevolg is, dat soms een troep jonge heethoofden een aanval doet op de Protestantse kerken. Onlangs gebeurde dit nog in Sevilla, waar maar één kerkje staat. De predikant werd mishandeld en Bijbels en kerkboeken op een hoop gegooid en verbrand.

Zo zijn er de laatste jaren tientallen kerkjes door fanatieke roomsen vernield. Is 't niet verschrikkelijk?

't Schijnt erg moeilijk te zijn om de vervolgte christenen in Spanje te helpen. Telkens weer wordt de hulp uit het buitenland tegengewerkt of verboden. Eén ding kunnen de Spaanse autoriteiten niet verhinderen. Dat is het gebed van Gods volk voor hun verdrukte broeders in Spanje.

Zullen we er om denken?

mogen ze evenmin hebben. De voor-gevel van zo'n kerk mag niet aan de openbare straat staan.

WIE

wordt president in Amerika?

Eigenlijk deugt dit opschrift niet helemaal. Amerika bestaat immers niet uit één, maar uit verschillende landen. Noem er maar eens enkele uit Noord- en uit Zuid-Amerika.

Toch is het wel duidelijk, welk land bedoeld wordt, als er staat: **Wie wordt president in Amerika?** Want er is één staat, die voornamer is dan de andere, een staat, die we gewoonlijk Amerika noemen. De eigenlijke naam is: **United States of Amerika** (d.w.z. Verenigde Staten van Amerika) kortweg aangeduid met de drie beginletters **U.S.A.**

Die U.S.A. vormen samen een **republiek**. Aan het hoofd staat dus een **president**. Het Amerikaanse volk gaat elke 4 jaar naar de stembus om een president te kiezen. Dat zal dit jaar in de maand November weer plaats hebben. En al duurt het dus nog ongeveer zeven maanden, toch heerst er al spanning, in verband met de vraag, wie nu president zal worden.

Jammer genoeg vragen verreweg de meeste kiezers zich niet af, of de nieuwe president een gelovig man is, die zijn hulp en kracht van God begeert. Zij willen eerst uitmaken of de nieuwe **functionaris** een **democraat** of een **republikein** moet zijn. Want tussen die beide partijen gaat het in Amerika. 'k Zal maar niet proberen, je het verschil tussen die twee uit te leggen, want dat wordt te moeilijk. Meestal is de democratische partij de grootste, zodat nu al twintig jaar lang presidenten uit die partij aan het bewind zijn geweest. De laatste zeven jaar is dat nu president Truman geweest. Vier jaar geleden is hij door het Amerikaanse volk herkozen. Zou hij zich nog weer **candidaat** stellen? Of zou hij er genoeg van hebben?

En waren er dan nog meer kandidaten uit zijn partij? Wie zouden de republikeinse kandidaten worden? 't Waren allemaal vragen voor de Amerikanen, die langzamerhand beantwoord worden. Maar het antwoord op de grote vraag: „Wie zal de volgende vier jaar zijn intrek nemen in het Witte Huis?” (zoals het paleis in Washington genoemd wordt), dat antwoord kan pas in November gegeven worden.

Lange tijd was het nog onzeker, of

President Truman

Truman zich herkiesbaar zou stellen. Zelf liet hij zich er niet over uit. Veel democraten meenden zelfs, dat de enige kans op een democratische overwinning hierin bestond, dat Truman zich weer kandidaat stelde.

Zij zijn teleurgesteld, want onlangs heeft de president verklaard, dat hij dit niet zou doen. Hij wenste niet nog eens vier jaar president te zijn. Mevrouw Truman is er erg blij om. Zij voelde zich in het Witte Huis als

14 April 1912

DE RAMP VAN DE TITANIC

Veertig jaar geleden werd de Titanic (uitspr. taitènik) afgebouwd. Het was het grootste schip ter wereld. Het mat 45000 ton. Engeland was trots op dit wonder van bouwkunst. Dit schip zou zelfs niet kunnen zinken!

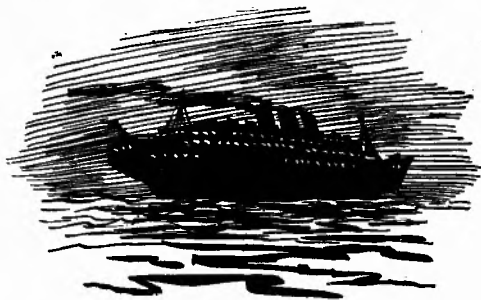
Er waren 15 waterdichte schotten in aangebracht, zodat het schip was verdeeld in 16 afdelingen. Kreeg het schip een lek, dan liep een afdeling vol water, maar het schip bleef toch drijvend. Dit schip kon, volgens de mens, de zwaarste stormen trotseren.

De eerste tocht van het trotse schip zou voor velen een pleziertochtje zijn van Southampton naar New York. Aan boord waren ruim 1300 passagiers. De bemanning telde 885 koppen.

Zondag 14 April naderde de Titanic de buurt van New Foundland. Een gebied waar zich ijsbergen bevonden. De marconist ontving de gehele dag waarschuwingen. Het schip voer echter door met een snelheid van 22 knopen per uur (1 knoop is 1852 m).

In het kraaiennest zat de uitkijk. Hij moest uitkijken en waarschuwen voor gevaar. De nacht was licht, de

zee kalm en er hing geen mist, zoals dat meest in de nabijheid van ijsbergen het geval is.

Rustig waren de passagiers gaan slapen, vertrouwend op het „onzinkbaar schip”. Ook de kapitein stond niet op de brug, maar was eveneens gaan slapen. Zijn officieren konden het immers best af op zo'n schip!

Om 11 uur had het schip, de „Californian”, dat in de buurt voer, nog gemeld: „Wij liggen stil, ijs aan alle kanten”.

De „Titanic” voer met dezelfde snelheid verder....

Even na middernacht gebeurde het! De uitkijk in het kraaiennest meldde:

een goudvis in een aquarium, zoals ze zei.

Nu moeten de democraten op zoek naar een nieuwe kandidaat. Er zijn wel liefhebbers, maar zoals de zaken nu staan, lijkt het er veel op, dat de republikeinen het deze keer zullen winnen bij de verkiezingen. Vooral ook, omdat één van de voorlopige kandidaten generaal Eisenhower is. Iedere Amerikaan kent hem. In de laatste oorlog was hij opperbevelhebber van de geallieerde legers. Hij, als overwinnaar van de Duitsers, is erg populair. Vooral bij de duizenden soldaten, die onder hem gediend hebben, en als hij straks bij de verkiezingen kandidaat is, zullen zijn tegenan-

didaten in hem een geduchte mededinger hebben.

„Ijsberg, recht vooruit”.

De eerste stuurman liet ogenblikkelijk het roer wenden en commandeerde de de machinekamer: „Stop — volle kracht achteruit.”

De „Titanic” schoof, 40 seconden later, rakelings langs de ijsberg heen. Een zucht van verlichting steeg op van de brug. Gelukkig!

Maar onder het water was de bodem door de scherpe ijsblokken geraakt. De scheepswand werd onder de zeespiegel over een lengte van 100 meter opengescheurd. Zes waterdichte afdelingen liepen onmiddellijk vol. Hierbij was ook de machinekamer. De gevaarlijkste afdeling van alle!

De gewekte gezagvoerder en zijn officieren begrepen nu dat het „onzinkbare” schip zou vergaan. Hoe lang zou het nog blijven drijven?

De passagiers hadden geen schok gevoeld en sliepen rustig door. De stewards moesten de passagiers waken, maar deze geloofden niet aan gevaar. Men had er de gehele reis niet aan gedacht. De gewone voorzorgsmaatregelen, de sloepen-repetities, waren niet genomen.

De eerste reddingsbootjes hingen gereed. De passagiers konden niet geloven in het grote gevaar. Ze hadden geen zin om in een klein bootje, de koude zee op te gaan!

De bemanning was niet ervaren genoeg om de passagiers te dwingen, rustig te vertrekken. De sloepen voeren af, slechts half bemand.

Eindelijk beseften de overgeblevenen de ernst van de toestand. Toen wilden ze wel in de kleine boten. Liefst allemaal tegelijk. Ze drongen naar de sloepen. De officieren traden streng op, zodat er geen paniek ontstond. Maar... er bleken veel te weinig reddingboten op het nieuwe schip te zijn! Vrouwen en kinderen gingen eerst. De mannen traden terug om te sterven.

De marconisten seinden onophoudelijk het noodsein: C.Q.D. (Come Quick Danger: kom snel, gevaar). Trouw bleven ze op hun post.

Beneden in het schip vochten de machinisten en stokers tegen vuur en

water. Helden, die tot het laatste hun plicht deden.

En de scheepskapel bleef spelen! Over de wijde wateren klonk het mooie lied: „Nader mijn God, tot U”. Hoevelen hebben het in hun laatste ogenblik aangegrepen om er mee de eeuwigheid in te gaan?

Bijna 3 uur na de aanvaring schoot de achterstevan van het schip plotseling steil omhoog. Het water drong door tot de dynamo's. De lichten gingen uit.

Een kort ogenblik stond het schip

recht overeind. Toen dook het bijna verticaal de diepte in.

Vanuit het ijskoude water steeg een duizendvoudige kreet op! Niemand van de ooggetuigen kon dit ogenblik ooit vergeten.

Toen werd het stil... 1513 mensen vonden een graf in de golven. Slechts 700 personen werden gered door het schip „Carpathia” dat de noodseinen had opgevangen en twee uur na de ramp arriveerde. De marconist van het dichtstbijzijnde schip had de noodseinen niet gehoord. Hij was te middernacht naar bed gegaan.

De ochtendbladen van New York en Londen wisten te vertellen dat de „Titanic” door een ijsberg was geraakt, maar weinig schade had geleden en rustig op eigen kracht verder stoomde.

Enkele uren later wist men beter en hoorde heel de wereld de ramp van de „Titanic”, het „onzinkbare” schip.

IETS OVER IJSBERGEN

In het artikel: „De ramp van de Titanic” werd geschreven over een ijsberg. We maken ons van een ijsberg dikwijls een verkeerde voorstelling, n.l. met veel te geringe afmetingen. In dit artikeltje willen we iets meer over ijsbergen vertellen.

Ijsbergen ontstaan in de beide poolgebieden. Als je een kaart van de poolgebieden bekijkt, merk je verschil tussen het Noord- en Zuidpoolgebied. Het Zuidpoolgebied bestaat uit land; een oppervlakte van $1\frac{1}{2}$ maal Europa. Er woont echter geen mens. Het Noordpoolgebied is grotendeels zee. De ijsbergen van het Zuidpoolgebied (Antarctica) zijn het grootst, wel enkele honderden meters lang. Men heeft ze wel gezien van 90 km. lengte.

We blijven maar op ons eigen halfrond en gaan eens zien hoe de ijsbergen ontstaan in het Noordpoolgebied. In dit gebied ligt Groenland, het grootste eiland ter wereld. Behalve aan de randen is het geheel met een ijslaag bedekt van wel 2500 m. dikte. Dit ijsveld levert geweldige ijsrivieren of gletsjers. Deze gletsjers schuiven langzaam naar de zee. Per dag vordert zo'n gletsjer ong. 20 m.

Bereikt de honderden meters dikke ijsrivier het zeewater dan breekt op een gegeven ogenblik een geweldige

brok af.... de jonge ijsberg. Het zeewater spat hoog op, in golven van wel 30 m. hoogte. De ijsberg kantelt voortdurend en brengt het water in heftige beroering.

Straks steekt een ijs-eiland met een hoogte van de Domtoren boven het water uit. Het stuk onder het water is nog veel groter. Ijs is immers lichter dan water, (s.g. 0,9). Het deel onder water is wel zes maal zo groot als het bovenstuk.

Elk jaar levert Groenland 'n 12000 tot 15000 van zulke ijsbergen.

Deze ijsbergen blijven niet rustig op hun plaats. In optocht gaan ze in de zeestroming mee. De zeestroming bij Groenland gaat naar het Noorden. Met een snelheid van 10 km. per dag gaat het in Noordelijke richting. In het Noorden komen ze juist aan als de winter invalt. Voorlopig nemen ze dan rust. In 't voorjaar gaat het echter weer verder. Een tweede overwintering volgt in de Hudsonstraat, tussen Baffinsland en Labrador. Het voorjaarszonnetje maakt de ijsberg weer vrij en dan gaat het met een snelheid van 15 km. per dag langs de kust van Labrador in de richting van Newfoundland. Veel ijsbergen stranden op de New Foundlandsbank. Door de kracht van de zonnestralen worden ze elke dag kleiner. Ze doen geen kwaad meer. Maar veel ijsbergen komen terecht in de scheepvaarttroute Europa-Amerika. Ze zijn een groot gevaar voor de scheepvaart.

Ze zijn nu in de warme golfstroom uit de Golf van Mexico belandt. Hier gaat het snel naar het einde, maar hun vorm wordt door het warme water zo grillig, dat ze vaak opgemerkt worden, als het te laat is.

Na de ramp van de „Titanic” is er een waarschuwingdienst voor ijsber-

HET KONINKLIJK PAAR

Dinsdagmorgen 1 April zijn Koningin Juliana en Prins Bernhard met het vliegtuig „Prinses Beatrix” van Schiphol vertrokken voor een reis naar Amerika. Voor het vertrek sprak H.M. de Koningin in een uitzending voor de televisie :

„Wij zijn nu op weg naar Amerika en wij verheugen ons zeer over onze lange reis. Het is nuttig dit contact tussen volkeren te leggen. Wij rekenen er op veel te zullen zien en ik ben persoonlijk zeer verheugd, dat wij ook naar Canada gaan, niet alleen om daar oude vrienden te ontmoeten, maar ook om Nederlanders te zien, die daar in groten getale zijn. En als wij terugkomen, hopen wij veel te kunnen vertellen”.

Voor het vertrek van Schiphol zei de prins Bernhard tijdens de opname voor de televisie, dat men in Nederland hier en daar ongerustheid heeft betoond in zake de vlucht van het koninklijk paar naar Amerika. De Prins zeide, dat zijn vrouw en hij het grootste vertrouwen hebben in de K.L.M. en zich in 't toestel even veilig voelen als tijdens de autorit van het paleis Soestdijk naar Schiphol.

gen ingesteld.

Tegenwoordig wordt voor de opsporing van ijsbergen ook gebruik gemaakt van vliegtuigen en radar. De gevaarlijkste tijd is de tijd tussen half Maart en begin Juli.

Men heeft wel eens geprobeerd door springstoffen een ijsberg uit de weg te ruimen. Het resultaat was nihil. De kolossen zijn van te grote omvang.

Je moet je de ijsbergen niet voorstellen als stille, drijvende gevaarten. Het kan er druk zijn door zwermen

„En”, voegde de Prins er glimlachend aan toe, „soms nog veiliger”.

Met grote ernst in zijn stem voegde Z.K.H. hieraan toe: „Wanneer God het einde van een mensenleven gekomen acht, dan is dit einde niet afhankelijk van transportmiddelen”.

Om precies tien minuten voor twaalf werd de Koninklijke standaard op de cockpit van de „Prinses Beatrix” gehesen, waarvan reeds een klein Amerikaans en een Nederlands vlaggetje woeien. Deze vlaggen werden nu weggenomen. Op dat ogenblik begaf het koninklijk paar, vergezeld van zijn gevolg en uitgeleide gedaan door tal van autoriteiten, onder wie de minister-president en verscheidene ministers; zich aan boord van het toestel.

Hare Majesteit de Koningin droeg een grijs mantelpak, afgezet met zwarte biesjes op revers en zakken en een witte blouse met kant afgezet. Zij droeg voorts een bontmantel en een wit hoedje met een voile. Prins Bernhard was gestoken in een grijs sportcostuum en droeg op zijn linkerrevers de onafscheidelijke anjer.

De koninklijke gasten verschenen, nadat de motoren waren gaan draaien,

vogels en kudden zeehonden. In het Zuidpoolgebied reizen de pinguins vaak met een ijsberg mee.

Bij het geluid der dieren hoor je ook nog de branding der golven tegen de voet van de ijsberg. Soms een hevig gekraak.... een groot stuk ijs breekt af.

Schijnt de zon fel op het ijs, dan hoor je een klettergeluid als van een regenbui op het dak.

Klein voelt de mens zich, die een ijsreus aanschouwt.

voor de raampjes en wuifden degenen die hun uitgeleide hadden gedaan, hartelijk toe. Om twaalf uur was de machine uit het gezicht verdwenen.

Op Schiphol waren vele honderden samengekomen, getooid met oranje strikjes, om het koninklijk paar een groet te brengen. Het blijde zonlicht na de winterse dagen, verleende een bijzondere glans aan dit vertrek.

Dinsdagavond, tien over half twaalf, Nederlandse tijd, zijn H.M. de Koningin en Z.K.H. prins Bernhard in Gander op New Foundland aangekomen. De tocht over de Atlantische Oceaan was een voorspoedige reis.

Het koninklijk paar landde Woensdagmiddag om 4 uur plaatselijke tijd (22 uur Ned. tijd) in Washington.

Toen de D.C. 6 „Prinses Beatrix” tot stilstand was gekomen en de staatsietrap was aangeschoven, traden

achtereenvolgens H.M. de Koningin en prins Bernhard uit het toestel.

Koningin en Prins bleven boven aan de staatsietrap staan terwijl de ruim 150 meter van het vliegtuig opgestelde saluutbatterij uit 21 lopen 21 saluutschoten vuurde.

Alle activiteit boven de zeer druk gebruikte luchthaven van de hoofdstad der Ver. Staten was op dit ogenblik volledig tot stilstand gekomen.

Na het vallen van het laatste schot daalden Koningin en Prins langzaam de staatsietrap af.

Op het vliegveld werden de koninklijke gasten begroet door president Truman. Na deze begroeting reed het gezelschap per auto naar de hoofdstad van Amerika: Washington.

Hier werd de Koningin namens de burgers van Washington de sleutel van de stad overhandigd. Bij deze plechtigheid herinnerde de spreker eraan, dat Nederland 'n grote rol speelde bij de ontdekking en kolonisatie van de V.S. in 1609, toen Henry Hudson de baai van New York bin-

Even een rustig ogenblik voor een kaartje naar de prinsesjes in Nederland

nenvoer. (Deze Hudson was zijn tocht op de „Halve Maan” begonnen van de oude Schreierstoren in Amsterdam).

Vervolgens reed het gezelschap naar het Witte Huis, de residentie van president Truman.

De Koningin heeft het geschenk van het Nederlandse volk, een carillon, aan de President van de U.S.A. overgedragen. Natuurlijk kon het gehele klokkenspel niet worden meegenomen. Het kleinste klokje: Marijke, was met het vliegtuig meegevoerd. Maar toen de Koningin haar rede zou houden was het klokje nog niet aanwezig. Op het vliegveld was het zoekgeraakt. ('t Is later bij de ambassadeur van Royen teruggevonden).

De rede van de Koningin kon op het allerlaatste ogenblik niet meer worden veranderd. Aan president Truman werd het geval meegedeeld. Nauwelijks heeft men kunnen merken dat er iets haperde.

De Koningin vertelde de president, hoe het Nederlandse volk in al zijn geledingen heeft bijgedragen aan de gift. Sprekende over het kleine klokje — met de inscriptie „Ik kleinste, het reinste” — dat thans aan de president der Ver. Staten ten geschenke werd gegeven, zeide H. M.:

„Zo onaanzienlijk zij moge zijn, is deze kleine klok toch niet van minder wezenlijk belang dan haar grotere en machtigere zusters.

Om een werkelijke harmonie te verkrijgen moet men ook recht doen wedervaren aan de kleine en heel kleine stemmen, die zich niet door de macht van haar gewicht kunnen laten gelden.

Het mensdom zou hieruit lering kunnen trekken. Zovele stemmen in onze bewogen wereld worden nog steeds niet gehoord. Laat dit een aansporing voor ons zijn wanneer we de klokken horen luiden”.

Te Washington is de Koningin een geestdriftige hulde gebracht door de bevolking. Nederlands vorstin stal het hart van de Amerikanen.

DE ZENDING

HOE APOEL HAAR VRIEND VOND.

Kijk eens, wat doen die twee mannen daar? Moeten ze om beurten dat kleine meisje dragen? 't Zijn allebei bruine mannen, van het eiland Sumatra. Maar de één is een meneer, met een lichtgrijs pak, bruine schoenen, bonte sokken en een keurige das om het boord van zijn overhemd ge-

strikt. De andere loopt op blote voeten, hij heeft een heel kort, oud broekje aan van bont katoen en daarboven niets anders dan een vuilwit hemd. Om beurten dragen ze het meisje; de mooie meneer is haar oom, de slordige man is haar vader. En haar naam is: Apoel. Dat betekent: Troost.

Apoel is heel lang ziek geweest. In haar dorpje, dat ver achter de bergen

In deze nieuwe jaargang hoopt
Mevr. M. A. M. Renes-Boldingh jullie
te vertellen van de Zending.

ligt, dachten de mensen dat ze wel nooit meer beter zou worden. Maar nu is haar oom eens op bezoek gekomen en die heeft gezegd: „Ik zal je meenemen naar tante. Bij ons is een dokter, die kan je beslist wel helemaal beter maken”. Toen heeft de moeder Apoel netjes aangekleed met een sarong, een jakje en een stijf knoetje in het haar. Apoel is precies een klein vrouwtje. En toch is ze nog maar tien jaar. Hoe ze de reis moeten doen? Wel, te voet. Een andere manier is er niet. Maar Apoel wordt gedragen. Op de rug of op de schouder. Want zij is zwak door haar ziekte. Veel te zwak om ver te lopen. Och, ze weegt zo licht als een veertje. De mannen worden er niet moe van.

Wanneer ze vele uren zo gelopen hebben, komen ze bij de grote weg. Hier gaat Apoels vader terug, dan kan hij nog net voor donker weer in zijn dorp terug zijn. Dat moet, vanwege heer tigger, die 's nachts op roof uitgaat. Ook vanwege de geesten, die dan op de mensen loeren. Vooral, wanneer ze alleen zijn. Want Apoels ouders, Apoels dorpje en Apoel zelf zijn nog heidenen.

Nu draagt de oom het meisje alleen verder. Nu zijn ze ook spoedig in het grote dorp Balige. Hier wil Apoel liever lopen, hoor. Ze komen bij een keurig houten huis met echte

ramen en gordijnen er voor.

„Hier wonen wij”, zegt oom.

Tante komt al naar buiten en ook de neefjes en nichtjes. Apoel kijkt haar ogen uit. Wat zijn die allemaal prachtig aangekleed met echte kleren! De meisjes hebben kleurige strikken in het haar en de jongens dragen een blauwe blouse! Dan slaat ze haar oger neer. Ze schaamt zich voor zichzelf, en haar verschoten sarong.

„Morgen kleed ik jou ook zo netjes aan”, zegt tante. „Daarna gaan we naar de dokter. Die maakt je vast weer helemaal beter. Kom nu maar bij ons aan tafel zitten, we gaan eten”.

Weer kijkt Apoel haar ogen uit. Zitten de mensen hier niet op de grond? Moet zij óók op zo'n ding zitten? Op zo'n stoel? O, o, wat is dat griezelig!

„Kom maar hoor”, zegt het oudste nichtje, „kom maar bij mij, ik zal je wel helpen”.

Als allen zitten, schept tante de borden vol rijst. Apoel ziet dadelijk, dat er stukjes vet vlees in zitten. 't Lijkt wel een feestmaal!

Maar wat gebeurt er nu weer?

„Kinderen, eerst bidden we”, zegt oom. Doen ze nu allemaal hun ogen dicht? En.... tegen wie praat oom nu? O, luister, hij spreekt tegen Toehan Jesoes. Apoel ziet eens om zich heen. Is Hij hier dan in de kamer? En kan ze Hem toch niet zien? O, maar kijk dáár eens! Daar hangt een grote plaat, recht tegenover haar aan de wand. Zo iets moois heeft Apoel nog nooit gezien. Apoel kijkt en kijkt, terwijl oom bidt. Daar zit een vriendelijke Man op een hoop stenen. Rondom hem staan kinderen. Veel kinderen. Van allerlei kleur. Ook een wit kind is erbij. Dat vindt Apoel erg vreemd. Hoe kan een kind nu wit zijn! Maar die Man houdt van hen allemaal, dat kan ze goed zien. En nog iets weet ze. Die Man is Toehan Jesoes.

„Amen”, zegt oom en allen begin-

HERSENGYMNASTIEK

nen te eten. Met een lepel. Maar Apoel mag nog met haar handen eten, net als thuis. Ze draait kleine balletjes en wipt die in haar mond. Na het eten mag Apoel nog even de mooie plaat bekijken. Tante neemt haar op de arm, dan kan ze er heel dicht bij komen.

„Dat is Toehan Jesoes”, vertelt tante met zachte stem. „We weten heel veel van Hem, dat zullen we jou ook vertellen, kleine Apoel. Later. Eerst moet je lekker slapen en uitrusten. Jij komt nu ook bij Hem, net als deze kinderen. Hij zal op je passen en je helpen. Hij zal je ook helemaal gezond maken. Ben je nu niet blij?” „Ja”, zegt Apoel.

Nu spoelt tante haar in de badkamer flink af en trekt haar een mooi, wit nachtponnetje aan. Dan wordt ze in een echt bed gelegd, op een zachte matras. Tante spreidt een mooie, schone deken over haar heen. Ze krijgt nog een pilletje te slikken tegen de koorts en daarna gaat tante weg, om haar eigen kinderen naar bed te helpen.

Heel eventjes is Apoel nog klaar wakker. Nog nooit is ze echt gelukkig geweest. Maar nu is ze het. „Oom en tante”, zegt ze zacht voor zich heen. En dan zegt ze ook die hele nieuwe Naam: „Toehan Jesoes”.

Hoor, wat is dat? Zijn de meisjes buiten nog aan het zingen? Ieder woordje kan Apoel verstaan.

Di soergo do alealenta
Na boerdjoe roha sitoetoe.
Ndang piga di banoeatonga,
Donganta na tongtong boerdjoe.
Antong laboean Jesoes i,
Tongtong alealenta i.

De rij van 120 vragen van de 7e jaargang is weer vol gemaakt. Als je ze allemaal vlot binnen de 10 tellen hebt beantwoord, mag je best tevreden zijn. Dan ben je, zeggen de grote mensen, algemeen goed ontwikkeld!

In de 8e jaargang zetten we onze hersenoefeningen maar weer vrolijk door! Maar je aan de gestelde tijd houden hoor!

1. Hoe oud was Eli toen hij richter werd?
2. Wanneer was de „grote Trek” der Boeren?
3. Noem 'es 3 bekende Boerengeneraals.
4. Noem 4 kledingstukken met 'n b.
5. Wat ligt Noordelijker: Hammerfest of Werchojansk?
6. Waar is het kouder?
7. Hoe heten de zonen van Samuël?
8. Noem 4 viervoetige dieren met een k.
9. Op welke data staat de zon boven de evenaar?
10. Welke tijdrekening hebben wij: de Juliaanse of de Gregoriaanse?

Verder nog de antwoorden van het laatste tiental:

111. In Richt. 12:6. 112. In Zuid-Oost Azië. 113. Naar Argentinië. 114. Peron; Mevr. Eva Peron. 115. 1635, 1952. 116. In Culemborg. 117. Verenigde Oostindische Compagnie. 118. 1899—1902. 119. Koningin Juliana 30 April, Prins Bernhard 29 Juni, Beatrix 31 Januari, Irene 5 Augustus, Margriet 19 Januari, Marijke 18 Februari. 120. 56 jaar.

De beste Vriend woont in de Hemel
Zoals de wereld die niet biedt.
Want onder al dit aards gewemel
Bestaat er zulk een vriendschap niet.
Daarom, wie ook de wereld mint,
Mijn Jezus is mijn beste Vrind.

Iets over OERDIEREN

Er zijn tegenwoordig weinig jongens en meisjes, die niet gehoord hebben van **molecule, atoom en electron**. We zullen er ons maar niet aan wagen te vragen: „En wat is dat nu precies?” Wel weten we dat het heel, heel kleine dingetjes zijn. Ook: dat het dode dingen zijn.

Deze keer willen we het eens hebben over andere, heel kleine dingen, maar dan levende, waaruit ieder dier, iedere plant, ook ons lichaam en ons bloed zijn opgebouwd. Dat zijn de cellen. In ons bloed b.v. zijn zoveel millioenen rode bloedcellen, dat je er een ketting van zou kunnen rijgen, die vier maal om de aarde gespannen zou kunnen worden.

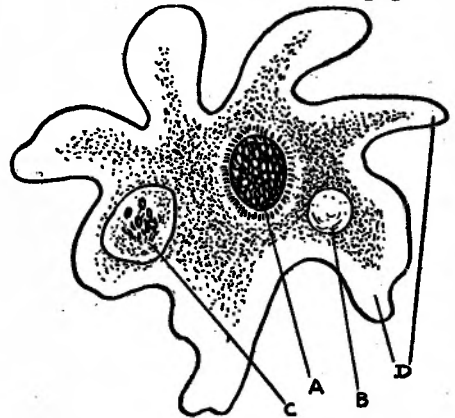
Als je iets zien wilt van de almacht van God als Schepper, hoef je heus niet een reis te maken naar Zwitserland, met z'n eeuwige sneeuwtoppen. Toen **Anthonie van Leeuwenhoek**, de Delftse natuurkundige, ongev. 1675, door een eigen geslepen lens voor het eerst, de allerkleinste diertjes zag, die wij nu **oerdiertjes** noemen, heeft hij vast niet minder Gods grootheid gezien dan een Alpenbezoeker.

Maar wie een reis wil maken naar de wonderwereld der oerdiertjes, moet gewapend zijn met 'n goede **microscop**; want met 't blote oog zie je niets.

De reis begint met het klaarzetten van enkele jampotjes, waarin wat oude bladeren of een bananenschil. Hierin doe je water uit een sloot of gracht en laat deze glazen bij kamertemperatuur en in 't licht een veertien dagen staan. Door het rottingsproces ontstaan er ééncellige diertjes. Welke? Och, er zijn heel wat soorten. Bekijk het **schema** maar eens hiernaast.

Eén van de meest eenvoudige oerdiertjes is de **amoëbe**. Dit diertje heeft geen vaste vorm en is heel doorzichtig. Daarom ook moeilijk te ontdek-

ken. Met een goede microscoop is echter te zien, dat een amoëbe zich heel langzaam voortbeweegt en op een gegeven ogenblik naar z'n prooi toe kruipt, de één of andere **bacterie**. Je ziet een schijnvoetje zich uitsteken, dat de prooi aanraakt, omsluit en tenslotte in het amoëbenlichaampje verdwijnt. Hij eet, zouden we kunnen zeggen. Het voedsel wordt opgelost en de onverteerbare resten worden door een blaasje, dat met vocht gevuld is, weer naar buiten afgegeven.

EEN AMOËBE

A = DE KERN B = MET VOCHT GEVULD
BLAASJE C = OPGENOMEN VOEDSEL
D = SCHIJNVOETJES.

Op zich zelf is dit 'n onbegrijpelijk wonder, waarvoor we vol eerbied moeten zijn. Wat wij met onze zintuigen, spieren en zenuwen doen, dat alles gebeurt hier in deze kleine cel.

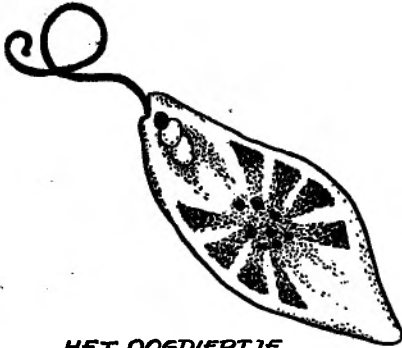
Wie geluk heeft, kan het ook overkomen, dat hij ziet, hoe een amoëbe zich deelt in twee delen. Op deze manier plant een amoëbe zich voort.

Oerdiere	{	zweepdieren	oogdiertje, zeevongk kogeldiertje
		wortelvoetigen	b.v. de amoëbe
		sporedieren	de malaria-parasiet
		afgietseldieren	pantoffel-, klok- en trompetdiertje.

Er zijn ook eencellige diertjes, die omgeven worden door een huisje van kalk. Wie een stukje krijt fijn maakt, kan met een microscoop duidelijk allerlei vormen ontdekken.

Van de z.g. zweepdiertjes is het oogdiertje heel merkwaardig. De zweep, een enkele haar aan de bovenkant, kan heel vlug een beweging maken, waardoor het zweepdiertje een draaiende wenteling, als van een torpedo, krijgt.

Graag zit het oogdiertje aan de oppervlakte van het water, soms in zo'n grote hoeveelheid, dat het water er groen van ziet. Waardoor? Het lichaampje bezit n.l. bladgroen — en toch is 't geen plant! — dat koolzuurgas omzetten kan in zetmeel. Maar dat niet alleen. De zweepdiertjes verorberen eveneens duizenden schadelijke bacteriën en maken op die manier het water schoon en zuiver. Ze werken haast als een reinigingsdienst!

HET OOGDIERTJE

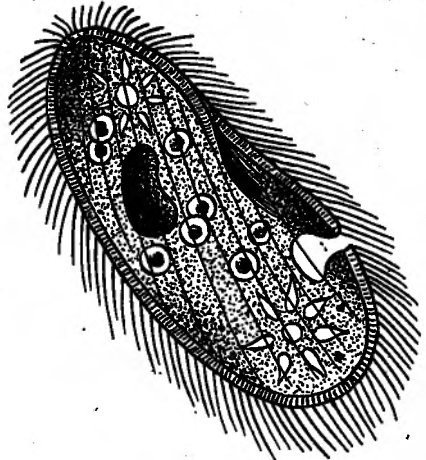
Het oogdiertje heeft z'n naam te danken aan een rode vlek midden op het lichaam, waarmee het „ziet“.

Niet minder interessant is de zeevonk.

Wie van jullie wel eens aan zee geweest is, heeft op bepaalde dagen wel eens het lichten der zee gezien. Dat doet de zeevonk. 't Is een rood diertje, dat 's nachts naar de oppervlakte van de zee komt, vooral als het overdag warm geweest is. In de branding, waarbij de ene golf over de andere heenwrijft, verbranden ze gemakkelijk en veroorzaken het lichten der zee.

Van de afgietseldiertjes zijn ta-

melijk gemakkelijk te ontdekken, het pantoffel-, het klok- en het trompetdiertje.

HET PANTOFFELDIERTJE

Het eerste diertje heeft een naam, die duidelijk is. Het beweegt zich voort met trilharen.

't Is de moeite waard door het wonderrijk der oerdieren een rondreis te maken. Vertellen hierover is erg moeilijk. Dit moet je met eigen ogen zien!

Een gelovige komt dan tot de uitroep: „Here, hoe groot zijn Uw werken“. Niet alleen in 't heel grote; vooral zelfs in het kleine en nietige!

Ons Werkhoekje

In het Maartnummer stond een aardig bloem-raadsel, waarvan ik hier de oplossing geef.

Verticaal: 1. crocus. 2. lente. 3. tulpen. 4. narcis.

Horizontaal: 5. aren. 6. troon. 7. Rachab. 8. muizengepiep. 9. schaakpion. 10. sterren. 11. accu. 12. bel. 13. hinde. 14. ata. 15. bluf. 16. volle. 17. poppen.

Verder staan hier 10 zinnen, waarin Bijbelse namen verborgen zitten. In de eerste twee zinnen: 2 mannen uit het O.T., in de volgende twee zinnen: 2 vrouwennamen (O. en N.T.), daarna: 2 namen van afgoden (O.T.), dan 2 plaatsnamen uit het O.T. en

Het huisje, waar mijn vader en ik woonden, stond op een eilandje midden in een grote veenplas. 't Was weinig meer dan een hut, hoewel het stenen muren bezat met een laag venster en een bemost strodak. Het venster was scheefgezakt door de ouderdom en onze deur sloot niet helemaal meer, maar dat vonden we niet erg. Er kwamen toch geen dieven en als ze kwamen vonden ze niets dan een wrakke tafel, een paar krakende rieten stoelen, waar de biezen uitstaken, wat kook- en visgerei. We waren arm en mijn jeugd is niet zo leuk geweest. Van mijn eerste vier, vijf levensjaren heb ik nog slechts een vage herinnering. We moeten in een huis gewoond hebben met lichte kamers en mijn moeder was erg vriendelijk. Maar ze was opeens verdwenen en kwam nooit terug. Ze moet een ongeluk gekregen hebben en bij donker in het water gelopen zijn, want er is nooit weer een spoor van haar gevonden. Na moeders dood is het verkeerd met ons gegaan, al begreep ik toen nog niet waarom. We moesten ons huis uit en

hebben jaren langs de wegen gezwoeven in een wrakke woonwagen met een magere goor-witte hit er voor. Maandenlang trokken we weg van de plaats, waar we eenmaal gelukkig geweest waren, doch altijd kreeg vader op een onverwacht ogenblik de trek weer in het bloed en moest hij terug naar de plek, waar we vandaan kwamen, net als een ooievaar in de herfst.

Vader liet me bijna elke avond alleen en bemoeide zich overdag ook niet veel met me. Ik groeide maar zo'n beetje in het wild op. Meestal kwam hij laat in de nacht thuis, terwijl zijn adem dan een vreemde, vieze geur in ons enge vertrek verspreide. Dan zei hij nooit boe of ba tegen me, maar mompelde wat in zichzelf en viel als een blok op zijn stromatras achter in de wagen neer en sliep meteen in. Heel vaak heb ik hem toegedekt, als het koud was, want het vroom's winters in onze wagen bijna net zo hard als buiten. Toen ik ouder werd begreep ik, dat vader aan de drank was en alles wat

tenslotte 2 riviernamen, ook uit 't O.T.

1. 't Is erg dom Rina, dat je niet beter je best doet.
2. „O, bedrieg me niet meer”, riep Moeder verontwaardigd uit.
3. Hij wou de tor pakken, maar 't gelukte hem niet.
4. Kom jongens, we gaan naar school.
5. Jan kwam thuis met een dode mol! Och, wat een zacht velletje had dat beest.

6. Ik heb Elsje in geen twee jaar gezien.

7. De Boeren zeiden: „Houd je buskruit droog”.

8. Ik had amateur-fotograaf willen worden.

9. Maar nonnen heb ik hier niet nodig, wel flinke monniken.

10. Moeder staat aan de tobbe. Ze kan de was in een half uur klaar.

Geén oplossingen inzenden.

hij zo bij de weg verdiende in de herberg opmaakte. Meestal was er niets te eten en als ik er om vroeg, zei hij, dat ik maar op moest hoepelen, als ik het beter kon krijgen. Maar weglopen deed ik niet. Waar zou ik heen, zo alleen op de wereld? Bovendien was er iets, dat mij terughield: ik kon vader niet in de steek laten. Als ik wegliep, had hij niemand meer, die hem toedekte, wanneer hij daar als een ziek dier lag te snorken op de grond. Ook was daar de vage herinnering aan het gezicht van mijn moeder, die 't me verbood heen te gaan. Natuurlijk leerde ik al vroeg mijn eigen kostje op te scharrelen langs de weg. Maar een echte bedeljongen werd ik niet. Ik kon mijn lege hand niet ophouden, daar schaamde ik me voor. In de lente, als de wilgen bloeiden, sneed ik bossen kat-

jes en ventte die aan de deuren uit. Daarmee liep ik elke dag wel een paar stuivers op, vooral, toen ik de adressen leerde kennen, waar mensen woonden met een zacht gezicht. Die hielden altijd van vroege voorjaarsbloemen. In de zomer deed ik het-

zelfde met bloemen van het veld, maar dat lukte niet zo goed. De mensen menen, dat weidebloemen niet de moeite waard zijn om te kopen, maar dat hebben ze toch mis. De bloemen die voor niets groeien, zijn minstens even zo mooi als de dure, die men kweekt. Langzamerhand werd ik groter en de dames aan de deuren begonnen te vragen, of ik niet naar school moest. Gelukkig zijn we toen plotseling naar ons eiland verhuisd. 't Was een geheimzinnige geschiedenis. Vader had geen rooie cent en toch kocht hij dat eilandje met het verlaten vissershutje. Er is tenminste nooit iemand geweest om de huur. Er was ook een bootje, een wrak ding, dat op meerdere plaatsen met verbindingsstukken aan elkaar gelapt was en water maakte. Hij liep één op zes, zei vader. Als we een kilometer gevaren hadden, moesten we zes liter water hopen. Eigenlijk was dit het eerste grapje, dat ik uit vaders mond hoorde. Ik keek hem aan, niet wetend hoe ik het had. Hij was plotseling veranderd. Vroeger behandelde hij me als een trekhond, tegen wie je af en toe een grauw zegt, meer niet. Maar nu werd hij met de dag spraakzamer en vriendelijker. Ik was natuurlijk de gelukkigste jongen op de wereld, want als vader wilde kon hij aardig zijn. De eerste tijd op het eilandje ging alles goed. Vader dronk niet meer en liet me 's avonds nooit alleen. Samen zetten we de palingfuiken uit bij het vallen van de avond en lichtten die weer bij het krieken van de dag. Vaak keek ik dan naar vaders handen, die fijn gevormd waren en niets van ruwe vissershanden hadden. Wanneer we de bun van ons bootje vol paling hadden, roeiden we de plas over naar de wal, waar we onze vangst verkochten. Dan hadden we weer geld en deden inkoop. Het meer wemelde van de paling. Vergeleken bij de woonwagentijd hadden we een rijk bestaan. Langzamerhand breidde onze nettenvoorraad zich uit. We kochten vissersgaren en leerden schakelnetten knopen. Op een avond ging vader alleen naar

de wal. Ik kon niet mee, daar ik door de aanhoudende gure wind van de laatste dagen een zware verkoudheid had opgelopen. Toen hij terugkwam droeg hij een groot pak van grijs papier onder de arm. Hij gooide het bij me in bed en zei: „Maak maar los”. Met bevende vingers knoopte ik het touwtje los en toen vielen er twee zwarte gebreide visserstruien uit en twee manchester broeken. Alles gloednieuw. Vader stond er glimlachend bij. Nog zie ik zijn peper en zoutkleurige stoppelbaard glinsteren in het gelige licht van onze petroleumlamp, die van de lage zoldering haast tot op de tafel hing. Gloednieuwe kleren; voor allebei een stel. Ik weet nog, dat ik van louter geluk me een heel stuk beter voelde. Het schijnt, dat geluk meer helpt dan asperine, de koorts zakte dadelijk. Natuurlijk sprong ik mijn bedstede uit en hebben we beide de kleren gepast. Ik kon me zelf niet zien. We hadden maar 'n klein rond scheerspiegeltje, dat ook nog gebarsten was, aan de wand hangen. Maar vader zag ik des te beter. Hij was plotseling de schooier niet meer, wie het niets kon schelen, hoe hij er bij liep. Hij keek ook naar mij met een uitdrukking in de ogen, die ik er nog nooit eerder gezien had. Hij klapte me op de schouder en zei: „We gaan er samen wat van maken”. Nou, ik wilde natuurlijk niets liever. Het is niks leuk, altijd honger en kou te lijden, in een vuile, donkere en rommelige kamer te wonen en nooit eens iemand te hebben, die iets aardigs tegen je zegt. Want zelfs in de eerste tijd op het eilandje sprak hij maar weinig tegen me. Meestal grommelde hij wat in zichzelf, als hij de palingfuiiken 's morgens in ons bootje wierp. Zijn gezicht stond dan nors en bitter en zijn ogen troebel, alsof hij nooit blij was. En dat was hij ook niet. 't Leek wel, dat hij na moeders dood het leven niet meer de moeite waard vond en 't mij kwalijk nam, dat ik nog bestond. Ik leek op mijn moeder, heeft hij me later verteld. Maar sedert die avond is alles anders geworden. Vader scheen zijn

verdriet overwonnen en iets van zijn oude veerkracht teruggekregen te hebben. In zijn nieuwe en vooral hele en schone kleren leek hij een heel ander man. Wel geen meneer, zoals vroeger, maar een echte beroepsvisser en.... ook weer een beetje een echte vader. De volgende morgen zijn we begonnen de hut te reinigen. Nu, dat was nodig hoor. We hadden er drie maanden in gewoond en nog nooit een stoffer of bezem gebruikt. 't Was een varkenshok geworden. Je kon bijna niet meer door de ruiten zien, zo vuil waren ze. Toen de vloer geschrobd, de ramen gelapt en alles netjes in orde gebracht was, leek het dezelfde kamer niet meer. Vooral om de kachel heen werd het een verschil van dag en nacht. Vader had de asla zo maar achter de kachel omgekeerd, omdat hij geen zin had, dit in het meer te doen. Dat komt er van, als je geen zin meer in het leven hebt. Toen hebben we samen koffie gezet en genoten van de Zondagse netheid in onze kamer. Ik moest al maar naar de nieuwe mouwen om mijn armen kijken. De opstaande kraag van mijn visserstrui zat me heerlijk warm en stevig om de nek. De ribbels van mijn manchesterbroek maakten een leuk geluid als ze onder het lopen langs elkaar schuurden. Vaders gezicht, dat nu keurig geschoren was, straalde. (Wordt vervolgd).

VERANDERINGEN

In het artikel: „Wie wordt president van Amerika?” in 't vorig nummer, heb je kunnen lezen, dat generaal Eisenhower candidaat is bij de presidentsverkiezingen in Amerika.

Zo'n man moet bij de kiezers in de gunst staan of komen. Daarom wordt er veel propaganda voor zo iemand gemaakt. En zelf moet hij ook op het verkiezingspad!

In zo veel mogelijk plaatsen moet hij redevoeringen houden. Het komt er in Amerika heel veel op aan, of men de candidaat een aardige kerel vindt. Men let er niet in de aller eerste plaats op, of de candidaat een man is, die Gods Woord als richt-

de Atlantische strijdkrachten. Wie dat zijn? —

Om sterk te staan tegen het dreigende Russische gevaar hebben 14 landen samen het Atlantisch Pact gesloten. Als één van de bondgenoten aangevallen wordt, helpen alle andere. Die 14 landen moeten dus ook eigenlijk een gemeenschappelijk leger hebben, onder bevel van één generaal.

Welnu, dat gevormde (of nog te vormen) leger noemt men de Atlantische strijdkrachten. Opperbevelhebber daarover is dus generaal Eisenhower.

Maar je begrijpt wel, als zo'n man candidaat is voor het presidentschap, dan kan hij niet in Europa blijven. Daarom heeft hij per 1 Juni ontslag gevraagd.

De generaal heeft hard gewerkt om hier in Europa een legermacht op te

snoer voor zijn daden wil nemen, maar 't moet iemand zijn, van wie men houdt om zijn persoon en om zijn daden. Men wil hem zien, hem horen spreken! Dat vraagt veel tijd en kracht.

Tot dusver was generaal Eisenhower in Europa. Hij heeft daar een moeilijke taak, als opperbevelhebber van

„ONZE EIGEN KRANT”

VOOR DE HOOGSTE KLASSEN
DER CHR. SCHOLEN

VERSCHIJNT
DE DERDE VRIJDAG VAN
ELKE MAAND

Redactie:

L. Meijer, H.d.S., Bedum
J. Bulthuis, H.d.S., Ten Post
Tj. Schaafsma, H.d.S., Kampen

Administratie:

„Drukkerij de Vries”, Siddeburen,
Telefoon no. 40 — Giro 139559

Abonnementsprijs 95 ct per half jaar.

Van 2 plaatsen

Ergens in het bergland van Savoye, ligt een dorpje, Tignes geheten. Het ligt er nu nóg, tussen de besneeuwde hellingen van de Franse Alpen.

Hoe lang nog?....

Frankrijk heeft door de laatste wereldoorlog enorm geleden. Veel is vernield. Geld is er niet meer. Wel vreselijk grote schulden. Nu moet

alles op alles gezet worden om het berooide land er weer bovenop te brengen. Daarvoor heeft de regering ruim drie jaar geleden, o.a. ook een plan gemaakt om Frankrijk van méér en goedkoper electriciteit te voorzien.

Een fantastisch plan. In de Franse Alpen wil men, in één van de brede dalen, een kunstmatig meer aanleg-

bouwen en hij is niet ontevreden over de resultaten.

Maar nu moet een ander dat werk maar overnemen. Maar wie?

Wie kan het en wie wil het?

De 14 landen besloten de benoeming van een opvolger aan president Truman over te laten. Al gauw kwam de beslissing: Opperbevelhebber van de Atlantische strijdkrachten wordt neraal Ridgway".

Hij is iemand, die ook wel bekend is in de wereld. Opperbevelhebber van de Verbonden legers in Korea, die daar de communisten bevechten. Vooral kent men hem om zijn ijzeren plichtsopvatting

Iemand in Engeland zei over hem het volgende, en daarover is men het vrij algemeen eens: „Het is onmogelijk, zich een betere opvolger van generaal Eisenhower te denken dan generaal Ridgway.

Dat wordt dus een hele verhuizing: generaal Eisenhower uit Europa naar Amerika, generaal Ridgway uit het Verre Oosten naar Europa.

't Spreekt vanzelf, dat er nu in Korea ook een nieuwe opperbevelhebber moet komen. Men is daar al wel een hele tijd bezig om over wapenstilstand te spreken, maar intussen vecht men door, al is het dan niet meer zo hevig als een paar jaar geleden. De onderhandelingen vloten niet zo heel erg.

Een nieuwe opperbevelhebber moet er zijn. In die functie is benoemd, de Amerikaanse generaal Mack Clark. Die moet nu maar eens zien, hoe hij het met de Koreaanse en Chinese communisten klaar speelt.

Als we 't nog niet wisten, zien we uit al deze veranderingen wel dit, dat Amerika op 't ogenblik de eerste viool

speelt in de wereld. Opnieuw een Amerikaanse generaal opperbevelhebber in Europa en een Amerikaanse generaal opperbevelhebber in Korea.

Engeland, Frankrijk noch een der andere bondgenoten komen er aan te pas.

TIGNES MET ZIJN STUWDAM

gen, dat het grootste van Europa zal worden. Onder in dat dal lag het dorpje Tignes. Schilderachtig mooi in de groene vallei. De vier honderd en vijftig inwoners zijn als één grote familie aan hun dorp en elkaar gehecht.

Zij hebben geprobeerd hun dorp te redden van de ondergang. Maar Parijs heeft gesproken en 't gaat door! Verzet zal niet baten. Een monsterachtig grote dam is aangelegd van zwaar beton. De huizen zijn reeds ontruimd en onder zware mokerslagen bezweken. Nog enkele weken en Tignes is verdwenen..... Het raadhuis, de kerk, het kerkhof....

Met weemoed in hun hart zien de Tignards deze tragedie zich voltrekken. Hun dorp moet sterven, om een groot land meer leven te geven.

Waar deze winter de jongens nog speelden op het dorpsplein, zal in de zomer boven dat plein het donkere water staan, met een diepte van wel 150 meter.

En waar deze winter in het kleine kerkje de liederen werden gezongen, zal over korte tijd het donderend lawaai worden gehoord van het vallende water....

* * *

Julie hebben allemaal wel eens gehoord van maarschalk Tito? Hij is de man, die in Joego-Slavië aan de touwtjes trekt.

In de laatste oorlog heeft Tito, afkomstig uit een eenvoudig smidsgezin, naam gemaakt. Aan 't hoofd der Partisanen heeft hij de Duitsers heel wat raketklappen toegediend. Duitsland capituleerde en Tito kwam aan

't hoofd van de regering.

Wat was er na de oorlog veel te regelen en.... te verdelen! Joego-Slavië kreeg er ook een aardig stukje grond bij! Een paar steden, een bergstrook en het grootste deel van het schiereiland Istrië. Graag had Tito ook Triëst er bij gehad. Ofschoon Italië al zo lang gedroomd had over deze prachtige havenstad, moest het maar stil zijn. Italië had immers met Duitsland de oorlog verloren.

En toch, toen Tito vroeg om Triëst, kreeg hij het niet. Waarom niet? Och, heel eenvoudig. Reeds vanaf plm. 1919 hoorde Triëst bij Italië. De bevolking is in grote meerderheid Italiaans en verlangt helemaal niet naar Tito.

Doch nu zaten de overwinnaars met de handen in het haar en dachten op de volgende manier zich uit de moeilijkheden te redden.

Triëst werd in twee stukken verdeeld. De A-zone, de stad zelf, kwam onder toezicht van Engelse en Amerikaanse militairen. De B-zone, het omliggende platteland, met in meerderheid Kroaten en Slowenen, onder Tito's toezicht.

Wat heeft deze verdeling, van meet af aan, een verdriet gebracht. Italië pruttelde, omdat het Triëst was kwijt geraakt. Tito pruttelde, omdat het Triëst er niet bijgekregen had. Zó was het begin.

Maar de tijd stond daarna niet stil. Amerika — en ook Engeland en Frankrijk — gingen bouwen aan een Westeuropese macht, 'n sterke burcht tegen Rusland. Daarbij kon men Italië op de duur niet alléén laten staan.

NIET VERGETEN...

We hebben samen weer de 5de Mei, de Nationale feestdag gevierd. Het was de zevende maal dat het Nederlandse volk de dag der bevrijding mocht vieren. Jullie hebben de bevrijding wel meegemaakt, maar je weet daar misschien niet veel meer van. Van de Duitse tijd nog minder. Voor jullie is het meer „geschiedenis” dan voor de ouderen. Toch mogen we niet vergeten!

10 Mei 1940! Twaalf jaar geleden! In de vroege morgen bleek de Duitse „trouw”! Enkele dagen te voren had Hitler gezworen Nederlands neutraliteit te zullen eerbiedigen.

De vliegtuigen kwamen in zwermen over ons land en wierpen parachutisten af op de belangrijkste punten. Volgens het Duitse plan moest Nederland in één dag onder de voet gelopen. 't Moest kunnen, want de vijf

En om het gunstig te stemmen, beloofden de „grote drie”, op zekere dag, 't was Maart 1948, als het enigszins kon, Triëst terug te geven. Rusland was hier wel fel op tegen, maar dat mocht niet hindren!

Doch toen kwam, zomer '48, heel onverwacht het schokkende gebeurtenis, dat Tito en zijn partij uit de Comintern werden gebannen. Van nu af stonden Stalin en Tito als vijanden tegenover elkaar. En je begrijpt, dat de „grote drie” nu niet graag Tito onvriendelijk wilden behandelen met die akelige Triëst-kwestie.

't Verstandigst zou zijn, dat Italië en Joego-Slavië dit onderling regelden, wat wel geprobeerd, maar tot nu toe, niet gelukt is.

Tito is inmiddels maar rustig door gaan werken en heeft van het omringende land een echt Joegoslavisch land gemaakt.

En moet de stad zelf nu altijd een twistappel blijven? De bewoners zijn er, na zoveel jaar, zat van!

26 Maart j.l. zijn er demonstraties geweest, waarbij het nogal waterig (traangas en waterstralen) en bloedig (revolvers en messen) is toegegaan.

Er is een spreekwoord: „'t Muisje heeft nog een staartje”. Begrijp je?

Eén van de Italiaanse ministers stuurde zoiets als een gelukstelegram: „De moed niet laten zakken, jongens!” Daarna de kranten vol felle artikelen. De Italianen waren al prikkelbaar, misschien mee door de sirocco, een hete woestijnwind uit Noord-Afrika. Hoe dan ook! Er ontstonden demonstraties, relletjes enz. Agenten werden bekogeld met allerlei koopwaar uit kraampjes op de markt, sinaasappels, aardappels en bloemkolen. Maar de politie, ook niet van gister, joeg de verhitte menigte met de brandspuitslang van de straat.

En is er met dit alles iets bereikt?

O nee! Misschien, misschien mogen voortaan de Italianen met de Amerikanen en Engelsen ook toezicht houden op en in Triëst.

* * *

Twee plaatsen!
Tignes wordt door een regering weggevaagd.....

Triëst wordt, door twee landen, vurig als bezit begeerd!

and was verzekerd van de hulp van verraders.

De soldaat deed zijn plicht tegenover het Vaderland. Op de Grebbeberg liggen ze, de jonge mannen. De Vaderlandt getrouwe.....

Toen de mededeling, dat de Koningin en de regering Nederland hadden verlaten en naar Engeland waren overgestoken. Eerst diepe teleurstelling. Maar weldra begreep het Nederlandse volk:

„Neen, 't was geen vlucht die U deed gaan,
Maar volgen waar God riep”.

15 Mei capituleerde het Nederlandse leger.... Oranje weg.... De vrijheid kwijt....

De Duitse laars trapt.

Een donkere nacht daalde over Nederland.

Maar ook het verzet kwam, al sterker en grimmiger.

„Nederland zal herrijzen!”

Maar door zware offers.

In de stille duinen knallen de schoten van het vuurpeloton. Nederlands beste zonen vallen....

Maar er komt 'n dag na elke nacht!

5 Mei. 1945. De tyrannie verdreven!

Bevrijd van het Duitse juk. De Canadezen trekken van stad tot stad, van dorp tot dorp. Over onze wegen daerden de zware tanks. Waar ze kwamen was vreugde. 't Betekende immers het eind der verdrukking. We waren vrij — vrij — vrij!

De Moffen trokken terug. Ze konden achter zich nog bruggen opblazen en vernietigen, maar terug moesten ze!

Nog zie ik hoe enkele dagen te voren hun troepen terugtrokken van Groningen naar Delfzijl.

Buiten mocht je niet! Gehoorzaam binnen blijven! Maar voor 't raam kon ik de trieste terugtocht zien.... Daar kwamen ze! Lange colonnes soldaten, vermoeid marcherend.

Enkele auto's, boordevol met soldaten! Twee militairen op één fiets — zonder banden. Een krijgshaftig gezicht! Een lange soldaat op een kleine damesfiets — zonder banden. Trappen, trappen maar....

Dan.... een witgeverfde bakkerswagen, afgeladen met soldaten. Een magere knol met treurig neerhangende kop er voor! De wagen was blijkbaar geroofd in Drente. Ik las: „De kleine winst, Anlo”.

Een daverend gelach klonk in de kamer. Ik kreeg tranen in de ogen. Maar.... 't was niet van verdriet!

Vorte, vorte gingen ze! Allemaal vorte.... met hun: „Kleine winst”.

De vrijheid is gekomen door bloed en tranen. De weg van Normandië naar Delfzijl is een weg met een eendeloze rij eenvoudige kruisen.

Duizenden jonge mannen lieten het leven. Dat moeten en mogen we nooit vergeten!

Daarom wordt in vele plaatsen aan de vooravond van de bevrijdingsdag een „stille rondgang” gehouden en heerst er twee minuten een plechtige stilte om te herdenken, hen die vielen.

Vrijheid is een gave Gods! We moeten ze dankbaar gebruiken om te werken. Te werken met grote getrouwheid in Zijn dienst.

't Is elk jaar weer een gebeurtenis in de vissershavens als de haringvloot uitvaart. Dan is het met de rust gedaan.

Dagen te voren is er geverfd en geteerd, gezwabberd en gepoetst. Iedere schipper stelt er prijs op, dat zijn schuit er proper uitziet.

In de ruimen liggen de netten en de tonnen. Alles in orde! De schipper inspecteert nauwkeurig.

't Is een gezellige drukte in de havens van Ymuiden, Scheveningen en Vlaardingen op „vlaggetjesdag”. Dan ligt de vloot gereed om uit te varen. Alle schepen zijn feestelijk met vlaggetjes versierd. 't Is ongewoon druk, want veel mensen komen eens een kijkje nemen.

De laatste Zondag! Veel vissers gaan met hun gezin naar de kerk. Straks komen er Zondagen, dat ze het niet kunnen. Dan zullen ze op de wijde zee zijn en luisteren naar een preek voor de radio. In veel kerken wordt de laatste Zondag een biduur gehouden voor de visserij. Er wordt een zegen gevraagd op het werk en om bewaring in de gevaren.

De morgen van de uitvaart! Dan is het al vroeg zwart van mensen op de kade.

Vrouwen en kinderen lopen over de dekken van de nog lege schepen. Vaders en broers sjouwen de volgestopte plunjezak naar de kajuit.

Nog een ogenblik en dan gaan de trossen los! Er wordt afscheid genomen. Hier tilt een jonge visser zijn klein zontje nog even boven zijn hoofd. De kleine baas kraait van plezier en wil vaders nieuwe pet grijpen.

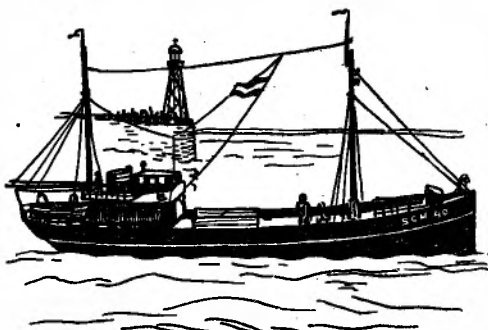
Daar geeft een Moeder nog een laatste vermaning aan haar veertienjarige jongen, die vandaag voor 't eerst mee uitvaart. Heel trots heeft hij zijn nieuwe plunjezak aan boord

gesjord. Hij mag mee, de wijde, wijde zee op! Visser wil hij zijn, net als vader en grootvader.

De trossen worden losgegooid.... De vloot vaart de haven uit....

Vanaf de kade wuift men naar de voorbij varende schepen. Een heldere jongensstem schalt: „Goeie vangst, Vaderrr!” Een zware stem bast: „Goeie vaart, mannen!”

Het ene schip na het andere vaart

HARINGLOGGER

voorbij. Telkens klinkt een laatste groet! Moeders tillen de kleinen omhoog. „Kijk! daar gaat Vader, daar gaat Kees”....

Straks is de gehele vloot buiten de pieren en zet koers naar de Doggersbank.

Behouden vaart!

Tegen de horizon zijn nog maar enkele stippen zichtbaar....

De eerste dagen zitten alle vissers in grote spanning. Want ieder jaar is het een wedstrijd onder elkaar, wie de eerste „Hollandse nieuwe” in het vaderland zal brengen.

Het wordt een ware „race” om de eerste te zijn.

Daar zit meer aan vast dan alleen de eer. 't Is een heel oud gebruik dat de eerste haring aangeboden wordt aan de Koningin. De eerste haring

wordt, keurig verpakt in tonnetjes met rood-wit-blauwe linten, op een versierde auto geladen en naar Soestdijk gereden. Een kleine deputatie, waarbij natuurlijk ook de schipper en zijn vrouw, biedt H.M. de eerste haring als geschenk aan.

De schipper die de best verzorgde haring levert, mag een jaar de „bedrijfswimpel” op zijn schip voeren.

BEDRIJFSCHAPSWIMPEL IN TOP

't Is geen gemakkelijk werk, dat werk van de vissers! De dagen zijn lang, de nachten kort.

Als men op de visgronden is aangekomen is het geregeld de netten uitzetten of „schieten” en inhalen of „halen”. Alle hens moeten hierbij aan dek! 't Is geen kleinigheidje een honderd netten van ieder ongeveer 30 meter lengte en 15 meter hoogte te „schieten”. Daar zijn een twee uren mee gemoeid.

Dan gauw een „bakje koffie doen” en naar kooi. Heel dikwijls worden de kleren niet uitgetrokken. Want na een korte poos van slaap klinkt de stem van de schipper: „Halen!” Op het dek worden houten schotten geplaatst, zodat er vakken ontstaan. Dan begint het „halen”. Met een lier wordt de kabel, de „reep” binnengehaald en de „reephouder” moet al

maar rondlopen, om de dikke kabel netjes in het ruim neer te leggen.

De netten worden leeggeslagen en de vakken vullen zich met blanke haringen.

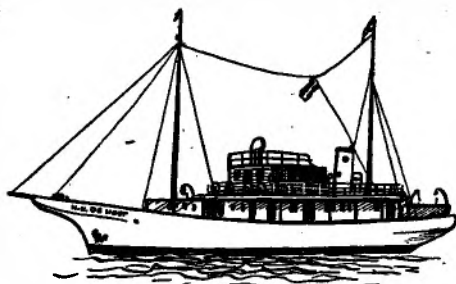
Nog is er geen tijd voor rusten. De haringen moeten geaakt en gezouten worden. Dat is een moeilijk werk. Het zout bijt in de kleine wondjes! 't Gebeurt wel, dat het zout tot op het been invreet.

Bij het visserij-bedrijf komen natuurlijk ook wel ongelukken voor.

Men heeft dikwijls een dokter nodig. Daarom behoort bij de haringvloot ook het Hospitaal-kerkschip „De Hoop”. De naam zegt je, dat het schip is een hospitaal en een kerk. Aan boord van „De Hoop” zijn dan ook een dokter en een dominee. Dokter en dominee hebben meestal druk werk. Als er een ongeluk gebeurt is, is de schipper blij, als hij door de radio „De Hoop” kan bereiken.

't Gebeurt ook, dat een visser opgenomen moet worden in het hospitaal. 't Is vaak een moeilijk karwei om een patiënt van de logger over te brengen op „De Hoop”, als de zee niet erg rustig is. Na afloop smaakt de pruim weer bijzonder goed.

De dominee bezoekt zoveel mogelijk de schepen en heeft bovendien

DE HOOP

contact met de vissers door de radio.

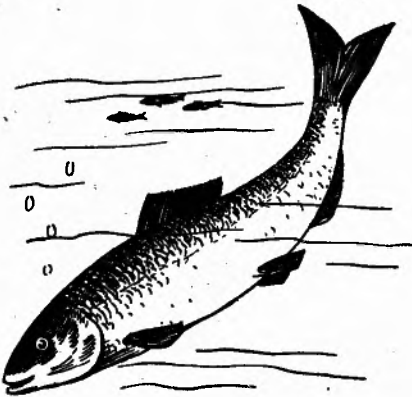
Hij verspreidt lectuur en brengt op de wijde zee het Evangelie. In het drijvende dorp op de Noordzee, verzicht „De Hoop” een mooi en onmisbaar werk.

Onze vissers zoeken de Noordzee af van de Shetlandse eilanden tot het

Kanaal toe. Schepen vol haringen komen aan. We peuzelen ze in Nederland niet allemaal op! Een groot gedeelte kunnen we uitvoeren naar andere landen. Niet alleen als zoute haring, maar ook vers in ijs, of gerookt als bokking.

Wat moeten er toch ontzaglijke hoeveelheden haringen in de Noordzee zijn. Je zou zeggen, de zee moest toch eens leeggevist zijn!

Toch zwemmen ieder jaar opnieuw geweldige scholen haringen in de net-

ten van onze vissers. Die scholen trekken van de ene plek naar de andere om voedsel te zoeken en om geschikte plaatsen te vinden, waar het kuit geschoten wordt. Deze laatste noemt men: paai-plaatsen.

Het haringkuit zweeft niet los in het water, doch wordt op een zandige of steenachtige bodem vastgekleefd.

Heel wat kuit wordt verslonden door andere vissen. Toch blijft er genoeg over. Na 3 jaar is de haring volwassen. Het eerste halfjaar lijkt de haring veel op een larve. Na één jaar wordt ze „blik” genoemd. Je kent ze toch wel die heel kleine visjes?

De ouderdom van een haring kan men aflezen van de schubben. Net als bij een boom kan men dit zien aan de jaarringen. Ouder dan 18 jaar wordt een haring zelden.

De zee moet rijk aan voedsel zijn voor die onnoemlijke aantallen vis-sen! Dat is de Noordzee ook!

Het water is rijk aan heel, heel kleine plantjes en diertjes. Zo klein, dat je een heel sterk vergrootglas, een microscoop, moet hebben om ze te kunnen zien. Dit voedsel noemt men plankton. De haring leeft van plankton.

Wetenschappelijke onderzoekers hebben reeds lang gepoogd meer van de haring te weten te komen.

Er zijn verschillende soorten haringen en hun trektochten door de zee zijn altijd min of meer een geheim geweest. De enige manier om dit op te lossen was om een groot aantal haringen te vangen, te „merken” en in de zee terug te gooien, in de hoop dat sommige vissers ze later zouden vangen.

De gevangen haringen werden gemerkt met een kleine plastic knoop, of een rood speldje, waarop het adres van het laboratorium staat. Met een zilveren speld werden knoop of speldje door de rug van de haring, vlak bij de rugvin gestoken. Deze operatie is pijnloos!

Het vorig jaar werden een 700 haringen op deze wijze gemerkt. Door treilers werden 112 opgevist.

Eén van de haringen, te Aberdeen gemerkt, was de Noordzee overgestoken en werd negen maanden later in het Skagerrak bij de Deense kust gevangen. Een ander was naar Ostende gezwommen.

"DE HOLLANDSE MOLEN"

WETENSWAARDIGHEDEN

Zo is de naam van de vereniging, die in 1923 werd opgericht en zich ten doel had gesteld de molen voor 't Nederlandse landschap te behouden.

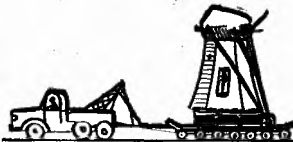
Toen in de vorige eeuw de kracht van stoom en electriciteit werd toegepast, stond het er met de molen donker voor. Honderden prachtige exemplaren verdwenen onder slopers' handen of werden verwaarloosd. Van de ongeveer 8000 molens, die ons land telde vóór de „electrische tijd”, zijn er in totaal zo'n 1300 overgebleven. Er is dus wel een storm van

vernietiging over de Hollandse molen gewaaid. En we mogen de net genoemde vereniging wel dankbaar zijn, dat zij heel wat molens heeft gered van een wisse ondergang.

Och, als een buitenlander over Nederland spreekt, denkt hij aan 3 dingen: klederdracht met witte klompen, veelkleurige bollenvelden en stoere molens met brede wiekenzwaai.

Wij moeten onze molens niet missen! Ze horen bij ons land.

Maar eerlijk.... wat weet je er eigenlijk van? Nou, zeg maar 'es het

Dat ging op wieletjes

Kampen is bekend door z'n „uien”. Je hebt er toch wel eens enkele gelezen?

Maar nu vertel ik je heus geen „ui”, doch de echte werkelijkheid.

In de oude Hanzestad is vorige maand een molen vervoerd. Niet bij stukjes en beetjes, maar in z'n geheel. Een pracht staaltje van vervoerkunst is het geweest.

Al geruime tijd stond de molen, die niet meer gebruikt wordt, de N.V. Lyempf (wat betekenen die letters?) in de weg. Als het enigszins kon zou de molen gespaard blijven. Toen heeft de directie hem aan de gemeente Kampen cadeau gedaan, onder

voorwaarde, dat deze voor het vervoer zou zorgen.

En dat is gebeurd. 't Hele geval is langzaam maar zeker opgevijzeld, met zware balken gestut en op 48 wieletjes gezet. Toen kon de rit beginnen. Overigens geen kleinigheid om dit gevaarte van 75000 kg te laten rijden. Honderden nieuwsgierigen, veel fotografen en journalisten hebben vol spanning de plm. 500 m. lange reis van de molen gevolgd. 't Ging zonder ongelukken.

Nu staat hij ergens aan een IJselbocht en denkt men er een gezellig zitje rond te maken.

verschil tussen een „juffer” en een „tjasker”. En ken je misschien de molentaal?

We weten dat er in de Bijbel ook over molens gesproken wordt. Maar dat waren handmolens, die later door trekdieren werden bewogen.

Omstreeks 1300 vind je in ons land

STANDAARDMOLEN

al korenmolens. De z.g. standaardmolens, waarvan er nog enkele tientallen zijn overgebleven. Stevige bouwwerken, waarvan het hele molenhuis draaibaar was. Maar voor bemaling waren deze niet geschikt. Daarvoor

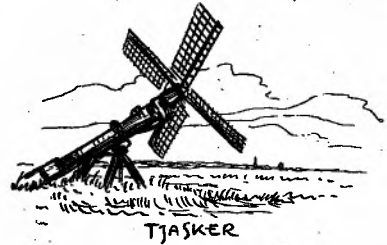
WIPMOLEN

gebruikte men de wipmolens. Hierbij is de bovenste helft draaibaar. Een nog verdere stap in de goede richting was de poldermolen. Waarbij alléén de kap draaibaar is.

Jaren en jaren aanéén heeft deze achtkantige poldermolen zijn nuttig werk in ons waterig landje gedaan.

Nu moet je niet denken, dat dit het enige model watermolen is. Er

zijn ook kleintjes te vinden, die echter grote hoeveelheden water kunnen verplaatsen. Dat zijn de tjaskers en aan-

TJASKER

brengers. De eerste kon je wat jaren geleden nog veel in Friesland zien. Heel eenvoudig gezegd, bestaat deze molen uit een schuinstaande as, waarop wiken zijn bevestigd. Een vijzel maalt het water op en hevelt het te veel over in een sloot. — De aanbrengrer is beter verzorgd. Dit is een houten molentje, met een grote staart, waardoor het hele geval altijd in de wind gehouden wordt. De laatste tijd wordt de aanbrengrer meer en meer door ijzeren molentjes vervangen.

Al de genoemde molens waren watermolens.

Er zijn nog andere soorten, die voor de industrie van groot belang zijn geweest. De meeste stonden langs de Zaan; wél 900. Napoleon zei eens: „Onvergelijkelijk (mooi!)”. Daar zou een Zaankanter van vroeger vol trots van kunnen vertellen. De eerste houtzaagmolen werd in 1592 gebouwd. Hij stond op een drijvend vlot en kreeg, naar z'n vorm, de bijnaam „juffer”. Ondertussen zette men liever de molens op de begane grond, zodat hij op rollen kon draaien. Dat zijn dan de z.g. paltrokken.

PALTROKMOLEN

Vanaf deze tijd, plm. 1620, begint de industrie zich langs de Zaan, snel

te ontwikkelen. Houtzagerijen en papiermolens verschijnen het eerst. Daarnaast, in de hoge walmolen, de stel-

WALMOLEN

lingmolen en de beltmolen het verwerken van allerlei waren, uit de rijke Oost of de landen van Europa gehaald.

Wat een bedrijvigheid!

Men groeide bij de molens op! Was het wonder, dat de molens wer-

den gebruikt om boodschappen over te brengen? Trouwde de molenaar, dan werden de wieken in kruisstand gezet. Allerlei versieringen werden aangebracht, een paar vlaggen er bovenop en de voorletters van bruid en bruidegom hoog tussen de wieken.

Wanneer er een sterfgeval was, stonden de wieken net door verticaal heen. Moest de molen lang stilstaan, dan stonden de wieken overkruis. Stond het werk maar voor eventjes stil, dan horizontaal-verticaal.

Dat is iets van de molentaal, waarmee men onderling verschillende boodschappen „overseinde”.

Tenslotte nog een vraag met antwoord: „In welke richting draaien de wieken?” Als je vóór de molen staat, tegen de wijzers van de klok in!

Je ziet, dat er van de molens wel iets te vertellen was.

Ik hoop, dat je voortaan nu niet iedere molen, maar molen noemt.

Florsen-AMASTIEK

De antwoorden op het eerste 10-tal vragen zijn:

1. 58 jaar. 2. 1836. 3. Christiaan de Wet, Louis Botha, De la Rey. 4. blouse, broek, boord, borstrok. 5. Hammerfest. 6. Werchojansk. 7. Joël, en Abia. 8. kat, karbouw, kangeroe, koe. 9. 21 Maart en 23 Sept. 10. de Gregoriaanse.

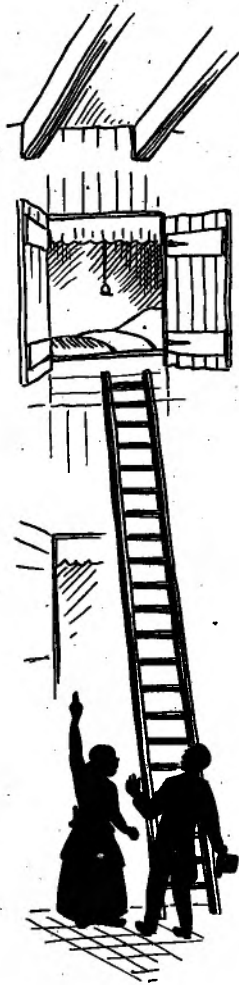
Dat was niet een moeilijk stel. Deze keer wat pittiger!

Het beste beentje voor!

11. Wie nam de lege plaats van Judas Iskarioth in?
12. Van de theeplant is voor de mens belangrijk het blad. En dan van de rubberboom, de kokospalm, de kinaboom en de sagopalm?
13. Hoe oud is onze Koningin? En Beatrix?

14. Hoe wordt stokvis gevangen?
15. Het boek Genesis is geschreven door...? En Handelingen?
16. Aan welk land denk je, als ik zeg: Bismarck, Olivier Cromwell, Paul Krüger, George Washington?
17. De voorhaven van Amsterdam is...? Van Groningen, van Djakarta, van Medan?
18. In onze Vad. Gesch. zijn enkele regentschappen heel bekend. Welk ken je uit de 19e eeuw? En welk uit de 15e eeuw?
19. Wie zijn de opstellers van de Heidelbergse Catechismus?
20. Ten slotte, vlot op: Rio de Janeiro ligt in... aan de... Oceaan. En Kaapstad en Tel Aviv en San Francisco?

B O V E N .

Op een rustig, vredig dorpje
Was onlangs een predikant
Gelogeerd; hij zou er spreken,
Want het plaatsje was vacant.

d'Eerste avond, na een hart'lijk,
Echt geanimeerd gesprek,
Treff men eind'lijk toebereids'len
Voor de reis naar 't slaapvertrek.

Daartoe informeert de gastvrouw:
„En waar slaapt de dominee?
'k Weet niet, hoe U het gewend is:
Slaapt U boven of benee?”

„Nu liefst boven!” zegt de pastor
Onderwijl zijn blikken gaan
Naar de bedstee, waar de deurtjes
Nodend reeds van opstaan.

„Zo U wilt, hoor!” klinkt het minzaam,
En voor zijn verbaasd gezicht
Wordt er door de vrouw een ladder
Voor de bedstee opgericht.

En naar bovend klimmend, opent
z'Oók twee deurtjes dáár, en zegt:
„'t Bed is opgemaakt, hoor doom'nee,
Ga Uw gang, U kunt terecht!”

Jan Wilna.

Zo was Koningin Wilhelmina

Een oud-hoofdinspecteur van politie te 's-Gravenhage, de heer G. L. van Exel, schreef een boek, dat heet: „Na de hoofdstad de hofstad”.

Daarin komt 't volgende stukje voor:

„Op een mooie zomermiddag reed Koningin Wilhelmina uit met de Prinses en de verpleegster. Wij volgden en de rit ging naar de uitspanning van Klaas van der Velde aan de Bezuiden-

houtseachterweg. Daar was reeds een luitenant ter zee, ordonnance-officier van H.M., aanwezig. In de brede momentocht achter het huis lagen twee roeiboortjes gereed. Wij begrepen, dat er gevaren zou worden. Ook de tuinbaas van Huis ten Bos, de heer Overdijking, was van de partij. H.M. stapte met de Prinses en de verpleegster in de kleinste boot. Zij greep persoonlijk

de riemen en roeide met forse slagen Noordwaarts. Met de officier en de tuinbaas, die beiden een stel riemen hanteerden, probeerden wij in de grotere boot te volgen; probeerden zeg ik, want er kwam niet veel van terecht.

De officier, die kennelijk aan ruimer sop gewend was, bleef met zijn te lange riemen telkens in de kant haken. De tuinman deed het beter, maar onze boot was voor de geringe waterstand te zwaar belast en liep telkens aan de grond. 't Bootje van H.M. ondervond blijkbaar geen hinder van dit euvel en was weldra uit het oog verdwenen. Onze schippers maakten zich lichtelijk

zenuwachtig en trachten in het zweethuns aanschijns de moeilijkheden te overwinnen, wat slechts ten dele gelukte.

Toen we weer 'n keer vastliepen, sommeerde de officier ons, 't schip te verlaten, teneinde minder diepgang te krijgen. Met behulp van een vaarboom sprongen wij overboord en bereikten droogvoets het weiland. Met de boom als polsstok voor de zijsloten, gingen wij te voet achter de hoge toeristen aan, die wij tussen het geboomte van Raaphorst terugvonden. Op de vraag van H.M. waar de andere boot bleef, vertelden wij onze ervaring. De Koningin schudde het hoofd en zei:

„Wat 'n schippers!”

Dat Koningin Wilhelmina niet bepaald voor een klein geruchtje vervaard was, is mij meer dan eens gebleken. Toen Zij eens met het Prinsesje op Oosterbeek aan de Wasse-naarseweg wandelde, schoot plotseling een grote Sint Bernard nijdig blafend op Haar toe. Zij bedacht zich geen moment, maar stelde zich met opgeheven paraplu in staat van verdediging. Ik trok mijn revolver en rende naar de plaats des onheils. Gelukkig behoefde ik niet te schieten, daar een dame snel kwam toelopen en met welgemeende excuses de hond bij de halsband terugtrok”.

Ons Werkhoekje

Allereerst maar de oplossing uit 't Aprilnummer van het namenraadsel.

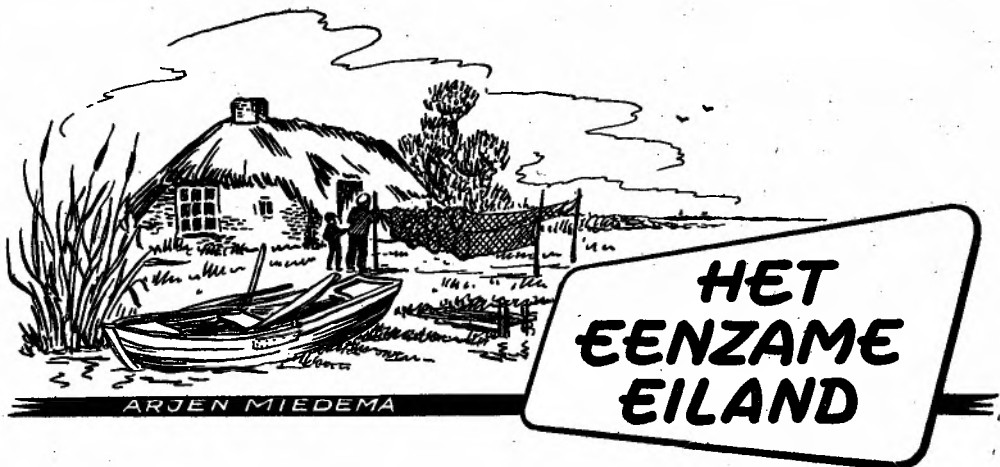
De zinnen laat ik je in het geheel nog eens zien, terwijl de verborgen namen er achter staan.

1. 't Is erg dom Rina, dat je niet beter je best doet. Omri.
2. „O, bedrieg me niet meer”, riep Moeder verontwaardigd uit. Obed.
3. Hij wou de tor pakken, maar 't gelukte hem niet. Orpa.
4. Kom jongens, we gaan naar school. Anna.
5. Jan kwam thuis met een dode mol! Och, wat een zacht velletje had dat beest. Moloch.
6. Ik heb Elsje in geen jwee jaar gezien. Bel.
7. De Boeren zeiden: „Houd je buskruit droog”. Jebus.
8. Ik had amateur-fotograaf willen worden. Adama.
9. Maar nonnen heb ik hier niet nodig, wel flinke monniken. Arnon.
10. Moeder staat aan de tobbe. Ze kan de was in een half uur klaar. Bezek.

Dan heb ik voor de Meimaand, waarin op enkele na, iedere vogel z'n eitje legt, een vogelraadsel.

Verticaal, dus op kruisjeslijn: een vogel, die in 't riet nestelt (8).

×	Hor.: zwarte vogel (5),
. . . × . . .	patrijsachtige vogel (7),
. . . × . . .	zanger (9),
×	familie v. d. papegaai (7),
×	heel klein buitenlands
×	vogeltje (7),
. . . × . . .	familie v. d. meeuw (5),
×	Ook deze keer geen oplossingen.

HET EENZAME EILAND

Hoe konden de dingen toch zo plotseling veranderen. Toen zijn we plannen gaan maken, als mannen, elk aan een kant van de tafel gezeten. Vader wilde een kippenfokkerij opzetten, daar dat visjesvangen hem nu de keel al uithing. Maar toen zei ik, dat hij daar tot het voorjaar mee zou moeten wachten, omdat de kippen in de winter geld kosten. Dan wilde hij zien een jachtgeweer te krijgen, het krioelde van de wilde eenden op het meer. En hoe vaak streek er geen koppel wilde ganzen 's winters op het ijs. Wild is duur, we zouden veel geld maken. Vader wond zich hoe langer hoe meer op. Maar toen op 't laatst alle mooie plannen schipbreuk leden op onze lege beurs, kwam er een eigenaardige gloed in zijn ogen, die me ongerust maakte. De volgende dagen was hij weer stil en in zich zelf gekeerd. Wel trokken we samen geregeld het meer op, maar er was iets tussen ons in gekomen, vader keek verbeterd. En toch vingen we juist die dagen veel witvis in onze nieuwe schakelnetten, snoeken en karpers en snoekbaars en van die prachtige rietvoorns, die zilverwit zijn en bloedrode vinnen hebben. Ik hoopte maar, dat deze stemming gauw over zou drijven. Als dan 's morgens de schakelnetten uitgezet waren en aan de kurken op de golven dreven, voelde ik me toch wel gelukkig. Er was dan de belofte van veel vis, die we met onze plonsstokken in de netten zouden drijven. De lage herfstzon scheen zo mooi op het glanzende water en deed het

stervende riet aan de oevers verrukkelijk opkleuren. En we hadden het geluk mee. Manden vol vis vingen we, die geregeld en goed verkocht werd.

Maar eens op een avond achter in October, toen een westerstorm het schuim meters ons eiland opsloeg, stond vader opeens op en zei, dat hij naar de wal ging. Ik moest maar naar bed gaan, 't zou wel laat worden, eer hij terugkwam. Angstig onderzocht ik zijn gezicht. Waarom wilde hij bij nacht en ontij naar de wal? In geen drie maanden had hij me 's avonds alleen gelaten. Wat voerde hij in zijn schild? Zou die ellendige tijd van de woonwagen terugkeren? Vader zag, dat ik hem angstig aankweek en begon te lachen. Nee, ik hoefde niet bang te zijn, hij zou geen sterke drank weer drinken. Maar hij moest beslist naar de wal. Dat beetje storm, daar draaide hij de hand niet voor om. En meteen sprong hij in de boot. Aan de westerkim was nog een streep-

je licht te zien. Met het donkeren was de wind aangewakkerd en toen vader met enkele riemslagen de boot met de kop de golven injoeg, stond ik angsten uit. Zou ik hem op de zelfde manier moeten verliezen als moeder? „Ga naar binnen” riep hij me nog toe, maar de wind onderschepte zo zijn woorden, dat ze klonken alsof vader reeds honderden meters verwijderd was. Binnen het kwartier verdween hij in de snel vallende duisternis. Wezenloos stond ik een poos in de gapende donkerte van het nu eindeloze meer te staren. De grondeloze donkere nacht, die me omringde, maakte me opeens zo bang, dat ik hard naar binnen liep. Alsof de storm mijn vlucht bemerkte, begon het opeens van achter mij zo te loeien, dat ik me door een kudde roofdieren achtervolgd waande. De wind rukte me als waanzinnig de deur uit de hand. Mijn haar woei me bijna van het hoofd. Onheilspellend klapperde de deur tegen de muur. 't Leek wel, of de wind ons hele huisje op wilde nemen en in het meer smakken. Nooit in mijn leven ben ik meer zo bang geweest als die nacht. Hoewel geen mens of dier bij me kon komen, had ik het gevoel ieder ogenblik door iets schrikkelijks te zullen worden overvallen. Zelfs in de kamer hoorde ik het opgezweepte water van het meer over onze vermolmde aanlegsteiger slaan. Als ik naar buiten keek, zag ik letterlijk niets. Geen lichtje, geen ster. Niets dan het machtige klotsen en bruisen van het woedende meer om ons eiland en daarboven uit gierde de orkaan. Hoe klein en verloren voelde ik me alleen te midden van al dat geweld. Net, of met deze avond het leven op zou houden. Aanstonds zou een golf, hoog als een huis, zich uit de duisternis verheffen en mij met het eiland overspoelen. Natuurlijk durfde ik niet naar bed te gaan, maar bleef voor het raam het zwarte instaren, alsof ik, door wakker en gekleed te blijven een onheil kon voorkomen. Hoe lang ik daar gestaan heb, weet ik niet. Op 't laatst begon het in mijn oren te suizen van de spanning. Het was

net, of ik daar niet werkelijk stond, doch in de droom het bed was uitgegaan. En evenals je dat in de droom kunt hebben, begon ik heel duidelijk iets te zien... Een verlichte kamer met een lamp tegen een wit gestucaard plafond. Gele gordijnen, die veilig gesloten waren. Ik lag in een mooi bed tegen een heldere wand, waaraan een plaat hing met twee knielende jongetjes voor een bed. Heel duidelijk zag ik die plaat voor me tot aan de schaal met vruchten toe, op een plank boven het bed. Een vrouw

stond bij me. Ze zong zachtjes een slaaplied voor me. De woorden, die ze zong kon ik niet meer verstaan, daarvoor was deze gelukkige herinnering uit mijn allervroegste jeugd te ver verwijderd. Die vrouw was mijn moeder, ze zong me in slaap. Plotseling was het of ik weer werkelijk in dat bed lag. Er kwamen zelfs twee regels van dat slaaplied in mijn geheugen:

Here houd ook deze nacht
weder over mij de wacht.

Als een fata morgana in de woestijn verdween plotseling dat droombeeld. En meteen keerde ik tot de werkelijkheid terug. Ik lag niet veilig in een warm bed, bewaakt door mijn moeder. Die moeder was dood en

weg. Ik had zelfs in jaren niet meer aan haar gedacht. Ik stond hier alleen en door mijn vader verlaten in een armoedige vissershut, bedreigd door de woedende elementen. En toch was ik, vreemd genoeg, na die lichtende herinnering niet angstig meer. Iets van het verleden, dat ik geheel verloren waande, leefde nog in mijn ziel, zonder dat ik het wist. Het was bij me, in me, ik had gezelschap. Hoe was het toch mogelijk, dat dat gebedsversje, waaraan ik toch zeker in geen 10 jaar gedacht had, nu in de angst van het ogenblik weer bij me terugkwam? Ik had het zelf niet opgeroepen. Het kwam vanzelf. 't Was net of moeder na een lange afwezigheid weer aan de wand van mijn leven klopte, om te laten merken, dat ze nog bestond. Opeens huiverde ik van een ontdekking: Zou ze nog ergens bestaan en had ze deze herinnering gestuurd, om mij in mijn eenzaamheid te troosten? Een versje, waar je in geen 10 jaar aan gedacht hebt, komt daar zo maar opeens met woorden en melodie en al bij je terug vliegen, als een duif naar zijn duiventil. Ik zong die beide regels hardop, misschien hoorde moeder ze wel. Pas later heb ik ontdekt, dat niet moeder mij die beide regels gezonden had, maar de Here. Ik wist op dat ogenblik niet eens, dat er een God bestond. Vader had me nooit iets van Hem verteld. Hoe kon ik dan weten, dat de Here onze gedachten bestuurt en dat hij de „harten der Koningen neigt als waterbeken?” Ik wist, zoals gezegd, toen nog haast niets. Vader had me maar in 't wild laten lopen. Lezen had ik me zelf maar zo'n beetje geleerd van de letters op de winkelramen, maar erg goed ging het niet en schrijven, ho maar. Na het zingen van dat brokstuk avondlied, durfde ik me opeens wel uit te kleden. Ik sliep ook dadelijk in. Zelfs de angst om vader was verdwenen. Midden in de nacht ontwaakte ik door gestommel in de kamer. Er was licht.... er stond een man... vader... hij zette een dubbelloops jachtgeweer tegen de wand. Dozen lagen op de tafel, waar

in later patronen bleken te zitten. Vader keek grimmig. De klep van zijn pet wierp een zware slagschaduw over zijn gezicht. Hij leek weer iets op de schooier uit de woonwagen. Het was zulk een wrede overgang van mijn gelukkige slaap naar dit beschaduwde boevengezicht, dat dit hele tafereel zich aan mij opdrong als een boze droom, een nachtmerrie.

Maar ik droomde niet. Vader stond daar werkelijk. En zonder dat iemand het me vertelde wist ik, dat hij kwaad gedaan had. Ik zette mij overeind in bed en kuchte, om zijn aandacht te trekken. Misschien deed ik het wel om hem te waarschuwen, dat hij door zijn zoon bespied werd. Alsof ik zeggen wilde: Blaas de lamp toch uit, dan kan ik niet meer zo zien, wat voor lelijks er gebeurt. Vader schrok, als op heterdaad betrapt. Langzaam draaide hij het hoofd naar me toe.

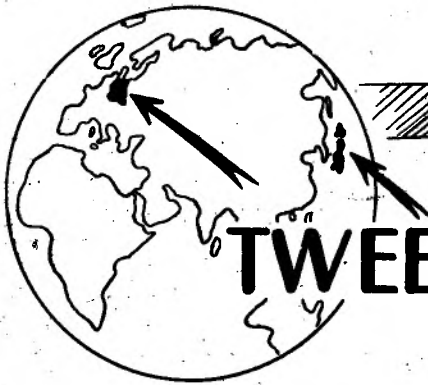

Zijn ogen stonden fel en flikkerden gevaarlijk. Hij had niet gedronken, wist ik toen. Als hij in de woonwagen dronken thuis kwam, stonden die ogen altijd troebel. „Ga slapen”, zei hij kort, „morgen gaan we op jacht”.

(Wordt vervolgd).

26 Juni: Verjaardag van Z.K.H. Prins Bernhard

TWEE VERLIEZERS

Als je gaat schaken of dammen kun je winnen of verliezen. O ja, en dan kan het ook wel eens gebeuren, dat het spel in remise eindigt. Je weet toch wel, wat dit betekent?

Natuurlijk, 't wil zeggen, dat beide spelers ongeveer even sterk zijn, dat niemand het gewonnen of verloren heeft, 't spel eindigt onbeslist.

Als een paar landen echter oorlog voeren, dan eindigt de strijd meestal niet in remise. Ook bij de laatste wereldoorlog waren er overwinnaars en

overwonnenen, winners en verliezers.

Over twee van die verliezers zullen we het deze keer eens hebben.

Over Japan en Duitsland.

Dat Japanse eilandenrijk daar in de Grote Oceaan had het aangedurfd onverhoeds de Amerikaanse vloot aan te vallen en daarmee zonder woorden dat land de oorlog te verklaren. 't Liep Japan eerst in alles mee. Grote gebieden in O.Azië kon het bezetten.

Ook ons Nederlands-Indië.

Maar 't ging Japan als vroeger Napoleon, en later Duitsland. Aan zijn macht kwam een eind. Even plotseling als Japan de oorlog begonnen was, even plotseling maakte Amerika er een eind aan.

De eerste atoombom viel.... daar na de tweede. De Japanners zagen, dat zij hier niet tegen op konden en zij capituleerden. Dat was in 1945, zeven jaar geleden.

De oorlog was uit, gelukkig uit. Wat een ellende was er geleden, wat waren er veel mensenlevens te betreuren, wat was er veel vernield.

De overwinnaar, Amerika, bezette Japan. Maar.... onderdrukt werd de bevolking niet. Integendeel, generaal Mac Arthur, de bekende Amerikaanse

MAC ARTHUR

bevelhebber zorgde er voor, dat Japan er weer bovenop kwam. De arbeiders, die vroeger voor een-hongerloon moesten werken, werden beter betaald en met Amerikaans kapitaal heeft men de fabrieken weer op gang gebracht, zodat Japan weer kon gaan verkopen naar 't buitenland en geld verdienen.

Vrede met Japan was er nog altijd niet gesloten. Dat was 't vorig jaar in September, toen de afgevaardigden van wel 52 landen in San Francisco bijeenkwamen, om 't vredesverdrag met Japan op te stellen.

Dat vredesverdrag is nu de vorige maand van kracht geworden. En ook

over de vredesvoorwaarden heeft het land niet te klagen. Als het alles had moeten betalen, wat het in de oorlog vernield heeft, dan zag het er niet te best uit. Maar dat hoeft niet. 't Meeste heeft men de verslagen vijand kwijtgescholden. En daar is reden voor.

Men wil graag deze vroegere vijand tot vriend hebben, om in het Verre Oosten Rusland een beetje voorzichtig te doen worden.

Zo is Japan dus weer een zelfstandig land, baas in eigen huis. Zijn de Amerikaanse bezettende troepen dan nu verdwenen? Nee, nog niet. Dat zou te gevaarlijk zijn, omdat Japan zichzelf nog niet verdedigen kan.

Maar 't zijn nu geen bezetters meer, eigenlijk alleen maar verdedigers. Als 't Japanse leger weer sterk genoeg is, kunnen de Amerikanen wel weer naar huis gaan. Japan mag dus wel zeggen: „'t Kon slechter”.

Toch zijn er ook daar nog mensen, die nu, na 't vrede sluiten, nog durven roepen: „Weg met die Amerikanen. Wat doen ze hier? We kunnen ons zelf wel redden”.

Zo zie je al weer: Ondank is 's werelds loon.

Met Duitsland gaat het een beetje minder vlot. Niet, dat de Duitsers zo erg te klagen hebben over de bezetters, zelf hebben ze zich wel hardere heren getoond, maar 't sluiten van vrede is moeilijker. In San Francisco hoefde men zich bij 't opmaken van de vredesvoorwaarden met Japan van Rusland weinig aan te trekken. Al waren de Russen 't er niet mee eens, toch ging de zaak door.

Maar Duitsland is na de capitulatie in tweeën gedeeld. Oost-Duitsland is door de Russen bezet en West-Duitsland door Amerika, Engeland en Frankrijk. Sommigen van jullie herinneren zich misschien nog uit het Maart-nummer van O.E.K., dat Amerika en Engeland West-Duitsland steeds vriendelijker gingen behandelen, omdat ze Duitsland wel eens als bondgenoot nodig zouden kunnen hebben tegen Rusland. Ze wilden zelfs graag, dat Duitsland ook troepen zou

LASTIGE KRIJGSGEVANGENEN.

In de strijd op Korea hebben beide vechtende partijen heel wat krijgsgevangenen gemaakt. Deze gevangenen worden in aparte kampen ondergebracht en verzorgd. 't Spreekt vanzelf, dat ze zich aan bepaalde voorschriften hebben te onderwerpen, maar hard hoeft hun lot niet te zijn. In de **Conventie** van Genève heeft men **internationale** regelingen getroffen over de behandeling van krijgsgevangenen.

Bij de onderhandelingen over een wapenstilstand op Korea kan men het niet eens worden over de krijgsgevangenen. Komt er een wapenstilstand, dan zullen beide partijen de krijgsgevangenen uitwisselen. Maar de communisten eisen: „Zendt alle krijgsgevangenen terug”. De Amerikanen zeggen: „Alle gevangenen, die willen, mogen terug. Wij willen echter niemand dwingen. Wie liever bij ons blijft, mag blijven en sturen we niet terug”. Bij de gevangenen zijn namelijk heel wat niet-communisten, die er vreselijk tegenop zien, weer naar de communisten terug te moeten.

Zo kunnen de onderhandelaars het maar niet eens worden.

Intussen hebben de Amerikanen heel wat te stellen met die krijgsgevangenen, die wél communist zijn.

Zo is er op het eiland Koje, voor de Zuidoostkust van Korea, een groot kamp, waar wel 80.000 gevangenen ondergebracht zijn. Een groot aantal hiervan behoort tot de **fanatieke** communisten. Die hebben flink gebruik gemaakt van de al te grote zachtheid van de Amerikaanse bewakers. Ze wis-

afstaan voor het Europese leger, of, zoals men tegenwoordig zegt, voor de Europese **Defensiegemeenschap**.

Om Duitsland tot vriend te krijgen, wilde men ook wel vrede sluiten. Al ging het dan niet met heel Duitsland, dan tenminste met West-Duitsland, waarvan de regering in Bonn zetelt. Hoewel Rusland zich met alle macht hiertegen verzette, is er toch een vredesverdrag met West-Duitsland tot stand gekomen.

Ook de Duitsers mochten over dit vredesverdrag wel tevreden zijn. Het is heel wat soepeler voor hen, dan ze in 1945 konden dromen. Een lelijk ding blijft er echter voor de Duitsers nog over: O. en W.-Duitsland zijn

nog niet weer herenigd. Zal dat ook nog eens komen? En dan zo, dat heel Duitsland weer een vrij land is, onafhankelijk van Amerika zowel als van Rusland?

De Russen zijn erg gebelgd over het vredesverdrag, dat in Bonn gesloten is. Zij hadden willen voorkomen, dat W.-Duitsland zich te veel naar de **geallieerden** zou schikken en zich aan zou sluiten bij de Europese Defensiegemeenschap. Nu ze dit niet hebben kunnen voorkomen, doen ze erg onvriendelijk aan de grens tussen O. en W.-Duitsland. Ze plagen hun Westelijke burens, zoveel ze maar kunnen. Veel rust heeft dit vredesverdrag dus nog niet gebracht.

VAN KREEFTEN en inktvissen

Wel eens gezien, dat iemand zo rood werd als een kreeft? Vermoedelijk wel!

Nu is een levende kreeft niet rood, maar blauw-groen. Als ze wordt gekookt, komt de rode kleur.

De Oosterschelde is de plaats waar de kreeften worden gevestigd. Nauwkeuriger: onder de kust van Schouwen. Het water in de Oosterschelde is zout. Op zoet water is de kreeft niet gesteld.

Daardoor vind je in de Westerschelde geen kreeft. De Schelderivier voert daar te veel zoet water aan.

Kreeften vangt men niet als garnalen bij tienduizenden, maar hoogstens per dozijnen.

Voor de kreeftenvangst worden ijzeren, getraliede korven gebruikt, die op de bodem van de zee worden neergelaten. Boven in de korf zit de fuik, die het terugzwemmen van de

ten het zover te brengen, dat de bewakers niet eens meer in het kamp durfden te komen, maar niet verder kwamen dan de toegangspoort. Enkele raddraaiers hadden de macht volkomen in handen, de anderen hadden hen te gehoorzamen. En als er gevangenen waren, die dat niet wilden? Dan werden ze gevonnist door een geheime rechtbank. Zo werden zelfs tientallen gevangenen geworgd of opgehangen.

't Werd nog erger. Steeds brutaler werden de krijgsgevangenen. Boven de barakken liet men rode vlaggen wapperen. De rode kleur kreeg men door eenvoudig de doeken in tomatensap te dopen. In Deel van de gevangenen werd door de communisten bewapend met zwepen van prikkeldraad, puntige palen en andere wapenen, zoals knotsen. Als 't moest, zouden ze zich tegen de bewakers te weer stellen!

Maar toen kwam pas het toppunt van brutaliteit.

De gevangenen verzochten een bespreking te mogen hebben met generaal Dodd, de chef van de Amerikaanse bewaking. Onvoorzichtig genoeg ging deze, vergezeld van slechts één hoge officier, het kamp binnen. Daar werd hij.... gevangen gehouden als gijzelaar!

Drie dagen later werd hij pas weer

vrijgelaten, toen zijn opvolger een verklaring tekende, die de opstandelingen hem hadden gedicteerd. Een verklaring, die de Amerikanen rood van woede deed worden. Want wat stond er in? O.a. dit, dat de bewakers zich aan geweldpleging hadden schuldig gemaakt, dat men de gevangenen gedwongen had, dienst te nemen in het Zuidkoreaanse leger of zich uit te spreken tegen het communisme. „Leugen! Allemaal leugen!” riepen de Amerikanen. „Zie je wel”, zeiden de communistische onderhandelaars op Korea, „alle krijgsgevangenen willen wel terug, maar jullie willen ze met geweld vasthouden. Neen, wij eisen alle gevangenen terug”.

Generaal Dodd en zijn opvolger werden onmiddellijk ontslagen en iemand anders werd benoemd als chef. Die nam andere maatregelen.

Tanks rolden het kamp binnen en met behulp van traangasbommen enz. werd aan het verzet een einde gemaakt. Het grote kamp werd gesplitst in kleinere van plm. 500 man. Dan is er beter toezicht te houden en kunnen toestanden als er waren, niet meer voorkomen. „Gevangenen hebben niet te eisen, maar te gehoorzamen”, zei de nieuwe chef, en zo is het.

kreeft belet. In de dunne getraliede korf wordt het aas gelegd: cen scholletje, botje of scharretje.

Kreeften zoeken de stenen op, daar onder nestelen ze zich. Op zand en slik leven ze niet.

Het visseizoen is geopend van begin April tot half Juli.

De kreeftenvisser gaat zo'n honderd korven per dag lichten.

In de vroege morgen vaart hij uit. Twintig kurken boeien wijzen hem de ligplaats van zijn ruim honderd korven. Soms is de boei weggeslagen en dan moet hij zoeken met pikhaak of dreg.

Korf na korf wordt naar boven gehaald. Niet elke korf bevat een

Moederkreeften en ondermaatse worden dadelijk in het zilte nat teruggeworpen.

Weet de visser op een dag een paar dozijn te bemachtigen, dan is zijn dag wel goed. Kreeft is een kostbare vis. Gemiddeld kost ze f 7.50 per kg. Ze wordt beschouwd als luxe! Daarvoor moet dan ook voor elke 10 gulden aan kreeft f 4.82 weeldebelasting worden betaald.

Na het lichten, wordt de fuik weer voorzien van nieuwe aas. Dan kan de visser op de thuisvaart gaan. Onderweg haalt hij kreeft voor kreeft uit het wierbed en gaat ze de scharen binden met een stukje ijzerdraad. Zo geboeid komen ze in de bun. Nu kunnen ze elkaar niet meer doodbijten.

Dit jaar ging de kreeftvisserij in de eerste helft van Mei goed. Maar nu is er concurrentie gekomen! Inktvisseren gooien roet in het eten. Ze komen de laatste jaren de Zeeuwse stromen op om jacht te maken op kreeft. Juist in deze tijd, omdat de kreeft van schaal verwisselt en weerloos is. Het duurt enige tijd voordat de nieuwe kreeftenhuid hard is.

Na de verschalingstijd verdwijnt de inktvis weer uit de Scheldemondingen.

De visser is niets op dit bezoek gesteld. Hij noemt de ongewenste gasten: „Zeekatten”.

*a b = kop-borststuk c = achterlijf
d = staartwaaier e = voorste paar
poten met scharen h = 4 paar
achterste poten. f = lange sprieten
g = korte sprieten.*

kreeft! Zit er wel een in, dan is oppassen de boodschap. Voorzichtig schuift de visser z'n hand door de fuikhals en grijpt de kreeft in het borststuk. Zo trekt hij ze uit de korf en werpt ze in een mand met zeewier. Pak de kreeft maar niet bij de staart! Je bent er dan zeker van dat ze je flink in de hand bijten.

De inktvissen tref je veel aan bij de kust van Italië. Een enkele van jullie fluistert misschien al: „Ook sardines!” En dat is goed opgemerkt.

We gaan nu maar eens een tochtje maken met een jonge Italiaanse visser van het eilandje Capri. (Het ligt voor de kust bij de stad Napels).

Hij is een echte Italiaan: gebruid, prachtige tanden, levendig en druk in zijn spreken en gebaren. Roberto heet

hij. Roberto gaat op de inktvissen-
vangst en wij mogen best mee.

Stap maar in.....

Daar varen we al. Roberto roeit.
Hij kan het!

Netten zijn er niet in de boot. Al-
leen een snoer, met een ronde angel
waaraan een stukje dode inktvis zit
en een eenvoudige kijker vormen al
het gereedschap.

We houden de kant van de rotsen.

In het doorzichtige blauwe water
zien we grote scholen sardines zwem-
men. Dan ineens, houdt Roberto stil,
duwt ons het kijkglas in de hand en
zegt: „Let nu op!” Met een snelle be-
weging gooit hij de lijn buiten boord.
Wij turen gespannen door de kijker
in het doorschijnende water.

Plotseling maakt zich van de rots-
achtige bodem een grauwbrown, acht-
armig monster los. Het schiet pijlsnel
op het witte aas af en sluit er begerig
zijn grijpparmen omheen.

Roberto begint de lijn in te halen.
Het dier vecht wat het kan om zijn
prooi te behouden en... slaat zich
in de angel vast. De inktvis begint nu
van kleur te verschieten. Van bruin
verandert het dier in zwart tot donker-
rood en fel-purper. Woedend spuit
het wolken zwarte inkt om zich heen,
maar het helpt niet, want al vechtende
komt het hoger en hoger. Roberto
haalt de lijn in en even later buigt
hij zich buiten boord en steekt zijn
handen in het water.

Het beest valt aan en slaat zijn
vangarmen om Roberto's arm. Met
honderden zuignapjes zuigt het zich
vast. Maar de jonge, sterke visser
rukt het beest met kracht los. Het
maakt een krassend geluid en op de
arm blijven rode striemen achter.

Lachend pakt hij het beest met bei-
de handen beet: de acht poten in de
ene — en de kop in de andere hand.

Dan.... met twee beten, bijt hij
met zijn sterke tanden de spieren ach-
ter de kop door. Plotseling is dan het
leven uit de inktvis verdwenen en het
woedend monster van zo pas, is een
grauwbleek, slijmerig hoopje vis ge-
worden.

Roberto likt met smaak zijn lippen

af. Niets smaakt zo lekker dan rauwe
jonge inktvis vindt hij.

Met grote ogen hebben we naar dit
tafereel gekeken. We vinden het wel
wat griezellig hè?

Roberto kan ons wel meer over
inktvissen vertellen. Luister maar
naar zijn radde stem.

Overdag ligt deze soort inktvis stil
op de bodem van de zee. Alleen zijn
ogen gluren uit het hol. 's Nachts gaat
hij op prooi uit, een kleine inktvis eet
met gemak een kreeft van 2 kg. Hij
grijpt ze bij de kop vast, waardoor de
kreeft machteloos wordt. Heel lang-
zaam eet hij hem op en krijgt daar-
door zelf de smaak van kreeft!

„Kunnen inktvissen wel gevaarlijk
zijn, Roberto?” vragen we.

En Roberto vertelt graag over zijn
gevecht met een paar inktvissen, waar-
van het mannetje 12 kg en het vrouw-
tje 9 kg woog. Toen hij het vrouwtje
binnenboord trok, was het woedende
mannetje aan de andere kant tegen de
boot opgeklommen om zijn vrouwtje
te helpen.

In een hevig gevecht slingerden bei-
de monsters zich om zijn armen.

Het zou hem het leven gekost heb-
ben, als het hem niet gelukt was zijn
mes te grijpen en het mannetje de kop
af te snijden.

De grootste inktvissen proberen
hun prooi onder water te trekken,
in hun vangarmen te verstrikken en
zó te verhinderen boven water te ko-
men.

Een paar uur hebben we nu al
rondgevaaren en Roberto heeft onder-
tussen veertien flinke inktvissen op
de bodem van de boot liggen.

Hij is best tevreden over de vangst.

En wij zijn blij dat we dit tochtje
mee mochten maken, is 't niet meis-
jes en jongens?

Of was het de meisjes te griezellig?

CRANBERRY.

Een vreemde naam! In je woordenboekje behoef je er niet naar te zoeken, want dit woord staat er niet in. Als je verder leest wordt het je wel duidelijk!

Voor de cranberry moeten we naar Terschelling. Wel aardig een tochtje te maken, nu het zomer is, naar dit Waddeneiland.

Want als je de naam Terschelling hoort denk je aan duinen, waarin je heerlijk kunt spelen. En aan de Brandaris, de oudste vuurtoren van ons land. Straks ook aan cranberry, als je dit artikeltje hebt gelezen. Cranberry is een bes, pittig van smaak. In ons land komt ze alleen maar voor op het eiland Terschelling. Ze is afkomstig uit de moerassen van Wisconsin en New Jersey.

Op heel bijzondere wijze is ze op het eiland gekomen.

Omstreeks het jaar 1840 spoelde er een partijtje aan. Waarschijnlijk van een vergaan schip. De jutter Pieter Sipkes Cupido vond ze. Wat moest hij echter met die waardeloze bessen? In een duinpan liet hij ze lig-

allen vonden de smaak van de „Pieter Sipkes beikes” lekker.

Jarenlang werd de cranberry op Terschelling zo genoemd.

In 1885 begon men deze bes ook in tuinen te planten. Vijf jaren later werden de eerste bessen zelfs geëxporteerd! De buitenlanders waren meer liefhebbers dan de Nederlanders.

Maar in 1936 kwamen er ook in Nederland klanten voor deze bes.

Thans zijn vijf en dertig hectaren beplant met de struikjes van de cranberry. Men heeft proeven genomen met de kweek ook in andere delen van ons land, maar overal mislukte het. Van de herfst tot Mei staan de bessen als bescherming tegen de vorst geheel onder water. De oogsttijd is van September tot het invallen van de winter.

De cranberry wordt verkocht in kleine, handige kistjes. Ze kan lang worden bewaard en leent zich uitstekend voor verwerking tot jam.

Kom je in de vakantie op Terschelling, dan zul je nu zeker ook eens de hectares cranberry willen zien.

gen. Hij ging liever op zoek naar dingen van meer waarde, die aanspoelden.

In het duinpan rijpten de bessen en het volgend jaar groeiden er kleine struikjes, die later vrucht gingen dragen. Elk jaar weer kon men in het duinpan de vreemde bessen eten. Niet

„ONZE EIGEN KRANT”

VOOR DE HOOGSTE KLASSEN
DER CHR. SCHOLEN

VERSCHIJNT
DE DERDE VRIJDAG VAN
ELKE MAAND

Redactie:

L. Meijer, H.d.S., Bedum
J. Bulthuis, H.d.S., Ten Post
Tj. Schaafsma, H.d.S., Kampen

Administratie:

„Drukkerij de Vries”, Siddeburen,
Telefoon no. 40 — Giro 139559

Abonnementsprijs 95 ct per half jaar.

Ons Werkhoekje

Vóór de zomervacantie er is, hebben we nog een pracht wedstrijd voor jullie! Ook prijzen! Wie geregeld een geïllustreerd blad inziet, vindt onder de foto's hiernaast direct heel wat bekenden. Natuurlijk zijn er ook een paar minder bekende bij. Ga maar 'es zoeken. Erg gemakkelijk is het niet. Je moogt de hulp vragen van je gehele familie. En als je ze allemaal hebt „thuisgebracht”, schrijf je de namen in 2 rijen van 10 op.

Dus zó:

1 = Koningin Frederika 11 =
van Griekenland.

De oplossing kan het best in klasseverband in een grote envelop.

Als je maar zorgt: duidelijk je naam, voornaam en volledig adres op te schrijven.

Vóór 9 Juli moeten de oplossingen ingezonden zijn bij L. MEIJER, Wilhelminalaan 7, Bedum.

Uit het Mei-no. schrijf ik hier de antwoorden op:

Vertikaal: k
Horiz. als volgt: kraai
kwartel
wielewaal
parkiet
kolibri
stern
t

Herseñ MNASTIEK

De antwoorden op de vorige vragen komen eerst:

11. Matthias. 12. Rubberboom - sap, kokospalm - kokosnoot en bladeren,

kinaboorn - de bast, sagopalm - merg of pit. 13. 43 jaar; 13 jaar. 14. is gedroogde kabeljauw, 15. Mozes, Lucas, de dokter. 16. Duitsland, Eng-

AN KONINGEN, SEN EN PRINSESSEN

land, Zuid-Afrika, Amerika. 17. IJmuiden, Delfzijl, Tandjong Priok, Belawan. 18. Van Emma 1890—'98, van Maximiliaan van Oostenrijk voor Filips de Goede 1482—'94. 19. In 1563 door Caspar Olevianus en Zacharias Ursinus. 20. Brazilië aan de Atl. Oc., in Zuid-Afrika aan de Atl. Oc., in Israël aan de Middellandse Zee, Nrd Amerika aan de Stille Oceaan.

De nieuwe zijn :

21. Hoeveel ogen heeft een dobbelsteen ?
22. Wat staat er van Enos in de Bijbel ?
23. In Amerika is president geweest: Roosevelt. Nu: Truman. En daarna misschien ?
24. Welke koppelwerk. ken je?
25. Welke plaats in Nederland zegt haar kleur ?

EEN

PAPIERTJE

De Nederlandse philatelisten zijn in de wolken!

Geen wonder! 1952 is het jaar, waarin het honderdjarig jubileum van de postzegel wordt gevierd.

Als je postzegels verzamelt, ben je nog geen philatelist. Daar zit meer aan vast, dan bij tijd en wijle met je vriendje ruilen en nieuwe zegels in plakken in het album. Wie het goed wil doen, kan er z'n hele leven mee bezig zijn.

Een goed album is eigenlijk een geschiedenisboek.

In de Duitse zegels bijv., om maar dicht bij huis te blijven, zie je de opkomst van het Nationaal-Socialisme: hakenkruis en Hitler. De bloei: Hitler en Mussolini, als gezworen kameraden, broederlijk naast elkaar. Maar ook de ondergang: de kop van Hitler, waar doorheen gedrukt is: Deutschlands Verderber.

Met allerlei bedoelingen zijn de kleine stukjes papier gemaakt en uitgegeven. Heel vredelievend, soms ook met vijandige bedoelingen. Hier om een schatkist te vullen, daar om een mens te vereren.

Er zijn soms treffende voorvallen geweest.

't Was plm. 1900. In het Amerikaanse Congres werd heftig gesproken over de vraag, waar men een kanaal door Middel-Amerika zou graven. Door Panama of door Nicaragua. Men kon het niet eens worden. 't Scheen dat Nicaragua 't zou win-

nen. Maar plotseling kwam ergens op een eiland een ontzettende vulkaanuitbarsting, met heel z'n treurige nasleep. Zo ongeveer gelijktijdig werd in Nicaragua een nieuwe zegel uitgegeven, met.... een vulkaan er op! Die zijn n.l. ook in Nicaragua. Een handige ingenieur, die vóór de landengte van Panama was, kocht een partijtje van deze zegels en stuurde aan ieder lid van het Amerikaans Congres er eentje! Dat had z'n uitwerking. Bij de komende stemming won de landengte van Panama het!

Met heel andere bedoelingen werd enkele jaren geleden in Argentinië een zegel uitgegeven, waarop Zuid-Amerika blank getekend was. De republiek Argentinië was extra duidelijk aangegeven, terwijl de Falklands-eilanden er bijgevoegd waren. Daar zat het tere puntje. Want deze eilandengroep behoort aan Engeland. De Argentijnse bedoeling was echter overduidelijk: ze behoren ons toe!

Toen er zelfs oorlogsschepen bij te pas kwamen, liet Engeland het er ook niet bij zitten en zette prompt troepen af op de Falklandseilanden. Pas op, Argentinië, steek je vinger niet op, Argentinië, steek je vinger niet uit!

26. Op een grafzerk staat R.I.P. Dat betekent....
27. Welke vóórnamen horen bij Verhulst (beeldhouwer) en Van Campen (bouwmeester)?
28. Welke plaats in ons land beveelt

- aan, meer aan een bepaalde sport te doen?
29. Wat is de grootste waterval ter wereld?
30. Vlot op: Wladiwostok ligt in... En Santiago, Ottawa en Sydney?

EEN VLIEGENDE AMBULANCE

Ergens op Long Island, een eilandje tegenover New York, ligt de plaats Mineola met het vliegveld La Guardia Field.

In dat Mineola wonen in een kleine flat kapitein Frank Steinman met zijn vrouw Lisette Steinman.

Zo ogenschijnlijk lijken het heel gewone mensen. Hij schijnt er 'n hobby op na te houden. Want naast zijn bureau hangt een grote vliegkaart van de Verenigde Staten. Er zit een spijker in, juist op Mineola. Aan die spijker hangt een touwtje met knopen.

Maar het gebeurt heel vaak, dat de telefoon plotseling gaat. En dat een zenuwachtige stem aan de andere kant van de lijn vraagt: „Hoe laat kunt U vertrekken naar...? Wanneer kunt U er zijn? Hoeveel kost het? Er is hier een patiënt voor Chicago”.

Dan neemt Steinman vlug dat touwtje, spant het naar de genoemde plaats, telt de knopen, rekent even en antwoordt: „We zijn er dan en dan. Het

vrouw. Samen gaan ze naar het vliegveld.

Daar op dat vliegveld staat hun machine, een tweemotorig transportvliegtuig. Het is glanzend wit gelakt. Op de vleugels en aan weerszijden van de romp prijkt een groot groen kruis. Als het portier opengaat, blijkt het echter helemaal geen transportvliegtuig te zijn. Maar een klein eenpersoons ziekenhuisje. Met een bed voorzien van een tweedelige schuimrubber matras, een zuurstofapparaat, een apotheekje van verdovende middelen enz.

Van dit vliegende ziekenhuisje is de heer Steinman de piloot-gezagvoerder en zijn vrouw de gediplomeerde verpleegster. Er blijkt ook nog plaats te zijn voor een dokter of een familielid van de patiënt.

Samen met hun vliegtuig vormen de heer en mevrouw Steinman de „Flying Ambulance”, de vliegende ambulance.

En die Flying Ambulance verricht prachtig werk.

Iemand in Labrador krijgt plotseling een hartaanval. Een operatie kan slechts helpen. Die moet in New York plaats vinden. Dat is 2200 mijl er vandaan. Een tocht die per boot en trein bijna een week duurt. Veel te lang, de patiënt zou al eerder gestorven zijn. Het Groene-kruisvliegtuig brengt hem er in één nacht. Een dame krijgt een ongeluk. Zware hersenschudding. Mag niet vervoerd worden. Ze moet toch naar huis. De Flying Ambulance draagt er haar heen zonder schokken of stoten.

Een oude Opa ergens in Californië voelt dat hij sterven gaat. Zijn kinderen wonen in Boston. Hij wil graag zijn laatste uren in hun huis slijten.

kost zo veel. We vertrekken over een half uur. Moeten we het zuurstofapparaat ook gebruiken?”

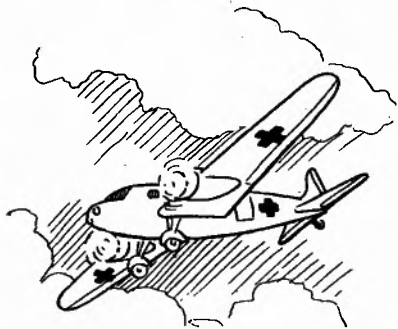
Hij legt de hoorn neer, roept zijn

De tocht per auto of trein is te zwaar. Een telefoontje naar Mineola en hij is er binnen vierentwintig uur.

De Flying Ambulance bestaat nu ruim vier jaar. Ze heeft een goede naam. Zelfs grote luchtlijnen verwijzen dikwijls patiënten naar Steinman, inplaats van ze zelf mee te nemen.

Het vliegtuig heeft een eigen radiozender met een eigen golflengte voor geval van nood. Alle militaire en burgerlijke vliegvelden luisteren er ogenblikkelijk naar. Verder heeft het voorrang bij het landen. Het grootste vliegende fort moet voor het kleine ding blijven rondcirkelen, wachtend tot het gedaald is. Het hoeft niet op een be-

paalde hoogte te vliegen, maar mag zelf kiezen wat voor zijn patiënt het

beste is. En zowel in Canada als in de Verenigde Staten mag het zelfs op de „verboden” vliegvelden van leger en vloot landen.

De heer en mevrouw Steinman doen dit werk vrijwillig. Ze zijn helemaal niet duur. Goedkoper nog dan een gewone ziekenauto. Ze verdienen er ook niet veel mee. Toch zien ze telkens kans om meer geld in hun vlieg-machine te steken.

Hij is instructeur-vlieger geweest en heeft al twee en twintig jaar gevlogen. Om er wat geld bij te verdienen, is hij tevens freelancepiloot en wordt hij dikwijls gevraagd wanneer er een gevaarlijk karweitje is op te knappen.

De Flying Ambulance krijgt ook hulp van andere mensen. Vliegtuigdeskundigen, die in hun vrije tijd gratis de motoren controleren, de machine onderhouden, enz. Piloten en dokters die zich beschikbaar stellen, wanneer Steinman of zijn vrouw eens niet de lucht in kunnen gaan.

Zo doen die twee Amerikanen daar op Long Island hun menslievend werk, helpen ze zieken met hun vliegende ambulance, redden ze levens, verlichten ze lijden. Vrijwillig en zonder winstbejag.

En als de telefoon in de kleine flat te Mineola plotseling gaat en een zenuwachtige stem aan de andere kant van de lijn vraagt: „Wanneer kunt U vertrekken naar...?”

Dan luidt het monter antwoord prompt: „Over een half uur zijn we klaar”.

TJITS VEENSTRA

Naar een artikel uit Air Facts.

Allerlei

OLIFANTENKERKHOF.

Ieder dier heeft de neiging zich te verbergen als 't gaat sterven. In het algemeen zal men slechts lijken van dieren op goed verborgen plaatsen, voornamelijk in het bos, kunnen aantreffen. Hierop vormen de olifanten een uitzondering. De olifant is een

kuddedier. Voelt hij zijn laatste uren naderen, dan draaft hij naar het olifantenkerkhof, dat in ondoordringbaar struikgewas of in een goed verborgen kloof ligt en waarheen zijn soortgenoten sedert eeuwen hun laatste tocht maakten. Op zijn laatste rustplaats aangekomen, legt de levensmoe- de reus van het oerwoud zich stervend neer tussen zijn vergane voorvaderen.

Onnodig te vermelden, dat olifantenkerkhoven voor ivoorzoekers goudmijnen zijn.

VLEERMUIZEN EN RADAR.

Jaren lang heeft de wetenschap zich er over verbaasd, hoe vleermuizen in secten kunnen vangen en in het stikdonker nergens tegenop vliegen.

Prof. Hartridge van het Sint Barthelomeus Hospital in Londen, heeft het raadsel opgelost. Vleermuizen werken volgens hetzelfde principe, waar op radar berust. Als zo'n beestje 's nachts rondfladdert, gaan er van zijn stembanden trillingen uit. Deze worden als golven via het puntje van zijn neus uitgezonden. Als deze golven een vast voorwerp raken, keren ze terug en worden door de grote oren van de vleermuis opgevangen. Door deze echo's kan het dier zelfs voorwerpen „aftasten”, die zo dun zijn als een draadje katoen.

WEER GOED OP ELKAAR.

De Grieken en Turken raken weer wat meer met elkander bevriend. De Griekse minister van Onderwijs heeft nu in een rondschrijven de onderwijzers gevraagd de schoolboekjes eens na te lezen op voor de Turken beledigende uitdrukkingen. Die moeten nu natuurlijk geschrapt worden. Er schijnen boeken herdrukt te moeten worden.

HELFT DER MENSHEID.

De helft van de wereldbevolking is slecht gevoed, onvoldoende behuist en ongeletterd en wordt geplaagd door ziekten, aldus een V.N.-rapport, maar het sociaal besef der volken neemt toe.

OORLOG DOOR 'N GEIT.

Twee stammen in de Congo, de Basoeko's en de Bambala's, zijn met elkaar in oorlog geraakt. Verscheidene inboorlingen werden gewond. Oorzaak: een geit van de Bambala's was gaan grazen op het gebied van de Basoeko's.

RADAR WORDT NOG BETER.

Er is een nieuw radarinstrument vervaardigd, waardoor piloten van vliegtuigen gewaarschuwd worden als zij

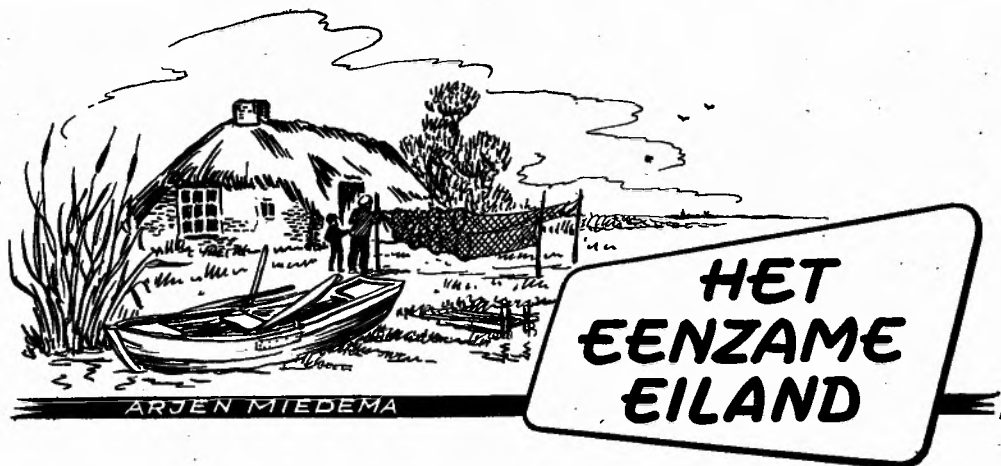
obstakels naderen of in slecht weer zullen terechtkomen. Het vliegtuig van president Truman o.a. geeft een voortdurend beeld van alles tot op een afstand van ruim driehonderd kilometer.

DE ECHOPUT.

Kwajongens wierpen 2e Pinksterdag voetzoekers in de vermaarde 70 meter diepe echoput te Apeldoorn. Boontje kwam echter om zijn loontje. Hevig ontsteld vlogen de jongens uit 't gebouwtje, dat om de put heen is gebouwd en ook de bezoekers van het theehuis kregen de schrik in de benen. Van de bodem van de put steeg nl. een rommelend geluid op alsof zich 'n aardbeving aankondigde. Toen men zich naar de put spoedde, nam men een damp waar, waar de stem van Echo niet of zeer gesmoord doorheen klonk. Een kaars, die men in 'n emmer liet zakken, ging halverwege uit.

De sage wil, dat de put, die op last van Lodewijk Napoleon gegraven werd om de Veluwe zuiver water te geven, boven de keuken van het huis van een aardman terechtkwam. In de keuken zat Echo, de vrouw van de aardman, al jaren opgesloten, omdat zij het verbod van haar man om te spreken steeds overtrad. Als haar nu gevraagd wordt: Hoe heette uw vader, die ge zijt ontvlucht?, antwoordt zij: Lucht. Op de vraag: Hoe heette de moeder, die u baarde, luidt het antwoord: Aarde. Verder: Hoe was de aardman, toen gij met hem zijt getrouwd? Antwoord: Oud. En ten slotte: Houd je van hem, ja of neen? Antwoord: Neen.

Dit heeft Echo al die jaren verteld aan allen, die het maar horen wilde, totdat jeugdige „grappenmakers” haar de mond snoerden. Wat men ook deed, de scherpe damp, gevormd door de voetzoekers, bleef in en boven de put hangen. Ten slotte kwam de brandweer met een tankwagen, die 4000 liter water bevatte. De slang werd er op gezet en nadat de spuitgasten Echo aldus eens flink de mond hadden gespoeld, kreeg zij haar spraak terug.

Ik durfde niet te vragen, waar hij dat jachtgeweer vandaan had. Meteen ging het licht uit. In het donker hoorde ik vaders stromatras nog een poosje ritselen. Daarna werd het stil. Het bruisen van het meer klonk van ver. De storm was bezig zich te gaan leggen. Er was nu geen gevaar van buiten meer te vrezen, maar rustig werd ik niet. Iets onheilspellends was met de buks tot binnen in ons huis doorgedrongen. Eindelijk viel ik met het hoofd onder de dekens in een onrustige slaap. Vader stond weer bij de tafel.... hij keek loerend van onder de klep van zijn pet naar mij. Plotseling hief hij de buks aan de schouder. De dubbele loop werd dreigend op mij gericht. Ik gilte: „Niet doen”. Maar een straal vuur flitste... een doffe slag volgde... ik vloog overeind. Het was opnieuw licht in de kamer. Vader stond in zijn haveloze ondergoed bij de tafel.... de buks lag tegen de vloer. Waarschijnlijk omgevallen; de slag had mij gewekt. Op de tafel zag ik tal van voorwerpen, waaronder een gouden horloge met ketting, die mat opblonken in 't gelige licht van de petroleumlamp. Met een snelle beweging rukte vader zijn trui van de stoel en wierp die over zijn schatten. Ik mocht ze niet zien, hij voelde zich betrappt. Vader is een dief, schoot het door me heen. Hij heeft gestolen.... een geweer, goud en zilver. Alsof mijn droom werkelijkheid kon worden, verborg ik het hoofd onder de dekens.

Het zachte geschuifel van blote voeten over de houten vloer naderde mijn bed. „Ben je bang voor me?” vroeg vaders stem. „Je hoeft niet bang te zijn, ik zal vanaf heden goed op je passen. Je zult het fijn bij me hebben. Reken maar”. Er klonk een eigenaardige verbetering in vaders woorden door en tegelijk een ontroering, die ik nooit in vaders stem gehoord had. Zou hij gestolen hebben, om mij een beter leven te bezorgen? Ik kreeg een beetje medelijden met hem. Zijn schaduw viel op de achterwand van mijn bedstede. De lamp belichtte hem van opzij, zodat een zanderling vertekend silhouet zich naar mij overboog. Vaders uitspringende kin was nu onmatig groot, als die van een toverheks. Maar toen ik mij naar hem toewendde, leek hij zo deeriswekkend in zijn sjofele ondergoed, dat ik niets anders kon zeggen dan: „Dank U wel”.

Toen ik de volgende morgen ontwaakte, was de tafel leeg. Zelfs de buks was nergens te vinden. Het grijze licht van de morgen drong nog niet door in de hoeken van de kamer. Het tochtte langs mijn blote benen onder de reet van de kamerdeur door. De wind stond dus weer pal op ons huis, het zou nog spoken op het meer. Maar we gingen wel in de boot. Het wrakke ding lag wanhopig te wiegelen aan de verroeste ketting. 't Meer zag grijs van het schuim op de koppen der golven. Laag hing de lucht op het water, grauw, troosteloos en vuil. Toen ik de boot al los wilde

maken en afstoten sprong vader nog even aan wal en verdween in de hut. Na een poosje kwam hij terug met het geweer en een grote handvol patronen.

„Hou vast”, zei hij, mij de buks in de handen duwend, terwijl hij zelf de riemen greep. In een ruk zette hij de boot met de kop in de golven, die tegen de boeg klotsten en bonkten. Hoog spatte het water over de voorsteven. Na een kwartier moest ik het hoosvat grijpen, zoveel water maakten we. Met ongebroken kracht sloeg vader de riemen neer en rükte de boot voort naar de ruimte, midden op het meer. Meestal streken daar zwermen wilde eenden neer, om met de kop in de veren slapend wat rond te drijven. Als een donkere vlek zag je ze dan op honderden meters afstand op de golven dobberen. Die morgen echter leek het meer uitgestorven. De vogels hadden de beschutting der

rietkragen onder de vaste wal opgezocht. We wenden de steven en koers ten zuidelijk op de rietvelden aan. De jacht werd er niet gemakkelijker op. Eerst moesten de eenden in de vlucht worden gejaagd en dan geschoten. Vielen ze in de moerassige griend, dan was het tien tegen een, dat je ze zonder hond niet terugvond. Bovendien hadden we geen van beiden waterlaarzen. 't Viel echter mee. Een halve kilometer uit de wal zagen we een bonte mengeling van bruin en wit en groen tegen het vale geel van het stervende riet afsteken. Juist kwam de zon op en mengde, laag aan de Oosterkim, wat droevig rood in het trieste grauw van de jonge herfst

dag. Voorzichtig roeide vader door, tot we boven de wind kwamen. Met de riemen aan boord dreven we toen langzaam met de golfslag mee in de richting van onze buit. We lagen plat op de roeibanken om zo weinig mogelijk op te vallen. Liggend laadde vader de buks. Twee kartonnen hulzen met hagel. Bij een koppel slapende eenden is er altijd een, meestal een woerd, die de wacht houdt.

Met het aanbreken van de dag waren ze al wel ontwaakt, maar er was nog geen bedrijvigheid te zien. Zodra die woerd luid snaterend opvloog en het sein tot de start gaf, moesten de beide schoten vallen. Dan was de trefkans het grootst. De kunst is ze zo dicht mogelijk te naderen, Een schot hagel draagt niet ver, hagelkorrels verspreiden zich en verliezen reeds na enkele tientallen meters hun dodende kracht.

De troep bleef rustig op de plaats, tot we op ongeveer 50 meter genaderd waren. Met het geweer in de aanslag had vader zich plotseling opgericht. De aanvoerende woerd maakte alarm. Luid snaterend vloog de zwerm op. Veertjes stoven rond op de wind. Op hetzelfde ogenblik schoten achter elkaar twee stralen vuur uit de mondingen van het geweer, onmiddellijk gevolgd door twee knallen, die me de oren deden suizen. In de verte verklonken ze alsof een vrouw beginnen wilde kleden te kloppen, doch na twee slagen reeds ophield.

De prikkelende geur van het kruit deed me niezen. Toen ik opkeek, trok de eendenkoppel reeds in een wijde boog over het meer. Twee zakten vleugellam in een schuine baan onder uit, wanhopig fladderend lager zakkend, tot ze eindelijk amechtig een gezicht ver in het water ploften. In plaats van naar de plek te roeien, waar de hagel zijn moordend werk gedaan had, deed vader de boot met een haal van beide riemen in tegengestelde richting om zijn spil rondtollen en roeide als een dolleman op de plek af, waar de beide aangeschoten eenden moesten drijven. Geboeid keek ik naar vaders gezicht. De ogen

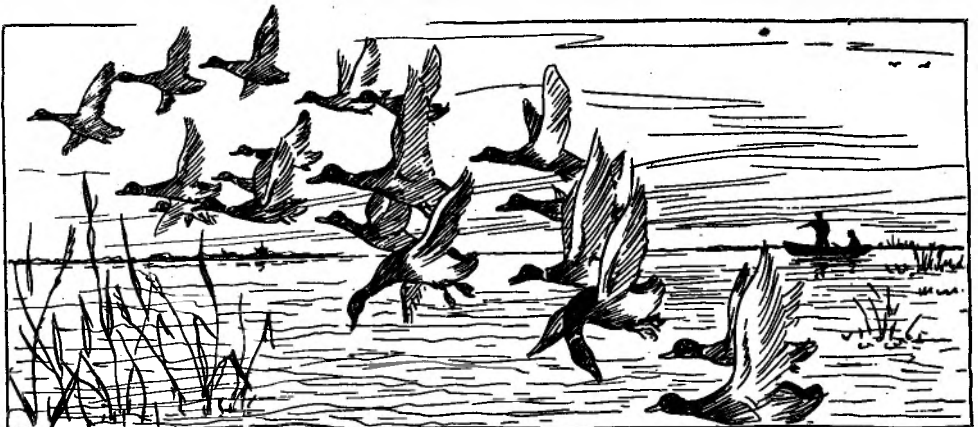
flikkerden fel, hij had plotseling een mooi gezicht. Alle slappe lijnen stonden strak. Dit was de echte vader van me. Die andere, die dronk en slechte dingen deed, was een andere. Toen ik vroeg, waarom hij niet naar de wal roeide, zei hij: „Wat dood is, blijft wel wachten, deze kunnen nog wegzwemmen. Na een minuut of vijf hadden we ze bereikt. Eén dreef op de gespreide rechtervleugel als een schip, dat slagzij maakt. Het dier had geen kracht meer zich zwemmend uit de voeten te maken. Vader greep het arme beestje en draaide het de nek om. De halswerveltjes kraakten en knapten. Het asgrauwe vliesje van de dood trok over de schitterende kraalooijes. Dood. Ik werd er miselijk van. De waterige zon scheen op de nog als smaragd glanzende veren, maar al spoedig verdoofte die gloed: Het leven ging er uit. Vader had niet zoveel medelijden met het stomme dier.

Achteloos gooide hij de dode eend onder in de boot, of het een blokje hout was en speurde reeds uit naar de tweede. Maar die bleek slechts licht gewond en repte de poten onder zich, zodat hij weldra buiten ons bereik was. Met snelle riemslag voeren we terug. Er dreven vijf eenden met de kop omlaag in het water. Vader grinnikte. „'t Kon niet missen”, zei hij. Nee, als je met hagel een schot plaatst in een drom opvliegende eenden, raak je altijd wat. Toen de buit

geborgen was, spiedde vader het meer over naar nieuwe buit. De opgeschrikte koppel was nog steeds niet tot rust gekomen en had, met de leidende woerd aan de spits al meerdere rondjes om het meer gemaakt. Pas na een kwartier streken ze vermoeid neer. Ditmaal meden ze de gevaarlijke wal-kant en bleven midden op de ruimte. Ze zouden zich voorlopig niet weer naar de kant wagen. Daar dreigde gevaar. De loomheid van de slaap was nu voorgoed geweken. Ze plonsden en ploeterden en plasten, dat hiet een lieve lust was om te zien. Langzaam tegen de wind inroeien naderden we weer, dan konden ze het gevaar op grote afstand niet ruiken. Maar ze herkenden ons bootje reeds van ver, zodat ze opvloegen en hun wijde boog weer om het meer begonnen te beschrijven, eer we op schotsafstand genaderd waren.

Met onze zes eenden bij de halzen aan elkaar gebonden gingen we huiswaarts. De eenden moesten eerst maar tot rust komen, vond vader. Misschien kregen we tegen de middag weer een kans. Thuis gekomen plukte en slachte hij een van de zware vogels, beduidde me, hoe ik hem braden moest en ging toen zelf met de rest naar de wal, om ze aan de man te brengen. Het duurde langer dan ik dacht, voor ik hem weg zag roeien op het vrolijk flikkerende water.

(Wordt vervolgd).

UITGEUIVERD

Ergens in Roemenië leefde zo omstreeks 1900 een eenvoudige, Joodse slager. De man was erg gehecht aan de Joodse godsdienst en vaak gingen zijn gedachten naar 't land der vaderen.... Later is hij daarheen geëmigreerd. Maar toen de kinderen klein waren, was daar nog geen kijk op.

De goede man probeerde van zijn kinderen ook streng-orthodoxe Joden te maken. Dat lukte bij zijn 7-jarige dochter Anna niet al te best. Zij viel een beetje uit de toon. Haar verstand was best, ze kon heel goed leren. Maar van godsdienst moest ze niet veel hebben, en vooral vader Rabonivitsj had er erg veel verdriet over.

Omdat Anna zo vlug in 't leren was, mocht ze naar de Universiteit in Boekarest. Dat kostte wel veel geld, maar Anna wist de handen uit de mouwen te steken! Ze ging zelf verdienen, door les te geven in 't Hebreeuws, al was ze nog maar 17 jaar. Aan de Hogeschool en met jonge mensen, met wie ze in aanraking kwam, sprak ze veel over politiek en weinig over godsdienst. 't Duurde niet zo heel lang, of ze werd een vurige communiste. En 't lag niet in haar aard om haar mening onder stoelen of banken te steken. Openlijk kwam ze er voor uit en maakte propaganda voor het communisme.

Ze trouwde ook met een communist, Marcel Pauker. Van die tijd af kende men haar als Anna Pauker. Beiden werkten hard voor 't communisme. Daarvoor moest veel gereisd worden in binnen- en buitenland. Vaak genoeg zagen ze elkaar dagen lang niet. Hun drie kinderen moesten 't soms lange tijd zonder vader of moeder stellen.

Nu kwam er een tijd, dat Marcel

Pauker over verschillende dingen anders dacht, dan de machthebbers in Moskou. En dat nemen de communisten niet. Ze maken dan nog al eens korte metten. Ook Pauker werd geliquideerd, d.w.z. omgebracht. Er zijn mensen, die beweren, dat Anna haar man zelf heeft aangebracht....

Toen Anna nu doorging met haar communistische activiteit, werd ze door de politie gearresteerd en tot 20 jaar gevangenisstraf veroordeeld. Dat was niet mals! Ze wist echter te ontsnappen en kwam in Rusland terecht. En daar is ze pas volleerd in 't communisme!

Tijdens de laatste wereldoorlog vocht ze zelfs mee in 't rode leger en bracht het toen maar even tot kolonel!

Na de overwinning op Duitsland en Italië ging ze met 't rode leger naar Roemenië, haar vaderland, terug, om haar volk de „vrijheid” te brengen. Koning Michaël wilde niet precies, zoals de Russen verlangden. Door toedoen van Anna Pauker, die benoemd was tot minister van buitenlandse zaken, moest koning Michaël afstand doen en zijn land verlaten. Nu had Anna alle macht in handen. Nu kon zij doen, wat zij verkoos (als Moskou het goed vond!)

En.... zij wist, wat zij wilde. Graag woonde zij in een villa van Koning Michaël, een aardig „huisje” met 47 kamers! Omdat ze zo vaak in Boekarest moest zijn, en de koninklijke villa wat uit de buurt lag, had men ook nog drie mooie huizen in de stad voor haar ingericht!

Ze reed gewoonlijk in een prachtige, gepantserde auto uit, met een erewacht, ook in pantserauto's, er voor en er achter. Reisde ze per trein, dan

stond er op elke 100 m. langs de spoorlijn een wachtpost. Of haar leven dus ook goed beschermd werd! Zo kwam Anna Pauker op 't toppunt van haar macht. Ze stond zo in de gunst bij „vadertje Stalin”, dat men vertelde, dat ze hem elk uur van de dag mocht opbellen!

Jullie weten allemaal, wat zuiveren is. 't Betekent het vuile, het verkeerde, het schadelijke wegnemen. Zo wordt water gezuiverd, zilver en goud.

Tegenwoordig wordt het woord zuiveren ook nogal eens figuurlijk ge-

ZUIVERING....

bruikt. De communisten zijn doorlopend bezig hun partij te „zuiveren”. Ieder, die het durft te wagen anders te spreken, dan de leiders willen, wordt uitgezuiverd, weggewerkt. Alleen zuivere communisten mogen aan het bewind blijven. Tegenspraak wordt niet geduld. In Rusland zelf is men daar al jaren mee bezig. Duizenden zijn, terwille van de zuivering, vermoord, naar Siberië verbannen of tot dwangarbeid veroordeeld.

Ook in de landen, die na de oorlog

door Rusland bezet zijn, past men die methoden toe. De laatste maanden liepen er geruchten, dat Anna Pauker bij Stalin uit de gunst was. Men zag haar zelden meer in 't openbaar verschijnen. En nu is 't al algemeen bekend: Men is begonnen de zuivering ook op Anna Pauker toe te passen. Eerst werden een paar ministers, haar bijzondere beschermelingen, uit de partij gestoten. 't Duurde toen niet heel lang, of zij werd afgezet als minister van buitenlandse zaken.

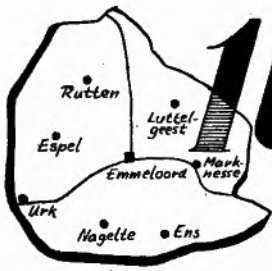
Waarom? Waarschijnlijk, omdat de zaken in Roemenië de Russen niet naar de zin gingen. 't Rechte zullen we wel nooit te weten komen. Er wordt alleen gezegd, dat er bij Anna afwijkingen naar „links” en naar „rechts” waren geconstateerd. Nu, dan weet je nog niet veel. Voorlopig is ze nu op een lager postje gezet. En dan....? Misschien laat men haar „geruischloos verdwijnen”; misschien komt ze voor de rechter, waar ze al haar tekortkomingen volledig zal bekennen. Daarvoor heeft men middelen genoeg, om een beklagde zo ver te krijgen. En mogelijk dan de veroordeling.

Zo is ook Anna Pauker „uitgezuiverd”. Zal ze in deze tijd nog eens weer terugdenken aan de godsdienst van haar jeugd? Zal ze inzien, dat haar grootste tekortkoming was haar leven zonder God? En zal ze nog haar toevlucht leren nemen tot de Messias, die haar vader nog steeds verwachtte, hoewel Hij reeds gekomen is?

't Is voor haar te hopen.

Vacantie . . . Warmte . . .

O.E.K. in zomertenuue.

10 JAAR

NOORDOOSTPOLDER

Op 2, 3, 4 en 5 Juli hebben de inwoners van de Noordoostpolder feest gevierd. Het feest van het 10-jarig bestaan van hun polder.

10 jaar geleden....

De Noordoostpolder was drooggevalLEN.

Eén onafzienbare verlaten vlakte van slib en modder....

Bij het zien hiervan, kwam onwillekeurig het Woord uit Genesis ons in de gedachte: „De aarde nu was woest en ledig”.

Deze grond moest worden ontgonnen. Er moesten wegen komen met bomenrijen aan de kant. Boerderijen, schuren en huizen moesten in het wijde land verrijzen. Dorpen met kerken, scholen en winkels moesten worden gebouwd. In het midden van de polder zou een stad verrijzen met winkelstraten en openbare gebouwen; een centrum van handel en verkeer.

Knappe koppen maakten de plannen, tekenden en rekenden....

Kerels met vereelde handen werkten dag in dag uit. Ploegen en kunstige machines vochten met de aardbodem. Hoofd en hand werkten samen met wilskracht en doorzettingsvermogen.

In de wijde landen klonk het lied van de arbeid.... Een schoon lied door God gegeven!

Nu, in 1952, is de ontginning van de grond nagenoeg gereed gekomen. Veel boerderijen en woningen zijn reeds gebouwd. Een landbouwgebied van 48000 ha. is aan Nederland toegevoegd.

Van de ontworpen tien dorpen zijn er reeds vijf in aanbouw.

Urk is geen eiland meer. Het reeds verlaten Schokland rijst nu als een

lange heuvelrug uit de vlakte op. De oude plaatsnamen van het vroegere eiland Schokland herleven in de nieu-

KERKJE VAN SCHOKLAND
(THANS MUSEUM)

we dorpen. De band met de historie blijft bewaard in Emmeloord, Ens e.a.

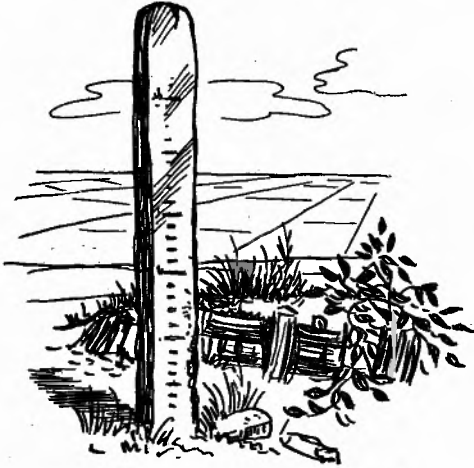
Emmeloord begint reeds op een stad te gelijken.

Reeds 12000 mensen, afkomstig uit alle delen van het vaderland bevolken de polder. Ze werken allen mee aan de voltooiing en het tot welvaart brengen van dit nieuwe land.

Wie thans door de N.O.-Polder rijdt kan zich moeilijk indenken, dat hij zich op de bodem van de vroegere Zuiderzee bevindt. Dat in vroeger jaren hier de schepen voeren boven zijn hoofd. Dat de stormwind hier de golven hoog opjoeg en scheepjes in nood verkeerden.

Op het stille Schokland golven nu de korenvelden. Geen begerige zee die nu meer knaagt aan de kusten.

Grote steenhopen vertellen van de moeite, die de Schokkers deden, om

hun eiland te beschermen. Eenzaam staat er nog een paal met een peilschaal. Hoeveel ogen hebben er niet angstig naar gekeken als het water steeds hoger en hoger klom.

Verscholen in het geboomte liggen de fundamenten van een oud kerkgebouw.

In vroeger jaren klonk hier het psalmgezag van de Schokkers. Hoorde men tot in het kerkgebouw het geloei van de storm en het gebeuk van de golven tegen het eiland.

Nu is er de rust....

Als de zon schijnt over de polder lijkt het een blokkendoos. Overal huizen en schuren met rode daken. Ze lijken in de verte zo klein in 't wijde land, waarboven de hemel zich koepelt. Recht zijn de wegen en vaarten. 't Is of ze met één forse streek zijn getekend....

De eerste morgen van de feestdagen togen de inwoners van de Noordoost-

„ONZE EIGEN KRANT”

VOOR DE HOOGSTE KLASSEN
DER CHR. SCHOLEN

VERSCHIJNT
DE DERDE VRIJDAG VAN
ELKE MAAND

Redactie:

L. Meijer, H.d.S., Bedum
J. Bulthuis, H.d.S., Ten Post
Tj. Schaafsma, H.d.S., Kampen

Administratie:

„Drukkerij de Vries”, Siddeburen,
Telefoon no. 40 — Giro 139559

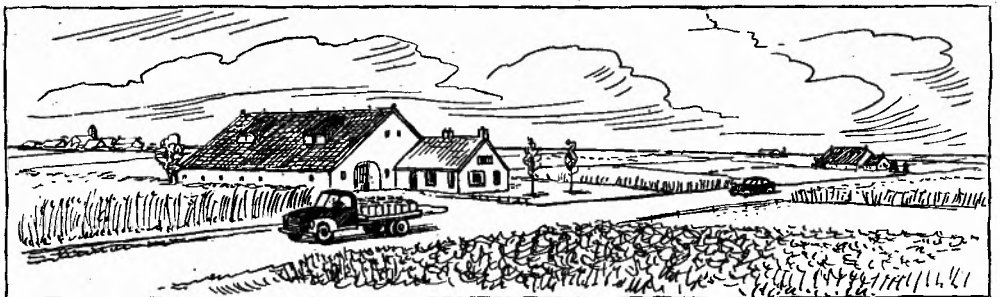
Abonnementsprijs 95 ct per half jaar.

polder naar de prachtige, nieuwe Ned. Hervormde kerk van Emmeloord. Daar werd in een grote openbare samenkomst de Schepper dank gebracht voor alles wat in de Noordoostpolder tot stand is gekomen. Een goed begin!

Een stroom van bezoekers heeft gepoten van tentoonstellingen en wedstrijden.

Velen hebben zich verlustigd in het zien van de vruchtbare velden waar het koren reeds rijpt.

Hier spruit het brood uit de aarde. Uit het land der zee ontruikt.

In HOGER sferen

WETENSWAARDIGHEDEN

Vanaf oude tijden zijn er mensen geweest, die aangetrokken werden door de vliegsport.

Op allerlei manieren kan iemand zich op de grond voortbewegen. Als je alle vervoersmiddelen eens opnoemen mocht, kreeg je een hele rij.

Erg aantrekkelijk schijnt ook te zijn, het zich voortbewegen in de lucht.

De verscheidenheid is niet groot, maar 't kan toch per luchtballon, per luchtschip of per vliegmaschine

Namen van verschillende beroemde pioniers komen in onze gedachte. B.v. de gebroeders Montgolfier.

Deze zomer wordt in Parijs een man herdacht, die voor het vliegen met het luchtschip heel veel heeft gedaan. Het is Santos Dumont.

Hij kwam uit Brazilië, waar z'n vader grote koffiëplantages bezat, naar Parijs. Z'n grote liefhebberij was de ballonsport. Hij las er niet alleen graag over, maar beoefende de sport evenzeer. Nu is een ballon niet bestuurbaar en het was juist het ideaal van

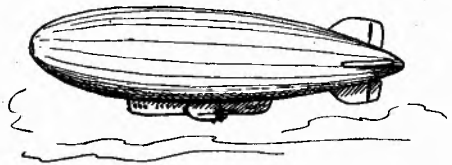
onderzoeken en helaas ook veel teleurstellingen en tegenslagen, probeerde hij al weldra z'n krachten op het bestuurbare luchtschip, dat met een motor voortbewogen kon worden.

Z'n eerste tocht, waarbij een benzinemotortje de stuwende kracht was, mislukte. Dumont liet het er niet bij zitten en kort daarna zagen de Parijzenaars hem op 400 m. boven Parijs zweven.

Dat was een overwinning. En al verongelukte er daarna menig luchtschip, Dumont zette door. Om het geld behoefde hij het niet te laten. Z'n schatrijke vader hielp hem daarin.

Een wonder was het dat Dumont er altijd heelhuids afkwam.

Jaren aaneen heeft hij krachten en

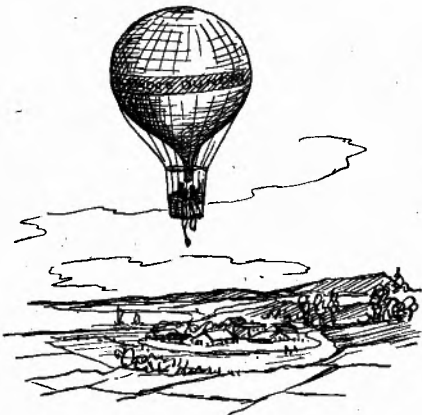

MODERN LUCHTSCHIP

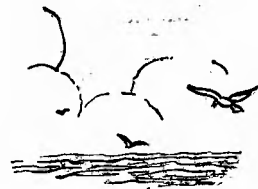
geld besteed aan het bouwen van steeds betere modellen.

Met ere mag zijn naam genoemd worden.

Zelfs in ons land eerde men hem, door op Schiphol een grote hangar naar hem te noemen.

Santos Dumont een ballon te hebben, die wel bestuurbaar was. Na rusteloos

Allerlei

In de West-Betuwe heerst thans een geweldige muizenplaag. Miljoenen veldmuizen doorgraven de weilanden, waar men het ongedierte voor de voeten ziet uitloopen en in de ontelbare gangen in de grond ziet wegschieten.

Aan de hooioogst is inmiddels enorme schade toegebracht. Een landbouwer vertelde, dat hij uit een gedeelte van zijn weiland, waarvan hij het vorige jaar veertien grote wagens met hooi oogstte, dit jaar slechts vier karrevrachten kon halen.

Op alle manieren heeft men de strijd tegen de muizenplaag aangebonden. Verscheidene landbouwers zijn er toe overgegaan om met behulp van grote pompen hun weilanden onder water te zetten. Met een capaciteit van 250 kubieke meter per uur stort hier een pomp de watermassa's over de muizengangen uit. Hier en daar ziet men in de weilanden muizen op vlokken hooi rondrijven; andere dieren zwemmen naar hoger gelegen delen. Maar als de landbouwers radicaal te werk gaan en geen plekje droog laten, is er kans dat de muizen de strijd moeten opgeven.

In de Rotterdamse Diergaard heeft een ontvluchte pelikaan een tragische dood gevonden. De vogel, die evenals zijn broertjes en zusjes in de vijver was gelaten, maakte een tocht door de dierentuin. Het dier belandde in het bassin van de ijsberen en deze gulzige waterrovers snelden om het hardst naar de aangekomen prooi. Maar de pelikaan gaf zich niet zo maar gewonnen.

De eerste aanval werd zelfs door hem afgeslagen. Toen de ijsberen echter een tweede poging waagden, moest de pelikaan het onderspit delven. Het dier werd onder water getrokken en daarna had zijn leven een snel einde genomen.

Graan, gevonden in oude graftom-

ben der Egyptische farao's en weer uitgezaaid o.m. te Oloron in Frankrijk, heeft thans een oogst opgeleverd met aren, groter, dan die men thans kent. In andere districten had het experiment weinig succes gehad, maar hier werden successen bereikt, die tot dusver ongekend zijn. Er is ook een legende, welke zegt, dat met dit zaad fantastische oogsten kunnen worden bereikt.

In Voi, 'n plaatsje in Kenya (O.-Afrika) waagt zich geen der bewoners 's avonds of 's nachts buitenshuis. Een kudde van 400 (dorstige) olifanten houdt zich daar in de omgeving op. Zij zijn door dorst gekweld uit hun woongebied verdreven en hebben zich vlak bij het plaatsje gevestigd. Wel begrijpelijk, dat de mensen maar in huis blijven.

Een comité van Oostenrijkse deskundigen heeft een postzegel, die gevonden is op een brief uit 1839, echt bevonden. De brief is ontdekt in een archief te Spittal aan de Drau. Een en ander zou kunnen betekenen, dat niet Engeland, maar Oostenrijk het eerst een postzegel heeft gebruikt.

Een bevoorradingsschip van de Canadese regering is uit Montreal vertrokken. Het schip heeft een reis van ruim 21.000 km voor de boeg. Het zal alle nederzettingen bij de Noordpool bevoorraden. Aan boord bevindt zich o.m. een helioptère, een ziekenhuis en een postkantoor.

Er zijn in deze wereld (nog) 4 miljoen melaatsen. En van deze ongelukkigen ontvangt negentiende geen verzorging of medische behandeling.

Uit alle delen van het Amazonegebied zijn gouddelvers, ongeveer 5000 in getal, op weg naar Rio Jari, waar volgens berichten goudaders zijn ontdekt. Boeren en mijnwerkers laten er hun arbeid voor in de steek.

HersenMAASTIEK

Eerst maar het nieuwe stel.

31. In welke maand eten de Nederlanders het minste?
32. Waarom valt een ijsbeer nooit een pinguin aan?
33. Welke houtsoort is het lichtst?
34. Waar ligt Canberra?
35. Hoe heet de bovenste steen van een huis?
36. Welke houtsoort drijft niet op het water?
37. Wat is een philatelist?
38. In welke schoenen kan een jongen niet lopen?
39. Wat is zoengeld?
40. Wat is Cranberry?

De antwoorden op de vorige vragen zijn:

21. ogen. 22. In de dagen van Enos begon men de naam des Heren aan te roepen. 23. Misschien.... Eisenhower. 24. zijn, worden, blijven, blijken, schijnen, lijken, heten, dunken en voorkomen.
25. Bruin—is—ze (Bruinisse).
26. Requesat in pace, d.i. hij ruste in vrede. 27. Rombout Verhulst en Jacob van Campen. 28. Bok's & meer.
29. Victoria-watervallen. 30. Wladj-wostok in Azië, Santiago in Chili, Ottawa in Canada, Sydney in Australië.

ONS WERKHOEKJE

UITSLAG WEDSTRIJD.

De wedstrijd „Van Koningen, Prinsen en Prinsessen” was niet gemakkelijk. Toch waren er nog veel goede inzendingen.

Prijzen zijn toegekend aan:

1. L. J. Latumahina „Schattenberg”, Hooghalen (Dr.)
2. R. Wijnia, Oostermeer (Fr.)
3. A. A. op den Akker, Lichten-voorde.
4. K. Kaptein, Barendrecht.
5. G. Zijlema, Ten Post.
6. B. Lindeboom, Genemuiden.
7. K. Visser, Bergum.
8. H. Bouwma, Abbega Rije, IJlst.
9. W. v. d. Engel, Tinte bij Brielle.
10. G. Boere, Moordrecht.

Een volgende maal zullen we een gemakkelijker prijsvraag samenstellen!

Voor een mogelijke regendag in de vakantie krijg je enkele naamkaartjes uit te puzzelen.

Hier heb je ze:

1	S. T. KARLEEK
2	S. RODIERS
3	S. K. LEENTOL
4	E. MALPELS

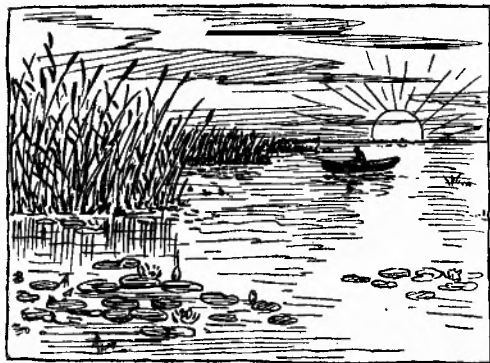
Probeer hier eens 4 meubelstukken uit te halen.

Je hoeft hier niets van op te zenden!

HET EENZAME EILAND

Het was een stralende herfstmorgen geworden. De zon was voorgoed door de wolken gebroken, de hemel schoon de af, de wind ging liggen. Met de geslachte eend in de hand stond ik vader na te kijken. Waarom mocht ik niet mee? Wat had hij gedaan, toen ik alleen in de kamer achterbleef en hij in het schuurtje rommelde? Driftig flietsten de natte riemen in het zon-

licht, snel daalden en rezen ze. Vader had haast, hij had een doel, hij voerde iets in zijn schild. De bezorgdheid over hem nam de vreugde over de eendenjacht uit mijn hart. Wie weet, wat hij ging doen. Misschien had hij de gestolen voorwerpen bij zich aan boord genomen, om ze in de stad te verkopen. De stad lag op 20 km. afstand van het meer. Met de woonwagen hadden we een halve dag werk er te komen. Als vader werkelijk

naar de stad ging, zag ik hem voor de avond niet terug. Dan was er ook geen haast bij, de eend te braden. Wel had ik de raad gekregen, het wildbraad dadelijk met een flinke kluit boter op te zetten en lang te laten sjeuteren in het vet, omdat wild eigenlijk eerst een paar dagen besterven moet om mals te zijn. Met een teleurgesteld gebaar wierp ik de eend op de plank naast het oliestel in het voorhuis van onze hut. Ik voelde me opeens opgesloten op ons eilandje voor zo lang het mijn vader liefste weg te blijven. Als hij een ongeluk kreeg of door de politie betrapt werd, moest ik maar afwachten, wanneer ik verlost werd. Alle kans, dat met het naderende winterseizoen, niemand zich op het gure meer zou wagen, zodat ik van honger zou omkomen. Ons eiland was 30 meter lang en 15 meter breed. Binnen de ruimte van 450 vierkante meter kon ik me bewegen. En net als een gevangene in zijn cel dat doet, begon ik langs de grenzen van mijn gebied te ijsberen. Maar toen ik een keer of drie het eiland was rondgekuierd, begon het me te vervelen en ging ik naar binnen, om toch maar de eend op het vierpits petroleumstel een bruin korstje te bezorgen. Maar na een kwartier zat ik al weer met de vraag, hoe mijn dag zoek te brengen. Alles was nu zo rustig om me heen. Verveeld en eentonig kabbelden de tot rust gekomen golfjes tegen onze aan-

legsteiger. Het meer lag leeg en onbewogen, zelfs de wilde eenden hadden het verlaten. Wel scheen de zon, maar het lage, schuinse licht verleende iets weemoedigs aan het anders zo vrolijke water. Ik drentelde wat doelloos heen en weer, keerde de eend af en toe op zijn andere zij, maar de geur van het wildbraad kon mijn landerigheid niet verdrijven. Jammer, want het zou de eerste keer in mijn leven zijn, dat ik gebraden eend proefde. Op eens, hoe weet ik niet, kwam de gedachte aan de buks bij me op. De buks moest zich hier ergens op het eiland bevinden, vader had hem niet bij zich in de boot. Maar in het voorhuis was hij nergens te vinden. Ook in de kamer was hij niet. Vader had hem verstoppt. In het schuurtje wellicht? Maar hoewel ik alle oude rommel overhoop haalde, vond ik ook daar niets. Het ritselen van de hoop droog riet in een hoek herinnerde mij aan het geritsel van vaders stromatras, de avond te voren.

Het volgende ogenblik had ik de deuren van vaders bedstee al opengeworpen en de matras terug geslagen. Ik deinsde meteen terug van de ont-

dekking. Daar lag de buks.... de patronen, maar ook.... een ijzeren geldkistje.... sieraden, die de boerinnen die rondom het meer wonen, droegen.... een streng bloedkoralen

met gouden slot, een lila fluwelen kerkboek met gouden klampen.

Het gouden horloge met de ketting was er niet meer bij. Van schrik over deze ontdekking, kon ik een poosje helemaal niet meer denken. Een grote angst overviel me, angst voor de man, die mijn vader was. Als ik het eiland af had kunnen lopen, zou ik misschien rechtstreeks naar de politie zijn gegaan, om de diefstal aan te geven. Ik durfde dit verschrikkelijke geheim niet mee te dragen. Ik wilde er niets mee te maken hebben. Met walging gooide ik de matras achteloos weer over de gestolen schatten heen, en liep lange tijd radeloos het eiland om. Aanstonds zou hij weer thuis komen en me met zijn borende ogen aankijken, om te zien, of ik achter zijn geheim gekomen was. Had ik maar een bootje, dan kon ik de vlucht nemen. 't Kon niet schelen, waarheen. In ieder geval moest ik hier vandaan. Dat was nou mijn vader.... eerst een dronkaard, nu een dief.

Ik schaamde mij zijn zoon te zijn. Veel had ik nooit van hem gehouden. 't Was een beetje medelijden geweest, dat me bij hem had doen blijven. Nu voelde ik niets dan afschuw voor hem. Even hoopte ik, dat de politie aan de wal hem maar mocht arresteren, dan was ik van hem af. Maar toen ik bedacht, dat hij dan nooit terug zou keren en de kans op verhongering groot zou zijn, verwierp ik deze wens weer. Want wie zou op de gedachte komen nog iets op het meer te zoeken met het slechte winterweer? Vader zou natuurlijk niemand op het eiland opmerkzaam maken, uit vrees, dat ze zijn schatten zouden vinden. Treiterend langzaam kroop de morgen om en werd het middag. Ik kreeg honger. Voorzichtig probeerde ik, of de eend gaar was. Als ik hem zijn poten uit kon draaien had vader gezegd, was het zover. Het lukte. Met een boutje in de hand, ging ik op de drempel van onze hut staan kluiven. Ik had werkelijk nog nooit zo iets lekkers geproefd en toch genoot ik er niet van. Eigenlijk stond ik hier

als heler te genieten van de vruchten van de diefstal. In een opwelling gooide ik het lekkers met een grote boog het meer in. Ik wilde er niets meer mee te maken hebben. Onze hut leek nu plotseling een rovershol. Dreigend stak de donkerte van onze kamer af tegen de zuiverlichtende zon op het water om me heen. Ik moest hier vandaan, van dat huis met zijn duistere geheimen, weg van mijn vader, wiens ogen zo onheilspellend geflikkerd hadden vannacht. Maar ik zat opgesloten. Het meer was te diep en te wijd om er door te lopen of er over te zwemmen. Ook was het water reeds te koud, ik zou verstijven en kramp krijgen, eer ik halverwege was. Er zat niets anders op dan te blijven. Maar toen ik me voorstelde, dat Vader daar aanstonds aan zou komen met wie weet wat voor nieuwe schatten aan boord, vloog de angst me weer naar de keel. Ik durfde niet langer met hem samenleven. Voor hij terugkwam, moest ik verdwenen zijn.

Radeloos liep ik het eiland rond. Kon ik maar vliegen als een eend en in een wijde boog de verre oever bereiken. Plotseling kreeg ik een inval.

Er groeiden een dertigtal wilgen rondom ons grondgebied. Het waren dikke zware knapen, die je met geen twee armen omvademen kon. Als ik eens een daarvan met de bijl velde en er op, als op een vlot, naar de overkant dreef. Een dikke tak met twijgen kon wel als roeispaan dienen. Verrukt over dit plan, haalde ik de bijl uit het schuurtje en viel op een dikke aartsvader aan, die reeds halverwege over het water groeide. Met beide handen de bijl hoog boven mijn hoofd zwaaiend, sloeg ik het blad met kracht in het weke, vochtige hout. Het ging er in alsof het koek was, maar er uit was iets anders. Levend hout, vooral wilgenhout is taai, het sduit zich onmiddellijk om het ijzer dat er in gedreven wordt. Ik was al buiten adem, toen ik eindelijk een tweede slag kon toebrengen. Na de tiende slag bleek, dat het gemakkelijker was, het plan te vormen, een

boom om te hakken en er op naar de overkant te drijven, dan dit plan uit te voeren. Na een half uur zwoegen was ik nog niet tot op een derde van de dikke gevorderd. Mijn handen gloeiden van de blaren, waarvan er een paar open gingen, zodat ik de bijl nog maar met één hand hanteren kon. Bovendien was ik geen machine. Mijn arm wilde tenslotte niet meer omhoog. Het duurde steeds langer eer er weer een spaandertje in het meer viel.

De vermoeidheid groeide, de zon draaide, het werd later en nog steeds stond de wilg op zijn plaats. Als vader nu thuiskwam en vroeg, wat die spaanders om de boom beduidden, was ik er gloeiend bij. Hij begreep alles altijd dadelijk zonder woorden. Bang keek ik het meer over. Ja, waarlijk, daar in de verte naderde een roei-bootje. Het was nog heel klein, maar de riemen kon je al duidelijk zien bewegen. In mijn verbouwereerdheid zocht ik alle haksels op en wierp een oude jutezak over de gapende wonde in de stam van de wilg. Toen ik weer opkeek, was het bootje zo ver gegaand, dat ik twee mannen kon onderscheiden met eigenaardige hoge

petten op. Ze roeiden snel op het eiland af. 't Was vader niet. Met kloppend hart bleef ik staan staren, tot ik opeens twee politieagenten in uniform herkende. Mijn adem stond stil van schrik. De diefstal was ontdekt, de verdenking op vader gevallen. Nu kwamen ze de hut en het eiland inspecteren en mij misschien gevangen nemen, wie weet, net als vader. Toen ik mij hem voorstelde in een donkere cel van de bajus, kreeg ik medelijden met hem. Had hij per slot van rekening dit alles niet bij elkaar gestolen, om mij nog een prettig leven te bezorgen en iets van de verwaarlozing mijner jeugd goed te maken? Arme vader. Hij had nog niet veel plezier in zijn leven gehad. Een paar jaar geluk met moeder en toen niks meer. Plotseling kreeg ik een aandrang hem te beschermen tegen het naderende gevaar. De politie probeerde hem het laatste beetje geluk, dat hij met geweld veroveren wilde, nog te ontroven. Ik zou hem verdedigen, ze waren mijn vijanden nu ook. Ja, een mens kan gauw veranderen. Voor een kwartier wilde ik op een drijvende wilg de vlucht voor hem nemen, nu stond ik klaar het voor hem te verdedigen.

Weldra lag de politieboot aan onze steiger gemeerd. Het viel me op, hoe nieuw en sterk die boot er uit zag, heel wat anders dan het oude wrakke ding, waarmee vader was weggeroeid. Een reusachtige kerel, met een rug als een paasos, sprong aan wal en liep op me af. Hij stak de duimen van zijn handen tussen zijn koppelriem en ging wijdsbeens voor me staan. „Ben jij de zoon van...” Hier volgde de naam van mijn vader. Ik knikte. „Vertel eens vent, waar je vader naar toe gegaan is”. De agent vroeg het op een kwasie zoetsappige toon, om mijn vertrouwen te winnen. Ik haalde de schouders op, inwendig blij, dat ze vader in ieder geval nog niet gearresteerd hadden. Misschien zag de agent het leedvermaak op mijn gezicht, hij wendde zich tenminste nijdig om en wenkte zijn ondergeschikte. Zonder verlof te vragen, traden ze de

hut binnen. 't Eerste wat ze zagen, was de gebraden eend. Maar toen ze wilden weten, hoe ik daar aan kwam, haalde ik weer als enig antwoord de schouders op. Ze zouden geen stom woord uit me krijgen, dat stond voor mij vast. En toen haalden ze alles overhoop, wat er in ons krot, zo noemden ze de hut, te vinden was. Nu, daar waren ze gauw mee klaar. De deuren van beide bedsteden stonden nog open, toen ik achter de agenten binnenkwam. De onrust dreef me, hoewel het natuurlijk veel beter geweest was, dat ik buiten was gebleven, net of het me niet aanging. Hoe armetierig lag het beddegoed door elkaar gewoeld. Net een uitdragerswinkel. De politiemannen waren te vies om er hun handen naar uit te steken. Met duim en vniger lichtte de reus mijn strozak op, maar liet die dadelijk weer vallen. Nu was de beurt aan het hol, waar vader sliep. Het zag er, indien mogelijk, nog smakelozier uit dan in het mijne.

Ik zelf had de strozak opgelicht en achteloos weer neergeworpen. De houten onderlaag was vooraan zichtbaar. Het geheel wekte de indruk alsof hier zo maar een oud rommeltje was neergeworpen en dat er niemand sliep. Het wonder gebeurde. Geen van beide agenten had de moed er een hand naar uit te steken. Met zijn laars schopte de voorste tegen de rand van de matras en duwde die naar achteren. Maar alles wat hij bereikte was, dat er meerdere vuile planken bloot kwamen te liggen. De buit schoof mee naar achteren. Nu keerden de mannen zich af en onderzochten de vloer, naar een of andere geheime bergplaats. Ze vonden een plek, waar het hout vermolmd was. De reus trapte er grif doorheen. Ik moest haast hardop lachen. Dat kwam van de opluchting natuurlijk.

Ze hadden niets gevonden. Vader was buiten gevaar. En nu die dikke kerel daar door de vloer ging en nog niks vond, kon ik me niet langer beheersen. De man zag het en werd boos. „Kom mee”, zei hij tegen zijn collega, „we gaan maar.... en dat loe-

dertje daar gaat mee". De ander, die, met beide handen op de tafel geleund, had staan toekijken, stapte op mij af om me bij de arm te grijpen. Mijn eerste opwelling was in een sprong de kamer uit te vliegen en aan de haal te gaan. Maar wat gaf 't. Op zo'n aardschol als ons eilandje hadden ze met hun tweeën mij toch zo te pakken. Ik moest maar gewillig meegaan. Bovendien, wat zouden ze me kunnen maken? Er was immers geen bewijs gevonden. Knappe kerels, die mij aan 't praten kregen. Tussen hen in brachten de agenten me naar hun boot, waar ze me op het achterbankje neer-

zetten. De boze dikzak koelde zijn woede over de magere vangst met de riemen op het water. De boot schuimde door de golven, zodat het buiswater ons om de oren spatte. Langzaam zag ik ons hutje verdwijnen in de verte. Wanneer zou ik het weerzien?

Vreemd, een uur geleden had ik me nog in het zweet gewerkt aan de wilg, om ten koste van alles het eiland af te komen. En nu ik dan misschien voor goed ging, overviel me een groot heimwee, net of ik het geluk vaarwel moest zeggen. Dat ik werkelijk een grote kans beliep voorlopig niet terug te keren, drong opeens tot me door. Een jongetje, dat kind noch kraai op de wereld heeft, wordt zo gauw niet weer door de overheid losgelaten. Daar zijn speciale gestichten voor. **Vagebonden** worden onder dak gebracht in een of andere werkinrichting. Loslopende jongetjes, ja wat kon daar al niet mee gebeuren. Misschien

was een weeshuis mijn voorland wel. Toen het woord weeshuis me in de gedachte schoot, schrok ik er van op. Dat nooit. Ik had in de stad wel eens een weeshuis gezien. Net een gevangenis en de kindertjes, die er in opgeborgen waren, leken me niets blij. Hun trieste gezang klonk soms door de open tuimelramen van matglas door tot op de straat, waar ik mijn wilgenkatjes verkocht.

Ondertussen roeide de veldwachter door met ijzeren regelmaat. Elke slag bracht me dichterbij de gevangenis. Nu kon ik me vader beter begrijpen. Hij was grimmig op de maatschappij, die hem maar geen kans weer gunde een plaats voor ons beiden te veroveren. Nu was hij er toe gekomen met geweld te nemen, wat hem op een eerlijke wijze niet gelukt was. Maar hem hadden ze niet kunnen vinden. Hij zwierf ergens nog op vrije voeten rond. Misschien met veel geld op zak, het geld voor het gestolen horloge. Vannacht, bij donkere maan, zou hij ergens weer opduiken. Zijn bootje, dat de hele dag in het riet verborgen op hem had liggen wachten, zou hij weer op zoeken en onhoorbaar roeiend de plas oversteken met buit voor zijn zoon. Net als een speurhond, zou hij de lucht opsnuiven en aan de wind voelen, of er onraad in de buurt was. Want dat hij wist van de politie, die zijn spoor zocht, dat stond bij mij vast. Plotseling werd het me warm om het hart. Toch eigenlijk wel fijn, zo'n avonturier tot vader te hebben. Opeens begon ik veel meer van hem te begrijpen. Hij had zijn avontuurlijke aard bedwongen, omdat hij zo veel van moeder hield. Omdat hij alles voor haar over had, was hij tam bij haar in een burgerhuis gaan wonen. Toen zij uit zijn leven wegviel, was alles leeg en kon hij weer doen en laten wat hij wilde. Maar er was niets meer aan, omdat hij haar overal en bij alles miste.

(Wordt vervolgd).

VAN KONING

TOT BALLING

In het land van de oude Farao's, Egypte, regeerde tot de vorige maand Koning Faroek. Nu is hij geen koning meer, maar balling. Voor een groot deel is dit zijn eigen schuld. 't Had zo anders kunnen zijn. Een koning kan bij zijn volk bemind, maar ook gehaat zijn. En bemind was Faroek niet meer. Hoe dat zo kwam?

Ja, om dat te vertellen, moeten we eerst iets meer van hem weten.

Faroeks vader, koning Foead I, had zijn zoon op 15 à 16-jarige leeftijd naar Engeland gestuurd, om daar te studeren en voorbereid te worden om zijn toekomstige taak als koning goed te kunnen vervullen.

Was het alleen zuinigheid van zijn vader, dat hij zoonlief niet veel zakgeld gaf? Of was het misschien ook, omdat hij bang was, dat Faroek het misschien zou verkwisten?

't Viel de Kroonprins niet mee in Engeland. In Egypte hadden de hovelingen hem op zijn wenken bediend, maar nu behandelde men hem als ieder ander. Men gaf blijkbaar niets om zijn koninklijke afstamming.

Studeren deed hij er goed. Toen hij 16 jaar was sprak hij al zes talen!

Want ijverig en leergierig was hij. Daarom was het zo jammer, dat de studietijd in Engeland niet langer heeft geduurd.

Zijn vader stierf en de Kroonprins keerde als koning naar Egypte terug. Hij was toen pas 16 jaar.

Het Egyptische volk verwachtte veel van hem. Er waren zoveel misstanden, er was zoveel armoede. Wellicht zou de nieuwe koning daarin verbetering brengen. Jubelend werd hij bij zijn aankomst begroet.

In 't begin leek alles goed te gaan. Hij maakte reizen door het land, sprak met onderdanen van allerlei rang en stand en leerde de noden en behoeften van zijn volk kennen. Bij zijn aankomst in Egypte zwoer hij

zelfs een goed koning te willen zijn.

En wat is er van zijn goede voornemens terecht gekomen? Ochi, 't zijn sterke benen, die de weelde kunnen dragen. Vooral voor een jonge koning zonder goede, vertrouwde raadgevers is het zo verleidelijk in wereldse genietingen op te gaan.

Vrienden en vleierende hovelingen waren er genoeg, maar vleiers zijn slechte raadgevers. Zo duurde het niet zo erg lang, of Faroek dacht meer aan zijn eigen pretjes dan aan de elendige toestand van een groot deel van zijn volk. O ja, hij wilde wel, maar hij nam geen doortastende maatregelen.

Van zijn grote rijkdommen schonk hij soms behoorlijke giften voor één of andere stad, waar veel armen waren. Maar 't was een druppel op een gloeiende plaat.

Faroek huwde met een meisje uit de voorname hofkringen, maar ook in zijn huwelijk deed hij verkeerde dingen. Hij verstiet deze koningin en waarom? Omdat zij alleen dochters had en geen zoon, die hem kon opvolgen!

't Vorig jaar is hij toen getrouwd met een andere jonge vrouw. 't Was voor hem geen bezwaar, dat zij verloofd was. Op zijn bevel moest die verlovings verbroken worden.

Zijn „vrienden”, die zijn verlangens kenden, zetten hem steeds verder aan om zich uit te leven. Zo werden er aan het hof grote brassen en zwelgpertijen gehouden, die duizenden en duizenden kostten. Graag vertoefde de koning ook in Zuid-Europa, waar men hem in de speelzalen van de moderne badplaatsen kon vinden. Daar werd gespeeld om enorme bedragen, zodat de koning soms in één nacht een half miljoen won of verloor. Was het wonder, dat de liefde van het volk bekoelde, bij velen zelfs omsloeg in haat?

DROEFHEID in Argentinië.

Een half jaar geleden heb je in O.E.K. iets kunnen lezen over Argentinië, het land van vlees en graan. Misschien ken je zelfs nog de naam van de president: Péron. Eigenlijk is hij zoveel als dictator. Zijn vrouw had ook nog al iets te zeggen. Haar naam was Eva, of zoals haar volk haar noemde Evita. Ongekroonde koningin van Argentinië mocht ze wel heten.

In haar jeugd zou men van haar niet gedacht hebben, dat ze zo'n voorname positie in zou nemen. Ze was een arm boerenmeisje, deze Eva Du-

arte, zoals haar meisjesnaam was. Wel had ze een knap gezichtje en een goed verstand, maar van leren kwam niet veel. Daarvoor had men het thuis te arm. Maar... de kleine Eva had een sterke wil. Omdat ze vrij aardig kon zingen en voordragen, besloot ze toneelspeelster te worden. Dat lukte, maar Eva wilde meer dan gewoon actrice wezen, ze moest tot de allerbesten behoren en dat lukte niet, daarvoor was haar aanleg niet groot genoeg.

In deze tijd maakte ze kennis met de kolonel Juan Péron, die het hoofd

Zo ging het ook bij het leger. Bij een slecht vorst vindt men vaak ook slechte ambtenaren. Er was omkoperij en corruptie genoeg.

Een paar jaar geleden had het Egyptische leger met andere Arabische bondgenoten gestreden tegen de jonge staat Israël. Erg gelukkig verliep de strijd voor Egypte niet. Het leger leed een paar smadelijke nederlagen. De schuld hiervan gaven de militairen aan het ondeugdelijk oorlogsmateriaal.

Waarom was er dan geen beter spul gekocht? Er was geld genoeg voor beschikbaar gesteld, maar veel van dit geld was in de zakken van de hofkliek en hoge ambtenaren terecht gekomen, zodat het leger het maar met minder goede wapenen en munitie had moeten doen.

Zo groeide de ontevredenheid bij het volk en bij het leger. En Faroek leefde er lustig op los.

Totdat generaal Naguib ingreep. In diep geheim had hij met andere officieren zijn staatsgreep voorbereid. Tanks en vliegtuigen rolden door de straten, straaljagers en bommenwerpers daverden door de lucht. Toen koning Faroek niet alle eisen van het leger inwilligde, werd het paleis omsingeld. Nu werd de eis gesteld, dat Faroek afstand zou doen van de troon

ten behoeve van zijn zeven maand oude zoon en nog diezelfde dag het land moest verlaten. De koning kon zich niet meer verzetten en met tranen in de ogen gaf hij toe. Bij het afscheid reikte hij diepbewogen zijn officieren de hand en ging toen snikend de loopplank op van het koninklijke jacht, dat hem en de jonge koningin, de drie dochters uit zijn eerste huwelijk en het jonge koninkje naar Italië zou brengen.

De revolutie (want dat is alle opstand tegen het wettig gezag) was gelukt. In Cairo en andere Egyptische steden juichte en schreide men van vreugde en men dankte Allah, dat men van Faroek verlost was.

De kleine jongen, die nu koning is, zal bij zijn ouders blijven tot hij zeven jaar is. Dan moet hij weer naar Egypte terug. Een regentschapraad zal voor hem regeren tot hij achttien jaar is. De vraag is echter, of hij wel ooit op de Egyptische troon zal komen. Er kan in achttien jaar heel wat gebeuren.

Generaal Naguib is intussen druk bezig alle ambtenaren en hovelingen te arresteren of af te zetten, die aan de knoeierijen mee gedaan hebben. Daar zal hij het druk genoeg mee hebben, want er zijn er niet weinig.

was van een groep ontevreden officieren. Ze hadden het plan, zich van de macht meester te maken in Argentinië. Péron en Eva werden vrienden. Eva, die uitstekend de kunst van spreken verstond, sprak toen vaak op grote vergaderingen van arbeiders, die zij voorspiegelde, welk prachtig leven ze zouden krijgen, als Péron het maar te zeggen had. Jammer voor haar, werd Péron toen opgepakt en in de gevangenis opgesloten. De toenmalige president werd bang voor zijn invloed. Dus toen was het uit met Eva's redevoeringen?

Kun je begrijpen, daar was Eva de vrouw niet voor. Ze wekte nu de arbeiders in meeslepende redevoeringen

SPRAK OP VERGADERINGEN.....

op niet eerder weer aan 't werk te gaan, vóór Péron vrijgelaten was. 50.000 arbeiders gingen staken en.... Eva kreeg haar zin, de kolonel werd vrij gelaten.

Vier dagen later was er bruiloft in haar geboortedorpje. Juan Péron en Eva Duarte trouwden. Niet lang daarna werd Péron met behulp van het leger en de door Eva georganiseerde arbeiders president van Argentinië.

Een van zijn voornaamste „ministers” werd zijn vrouw, die buitenge-

woon hard werkte op haar Departement van Arbeid. En ongetwijfeld heeft ze veel voor de Argentijnse arbeiders gedaan, die het vroeger ontzettend slecht hadden gehad, zo slecht, dat ze de „hemdlozen” werden genoemd. Ze vereerden Eva dan ook bovenmenselijk. En Eva steunde haar man door dik en door dun. Ook toen zijn maatregelen als dictator tegenstand ondervond, was zij het, die hem aanspoorde de ontevredenen hard aan te pakken, zodat velen moesten vluchten. Zij vereerde haar man als een halfgod. Ze noemde hem een condor, (grote roofvogel) die hoog en ver tussen de toppen vliegt en dicht bij God; zelf noemde ze zich bij hem vergeleken een musje in een geweldige mussenzwerm. „Vlieg ik hoger, dan komt dat door hem”.

Mooi was ze en ze wist het. Als presidentsvrouw bezat ze de middelen om zich rijk te kleden. Ze kon ook wel eenvoudig zijn en in haar vakantie in een eenvoudige jurk zelf het eten koken of kippen en eenden voeren, maar bij plechtige gelegenheden droeg ze de fraaiste kleren, die in Parijs apart voor haar werden gemaakt. 150.000 gulden per jaar besteedde ze daar aan. Jullie kunnen het met wat minder doen, hé meisjes? Gelukkig ook maar.

Nu is aan al deze macht en weelde een eind gekomen. Ze werd ziek, erg ziek. De knapste doktoren uit binnen- en buitenland werden er bij gehaald, maar 't mocht niet baten. Op 33-jarige leeftijd is zij gestorven.

Dat was een groot verlies voor Péron en voor Argentinië. Heel het land was in rouw. Na haar sterven bleek pas goed, hoe men haar vereerde en verafgoodde. Haar lijk mag niet vergaan, en moet daarom een jaar lang een speciale balsemingskuur ondergaan. Daarna komt het in een glazen kist in een mausoleum in Buenos Aires, waarvoor alle arbeiders een gedeelte van hun loon zullen afstaan. Péron heeft bepaald, dat alle verzoeken om hulp net als vroeger gericht

Koningin Juliana IN ORANGE

Weet je waar je Orange kunt vinden? Zoek maar eens op de kaart van Frankrijk in het dal van de Rhône.

Dan vind je al heel gauw een klein puntje met de naam: Orange. Het is de hoofdplaats van 't vroegere Orange.

De naam: Orange doet je dadelijk denken aan het Oranjehuis. Aan deze stad immers ontleent ons Vorstenhuis haar naam. Jullie denken al aan de geschiedenis van Willem van Oranje? Straks gaan we over de oude geschiedenis van Oranje wel praten. Eerst wil ik jullie vertellen waarom ik nu juist over Orange ga vertellen.

Koningin Juliana bracht Dinsdag 29 Juli een bezoek aan Orange. Het was de eerste maal dat onze koningin

moeten worden aan Eva Péron. Namens haar zullen deze verzoeken beantwoord worden.

Misschien vind je dit gek, maar dat is toch het goede woord niet. 't Is mensverheerlijking, afgoderij bedrijven met een mens, zelfs na haar dood. Dat is het heel erge.

Peron

deze plaats met een bezoek vereerde. Het was de burgers van Orange slecht naar de zin, dat Koningin Juliana nog nooit in het oude prinsdom was geweest. Want de Orangien is er trots op, dat hij woont in de stad, waaraan het Nederlandse Vorstenhuis haar naam dankt. De Koningin is er populair.

Deze zomer zou men op de laatste dag van de zomerfeesten een stuk opvoeren van Joost van de Vondel, n.l. „Joseph in Dothan”. Dit stuk, geschreven door de grootste van onze dichters der gouden eeuw, was vertaald in Frans proza.

Onze Koningin werd uitgenodigd de opvoering er van, in het oude amfitheater, bij te wonen. Orange ontving het bericht, dat de Koningin de uitnodiging zeer op prijs stelde. Zo kregen de burgers van Orange hun zin! De Koningin van „Holland” kwam naar hun oude stadje.

De stad heeft haar best gedaan om de Koningin luisterrijk in te halen. En dat is Orange gelukt!

Bij duizenden zijn op 29 Juli de Nederlanders, die in Frankrijk wonen of daar met vakantie zijn, naar Orange gekomen, om H.M. de Koningin te begroeten in Orange.

In 't eeuwenoude amfitheater luisterden 40.000 mensen naar „Joseph in Dothan”. In een van jullie leesboekjes van de school zul je wel een fragment van dit werk van Vondel kunnen vinden. Ga het dan maar eens lezen. Jammer genoeg zijn de Fransen niet zo thuis in de Bijbel, dat ze de titel Joseph in Dothan zullen verstaan. Daarom luidde de titel: „Jozef door zijn broeders verkocht”.

Woensdag 30 Juli vertrok de Koningin weer naar Nederland.

Orange is al heel oud. De geschiedenis van de oude wereldrijken heeft deze stad meegemaakt. De vroegste bewoners waren de ruwe Keltische Chavaren. Ongeveer 600 jaar voor Chr. landden echter de Grieken aan de kust van de Middellandse Zee en stichtten er Marseille. Langs de Rhône vestigden ze verschillende koloniën. Net als onze voorouders van de Romeinen veel hebben geleerd, leerden de Chavaren veel van de Grieken. Ze leerden de Griekse taal en het kweken van olijven en druiven.

Later kwam het rijk van ijzer, het Romeinse wereldrijk. Marseille sloot een verbond met Rome. Dat kwam de Chavaren duur te staan, want Hannibal van Carthago trok over de Alpen om Rome te vernietigen. Ze waren nu de vijanden van deze geduchte veldheer. Ten Zuiden van Orange trok Hannibal over de Rhône en de Chavaren werden verpletterend verslagen.

Hannibal heeft zijn doel niet bereikt. Carthago werd door Rome verwoest en Rome werd het wereldrijk.

Ook het Rhône-dal kwam geheel onder Romes macht.

Nog steeds staat in Orange een triomfboog van de Romeinen. Het is de prachtige Arc de Triomphe.

't Was bij Orange dat de opstuwende Germanen, de Kimbren en Tens-tonen, het Romeinse leger in 105 voor Chr. versloegen. Maar Julius Caesar wist geheel Gallië, evenals „de lage landen bij de zee”, te onderwerpen.

De Romeinen maakten van Orange een garnizoensplaats. De soldaten wilden er graag een tweede Rome van maken. Er verrezen prachtige bouwwerken: tempels, een kapitoel, een arena, een gymnasium. Het bekendste bouwwerk is wel: de muur van Orange met negentien bogen. Achter deze muur werd een grote ruimte uitgegraven in een heuvel, het theater, waar duizenden mensen de woorden van de spelers duidelijk konden verstaan. Dit theater heft de storm van de Grote Volksverhuizing kunnen doorstaan.

Na de onrust van de Volksverhuizing en het instorten van het Romeinse Wereldrijk komt ongeveer 800 het rijk van Karel de Grote. Je weet wel, dat deze keizer zijn rijk verdeelde in gouden. Zijn legeraanvoerders kregen een gouw in leen. Ze werden leenman en de keizer was hun leenheer. Het land werd daardoor veel beter geregeerd.

In 793 schonk Karel de Grote Orange aan zijn neef Willem. Het werd een graafschap.

Nu begint de geschiedenis van Orange bekender klinken voor ons te krijgen, hé? De eerste graaf Willem van Orange heet in de geschiedenis: Guillaume au Cornet. Cornet is de Franse naam voor: hoorn.

STAMWAPEN
VAN ORANJE

Je ziet dan ook in het wapen van Oranje een hoorn. Er is ook nog een andere mening over „Cornet”. De volksmond zegt, dat cornet een verbastering is van: „au court nez”, dat is: met de korte neus. Dan was het dus: Willem met de korte neus. In de strijd tegen de Saracenen moeten deze hem eens een stukje van de neus hebben afgeslagen.

De eerste Willem van Oranje stichtte een klooster en na z'n dappere strijd tegen de Saracenen ging hij in dat klooster. De Katholieke kerk heeft hem later heilig verklaard.

De volgende graven van Oranje wa

ren trouwe dienaars van de keizer en van de kerk.

In de tijd van de kruistochten trokken zij mee ter kruisvaart en deden dappere daden. Het kruis in het wapen van ons koningshuis moet aan deze tijd herinneren.

De laatste graaf van het eerste huis van Orange, Raimboud III, was een bekend dichter-zanger. Je weet wel, dat in de Middeleeuwen de heldendaden van de ridders werden bezongen door de z.g.n. *troubadours*. In de kastelen werd, onder ademloze stilte, geluisterd naar deze lange verhalen op rijm. (Vraag je onderwijzer maar eens of hij je zo'n heldendicht wil vertellen, b.v. Karel ende Elegast).

De Duitse keizer Frederik Barbarossa, bekend uit de derde kruistocht, maakte van Orange een prinsdom.

De prinsen van Orange waren bijna altijd bondgenoten van de Duitse keizer en vijanden van de Franse koning.

Daardoor kwam Orange dikwijls in een moeilijk parket. Als de Franse koning maar even kans zag, bezette hij het prinsdom en plunderde het. De burgers van Orange hebben moeilijke tijden meegemaakt van strijd en nog eens strijd.

In 1430 mochten de prinsen zich noemen: „Prins van Oranje, bij de

RENÉ VAN CHÂLONS

gratie Gods". Dit was niet maar bloot een titel. Het hield in, dat de prinsen geen leenmannen meer waren, doch zelfstandige, vrije vorsten. De Franse koningen was dit later een doorn in het oog. Er lag een vrij landje in hun land. Zij beschouwden zich wel als leenheer van Oranje, met het gevolg dat er om Orange veel is gestreden.

In 1544 stierf René van Châlons en erfde de elfjarige Willem van Nassau het prinsdom Oranje. Aan het hof van Karel de Vijfde moest de jonge prins van Oranje worden opgevoed.

Nu wordt de geschiedenis al heel bekend voor jullie. Je weet, hoe Prins Willem in 1568 de strijd om de vrijheid van de Nederlanden waagde. Als „Prins van Oranje bij de gratie Gods" kon hij dit doen als vrij vorst. Hij was dus geen opstandeling, hij mocht als vorst de oorlog verklaren aan Spanje.

Prins Willem is zelf nooit in Orange geweest, hij had het te druk met zijn hulp voor de benarde Nederlanden. De prins liet zich vertegenwoordigen door *gouverneurs*.

Zijn oudste zoon, Filips Willem, heeft dikwijls in Orange gewoond.

De geschiedenis van deze Filips Willem is je wel bekend hé? Toen Alva Willem van Oranje niet kon verschalken, nam hij uit wraak de 13-jarige Filips Willem, die studeerde op de hogeschool te Leuven, gevangen en zond hem naar Spanje. Hij zag zijn vader nooit terug.

Hij werd opgevoed in het Katholieke geloof, maar leek in zijn karakter op zijn vader. In het prinsdom Orange stelde hij orde op zaken. Er kwam vrijheid van godsdienst. De Katholieken kregen hun kerk gerestaureerd, de Hugenoten kregen ook een aantal kerken toegewezen. Het werd rustig in Orange.

Filips Willem stierf in 1618 te Brussel. Zijn broer Maurits volgde hem op. De veldheer Maurits liet in drie jaar tijd van de stad Orange een geweldige vesting maken. Hiervoor gebruikte hij de stenen van de oude ruïnes. Dat was wel *practisch*, maar hierdoor ging een stuk oude geschie-

PHILIPS WILLEM

denis verloren. Dat liet de veldheer echter koud.

Ook Frederik Hendrik kwam niet naar Orange, maar zond er de graaf van Dohna naar toe als gouverneur. Met deze gouverneur en zijn opvolgers was Orange bijzonder ingenomen. Rust en vrede heersten er tot de tijd van stadhouder Willem III.

De ellende begon al kort na de dood van Willem II in 1650. Het jonge prinsje was immers zo zwak en ziekelijk. Het zou wel nimmer stadhouder worden. Bovendien was daar nog Jan de Witt! Het was de tijd van het 1ste Stadhouderloos bestuur.

In Orange moest voor het jonge prinsje een regent of regentes regeren, zolang het minderjarig was.

Zijn moeder werd regentes. Het parlement van Orange vond dit goed. Maar de gouverneur Dohna niet!

Hij wilde haar niet als regentes erkennen. Hij dacht: het zwakke prinsje wordt niet oud en dan komt Orange aan de keurvorst van Pruisen. Daarom zocht hij alvast steun bij deze keurvorst. Zo kwam er een burgeroorlog in Orange! Dat was koren op de molen van de Franse koning Lodewijk XIV, de zonnekoning. Zijn soldaten bezetten Orange. Hij zou het prinsdom bewaren voor het prinsje!

De zonnekoning kon ook niet dromen, dat Willem III zijn grootste tegenstander zou worden.

Lodewijk XIV kwam zelf naar Orange. Vooral het kasteel van Maurits maakte indruk op hem. Zo'n onneembaar kasteel leek hem niet. Het moest worden afgebroken door de burgers zelf. Die dachten er niet aan om het te doen! Een gedeelte er van is toen door vreemde werklui afgebroken.

In 1664 nam Willem III zelf het prinsdom over. Toen was er vreugde in Orange en de rust keerde weer.

De vrede was van korte duur. De Zonnekoning maakte zich op om Nederland van de kaart te doen verdwijnen. Het rampjaar kwam en Orange werd weer door hem bezet. Van Maurits' bolwerk moest nu ook de rest verdwijnen. Bij de vrede in 1678, bleef Orange nog aan Lodewijk XIV.

Willem III had groter dingen te doen! In 1689 werd hij koning van Engeland. Weer brak een oorlog (de negenjarige oorlog) met Frankrijk uit.

Bij de vrede in 1697 kreeg Willem III zijn prinsdom terug. Wat Lodewijk XIV had vernield, werd spoedig hersteld. Het werd weer zoals het geweest was onder Filips Willem.

Midden in zijn werk, de heerszucht van Lodewijk XIV tegen te gaan, stierf onze stadhouder-koning in 1702. Hij had geen kinderen. Hij had Jan Willem Friso aangewezen als zijn opvolger en erfgenaam van Orange.

In Nederland begint het 2de Stadhouderloos bestuur en de Zonnekoning bezette weer 't prinsdom Orange. Eerst in 1713, na de Spaanse Successieoorlog, kwam een regeling over Orange tot stand. Frankrijk hield Orange en de Koning van Pruisen kreeg de titel tot 1732.

Toen kreeg Willem IV het recht de titel „Prins van Oranje" te dragen.

Dat was dus het einde van het prinsdom Orange met ons Huis van Oranje. Orange was een deel van Frankrijk geworden.

Voor ons blijft de geschiedenis...

(O.—IVIO)

ONS MEISJES-HOEKJE

Heel vroeger, ver voor de tijd waar van jullie in je geschiedenisboekje lezen: „100 j. v. Chr. Friezen en Bavariërs komen in ons land”, woonden er ook al mensen in Nederland. Maar die mensen leefden heel anders dan wij nu. En ze zagen er ook heel anders uit.

Ze konden nog niet lezen en niet schrijven. Ze hadden geen huizen, maar een hol in de bergen, net als de beren. Of ze groeven een kuil in de grond — met hun handen of met een stuk steen — en maakten er een dak bovenop. Of ze zetten dunne boomstammetjes in een kring in de grond en bonden de toppen met een paar stevige slingerplanten aan elkaar. Tafels en stoelen kenden ze niet. Ze sliepen op een dierenvel. En ze waren alleen in hun woning om er te slapen en er te schuilen tegen de regen en de stormwind. Verder woonden ze buiten. Ze droegen ook geen kleren. Weet je wat ze nog wel eens om hadden? Een halsketting van barentanden of een armband van leem of een voorhoofdversiersel van gladde steentjes.

Dan hadden die vrouwen en de meisjes van deze mensen het wel gemakkelijk, zul je nu wel bij jezelf denken. Ze behoefden geen vloer te vegen, geen stoelen te wrijven, geen bedden op te maken, geen jumpers te breien, geen kousen te stoppen en geen kleren te naaien.

Maar dan vergis je je lelijk. De vrouwen hadden het veel moeilijker dan jullie moeders het nu hebben. Want de mensen van toen wisten ook nog niet hoe ze koren en groenten en aardappels moesten verbouwen, of appel- en perebomen konden planten. Ze hielden zelfs niet eens koeien.

Waar leefden ze dan van?

De mannen gingen op jacht. In de bossen huisden de hollenberen, de oerossen, de rendieren, de herten en wil-

de zwijnen. Maar ook hazen en konijnen. De kleine dieren trachtten ze te bemachtigen met hun stenen bijlen, hun knotsen en botten van reeds eerder gedode beesten. De grote probeerden ze te verschalken in vangkuilen.

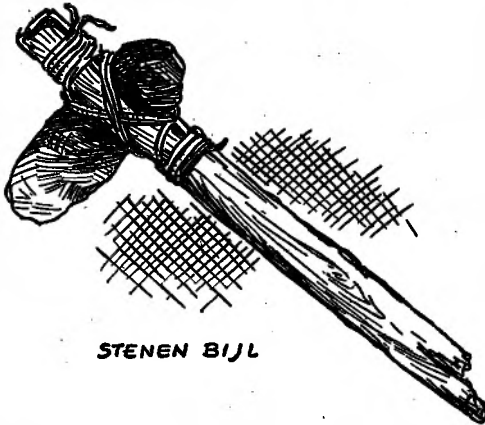
De vrouwen zwierven langs de bosrand. In de ene hand droegen ze een kalebas, een lege dierenhuid of een mandje van boomschors. In de andere een stok met een punt er aan. Speurend gingen haar ogen langs de takken, op zoek naar bessen en noten. Af en toe gluurden ze tussen de stammen door of er ook ergens planten groeiden met zaden er aan: wilde gerst, wilde haver, enz. Zo nu en dan woelden ze met de stok de grond om, kijkend naar eetbare wortels. En als ze daarbij slakken of wormen vonden, namen ze die ook mee. Alles kwam in haar mandje, haar kalebas, of haar dierenhuid.

Ze hadden niet zo gauw genoeg. Probeer jullie in de vakantie maar eens in een bos zo veel eetbaars te vinden, dat drie of vier mensen er een volledige maaltijd aan hebben.

Waar bleven de kinderen zo lang? De hele kleintjes werden in de hut

opgesloten. Maar de grotere stoëden en ravotten buiten om haar heen. Daar moesten ze tegelijk oppassen. En dat viel niet mee. Er waren nog geen wegen of paden. Kleine mensjes konden gemakkelijk verdwalen. Bovendien was het erg gevaarlijk in het bos met al die wilde dieren. Die moeders moeten dan ook wel duizend angsten om hun kinderen hebben uitgestaan.

Als ze thuis kwamen, moest al het gevonden voedsel worden klaarge- maakt. De gevangen dieren werden geslacht en gevild. Dat moest allemaal gebeuren met stenen messen. Die maakten ze door knollen vuursteen in stukken te splijten. De randen van die stukken waren altijd erg scherp. Zo'n stenen mes klemden ze tussen een gespleten stok. Zo kregen ze een bijl. Ook hadden ze wel priemen en

STENEN BIJL

messen van hertshoorn of botten. Het vlees werd in brokken gehakt en gebraden.

Daarvoor maakten ze een vuurtje door twee stokjes over elkaar te wrijven of twee stenen tegen elkaar te ketsen. Het vlees legden ze in de gloeiende as of ze braadden het aan een spit. Het werd niet erg smakelijk natuurlijk: rokerig, zwartgeblakerd, half gaar en het vet liep allemaal weg. Maar dat kon niet anders.

Want ze hadden nog geen potten en pannen. Alleen maar kalebassen en mandjes. Die maakten ze waterdicht door er leem aan de buitenkant op te smeren. Daarin bewaarden ze hun eten.

Maar zulke vaten kun je niet op het vuur zetten. Als de moeders warm water nodig hadden, gooiden ze er hete stenen in. Zo weekten ze de gevonden zaden en wortels, kookten ze de slakken, de wormen en de schelpdieren. Of ze aten dat alles rauw op.

Van dat vlees en dat overige voedsel moesten ze leven. Ook de heel kleine kindertjes, die van onze moeders alleen nog vruchtensap, beschuut en kindermeelpap krijgen.

Je begrijpt dus wel dat die moeders het niet gemakkelijk hadden en de mensen toen niet zo'n prettig leven leidden.

Tjits Veenstra.

HERSENGYMNASTIEK

De antwoorden op vraag 31 t.e.m. 40 zijn:

31. In Februari, want dat is de kortste maand. 32. Dat kan niet. De pinguin leeft in het Zuidpoolgebied (Antarctica) en de ijsbeer bij de Noordpool. 33. Balsahout. 34. In Australië (Oostkant). 35. schoorsteen. 36. Ebenhout. 37. een postzegelverzamelaar. 38. handschoenen. 39. boetegeld. 40. een kleine bes (Terschelling).

En nu de nieuwe:

41. Je weet wat een koemelker is? En wat is nu een geitemelker?
42. Als de slingerklok thuis achterloopt, wat moet je dan doen?
43. Hoe heet die bekende Roemeense communistische vrouw, die in ongenade gevallen is?
44. Wat is eigenlijk een belhamel?
45. Zou je kans zien, 120 km. per uur te lopen?
46. Welke kleuren ken je bij het verkeer?
47. Wat betekent het werkwoord: pavoiseren?
48. Met welke wagen rijdt de garagehouder niet weg?
49. Wat is het verschil tussen loef- en lijzijde?
50. En tussen bakboord- en stuurboordzijde van een schip?

HET KLEINE BEGIN

In de maand Juli 1952 vierde de Christengemeente Koffiekamp, diep in het Surinaamse bosland gelegen, haar honderdjarig bestaan.

Meer dan honderd jaar geleden trok een moedige blanke vrouw, Maria Hartmann geheten, het woeste, eenzame binnenland in, om daar aan de vrije Bosnegers het Evangelie van Gods liefde en genade te brengen. Haar enige wapenen waren haar Bijbel en gezangboek en medicijntrommel; haar enige vervoermiddel was de korjaal, die, door sterke negerarmen geroeid, haar steeds verder van de bewoonde wereld wegvoerde. Zo verliet ze Paramaribo en volgde de Surinamerivier, stroomopwaarts, steeds verder naar het Zuiden.

't Ene uur na het andere ging het voorwaarts in de korjaal. Er waren grote watervallen op die weg en gevaarlijk uit de stroom opstekende rotsen. Na lange tijd vroeg Maria, wanneer ze in Bambey, het doel van haar reis, konden zijn. „Bambey is veel te ver”, zeiden de mannen. „Wij hebben het anders overlegd. We varren straks een kreek in, naar Koffiekamp”.

Maria kende de veranderlijkheid van de negers. „O, dat is niets”, zei ze, „breng me dan maar eerst naar Koffiekamp”.

De mannen hadden zoveel lankmoedigheid niet verwacht. Half schuw, half vragend keken ze haar aan. 't Bosland was gevaarlijk. Onder de negers waren woeste moordenaars. Maar ook leefden er grote kudden kwaadaardige, wilde zwijnen, die mensen aanvielen. Geen roodhuid of neger zou het bosland ingaan zonder zijn koker vol gifpijlen en de blanke, die zich hierheen waagde, droeg een geweer bij zich. Deze Missi echter had

pijlen noch geweer. Zou zij geen vrees kennen?

Opeens werd de waterweg volledig versperd door dode boomstammen; de boot moest er overheen gedragen worden. Een troep witte watervogels vloog luid krijsend op. Daarna was er weer onbewogen stilte.

De negers stuurden de korjaal aan de oever. Een ruwe staak, waarvan een witte lap afhing, wees de landingsplek aan. De stok en de vlag moesten de boze geesten afweren, zodat deze niet aan land kwamen. De mannen tilden de boot op de oever en verstopten hem onder de struiken. Daarna ging het te voet voorwaarts, het oerwoud in. Maria echter kon de naakte lenige negers niet bijhouden. Ze glipten door de struiken en verdwenen uit het oog. Ze wist zich geheel alleen in het oerwoud. De weke mosbodem deint onder haar voeten en dempt ieder geluid. Een leger rode termieten kruist haar pad; twee bloedzuigers laten zich op haar schouder vallen. Ze ruikt de bedwelmende geur der fantastische wilde bloemen, ze ontmoet een troepje neusbeestjes en ziet een tapir door

TAPIR

het dichte bos scharrelen. En de negers, die haar gidsen moesten zijn, blijven spoorloos. Vermoeid staat Maria een ogenblik stil. Ze verneemt een eigenaardig geruis en ontdekt een poort van los ineengevlochten, dorre palmladeren. Ze weet, dat dit de ingang is van een heidense tempel, waar de bosnegers uit vrees hun offers brengen aan de geesten en spooksels van het oerwoud. Ze weet ook, dat hier de Wissiman, de tovenaars, zijn gevaarlijke heerschappij uitoefent.

„De Bosnegers denken, dat ze vrij zijn, maar ze zijn het niet. Ze hebben het slavenjuk afgegooid, om een veel zwaarder juk te gaan dragen. Ik zal niet ophouden, daaraan te rukken. Ze moeten weten, hoe God in werkelijkheid is, in Jezus Christus, de Heiland”.

Weer loopt Maria Hartmann verder; om moed te houden zingt ze in zichzelf het ene lied na het andere. En eindelijk merkt ze, dat in het struikgewas een paar ogen haar begluren. De ogen van een negerjongen. Hij heeft een kleine, groene papegaai in zijn ene hand. Dit was de eerste mens, die Maria in deze wildernis ontmoette.

„Wijs mij de weg naar Koffiekamp”, vraagt ze. Geen antwoord.

Maria herhaalt haar vraag.

Nog geen antwoord.

Maar daarop wijst de jongen met zijn vrije hand over de struiken heen.

„Dit alles is Koffiekamp”, zegt hij.

Nu eerst ziet Maria, dat ze werkelijk voor negerhutten staat, die wagschuilen onder de struiken. Dit is dus Koffiekamp, de sinds lang verlaten, en door het oerwoud heroverde plantage!

De roeiers hebben de bewoners al voorbereid op de komst van een blanke vrouw. Allen kijken Maria aan, alsof ze haar willen verslinden. Rustig begroet ze hen in hun eigen taal. Na een pauze vraagt een oude Bosneger: „Wat kom je hier doen?”

„Ik wil hier wachten, tot iemand mij naar Bambey wil roeien. In die tussentijd zal ik aan jullie kinderen

vertellen, wat de Grote God voor ons heeft gedaan en wat Hij van ons vraagt”.

„Wij hebben jouw God niet nodig”, zegt de oude trots. „En pas maar op voor onze Wissiman”. „Ik ben niet bang, want ik sta onder bescherming van de Grote God”.

„Breng je jongen eens bij me!” riep

ze tegen een vrouw met een kind op de arm, dat duidelijk door zandvlooiën werd geplaagd. Ze knielde bij hem neer en verwijderde de kwelgeesten.

Daarna lieten ook mannen en vrouwen toe, dat ze hun wonden verbond en hun ogen indruppelde. Niemand waagde het meer, met de Grote God te spotten. Misschien bezat deze God toch grote macht!

Op deze dag werd door een dapperre vrouw de grondslag gelegd van de Christengemeente, die hiervoor feest mocht vieren. Omdat ze inplaats van de boze oerwoudmachten de heerschappij heeft aanvaard van Jezus Christus, die gekomen is om ook het Bosnegervolk te redden.

M. A. M. Renes-Boldingh

Van herbergier tot wereldreiziger

Wat voor spannende verhalen de echte liefhebbers van lezen in de vacantie verslonden hebben, weet ik niet. 't Zou misschien wel een drukke correspondentie worden, als je me daar; over ging schrijven!

Maar ik keer de rollen om en zal jullie 'es wat gaan vertellen uit een boek, waarvan ik gesmuld heb en ik hoop, straks jullie met mij!

Reeds veel eeuwen geleden heette Nederland „het lage land aan de zee”.

Ons land is voor een groot gedeelte op de zee veroverd, 't heeft eeuwen aaneen de strijd gevoerd tegen de kracht van een onstuimige zee en is tenslotte groot geworden door de zee.

Zoals verschillende vogels een trekinstinct hebben en met klappende wiekslag opstijgen om verre streken op te zoeken, zo zijn ze er geweest —eeuwen aaneen — de kranige kerels, die als door een vaarinstant gedreven, naar verre zeeën zijn gezworven.... Hoge gages werden niet betaald, roem en eer viel hun zelden ten deel! Nee, het was de zee, die de jongens van IJ, Scheldkant en Maze trok, of schoon ze wisten, dat van de vier kerels, die het zeegat uitgingen, dikwijls maar één behouden in de haven terugkeerde....

Tot rond 1590 zijn wij de beurtschippers voor de grote Spaanse en Portugese handelskantoren. Geen 10 jaar later vliegen we op eigen wieken uit naar de verste streken ter wereld en zie je de Hollandse driekleur bij Spitsbergen, in straat Magelhaes en bij de Philippijnen.

Ja, daar hebben eigenlijk de Spanjaarden zelf ons heengedreven.

Spanje wilde ons klein maken. Te land scheen het eerst te gelukken. Maar toen 1588 achter de rug was? Welaan mannen, we kunnen toch zelf wel peper, noten en kruidnagelen halen uit de rijke Oost — De Houtman en Keijzer — en als ze ons lastig vallen, welnu, dan zoeken we nieuwe wegen door de Noord — Barendsz en Heemskerck — of door de West. — Van Noort!

Van de laatste vertel ik nu iets!

Ergens, in Rotterdam, in de keurige gelagkamer van de „Dubbele Witte Sleutels” zit de waard Olivier van Noort. Een kan schuimend bier staat

voor hem. Hij luistert naar de gesprekken van de energieke, jonge kooplui aan de tafels. Ze komen graag in de „Dubbele Witte Sleutels”.

Olivier van Noort kan ook tevreden zijn. Sinds hij Utrecht verliet en een kleine taveerne hield in een achterafstraatje in het snel groeiende stadje Rotterdam, is het hem wel voor de wind gegaan. In 1591 kon hij een hoekhuis kopen aan de Grote Markt — Nieuwstraat. Nee, daar niet van, z'n herberg had een goede naam. Hij had het best.

Maar soms overvalt hem de begeerte, zelf ook tegen de Spanjaard op te treden. Hoe? Op het land? Daar moet je een echte landrot voor zijn!

Hij wordt onrustig, vangt de woorden uit de gelagkamer duidelijk op. 't Is of het varensinstinct hem plotseling overmeestert. Hij springt op en barst uit: „Waarom zou ik op m'n veertigste nog niet eens het zeegat uitgaan om de Spanjaarden veren te plukken? Denk 'es aan Drake. Hij liep door straat Magelhaes en haalde uit het „zilverland” 300000 Spaanse matten thuis. Ik waag het er op! Margaretha past op de herberg en in 2 jaar ben ik uit en thuis. Een millioentje op de kust van Peru en Chili geroofd. Uit de Verre Oost wat zijde en porcelein en in de Molukken nagelen en peper. Wie doet er mee?”

Olivier van Noort was geen praatjesmaker. Het besluit was genomen. Hij voert het ook uit!

De tocht van Van Noort zou dus een kapertocht worden. Wat een verschil met de andere ondernemingen, die in 1598 werden klaargemaakt.

Dat beloofde wat te worden. Wie zou het eerste in zee komen?

In Maart vertrokken er 2, in April 3, de eerste Mei 8 schepen, alle met de bedoeling handel te drijven op Indië.

In Juli voer een vloot van 5 schepen uit onder Mahu, om langs straat Magelhaes Indië te bereiken, terwijl de 13e Sept. 1598, 4 schepen het Goereese gat verlaten onder Van Noort om Spanje in z'n „schatkameren” aan

te tasten. Zelf zei Van Noort:.... „Deur de Strate Magelhana voorby de Custe van West-Indiën over de Zuyt-zee ende voorts (waert doenlyc) de geheele aertbodem om te seylen ende alomme te doorkruisen”.

En niemand minder dan Prins Maurits hield deze onderneming de hand boven 't hoofd.

Twee schepen, de „Mauritius”, de „Hendrick Frederick”, 300 en 350 ton metend en 2 jachten, de „Hope” en de „Eendracht”, van 50 en 80 ton, tezamen een vloot van 780 ton, waagde een tocht rond de wereld! Wat een moed en doorzetting was hiervoor nodig.

Van Noort, de admiraal, commandeerde de „Mauritius”, vice-admiraal Jacob Claesz. de „Hendrick Frederick”, terwijl de commandanten van de jachten waren De Lint en Huydecooper.

Bij het uitvaren waren er 248 man aan boord en bij het vertrek van Straat Magelhaes, dus nog maar even halverwege de reis, waren er nog 147 over. 73 stierven aan scheurbuik.

Bij de terugkeer telde Van Noort in totaal overgebleven 88 man.

De tijden waren ruw. Het zee-mansleven wel heel erg....

Eenmaal Engeland verlaten en bui-

OLIVIER VAN NOORT

Voor de SCHOOLBIBLIOTHEEK

Na de vakantie breekt ook de tijd weer aan om aan de schoolbibliotheek te denken. Als de dagen straks beginnen te korten en de avonden langer worden willen jullie graag weer 'n leesboek mee hebben. Laat de boeken niet rustig in de schoolkast staan, maar lees geregeld elke week een boek! Doe het rustig! Niet er door jagen om het slot te weten. Dat is geen lezen. Je moet er mee doen als met een gebakje. Kleine hapjes, om het lekkere te proeven!

Er zullen ook enkele nieuwe boeken in de bibliotheek moeten. Nu, ze zijn er! In de vakantie heb ik de volgende boeken gelezen:

Van de serie: Oud Goud: „De Kleine Lord” en „Alice in Wonderland”, resp. met 112 en 120 bladz. Prijs f 2.50. Uitgever: G. B. van Goor Zonen's Uitg. Mij. N.V., 's-Gravenhage. Dit zijn verhalen uit vroeger tijden, die opnieuw worden verteld aan de Nederlandse jeugd. De bekende schrijver P. de Zeeuw J. Gzn. zorgt daarvoor. Geef ze een plaatsje in de bibliotheek van de hoogste klassen. Met plezier zullen jullie ze lezen. De meisjes zullen „Alice in Wonderland” het mooist vinden. De jongens „De kleine Lord”.

Van de Uitgever: Jan Haan te Groningen: „Die zonnige zomervacantie” door D. Menkens v. d. Spiegel, 86 bladz., prijs f 1.90. Een mooi boek voor de meisjes van midden en hogere klassen. „De dief van Colosse”

door D. J. Douwes, 87 bladz., prijs f 1.90. Een verhaal over de weggelopen slaaf Onesimus in de dagen van Paulus. Een prettig boek voor de midden en hogere klassen.

„Urker Hein wil varen” door Gé Verhoog, 90 blz., prijs f 1.90. Ook voor de midden en hogere klassen. Dit boek zullen en meisjes en jongens graag lezen.

Eveneens van Uitgever Jan Haan te Groningen: drie boeken voor de jongens en meisjes van de hoogste klassen. Jullie willen graag wat dikkere boeken. Deze drie zullen jullie heel mooi vinden. „De speelman van Petersburg” door J. F. Stulp, 167 blz., prijs f 3.25. „De waagmeester van Delft” door J. Smelink, 223 blz., prijs f 3.25. „Helden in de Poolnacht” door Hein Kray, 170 blz., prijs f 3.25.

Nu maar eens kijken, hoe goed de „kas” van de bibliotheek er voor staat!

Ons werkhoekje

Ik vrees, dat door de vakantie, weinig gedaan is aan het „raadselen”. Toch zal ik de 4 meubelstukken maar opschrijven. Die zijn: 1. kleerkast, 2. dressoir, 3. leunstoel, 4 leeslamp.

Deze keer een eenvoudig rijtje raadselvragen:

tengaats gekomen, stelde Van Noort orde op zaken. Nu, dat was hem wel toevertrouwd. Het brood, het water en de wijn werd gerantsoeneerd. Toen werd er een kanonschot gelost ter bezegeling van deze belangrijke

maatregel en tot „Godt Almachtich” werd gebeden om „gheluck ende behouden Reys”.

Over de verdere avonturen een volgende keer.

Geg. uit: „De Nederlandse vlag op de Wereldzeeën”, van J. C. Mellema

HET EENZAME EILAND

KORTE INHOUD:

Vader en zoon wonen op een eiland in een hutje. Vaag herinnert de jongen zich de tijd, dat zijn moeder nog leefde. Na haar dood is 't zwerven begonnen, eerst in een woonwagen. Op het eilandje gaat het eerst goed. Als twee agenten per roeiboot het eiland en de hut onderzoeken, ontdekken ze de gestolen sieraden en het jachtgeweer niet. Zijn vader, die de dader is vinden ze ook niet. De agenten nemen de jongen mee.

Natuurlijk had hij zijn menerebaantje er dadelijk aan gegeven en was gaan zwerven. Geen wonder dat hij zich dronken dronk en de hele boel maar verwaarloosde. 't Was natuurlijk niet goed, maar wel te begrijpen. En nu er een litteken op de wonde in zijn ziel was gegroeid, had de lust tot avonturen hem weer in de macht gekregen. 't Zou jammer zijn, als ze deze wilde vogel kooiden. Misschien zouden ze hem vanavond, in het oeverriet verborgen, opwachten en gevangen nemen. Hij moest gewaarschuwd worden, maar hoe. Ineens had ik mijn besluit genomen: dat zou ik doen. Ik moest aan de veldwachters zien te ontsnappen en hem ergens op de weg van de stad opvangen. We naderden de wal. De zon was al een handbreed onder de horizon gezakt. 't Zou spoedig beginnen te schemeren. De kansen op ontsnapping werden er niet minder door. Vijftig me-

ter uit de wal, wendde de veldwachter plotseling de boot en begon als een dolleman te roeien. We bruisten er door. Over de kop van de boot keek ik het meer over. Daar ver voor ons uit maakte zich voorzichtig een roeibootje los uit de beschermende rietzoom aan de oever. Een donkere gedaante repte de riemen. Het was duidelijk, dat de politie meende toch nog zijn wild op het spoor te zijn gekomen. Ik hield mijn adem in. Hoe zou dat aflopen? We liepen snel op de eenzame roeier in, die niet scheen te merken, dat hij achtervolgd werd, doch rustig zijn koers vervolgde. O, als het inderdaad vader was, ik zou in staat zijn, de dikke klabak een duwtje het meer in te geven, zodra hij probeerde een hand naar hem uit te steken. Juist wilde ik een kreet het water overschreeuwen, om vader te waarschuwen, toen ik zag, dat hij 't niet was. 't Was een wildvreemde. Een palingvisser met 'n oliejas aan en een zuidwester op. De agent roeide echter door, uit alle macht. Het schuim bruiste op voor onze boeg, zo trok hij aan de riemen. Eindelijk sommeerde hij de visser de riemen op te leggen. Maar toen we

1. Als er van een zeker woord van vijf letters, de twee eerste worden weggelaten, blijft er maar één over.
2. Welke mantel draagt moeder niet?
3. Waarom at Prins Maurits nooit aardappels met groente?
4. Wie zijn wel geboren, maar niet gestorven?

5. Welke vogel is het vierde deel van een el?
6. Ik ben wit en als je mij omkeert ben ik zwart.
7. Welke mensen nemen anderen alles voor de neus weg?
8. Wie heeft steeds 't laatste woord? Niets opzenden!

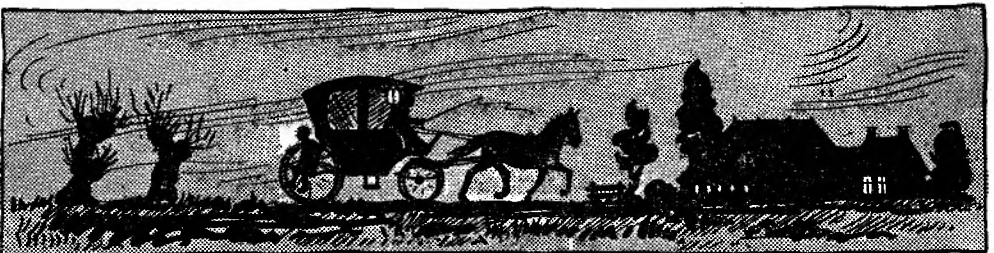
hem langs zij kwamen, bemerkten de agenten zelf al ras, dat ze zich vergist hadden en roeiden met een sneu gezicht naar de wal. Ik keek wijselijk maar ernstig voor me. Als ze me hadden zien lachen zouden ze me wel een pak slaag hebben kunnen geven, zo loos waren ze. Er werd geen woord meer gesproken. De aardigheid was voor hen van 't avontuur af. Eén hele kwajongen hadden ze gevangen en die zei nog geen stom woord. Driftig gooiden ze de riemen op de aanlegsteiger en stapten uit. Ik moest tussen hen in lopen en kreeg geen kans te ontsnappen. Tegen een hek, door een ketting met slot aan elkaar verbonden, leunden twee glanzend gemoffelde dienstfietsen. De reus nam me achter zich op de bagagedrager. Ik kon onmogelijk om hem heen kijken, zo breed was zijn rug. Politie nummer twee fietste achter ons, om de gevangene de vlucht te beletten. Eerlijk gezegd, genoot ik wel van het ritje. Ik had nog nooit op een fiets gezeten. Al was het dan achter de brede rug van een dikke agent, het was toch een sensatie voor me. Ik vergat er helemaal door, dat ik naar de stad gereden werd, waar een politiebureau me wachtte. Eén ding was echter zeker... ze konden zich nu al vast niet in het riet verbergen en mijn vader opwachten. En och, wat maakte ik me een zorgen. Wat konden ze me eigenlijk doen? Ik was immers geen loslopend jongetje? Ik had toch zeker een vader en een huis? Al stond vader onder verdenking, dan konden ze mij toch niet straffen voor daden, die ik niet bedreven had! Op het politiebureau viel het inderdaad mee.

Een deftige inspecteur vroeg heel plechtig naar mijn naam en geboorte-

datum, maar verder kon hij niet veel met mij worden, omdat ik al zijn vragen met een schouderophalen of een: „Ik weet niet meneer” beantwoordde. Na een half uur stond ik weer op straat en moest maar zien, weer thuis te komen. Even dacht ik er over, brutaalweg het bureau weer binnen te stappen en te zeggen: „U hebt me mijn huis uitgehaald, U moet me maar weer thuisbrengen ook”, maar bij nader inzien leek me dat toch te gevaarlijk. Ik was nu eenmaal vrij, ze mochten me eens vasthouden. Bovendien wist ik er wel raad op. Er reden veel boeren in hun wagens van de stad naar huis toe. Het moest al raar komen, als ik dat hele eind terug te voet zou moeten afleggen. Even buiten de stad reed me een boerensjees met een jong en vurig paard gespannen achterop. Snel naderden de kaarslichten aan weerszijden van de wagen. Het paard had er zo'n gang in, dat ik uit alle macht moest draven om de wagen bij te houden en me onder de hoog wiebelende wagenbak op de as tussen de wielen te nestelen. Ziezo, daar zat ik veilig en het ging gratis en vlug op huis aan. Maar na een paar kilometer zo voortgedenderd te hebben begon ik mijn zitvlak danig te voelen. Zo'n as is wel dik, maar het ijzer is hard en niet breed genoeg, om er een uur op te zitten.

Gelukkig haalden we een lege bolderwagen in met twee stramme werkpaarden er voor. Ik had moeite het ding bij te houden en er achterop te springen, zo stijf waren mijn benen geworden van het zitten in een dwangpositie. De voerman keek even achterom naar de visite, die hij kreeg, maar hij zei niets en vond het dus goed, dat ik meereed.

(Wordt vervolgd)

Het smalle, LANGE LAND

Er zijn landen in de wereld, waar iedereen over spreekt. Rusland, Duitsland, Engeland, Amerika, het zijn namen, die elke dag weer in de kranten genoemd worden.

Andere landen daarentegen worden bijna nooit genoemd. Wanneer lees je nu in de krant over Portugal, of over Albanië? En zoveel andere landen meer? 't Komt natuurlijk, omdat daar geen wereldschokkende dingen gebeuren.

Vooraf veel landen in Zuid-Amerika schijnen zo onbelangrijk, dat men er zelden over spreekt. Misschien heb je bij aardrijkskunde het kort geleden over Zuid-Amerika gehad. Dan weet je 't allicht, maar als 't een beetje langer geleden is, dat dit werelddeel behandeld werd, kun je dan nog aanwijzen waar Ecuador ligt, of Peru of Colombia?

Wel schiet je misschien te binnen, dat de drie voornaamste staten de A-B-C landen waren: Argentinië, Brazilië en Chili. Over dat laatste land wilde ik iets vertellen.

Ook al zo'n weinig besproken land. En toch heus niet, omdat het maar zo klein is. Wist je, dat het wel 22 keer zo groot is als Nederland? Och, op de kaart van Zuid-Amerika lijkt het maar zo'n smal strookje grond, zo'n randje bergland aan Argentinië geplakt. Ruimte om Santiago en Valparaiso er naast elkaar op te zetten, is er bijna niet. Maar vergis je niet! Dat smalle randje is toch nog zo'n 200 km. breed, en wel 20 keer zo lang. Hoe lang dat is?

Wel, als je op de kaart van Europa in 't Noorden van Noorwegen begint met de Noordkaap aan te wijzen, en dan de kust langs gaat tot aan Marokko toe, dan heb je ongeveer

de lengte van Chili.

Je begrijpt, dat er een heel verschil bestaat tussen het klimaat in 't Noorden en dat in 't Zuiden. De Noordpunt ligt in de tropen, en is de Zuidpunt erg ver van de Zuidpoolcirkel af?

Vroeger was Chili een arm land, dat niet wist, hoe rijk het was. 't Klinkt wat tegenstrijdig, maar zo was het toch. Middel van bestaan was de landbouw. Om vlees te krijgen, moest het slachtvee importeren uit Argentinië. Langzamerhand werden Chili's rijkdommen ontdekt. 't Begon met het vinden van steenkool en zo zachtjes aan kwam men tot de ontdekking, dat het Andesgebergte schatten aan delfstoffen verborg. Zo vertelt men bijvoorbeeld graag het verhaal van die Spaanse soldaat, die de bergen beklom en zich wilde op

trekken aan een struik. De struik werd daardoor uit de grond gerukt

De derde Koning in zes jaar.

Koning Abdoellah....

Koning Talal....

Koning Hoessein....

Dat zijn geen Nederlandse namen, Nee, en ook zelfs geen Europese. 't Zijn namen van vorsten uit het Midden-Oosten, vorsten van Jordanië.

Jordanië is een nog jonge staat. Eerst heette het **Trans-Jordanië**, dat is hetzelfde als „Overjordanse”, ons uit de Bijbel welbekend als het gebied, dat de Israëlieten veroverden op Sihon en Og. Alleen de grenzen lopen een klein beetje anders dan toen.

Na de eerste Wereldoorlog, toen er zoveel geregeld moest worden op de wereld, droeg de **Volkenbond** het beheer over Trans-Jordanië op aan Engeland. Dit land benoemde prins Abdoellah tot **emir**. Dat is hij 25 jaar

gebleven tot 1946. Trans-Jordanië kreeg toen van Engeland de volkomen onafhankelijkheid en de emir werd de eerste Koning van Trans-Jordanië. 't Is een Mohammedaans rijk. Met andere staten, zoals Egypte, Irak, Syrië en staten van Arabië is het verbonden door de **Arabische Liga**, wij zouden zeggen: „Het Arabisch Verbond”.

Koning Abdoellah kon het goed met de Engelsen vinden. Zij hadden hem en zijn land goed geholpen. Het Trans-jordanse leger was door Engelse officieren geoefend, met Engels geld was het land vooruitgebracht en dat alles wist Abdoellah te waarderen.

In de oorlog van de Arabische landen tegen Israël, (waarin het Egyptische leger zulke zware nederlagen

en meteen zag de man, dat hij op een berg van zilvererts stond!

Dat men in Chili de Chili-salpeter vindt, wist je natuurlijk al lang. Maar weet je wel, dat Chili zijn kunstmest lang zo goed niët meer kan verkopen als vroeger? Er kwam n.l. **concurrentie**, toen men stikstoffen ging **produceren** als bijproduct van hoogovens en kolenvijlen.

Toch wilden de Chilenen hun land met zijn rijkdom aan delfstoffen vooruit brengen. En dat leek vooral mogelijk, toen er ook koper in de bodem gevonden werd. Dat kon uitgevoerd, verkocht worden. Vooral de Verenigde Staten waren afnemer.

Waarom zou Chili met zijn steenkool en ertsen toch geen fabrieken gaan bouwen? 't Kon het belangrijkste fabrieksland van Zuid-Amerika worden. 't Werde geprobeerd. Fabrieken werden gebouwd met eigen en geleend geld. Maar toen die **industrie** zijn **producten** afleverde, bleek het al gauw, dat die minder goed van kwa-

liteit waren, zodat er maar moeilijk kopers te vinden waren. 't Gevolg was: geen winsten, slapte in 't bedrijf en ontevredenheid bij de arbeiders.

Dan wil ik je nu nog even vertellen, dat er onlangs in deze **republiek** een nieuwe **president** gekozen is. 't Is een generaal, een oude baas van wel 75 jaar. 't Is iemand, die er wezen durft. Hij is ook al eerder president geweest, maar moest tenslotte vluchten naar Argentinië. Nu is hij dan weer gekozen, vooral door de ontevredenen. Of hij een eind aan de moeilijkheden zal maken? De Chilenen moeten er zich maar niet te veel van voorstellen. Er wordt verteld, dat de nieuwe president erg bevriend is met Péron van Argentinië, en dat hij, net als Péron, ook graag **dictator** wil zijn. 't Zal een moeilijke taak worden, Chili er helemaal bovenop te helpen.... Voor wie graag namen onthoudt, wil ik nog even zeggen, dat hij Carlos Hanez del Campo heet.

leed) wist eigenlijk alleen Abdoellah's leger enige landstreken te veroveren.

Afzonderlijk heeft Abdoellah toen met Israël onderhandeld en bij de vrede wist hij het Arabisch gedeelte van het West-Jordaanland (van het eigenlijke Palestina dus) bij zijn rijk te voegen. Voortaan heette nu zijn land niet Trans-Jordanië, maar Jordanië.

De fanatieke Arabieren namen het hem erg kwalijk, dat hij afzonderlijk vrede had gesloten met Israël. Ook, dat hij zo erg bevriend was met Engeland. Die haat heeft Koning Abdoellah het leven gekost.

't Vorig jaar ging hij naar een grote moskee in Jeruzalem, om daar zijn Mohammedaanse godsdienstplichten te vervullen. Vóór de ingang werd hij doodgeschoten. Dat was vorst no. 1.

En nu vorst no. 2. Dat is Abdoellah's zoon, die hem opvolgde, koning Talal.

Iedereen was niet blij met de nieuwe koning. De Engelsgezinden wisten, dat hij over Engeland anders dacht dan zijn vader. Wat zou Engeland zeggen, als er een vijand van dat land op de troon kwam? Zij hadden liever Abdoellah's andere zoon, prins Naif, tot koning gehad. Die stond bekend als **pro-Engels**. Maar Engeland greep niet in. Talal regeerde en een van zijn eerste daden was, dat hij zijn broer in ballingschap stuurde.

Anderen zeiden: „Kan Talal wel koning zijn? Hij is immers geestesziek, bijna krankzinnig soms?”

En met deze vraag hadden ze gelijk. Vóór de moord op vader Abdoellah, was Talal al naar Europa gegaan op advies van de geneesheren. In een zenuwinrichting in Zwitserland zocht hij herstel van zijn ziekte, totdat hij plotseling koning werd. 't Leek er op, en de dokters verklaarden het ook, dat hij genezen was.

't Bleek echter spoedig anders. In zijn paleis in Amman, de hoofdstad, kwamen de zwaarmoedige buien terug. Hij vertrouwde niemand meer, zelfs niet zijn meest vertrouwde vrienden, of zijn lijfarts, ook zijn vrouw

niet. Nog eens ging hij met zijn gezin naar Zwitserland om herstel te zoeken.

Genezen is hij niet. Regeren kon hij niet. 't Kwam zo ver, dat hij in Parijs was, en de Koningin, die het niet bij hem uit kon houden, in Zwitserland. Koning Talal verbeeldde zich dat er samenzweringen tegen hem gesmeed werden en raasde en schold op iedereen. Zo kon het niet langer. De vorige maand heeft de regering besloten, Koning Talal vervallen te verklaren van de troon, omdat hij door krankzinnigheid niet in staat was te regeren.

Dat was vorst no. 2.

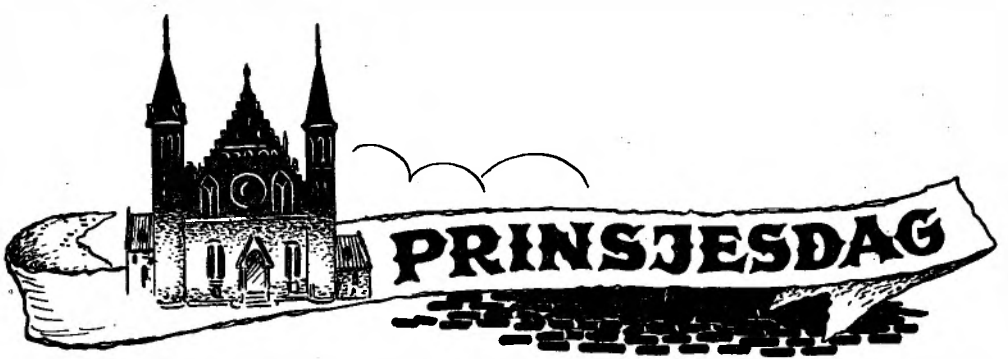
En vorst no. 3? Dat is de 17-jarige zoon van Talal: Hoessein. Met de aanvaarding van de regering moet hij wachten tot Mei 1953, wanneer hij 18 jaar wordt. Voorlopig is er een regentschapsraad gekozen van drie man, die zolang de regering voor hem zal waarnemen.

KONING HOESSEIN

Koning Hoessein bezocht eerst een Engelse school in het Egyptische Alexandrië en daarna een beroemde Engelse onderwijsinrichting. Men zegt, dat hij erg **intelligent** is. Het bericht, dat hij koning was geworden, ontving hij in Zwitserland, waar hij zijn vakantie doorbracht bij zijn moeder.

Er zijn bij 't begin van zijn regering veel vragen. Is het bijv. waar, dat hij Engeland haat? Of heeft zijn Engelse opvoeding hem van die haat

Over ons land regeert thans Koningin Juliana. Zij draagt de kroon, regeert bij de gratie Gods.

Elke wet begint nog met de mooie aanhef: „Wij Juliana, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden...”

De Koningin wordt in de regering geholpen door de Ministers. Elke minister heeft een afdeling voor zijn rekening. Zo'n afdeling heet een Ministerie. In Den Haag vinden we voor elk Ministerie een groot gebouw, waarin veel ambtenaren werken. Het hoofd van die allen is de Minister.

Zo is er een Minister voor de geldzaken van ons land: de Minister van Financiën. Je begrijpt, dat het wel een knap rekenmeester mag zijn!

Verder kun je nog wel meer Ministeries noemen. Vul het rijtje maar eens aan: Minister van Buitenlandse zaken; Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen;.....

We zeggen ook wel, dat een Minister, die of die portefeuille heeft.

Onze Koningin Juliana kan maar niet willekeurig regeren. In de geschiedenis hebben we wel gehoord van koningen en keizers, die precies deden zoals zij het wilden. Hun wil was wet. Denk maar eens aan Nero, Lodewijk de XIV, de Russische Czaren.

Neen, zo is het in ons land geluk-

kig niet. De Koningin is gebonden aan de grondwet. Ze heeft bij haar kroning de eed daarop afgelegd.

De Koningin regeert met de Ministers over een mondig volk en overlegt daarom ook met het volk. Nu kan de regering niet naar miljoenen stemmen en stemmetjes luisteren. Dat is jullie wel duidelijk. Dat kan zelfs een schoolklas van 40 kinderen niet. Jullie kunt wel tegelijk zingen, maar niet allen tegelijk praten.

Daarom kiest het volk mannen en vrouwen, waarmee de regering kan overleggen. Ze vertegenwoordigen het volk. Deze volksvertegenwoordiging noemen we de Staten-Generaal.

Deze Staten-Generaal bestaat uit twee Kamers. De Eerste Kamer met 50 leden en de Tweede Kamer met 100 leden.

Willen de Ministers nieuwe wetten maken, dan komen ze daarover praten met de Kamers. Eerst met de Tweede en dan met de Eerste Kamer.

Op de derde Dinsdag in de maand September begint een nieuw werkjaar voor de Staten-Generaal. Precies zoals wij ook elk jaar met een nieuwe klas beginnen.

Van zo'n nieuwe klas weet je wel heel wat dingen, die je zult moeten leren.

Nu komt de Koningin op de eerste

genezen? Zal hij een verstandig vorst zijn, die zijn land goed weet te regeren in moeilijke tijden? Of zal, evenals vroeger bij koning Faroek van Egypte, de last te zwaar blijken voor zijn jonge schouders?

't Zijn allemaal vragen, waar nog geen antwoord op gegeven kan worden. De tijd zal 't leren.

Zijn grootvader vermoord, zijn vader krankzinnig. 't Is te hopen, dat het met Hoessein beter zal gaan.

vergadering van de Staten-Generaal om een werkprogramma van de regering voor te lezen. Dat programma heet de Troonrede. De Kamers weten dan dus dadelijk waarover ze in het komende jaar zullen moeten praten.

De plechtige opening van de Staten-Generaal op de derde Dinsdag in September heet „Prinsjes-dag”.

Dit jaar, Dinsdag 16 September, was Prinsjesdag een bijzonder mooie dag. Het was prachtig, zonnig weer. Een Prinsjesdag om nooit te vergeten. Zulk mooi weer heeft men op deze dag zelden gehad. Duizenden mensen waren op de been om van hun gelegenheid voor het Oranjehuis blijk te geven.

Op het Binnenhof stonden de erewachten in hun mooiste uniform: een rode tuniek, blauwe broek en zwarte helm. Deze mooie uniform mag de soldaat enkel voor deze dag dragen. De volgende dag wordt ze netjes opgeborgen!

Precies één uur reed de gouden koets voor het koninklijk paleis. Op het Malieveld daverde het eerste saluutschot. Het werd niet gehoord!

Want de Koningin en Prins verscheenen in de deuropening van het paleis. Het gejuich barstte los. Het muziekcorps zette het Wilhelmus in. Het koninklijk paar nam plaats in de gouden koets. Stapvoets ging het naar de Ridderzaal op het Binnenhof.

Elke minuut klonk een saluutschot. Zes hofrijtuigen gingen aan de gouden koets vooraf.

Daarin zaten de hoogwaardigheidsbekleders. Eén schittering van prachtige uniformen en toiletten!

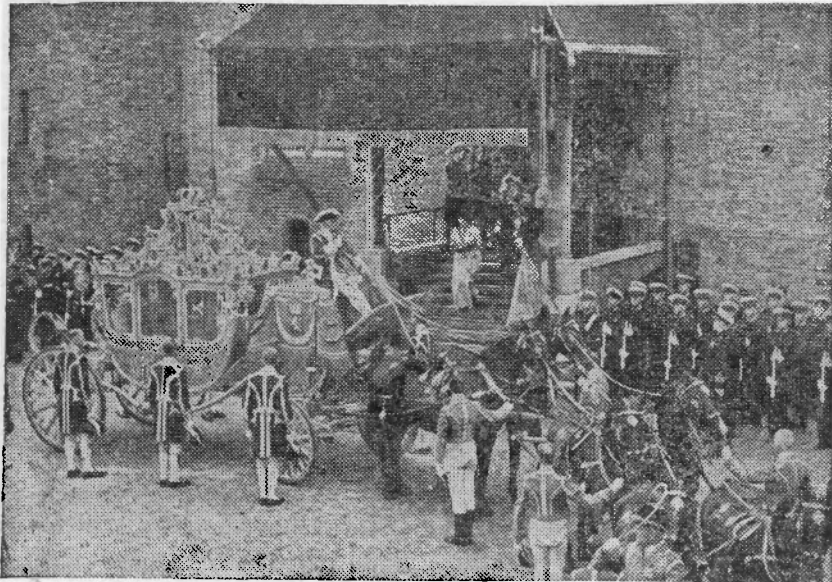
Naast de gouden koets liepen de lakeien. Verder langs de gehele route schitterend militair vertoon.

De gehele weg werd het koninklijk paar toegejuicht door een duizendkopige menigte.

Bij het binnenkomen van Koningin en Prins in de Ridderzaal verhief zich de gehele vergadering van haar zitplaatsen. De Koningin en Prins namen plaats op de koninklijke zetels. Duidelijk las toen de Koningin de Troonrede voor.

Met een luid: „Leve de Koningin”, beantwoordden de aanwezigen de Troonrede.

Op het Binnenhof klonken korte

Na het uitspreken van de Troonrede in de Ridderzaal tijdens de opening der Staten-Generaal, verlaat de Koningin het gebouw.

PAS OP

SCHRIKDRAAD

De bordjes met bovenstaand opschrift zullen de meesten van jullie wel eens gezien hebben om een stuk weiland.

Rondom de weide staan paaltjes met witte isolatoren, waaraan een dunne draad is bevestigd, ongeveer 50 cm boven de grond. Dit dunne draadje is voldoende om het vee binnen de grenzen te houden. Want ergens in de weide of op de boerderij staat een klok, die met korte tussenpozen een elektrische stroom door de draad laat.

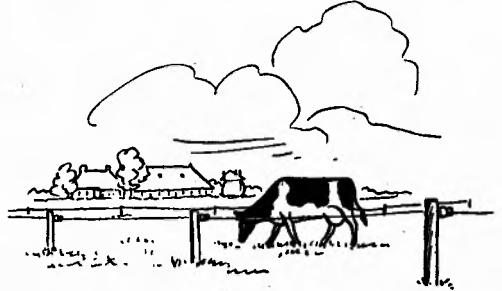
Een koe, die met zijn kop aan de draad komt, krijgt een schok. Verschrikt springt het beest achteruit. Al heel gauw heeft het dier in de gaten, dat het niet te dicht bij die draad moet komen. Het blijft netjes in de weide.

Je zult wel kunnen begrijpen dat de waarschuwing: „Pas op — schrikdraad” niet voor de koe, maar voor de mens geldt. Er zijn natuurlijk wel knaapjes in de klas, die eens moesten proberen of het werkelijk „Schrikdraad” was. „k Vermoed dat ze het nu dan wel weten! En weet je ook wel hoe je de draad kunt aanraken, zonder een schok te voelen? (Niet aan de koeien vertellen hoor!)

De boeren zijn met deze nieuwmodische afnastering in hun schik.

Wat was het vroeger soms moeilijk

de koeien in het land te houden in de zomer, als de sloten droog waren. Wat een verdriet met het prikkel-draad!

Niet alleen om de weiden, maar ook op de Veluwe zie je deze moderne schrikdraadkeringen.

Hier dienen ze om het wild buiten de cultuurgronden te houden. Heel wat moeite en kosten heeft men in vroeger jaren aan de z.g.n. wildkeringen besteed.

De boeren van de Veluwe gingen poten en zaaien op de ontgonnen gronden. Voor de oogst zelfs kwamen dan de concurrenten: herten, wilde varkens en ander wild. Ze brachten dikwijls enorme schade aan de gewassen toe.

In 1760 waren er veel wilde varkens, zodat de boeren klagen:

„dat de swijnen veel schade toebrengen aan het coorngewas; dat de landerijen voor de tweede maal omgeploegt en

bevelen! Stram stonden de militairen met gepresenteerd geweer, toen Koningin en Prins de Ridderzaal verlieten.

De terugtocht, in de zonovergoten straten, leek een sprookje!

Tweemaal vertoonden de Koningin en de Prins zich nog op het balkon van het paleis.

Toen maakten ze nog een rijtoer door Den Haag in een open wagen.

In de Staten-Generaal begon reeds

het eerste werk. De Minister van Financiën kwam met zijn rood koffer-tje. Daarin zat de begroting, de Miljoenennota. We kunnen nu beter spreken van de Milliardnota. De Minister vertelt hierin hoeveel geld hij denkt te kunnen beuren en ook hoeveel hij zal moeten uitgeven. Het zijn enorme sommen. Moeilijk zelfs om uit te spreken. Wil je het proberen? Hier zijn ze: De ontvangsten worden geraamd op f 5.124.000.000 en de uitgaven op f 5.616.000.000.

HET VIERDE PETTEN

Zee, zon en wind maakten samen de duinen langs onze Westkust. Als je de kaart van Noord-Holland bekijkt, zie je dat de duinen op enkele plaatsen breed, op andere plaatsen erg smal zijn. In 't Noorden is het duin zo smal, dat er zelfs een zware dijk moest worden gelegd. Het is de

Hondsbossche zeewering. Op de meeste kaarten wordt daarbij ook het dorpje Petten aangegeven.

Over dit dorpje valt wel iets te vertellen. Het heeft een bewogen geschiedenis gehad. Die geschiedenis staat in nauw verband met de zee.

De zee is Nederlands ervijand en

besaayt synde, andermaal door de wilde swynen syn omgedolven; dat men aan de Boschkant van Ede absoluut geen aardappelen kan pooten en dat de swynen niet alleen des nagts koemen, maer selfs op den Dag".

Om zulke gevaren zoveel mogelijk af te wenden werden er drijfjachten georganiseerd.

Bovendien gingen verschillende buurten een gracht met een aarden wal aanleggen om de in cultuur gebrachte gronden te beschermen. In de omgeving van Ede en Lunteren vindt men er hier en daar nog overblijfselen van. De naam „Wildgracht” leeft nog voort vanaf de 17de eeuw!

Op de wal legde men soms nog vuren aan ook.

In 1771 klaagde men over

„de meer en meer toenemende overlast, welke dese buurtschappen ondervinden door de veelvuldige harten, welke aantal van tijd tot tijd quam te cresseren tot importante schade der eigenaren“.

Toen werd een heining gemaakt van posten en latten. De kosten vielen ook toen al tegen. De begroting was 700 gulden. De kosten bedroegen 122 gulden en 19 stuiver meer!

De houten „Wilt-heyninge” kostte veel aan onderhoud en was weinig betrouwbaar. Dat onderhoud werd weldra nagelaten. De latten vielen er af en... verschaftte velen een welkome brandstof. En dan was er nog wel de bepaling „dat men zich niet meer sal verstouten om enig hout van den

wildgraaf weg te halen“.

Men nam toen het kordate besluit dat ieder een deel, naar de grootte

van zijn land, moest onderhouden. Achteloosheid werd gestraft met boete. De eerste dag 1 schelling, de tweede dag 2 schellingen. Op de grensplanen kwamen nummers, zodat de opzichter, het was de klepperman, kon weten „in welk deel de harten zijn doorgebroken“.

Thans zijn deze zorgen verdwenen. De klepperman zou grote ogen opzetten, als hij nu de dunne draden langs de witte isolatoren kon zien. Dat: „Pas op — schrikdraad” zou hem wel te simpel lijken voor de „swijnen en harten!”

diezelfde zee maakte Nederland groot.

Een oud verhaal zegt, dat de eerste kerk te Petten werd gesticht door de bekende evangeliëprediker Willebrordus, omstreeks het jaar 700.

Uit een brief van het jaar 1063 blijkt, dat de kerk van Petten in die tijd een moederkerk moet zijn geweest, waartoe verscheidene kapellen behoorden. In die oude tijden bouwde men graag rondom de kerk de huizen. Zie maar eens in de dorpen! De oudste huizen zie je dicht opeen om de oude kerk gebouwd. Daar vind je meestal het begin van het dorp.

Petten lag op een gevaarlijke plaats. De duinen beschermden het niet! Wanneer de stormwind de golven tegen onze kusten joeg, was het altijd Petten, dat de spits moest afbijten. Petten werd het eerst met de ondergang bedreigd. De geschiedenis zegt, dat in 1421 het dorp meer landwaarts werd verplaatst. Voor dit jaar heeft Petten ook wel zware aanvallen van de Noordzee moeten verduren. De geschiedenis zwijgt hierover.

Op 14 November 1421 speelde zich een ontzettend drama af. De zee kwam opzetten met vervaarlijke kracht. De dijk scheurde vaneen. De dorpeelingen zochten in de kerk een goed heenkomen. De kerk scheen hoog en veilig boven op de dijk. Maar de kerk viel ten prooi aan de woedende elementen. Ze stortte ineen en alle vluchtelingen vonden een graf in de golven.

Meer landinwaarts werd een nieuw Petten gebouwd.

Op Allerheiligen (1 Nov.) van het jaar 1470 bezweek de Hondsbossche nog eens. We lezen dan echter niet dat Petten ten onder ging.

Precies een eeuw later, weer op Allerheiligen, brak de Hondsbossche op drie plaatsen door. Bij deze catastrofe werd een hele buurt van Petten neergeworpen. De slaperdijk hield stand, zodat het Noorden van Noord-Holland gespaard bleef.

Met man en macht is er later aan gewerkt om de „waker” steviger te maken.

Toch behaalde de zee op 7 Maart

1625 weer eens de overwinning. De dijk begaf het en Petten werd weggespoeld.

Het derde Petten verrees, wéér meer landinwaarts. Dit derde Petten heeft het volgehouden tot de Duitsers hier kwamen. De kust van Nederland moest zo versterkt zijn dat de Engelsen geen voet aan wal konden krijgen. Daarvoor werd Petten met de grond gelijk gemaakt. Alleen het lijkenhuisje bleef staan. Zeker als symbool voor de Engelsen, wanneer ze toch wilden proberen aan wal te komen.

De bewoners van Petten moesten evacueren.

Na de oorlog is het vierde Petten gebouwd, nog iets meer landinwaarts dan het derde. Er moest een nieuw dorp komen, want het hart van de Pettemer trekt naar de zee.

Het nieuwe Petten is veel mooier gebouwd dan het oude. Alles is beter dan vroeger. En toch — wanneer de Pettemer terugdenkt aan zijn oude dorp, waarin de veel te kleine huisjes in rijen tegen elkaar angeplakt stonden, dan komt er even weemoed in zijn hart. Want met het Petten van voor de oorlog is iets verloren gegaan, dat thans ontbreekt: de soberheid en de strakheid, die passen bij het land, dat in wezen is een domein van de zee.

ONS MEISJES-HOEKJE

II. DE EERSTE POTTEN EN PANNEN.

Een hele tijd later begonnen de vrouwen aan landbouw te doen. Ze ontdekten dat je het zaad van de planten, die je in het bos vond, ook zelf kon uitzaaien.

Toen brandden ze in het voorjaar een stuk dun, laag struikgewas af. Woelden de grond los met een stok of met een stenen bijl, de hak. Daarna zaaiden ze het koren: tarwe, gerst, haver. Dat groeide rustig de hele zomer temidden van veel onkruid dat ze af en toe uit trokken. Als het rijp was, sneden ze de aren met haar stenen mesjes één voor één af. Die aren waren heel klein, met dunne korreltjes.

Ook gingen ze dieren temmen: schapen, koeien, geiten. Ze ontdekten dat ze die beesten konden melken. Ze leverden hun vlees en leer. De veeteelt ontstond.

Het was allemaal vrouwenwerk. Mannen deden niets dan jagen, vissen, vechten. De moeders hadden het dus wel druk. Maar zelf vonden ze, dat ze het veel gemakkelijker gekregen hadden.

Ze behoefden nu niet meer alle dagen het bos in te gaan om allerlei te zoeken. En het koren op de akkers groeide vanzelf. Bovendien konden de gezinnen nu niet langer rondzwerven. Ze moesten in ieder geval 's zomers bij hun akkers blijven wonen om er te wachten tot het koren rijp was. De mensen bouwden hun hutten dicht bij elkaar. Met een houten palisade en een ondiepe gracht er omheen. Om zich te beschermen tegen de wilde dieren. Nu hoefden de moeders ook niet meer zo vreselijk erg op de kinderen te letten. Die speelden veilig binnen

de „muren” van het dorp.

Ze konden dus eens wat meer aandacht besteden aan hun huishouding.

Op een dag ontdekte één van haar dat, wanneer je een mandje dichtbij of op het vuur zette, de klei er omheen hard werd. En daarmee had ze de kunst van het pottenbakken gevonden. Dat was een vooruitgang!

Eerst maakten ze alle potten om mandjes heen. Die omgaven ze met een flinke laag klei en bakten ze hard in het vuur. Maar als ze het mandje er uit trachtten te halen, brak het baksel nog al eens.

Al gauw vonden ze betere methoden uit. Ze namen een klomp klei en

houden die uit. Of ze maakten eerst een bodem. Daarna rolden ze strengtjes klei, legden die in een rondje en stapelden alle rondjes op elkaar op de gemaakte bodem. De potten wer-

Van herbergier tot wereldreiziger

Kort geleden vertrok er uit een Nederlandse haven een jacht voor een tocht rond de wereld.

Dat kan een plezierreisje worden. Wat een gerieven aan boord! Radio, medicamenten, blikgroenten, bevroren vlees; te veel om op te noemen.

Daar zou Olivier van Noort met zijn equipage van gewatertand hebben. Ze hebben wel spannende avonturen beleefd, maar de ontberingen waren veel meer, de gevaren ontelbaar. En dan de dreiging van de ge-

vreesde scheerbuik bovendien.

Heus, Olivier van Noorts wereldreis kun je niet bepaald een plezierreisje noemen.

Toen de „Mauritius”, de „Hendrick Frederick” en de beide jachten, „de Hope” en de „Eendracht” het Kanaal verlieten, werd de koers Zuidelijk gehouden: Portugal voorbij, langs Afrika's Westkust, naar de Golf van Guinee. Hier zocht men het Prinseneiland op om daar te verversen.

den voor het bakken van binnen en van buiten glad gestreken met een beentje. Ze maakten er ook versieringen op. Golvende lijntjes, zigzagjes, ook weer met een beentje of met een stukje touw. Soms prikten ze er putjes in, die ze volstopten met witte pijpaaide. Ze kleurden de potten met as of roet. Eerst gaven ze hun vaatwerk dezelfde vormen als de kalbassen en de mandjes. Maar al gauw vonden ze andere modellen. Heel mooi waren de klokvormige, die maakten ze bij ons op de Veluwe.

Van die potten en pannen hadden ze veel plezier. Ze konden nu het eten beter bewaren. Maar bovendien: ze konden nu alles veel smakelijker klaarmaken. 't Vlees werd er voortaan in gekookt. Daardoor bleef het vet bewaard en ze hadden er nog een soort saus of soep bij ook. De pap werd veel lekkerder, enz. enz.

Als 'er eens een pot brak, gooiden ze hem weg. Die gebroken vaten en die scherven zijn bij duizenden in onze grond gevonden. Daaraan kunnen we nu nog precies zien, hoe ze gemaakt werden.

DE EERSTE
POTTEN EN PANNEN

De vrouwen waren erg blij met hun vaatwerk. Het bakken kostte veel tijd en veel moeite. Het werd ook steeds ingewikkelder. Er kwamen allerlei regels en voorschriften bij te pas. Die moesten ze precies opvolgen.

De moeders leerden ze aan haar dochters. En als ze eens iets vergaaten.... Of als een dochter eens meende dat ze het beter kon.... Dan was het niet best. Dan kon er wel ongeluk komen over de pottenbakster, over haar huis, ja over het hele dorp.

Tjits Veenstra.

Korte tijd van te voren was hier een Nederlands garnizoen gelegd. 't Was echter een treurige tijd geworden voor de dappere kerels. Vijandschap van de bevolking, ziekte onder de soldaten en tot overmaat van ramp de dood van de bevelhebber. De overgeblevenen hadden, ontmoedigd, zich ten slotte maar ingescheept en het eiland verlaten. Maar... van dit alles wist Van Noort niets af.

De val werd door de vijandige bewoners voor hem opgezet.

Drie officieren, onder bescherming van 40 man, gingen aan wal om met vriendschap en geld te mogen verversen. Heel hartelijk werd men ontvangen. De roemer werd gevuld en ging rond. Er werd zelfs een bood-

schap naar luitenant Poppes gezonden, die met de maats op de sloepen moest passen, om mee te komen drinken. Poppes weigerde. Gelukkig maar!

Hij redde er zich zelf en z'n manschappen mee. Toen de boodschapper nauwelijks in de schans was teruggekeerd, overrompelden de Portugezen hun gasten en vermoordden ze op lafhartige wijze. Slechts enkelen ontkwamen aan het bloedbad.

Van Noort kookte van woede. Hij wilde zich wreken en deed een ondoordachte aanval. Maar zonder enig resultaat. Wel liet hij een dode achter en bracht gewonden aan boord terug.

Op een rustige plek van het eiland werd volop water gevonden, maar vruchten vond men bijna niet.

'k Geloof niet, dat het humeur van Van Noort na dit avontuur bijzonder best was. Op de 1e Kerstdag werd zelfs een vonnis voltrokken aan één van de stuurlui, die zich schuldig gemaakt had aan „oproerichheit ende schelmstukken”. Men zette hem doodleuk met een dag rantsoen af aan de kust. Denk je 'es even in wat dat betekende. 't Stond bijna gelijk aan doodstraf.

Gelukkig kreeg men na enkele dagen de Aequatorstroom te pakken, die de notedoppen over de Oceaan moest brengen naar de Braziliaanse kust. 't Ging nogal voorspoedig. Na ongeveer 5 weken doemde werkelijk de Nieuwe Wereld op en liet men voor Rio de Janeiro het anker vallen.

Maar wat een wantrouwen aan de kust. Het enigste wat Van Noort los kreeg was één mand sinaasappels, met de onvriendelijke boodschap er bij, dat ze verder niets zouden krijgen. De gouverneur van Rio heeft het voor Van Noort en z'n mannen wel moeilijk gemaakt. Hij zond n.l. aan de onderkoning van Peru, de gouverneur te Buenos Aires en verdere vrienden het bericht dat er een beruchte kaper op komst was. Overal langs de kust was men dus voor Van Noort gewaarschuwd.

Voor de manschappen was het ondertussen een bittere teleurstelling, omdat er hoognodig ververst en water aan boord gehaald moest worden. De stemming was niet best. Eén van de jachten was bovendien bij harde

wind lek geslagen, waarbij het brood nat geworden was. Zodra het ruwe weer wat afgezakt was, werd er krijgsraad gehouden. Van 2 slechten moest gekozen worden. Tegen stormen en koude in naar Straat Magelhaes of de reis onderbreken en beschutting zoeken op Sint Helena. Tot het laatste werd besloten. Dus.... weer terug! En dan te moeten varen op kaarten waarvan de helft niet deugde! Och, wat duurde het lang eer men land zag. De voedsel- en waterrantsoenen werden al kleiner.... En wat al lang gevreesd werd, kwam! Op een morgen stierf een der mannen aan scheurbuik. Er volgden weldra meer. Na enkele weken stierven de scheurbuiklijders als ratten, soms 4 per dag. En wáár men speurde, Sint Helena vond men niet. Men heeft het ook niet gezien. Geen wonder. Men was het al voorbij! Dan naar een ander bekend eiland. Dat kwam helaas ook niet in zicht.... Ja, eindelijk...

Na vier maanden varen zag men land! De vreugde was onbeschrijfelijk! Maar — o, schrik — men zat weer voor de kust van Brazilië.

Vier maanden had men rond gevaren! 't Gelukte water, vruchten en verse groenten aan boord te halen. Dat gaf uitkomst. En opgemonterd voer men Zuidwaarts, dicht onder de kust. Het doel van de reis kwam al dichterbij.

Aan de kust van Patagonië vond men de pinguin, waarvan het scheeps-journaal vertelt: „Een vreemde vogel, die maar twee cleyne vleugelkens aan

de zijt heeft hangen of het lere lapkens syn". 't Was hier voor de maats een lustoord, want de vogels waren zo tam, dat men ze bij duizenden kon doodknuppelen. De mannen wisten er wel raad mee. Ze werden vers gegeten, of evenals het robbenvlees gerookt of in het zout gezet voor kwade dagen.

Ook zag men voor het eerst Patagoniërs, groot van gestalte, „seer wreet daer uytziende”, en donkerbruin van kleur.

5 November 1599 zeilde Van Noort „de sorghelijcke ende vermaerde Straat van Magelhaes” binnen.

14 maanden was hij onderweg geweest en van z'n 248 manschappen miste hij er al 100. En daarbij wachtte hem nog langer reis, dan die was afgelegd. (Wordt vervolgd).

ALLERLEI.

Een nieuwe Britse uitvinding, die 't menselijk lichaam onzinkbaar maakt, is onlangs gedemonstreerd te Londen.

In deze wonderzwempakken, waarin men in het water niet kan zinken en blijft drijven zonder een slag te doen, is kapok verwerkt. Maar de uitvinding is niet verbonden aan zwempakken. Elke soort stof kan op dergelijke wijze worden bewerkt en van die stoffen kan men elk soort kle-

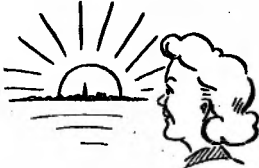
dingstuk vervaardigen. Ondergoed kan men „drijvend” maken, doch evengoed een colbertcostuum of een jas. Zelfs zo'n geprepareerd badpak, waarin men toch weinig kapok kan verstoppelen, zou men zeggen, ziet er precies zo uit als een gewoon badpak en 't kost maar 'n paar gulden meer.

Al die kleren kan men permanent dragen, ze zitten niet lastig of „apanf”. Valt men er mee in het water, dan komt men automatisch op de rug te drijven. Vooral voor vissers op zee zou een dergelijke kledij een zeer

waardevolle bescherming zijn, want hoe vaak gebeurt het niet, dat vissers overboord slaan. Voor zwembewegingen is zij niet extra-belemmerend.

Een 18-jarig meisje in Engeland, dat reeds 17½ jaar blind was, stapte bij haar zuster, waar zij op bezoek was, in een bad, dat, naar zij dacht, lauw was, maar in plaats daarvan kokend bleek. Het meisje sprong, toen zij 'dit merkte, onmiddellijk uit het hete water. Toen haar zuster binnenkwam, merkte het meisje dat zij deze zien kon. Door de schrik had zij haar gezicht teruggekegen.

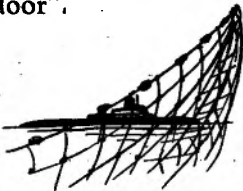

De treiler „Queen Alexandra” heeft bij het eiland Man iets reusachtigs gevangen. Dat iets raakte verstrikt in de netten van de „Alexandra” om er vervolgens met een vervaarlijke ruk aan net, takels, lijnen enzovoort vandoor te gaan.

Terwijl de schipper van de treiler en zijn bemanning in stomme verbazing toekeken, kwam een Britse duikboot, sierlijk gedrapeerd met de netten, aan de oppervlakte.

„Dat is de grootste vis, die u ooit gevangen hebt”, riep de commandant van de duikboot, na een inspectie van beide vaartuigen, die geen schade opgelopen bleken te hebben.

„Ja”, schreeuwde schipper Burnham terug, „maar hij ging er met ons vandoor”.

Ons werkhokje

Eerst maar de antwoorden op de 8 eenvoudige raadseltjes uit het Augustus-nummer :

1. steen — een.
2. schoorsteenmantel.
3. die waren er nog niet.
4. de mensen, die nu nog leven.
5. kwartel.
6. room — moor.
7. de barbiers.
8. de echo.

En nu heb ik een heel gemakkelijke opgave voor jullie. Die fotowedstrijd was, gezien het kleine getal inzendingen, nogal zwaar! Of... of... jullie waren voor de vakantie wat lui geworden. Daarom deze keer iets, dat iedereen kan vinden.

Op de kruisjeslijn moet een bekend spreekwoord komen.

1	... ×	deel van een jas.
2	... ×.	scherp wapen.
3	.. ×..	vrucht.
4	. × ...	plaatsn. uit de geschied.
5	× ...	vuurpijl [denis v. Saul.
6	. × ...	een 12 tal.
7	.. ×..	kun je 's nachts hebben.
8	... ×.	verkoophuisje.
9	... ×	Koning van Israël.
10	... ×.	hoort bij een koning.
11	.. ×..	rommel.
12	. × ...	ruikt lekker.
13	× ...	keukengereedschap.
14	. × ...	tegengestelde van droog.
15	.. ×..	kruiwend dier.
16	... ×.	slaperig, suf.
17	... ×	jongensnaam.
18	... ×.	gebak
19	.. ×..	boom
20	. × ...	bewoners v. naburig land.
21	× ...	windstreek.

We stellen hiervoor enige prijsjes beschikbaar.

De oplossing met: Naam, voor- naam en woonplaats inzenden aan: J. BULTHUIS, Ten Post, vóór 15 October a.s.

HERSENGYMNASTIEK

De antwoorden op het vorige 10-tal zijn :

41. Dat is een vogel, en wel de nachtzwaluw. 42. De slinger inkorten. 43. Anna Pauker. 44. De hamel (ram) met bel. 45. In de gang van een snel-trein, die 120 km. rijdt. 46. Wit, rood, groen en oranje. 47. Volhangen met vlaggetjes. 48. met de luiwagen. 49. Loefzijde is windkant. Lijzijde is beschutte kant. 50. Bakboord is links en stuurboord is rechts, als je met het gezicht naar de boeg ziet.

Als nieuwe :

51. Wat is het verschil tussen een rob en een zeehond?
52. Wat is een stucadoor?
53. In wiens dagen begon men de naam des Heren aan te roepen?
54. Hoeveel liter gaat er in een gewone volle emmer?
55. Wat is het verschil tussen een oorlam en een ooilam?
56. Wat metaal zit in de naam Argentinië?
57. Van wie erfde Pr. Willem Oranje? En wanneer?
58. Welke man werd 969 jaar oud?
59. Twee paar tweelingen, hoeveel kinderen zijn dat?
60. Waar zoek je het gebergte de Arrarat?

Zo kwam ik eindelijk moe en verkleumd in het donker bij 't meer aan. En met een honger als een paard. Wat speet het me nu, dat lekkere eendenboutje in het meer gegooid te hebben. Als ik vanavond op een of andere manier ons eiland nog bereikte, ging de hele eend er aan, dat stond vast. Hoe dwaas van me, opeens zo bang voor vader te worden. Hij had niet gestolen, omdat hij een dief was, maar omdat dat visjes vangen dag in dag uit hem lang niet vlug genoeg ging om mij een prettig leven te bezorgen. En, nu ik mijn vader opnieuw ontdekt had, verlangde ik er naar hem weer te zien. Ik zou hem alles vertellen en zeggen, dat hij om mij niet weer behoefde te stelen. Als ik maar samen met hem mocht leven en werken, was het mij al lang mooi genoeg. En ja, dat was een mooi plan.... we

zouden samen alle gestolen voorwerpen stiekum weer op hun oude plaats brengen en verder een eerlijk leven leiden.

Zwart lag het meer voor me. Ik hoorde de avondwind ruisen in het oeverriet en de golfjes lekken aan de verweerde palen van de aanlegsteiger, maar ik zag bijna niets. Geen lichtjes, geen donkere streep, waar ons eiland zich moest bevinden. De oever links en rechts van me lag uitgestorven. Hier hield de wereld op. Achter me bewoog een lichtje langs een boerdery een eindje het land in. 't Was ons begonnen werk in deze duisternis naar vaders bootje te zoeken. Hij had het natuurlijk ergens hier ver vandaan het riet ingeroeid en op het land getrokken. Mijn enige kans, de nacht niet in de vochtige kou onder de bloete hemel van de Octobernacht te moe-

ten doorbrengen lag in het botenhuis, aan de andere kant van het meer.

Daar waren de plezierjachten der rijken opgelegd voor de winter. Het lag nu onbeheerd. De dames en heren, eigenaars van de luxe boten, zaten nu bij hun behaaglijk warme kachels in de stad en dachten er niet over, uit spelevaren te gaan. Ze hadden hun prachtige schepen misschien wel vergeten. Als er nu maar één roerbootje niet opgelegd was, kon ik het lenen en de volgende morgen terug bezorgen. Maar het botenhuis lag wel een uur gaans ver aan de Zuidelijke oever. We konden het uit onze hut altijd als een luciferdoosje met een klein rood dak af zien steken tegen de horizon. Ik zag er als een berg tegen op die hele tocht te maken langs de sompige oever, misschien voor niets. Met een zucht zette ik me op een meerpaaltje en voelde me diep ellendig. Hoog boven me een donkere hemel met dreigend zwarte wolken. Om me heen het verlaten dode land en voor me niets dan zacht ruisend water tot aan het eindje van mijn wereld. Tenminste zo voelde ik het. En te midden van die verlatenheid zat ik daar met een lege maag op een wrak paaltje. Erger kon het toch haast niet. Tot overmaat van ramp begon het zachtjes te regenen. Een fijne kille motregen, die zich gaande weg verdichtte en me weldra doorweekte. Ten einde raad besloot ik toch maar te gaan. Er moest toch iets gebeuren, ik kon hier moeilijk wachten, tot het weer morgen zou worden. Ik nam de bocht maar wijd over de weilanden. Vlak langs het meer liep je kans bij donker in de moerassige bodem weg te zakken.

Na misschien een kwartier van ploeteren door het natte, taaie herfstgras in de weilanden, kwam ik aan een sloot. Het water schemerde breed tot aan de overkant. Ik kon er niet overspringen. En in geen velden of wegen was er een dam te zien. Ik stond, dat was vrijwel zeker, voor een van de brede tochtsloten, waardoor het meer met de buitenwateren in verbinding stond. Juist wilde ik ontmoedigd terugkeren, toen ik in de verte het

voorzichtige geknars van riemen hoorde, die behoedzaam in het water werden geplonsd. Langzaam kwam het geluid dichterbij. Het water plant het geluid goed voort.... het duurde een hele poos voor ik iets zag. Wat zocht die nachtelijke roeier daar in die sloot, waar geen hand voor ogen te zien was? Alleen het zwakke geglimmer van het water tussen de inktzwarte wallekanten wees de weg. Plotseling schoot het door me heen: als het vader eens was. Die voorzichtige, bijna aarzelende manier van roeien. En voor ik het besluit daartoe genomen had, riep ik de trieste ruimte in: „Bent U daar vader?” De riemen schrokken stil. Toen hoorde ik duidelijk vaders stem: „Drommelse jongen, wat laat je me schrikken”. Hoera, het was vader. Ik zag zijn donkere gedaante oprijzen in de boot. Langzaam kwam hij naar de kant. Hij stak een hand uit, ik sprong op de rand

van het schuitje en toen op de bodem. Vader mopperde nog wat door over de schrik, die ik hem op de hals had gejaagd. „Hoe kom jij hier?” wilde hij toen weten. Maar ik kon hem eigenlijk niet antwoorden. Wat voelde de boot me vreemd aan de handen. Was dit onze boot wel? Het hout leek me harder, de klank, die mijn schoenen op de bodem opriep was gedegener dan die van onze eigen. Vader had toch niet een nieuwe

boot gestolen? Juist nu de politie op een dwaalspoor was gebracht. Dan zou de achtervolging opnieuw beginnen. „Nou, zeg je nog wat?” drong vader aan. Toen begon ik maar mijn avonturen van die dag te vertellen. Ook van mijn ontdekking van al zijn schatten in de bedstee en van mijn poging om weg te varen op een omgehakte wilg.

Vader zei geen woord terug. Eindelijk kwam er: „Zo, wou jij dat?”

Ik kon in het donker niet zien, of hij boos dan wel verlegen was. Wel rukte hij forser aan de riemen, zodat de boot bruisend de sloot uit en het wijde meer opschoot. Nu maakt iedere boot zijn eigen geluid in het water. Dit bruisen was anders van toon dan dat van ons eigen schuitje. Ik betastte de stuurbank, waarop ik zat, de rondhouten, de boorden. Geen twijfel meer, vader had een nieuwe boot. Het geluid van de riemen in de pinnen klonk vaster dan van de oude boot. Ook maakten we meer gang. De angst over deze ontdekking deed me de vlammen uitslaan. Terwijl het gevaar ieder ogenblik een inval op ons eilandje kon doen, ja, terwijl van alle kanten de in het riet luisterende politiemannen konden toeschieten, om ons op heterdaad te betrappen, ging vader voort met zijn ellendig bedrijf en roofde een nieuwe boot. Misschien had hij hem wel gekocht voor het geld van het gouden horloge, maar dat kwam op hetzelfde neer. In die angst begon ik te spreken.... of vader alstublieft dit onzalige bedrijf wilde staken.... we konden immers samen gelukkig op het eilandje wonen en met jacht of visvangst of kippenfokken een beetje geld verdienen. Veel hadden we niet nodig en ik zou met o zo weinig tevreden zijn. Als vader maar bij me was zou ik al gelukkig zijn. Maar de politie kwam vast terug. Zolang die voorwerpen daar in de bedstee lagen kregen we geen rust weer. Ik smeekte vader alles terug te brengen. Vannacht nog.

Maar 't was net of ik tegen de regen sprak. Er kwam geen woord terug. Maar aan het roeien merkte ik,

dat vader iets te verwerken had.

Zonder ongelukken kwamen we het meer over. Vader meerde de boot niet op de gewone plek, maar legde hem vast aan de overhangende wilg, die ik als vlot had willen gebruiken. Eindelijk stonden we in het lamplicht van onze kille kamer. Vader haalde de eend uit het voorhuis en beet er in als een nijdige kanibaal. Zijn ogen straalden een vreemde gloed uit, gevaarlijk bijna. Schaamde hij zich nu, of was hij boos? Misschien wel beide tegelijk. Hij leek helemaal te zijn vergeten, dat ik naast hem in de kamer stond, zo ingespannen moest hij denken. Nu vader daar zo gulzig aan het schrokken was geslagen, voelde ik mijn maag dubbel. Opeens stak ik een hand uit naar het wildbraad. Ik durfde. Het was net of ik de vader was en vader de zoon. Hij schrok van mijn gebaar en knipperde met de ogen. Toen, als tot de werkelijkheid ontwakend, zei hij: „'t Was net of ik je moeder hoorde, toen je me daar uit het weiland riep”. Meteen sprong hij op, slingerde zijn matras op de vloer, graaide alle schatten bij elkaar en verdween. Met open mond stond ik naar de deuropening te staren, die zwart gaapte als de intreepoort tot de nacht. Daar ging hij... (Wordt vervolgd)

„Onze eigen krant”

Voor de hoogste klassen der Christelijke Scholen
Verschijnt de derde Vrijdag van elke maand

Redactie: L. Meijer, H.d.S., Bedum - J. Bulchuis
H.d.S., Ten Post - Tj. Schaafsma, H.d.S. Kampen
Administratie-adres: "DRUKKERIJ DE VRIES"
Siddeburen Telef. No. 40 - Girorek. no. 139559

8e Jaarg. No. 7 - October '52

GENERAAL NAGUIB ZET DOOR

In het Augustus-nummer van O.E. K. hebben we kennis gemaakt met generaal Naguib, de man, die als leider van het ontevreden leger, koning Faroek in ballingschap zond.

Nog steeds is de ~~ex~~-koning in Italië met zijn gezin en gevolg en het lijkt er niet op, dat hij ooit weer toegang tot zijn land zal krijgen. Steeds meer verkeerde daden weet men van hem te vertellen. 't Lijkt wel, alsof de tongen pas los kwamen, toen de koning ver trokken was. Voor die tijd zou het ook erg gevaarlijk zijn geweest om iets kwaads van hem te zeggen....

Nu is het niet gevaarlijk meer, integendeel, er blijkt uit, dat je het met het nieuwe ~~regiem~~ ééns bent. 't Is nu even gevaarlijk iets ten nadele van generaal Naguib te zeggen. Want die laat ook niet met zich spotten!

Je hebt kunnen lezen in het Augustusnummer, dat hij druk bezig was, alle ambtenaren en hovelingen te arresteren of af te zetten, die zich aan knoeierijen schuldig gemaakt hadden. Het volk vond dit buitengewoon mooi van hem. En men verwonderde zich ten slotte niet meer, als men in de krant een heel rijtje namen las van heel bekende figuren, die allen gearresteerd waren om hun corruptie.

Iedereen scheen er bijna aan meege daan te hebben. Maar Generaal Naguib maakte schoon schip! Geweldig vond het volk dit! Maar de vroegere

ambtenaren en hovelingen? Als zij durfden of konden spreken, zou men horen, hoe zij Naguib haten!

Maar dat laatste deerde de generaal niet! Hij zette door. Hij wil van Egypte een gezonde staat maken. De arbeiders en kleine boeren wil hij een behoorlijk bestaan verschaffen. Daar om wilde hij de grootgrondbezitters hun landerijen afnemen. Want hij wist heel goed, dat het kleine aantal grootgrondbezitters de arbeiders en kleine boeren voor een hongerloontje liet werken. Zelf streken ze de grote winsten op. Nu wilde generaal Naguib

....MAAKTE SCHOON SCHIP....

dat land verdelen onder hen, die niets of weinig bezaten. Een klein gedeelte zouden de grootgrondbezitters zelf mogen houden. Maar over de grootte van dat gedeelte kon men het niet eens worden. Naguib wilde ze veel minder laten houden, dan sommige ministers en kamerleden. Om zijn zin te krijgen, nam hij krasse maatregelen. 70 tegenstanders werden in één klap gearresteerd.

Zo houdt de tegenstand vanzelf op!

De wet op de landhervorming kwam er!

In Egypte heerst dus de wet van de sterkste. Naguib begon zo wel erg veel op een dictator te lijken.

't Is te begrijpen, dat de grootgrondbezitters niet de allerbeste vrienden van de generaal zijn! Ook bij hen groeide de haat tegen hem.

Als er dus eens iemand was, die zich aan 't hoofd van een beweging ging plaatsen tegen generaal Naguib zou hij wel aanhang krijgen. Zou er zo iemand zijn? Dan kon het voor de generaal nog wel gevaarlijk worden!

In Egypte bestond een machtige partij: de Wafdpartij. Leider hiervan was de populaire Nahas Pasha, een man, die nu al 73 jaar is, maar nog zeer kras en strijdbaar!

Na Naguib's staatsgreep was hij onmiddellijk naar Egypte teruggekeerd en deed, alsof hij het met de generaal roerend eens was. Ook hij was een felle tegenstander van koning Faroek. Maar: twee kapiteins op één schip, dat moest verkeerd gaan. Eén van de twee moest het veld ruimen.

't Was te voorzien, dat het tussen Naguib en Nahas op een botsing uit moest lopen. En wie zou dan winnen?

Naguib ging ook alle partijen in het land zuiveren. Alle partijen moesten zich laten inschrijven op een soort lijst. Wie dat niet deed, zou nooit aan een verkiezing mogen meedoen. Dus dan maar gauw laten inschrijven?

Ja, maar dat ging zo maar niet. Voordat een partij werd ingeschreven, eiste Naguib, dat alle corrupte leden, vooral uit de hoofdbesturen van zo'n partij, verwijderd zouden worden.

De grote Wafdpartij van Nahas stoorde zich niet aan de inschrijving. Nahas had het volk immers achter zich en hij kon het tegen de generaal opnemen. Daar had je de botsing!

Had Nahas het volk achter zich, Naguib was zeker van de steun van het leger met kanonnen en tanks! Hij bond de strijd aan!

De Wafdpartij kreeg een brief van Naguib, waarin stond, dat Nahas als leider moest verdwijnen, omdat gebleken was, dat hij ook niet zuiver was. In de tijd, dat Nahas minister was geweest, had hij al zijn familieleden aan goed betaalde baantjes geholpen. Naguib stelde voor, dat Nahas om gezondheidsredenen zich „vrijwillig” terug zou trekken.

Maar zo gemakkelijk liet Nahas zich niet wegwerken.

Hij vertrouwde op zijn aanhang, het volk, en op hen, die van Naguib niets moesten hebben. De spanning groeide. Zou de oude Nahas het van de generaal winnen? Wat zou Naguib doen?

GENERAAL MOHAMMED NAGUIB

Heel leuk stapte hij in een jeep en ging op reis het land door. In steden en dorpen hield hij redevoeringen tot boeren en arbeiders. En... die vroegere aanhangers van Nahas liepen bij duizenden uit om de generaal geest-

U.S.A. De volgende maand zullen de Amerikanen naar de stembus gaan om een nieuwe president te kiezen. Wie zal de volgende 4 jaren aan 't hoofd van de Amerikaanse regering staan?

Die vraag interesseert niet alleen de Amerikanen, maar bijna heel de wereld.

De beide grote partijen hebben hun **candidaten** aangewezen.

Voor de **republikeinse** partij is het de **populaire** generaal Eisenhower, de overwinnaar van de tweede wereldoorlog.

Zijn tegenstander van de **democratische** partij is de bekwame en gewiekste Stevenson. Beide kandidaten doen hun uiterste best om stemmen te winnen. Ze trekken het land door om overal redevoeringen te houden. Film, radio en televisie komen er aan te pas. De Amerikanen houden van zulke reclame en vragen over 't algemeen niet, welke kandidaat zich in zijn bestuur wil laten leiden door Gods Woord. En dat is toch het alervoornaamste.

KOREA. Ruim een jaar geleden werd er heel wat meer over Korea gepraat dan tegenwoordig. Toen woedde er de oorlog en in spanning vroeg men zich af of de communisten zouden winnen of de troepen van de

Verenigde Naties. Maar toen geen van beide partijen meer grote overwinningen boekte, verzwakte de belangstelling van het grote publiek. Toch vielen er elke dag de doden...

Een tijd lang werd Korea daarop weer vaak genoemd, omdat er onderhandelingen begonnen waren over een wapenstilstand. Die hadden echter geen vlot verloop. 't Duurde soms maanden voor de onderhandelaars 't over één of ander onderwerp eens waren om dan weer over een ander punt te gaan twisten.

Tegenwoordig zit er helemaal geen schot in. Men is blijven steken in 't onderhandelen over de terugzending van krijgsgevangenen. De communisten willen alle krijgsgevangenen terug hebben en de onderhandelaars van de Uno willen de krijgsgevangenen laten kiezen: ze mogen terug, maar ze mogen ook blijven. Geen van beide partijen geeft toe en intussen laait op sommige plaatsen de strijd weer fel op. Verbeten vecht men soms om 't bezit van de één of andere heuvel.

't Einde is nog niet in zicht....

FINLAND. In dit land van meren en bossen is de laatste jaren ontzettend hard gewerkt. De Finnen deden hun uiterste best om te werken, zo hard als maar mogelijk was. Dit

driftig en luidruchtig toe te juichen. Hij zou hun immers een beter bestaan verschaffen!

Zo wist de slimme generaal dat Nahas' vertrouwen op het volk een misrekening was. En hij zette door! Wat er toen precies gebeurd is weet men niet. Twee dagen tevoren had de Wafd-partij nog besloten, dat Nahas leider van de partij zou blijven en dat men het bevel van de regering niet zou uitvoeren. Maar op de laatste dag, waarop de partijen zich nog

konden laten inschrijven, deelde Nahas mee, dat hij zich zou schikken naar de wens van de regering. Als partijleider trad hij af en de Wafd-partij werd op de lijst geplaatst.

Nahas werd wel tot ere-voorzitter van de partij benoemd, maar zijn invloed is hij kwijt.

Naguib regeert verder als dictator, als alleenheerser.

Hoe lang nog?

We zullen vermoedelijk nog wel meer van hem horen.

Avontuur op de oceaan

In zijn kantoorboekhandel te Den Haag is het uitzicht voor de heer De Kleyn te beperkt. Hij is een zeeman in hart en nieren. In hem is steeds het verlangen eens een reis om de wereld te maken. En niet alleen dat, maar ook het zoeken naar een land, desnoods een Zuidzee-eiland, om er rustig en gelukkig te leven met zijn vrouw, zoon en dochter.

Voor zijn doel koopt hij een kleine schoener.

„Itoe Dia” wordt ze gedoopt. De Kleyns vriend, Jan Visser, zal als stuurman fungeren. De verdere passagiers zullen zijn At (de zoon van De Kleyn), een apothekers-assistent en een kleermaker.

9 April 1952 is alles klaar voor de grote reis Scheveningen-Paramaribo-Australië — en dan maar verder zien. Aan boord is proviand voor een half jaar en 1250 liter drinkwater.

In de nacht van 9 April vertrekt het 14 m. lange jacht uit de Scheveningse haven.

Al dadelijk in Het Kanaal komt tegenslag. Ter hoogte van Quessant

breekt een brullende voorjaarsstorm de giek van het grootzeil. Beneden in het schip liggen de apothekers-assistent en de kleermaker te worstelen met zeeziekte. De landrotten hebben er nu al genoeg van. Op een van de Britse Kanaaleilanden willen ze van boord, om steviger grond onder de voeten te hebben, dan een dansende schoener. De Britten vinden het echter niet goed en brengen de scheepelingen netjes weer aan boord.

De zee blijft plagen. 't Is stormachtig en nevelig. Men besluit naar Brest te varen om daar beter weer af te wachten. De twee zeezieken reizen van hier naar Nederland terug.

Na een week zetten drie man koers naar Lissabon. Het is nog geen pretje op zee. Worstelend met de luimen van de elementen komt men in Portugal. Van daar gaat het door stormen, wolkbreuken, mist en windstille perioden naar Tanger.

Nu heeft At er meer dan genoeg van. Hij krijgt heimwee naar Den Haag.

Zijn vader laat hem gaan. Het le-

deden ze om hun schulden te betalen. Schulden aan Rusland.

In 1939 en '40 hebben ze op een verbazend dappere manier gevochten tegen de Russische aanvallen. Ze konden het tegen de grote overmacht niet bolwerken. Een deel van hun grondgebied moesten ze afstaan.

In 1941, toen Rusland de handen vol had in de oorlog tegen Duitsland, probeerden ze tevergeefs het verloren gebied te heroveren.

Bij de vrede moesten de Finnen een enorme oorlogsschuld aan Rusland opbrengen. Die schuld moest betaald worden in goederen. En het

dappere Finland ging aan 't werk. Ze kwamen hun verplichtingen na, jaar na jaar. De vorige maand ging er nu een zucht van verlichting door Finland. Bij een scheepswerf aan de Finse Golf lagen een paar gloednieuwe schoeners klaar. Klaar om overgedragen te worden aan de Russische schuldeiser.

En..... deze schepen vormden de laatste bijdrage voor de schuld. Rusland heeft nu niets meer te eisen en de Finnen kunnen nu voor zichzelf gaan werken. Schuldvrij!

Of ze blij zijn! Daar mocht de vlag wel bij uit!

ven aan boord is te hard en te eenzaam. De Kleyn en Visser geven het echter niet op. Ze willen doorzetten.

In zeven dagen varen ze naar Madeira. Daar worden ze met vreugde ontvangen. Vol moed zullen ze nu de grote oversteek wagen naar Paramaribo.

Zeven dagen hebben ze gevaren met z'n beiden. Dan komt de grote ramp.

Op die dag komt er een zware dauw opzetten. Het dek wordt zo glad als een spiegel. Voordat De Kleyn 's avonds naar bed gaat, waarschuwt hij Visser om niet aan dek te gaan, want je glijdt zo uit.

De volgende morgen om kwart voor acht wordt De Kleyn wakker. Hij verwondert zich dat Visser er nog niet is met het ontbijt. Hij gaat daar om maar eens poolhoogte nemen aan het dek. Geen Jan Visser.

Wel vindt hij een vliegende vis, die aan boord is gesprongen. Wacht, daar zal hij Jan mee verrassen. Voor de grap zei Jan immers gisteren, dat hij wel een rauwe vliegende vis zou lusten.

Grinnikend loopt De Kleyn het trapje af naar de kajuit, een verstijfde vliegende vis in zijn hand.

Zo gaat hij naar de kooi van zijn vriend.... Eén blik op de lege kooi en hij weet wat er is gebeurd. Zijn vriend Jan Visser, zijn enige metgezel, de stuurman, is overboord geslagen en verdrinken!

Wat een vreselijke ontdekking!

Alleen is hij nu, alleen in de eindeloosheid van de verlaten Oceaan. In de slappe wind kraakt het tuig boven hem. Het enigste geluid....

Nu is er maar één wens meer, zo spoedig mogelijk land bereiken en naar huis. Maar waar? Met niemand kan hij meer overleggen. Eerst houdt hij op Afrika aan, een dag later op de Kaap Verdische eilanden, weer een dag later toch maar naar Afrika.

Hij komt op de Kaap Verdische eilanden, doch daar zijn geen helpers en geen kopers van zijn schip.

Verder maar weer. Alleen in de onbarmhartige passaat. Minstens acht dagen zeilen in een verzengende hitte. Geen suiker meer, maar één pakje sigaretten, bijna geen olie voor de boordlichten.

Eindelijk komen de witte contouren van Dakar in zicht. Een nieuwe ramp! De eenzame reiziger krijgt een aanval van spit. Dicht bij de kust kan hij zich niet meer verroeren. Hij schiet

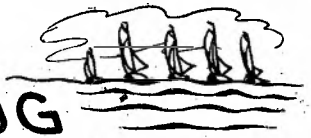

vuurpijlen af en hijst het noodsein. Niemand merkt de eenzame op.

De stroom neemt de boot weer mee naar zee. Afrika's kust verdwijnt in de nevel....

Dan daagt de redding op. Een Israëliische koopvaarder merkt De

DE URKER VISSERS KEREN TERUG

Verleden jaar, op Oudejaarsdag, kwam een groep Urker vissers als immigranten in Zuid-Amerika aan.

Ze vestigden zich in Mar del Plata, 400 km. van Buenos Aires in de staat Argentinië.

Hier dachten ze zich een goede toekomst. Hun oude bedrijf zouden ze hier kunnen uitoefenen. Eerst wilden de mannen proberen een goede kostwinning zien te krijgen en dan konden vrouwen en kinderen komen.

De eerste berichten waren zeer optimistisch. Op het eiland Urk begonnen de vrouwen al vast met het leren van het Spaans.

Spoedig kwam er een kink in de kabel. Hoe dat kwam?

De Urker vissers hielden zich bezig met de makreelevangst langs de kust. Deze bezigheid geschiedde alleen op werkdagen. De vangst viel echter tegen. Het bedrijf was niet rendend. Toen besloot de Oostender rederij, waarmee ze een contract hadden gesloten, dat er ook op de Zondag moest worden gevaren. Dit weigerden de Urkers beslist. Ook in het verre land deden ze hun belijdenis gestand.

De Belgische reder heeft toen de Urkers aan de dijk gezet. Je kunt je voorstellen, dat er op Urk verbolgenheid heerste over deze behandeling. De achtergebleven gezinnen ontvingen niet meer het loon der mannen.

Burgemeester Keyzer van Urk is

persoonlijk naar Argentinië geweest om zijn onderdanen te helpen. Eerst leek hij succes te zullen hebben, maar de gewenste resultaten zijn niet bereikt.

De Urkers hebben veel steun ondervonden van de heer Sonneveldt, zoon van een Nederlandse predikant in Argentinië. Toen ze zonder eten en zonder geld zaten, heeft de heer Sonneveldt hen voorschotten verstrekt.

Verreweg de meeste Urkers zijn de zaak nu moede. Zij hebben geschreven dat ze terug zullen keren

Kleyns vuurpijl, met zijn laatste krachten ontstoken. De vrachtboot draaft bij. De passagier wordt aan boord gehesen. De „Itoe Dia” wordt op sleeptouw genomen.

Zo komt De Kleyn in Afrika. Gelukkig ziet hij nu weer mensen om zich heen. Een weldaad na de verschrikkelijke eenzaamheid.

De kapitein van de vrachtboot presenteert een gepeperde rekening. De „Itoe Dia” moet worden verkocht.

Enkele weken geleden is de heer De Kleyn in de Rotterdamse haven gearriveerd met 'n Franse koopvaarder.

Hier eindigt het wondere verhaal van koppigheid, doorzettingsvermogen en beproeving.

DACHAU

Willy Rages

VEENHUIZEN

Wel een eigenaardig bovenschrijft bij dit artikeltje, hé? Twee Duitse namen, één Nederlandse.

De twee eerste doen ons weer denken aan de tijd 1940—'45. Jaartallen die ons aan een zee van ellende herinneren. De meesten van jullie weten er zich nog iets van te herinneren. Je maakte die tijd als kleuter of kleutertje mee. Je onderwijzer vergeet die tijd nooit weer. 't Was immers de donkere Duitse tijd, waarover je ouders nog wel spreken.

Dachau — ik noem maar één kamp — het oord, waar op duivelse manier mensen werden gemarteld en vermoord. Nee, ik zal jullie de vreselijke tonelen niet vertellen om er eens van te griezelen. Maar jullie mogen wel weten en onthouden hoe daar

duizenden mensen, waaronder veel goede Nederlanders, zijn gebleven.

Misschien hebben jullie wel eens gelezen een fragment uit het boek: „De hemel en de hel van Dachau” door Ds. Overduin. Je kunt het vinden in het leesboekje van „Ons mooie Nederlands”.

Die titel zegt jullie al veel. Een vreeslijk lijden, maar ook in dat lijden het heel dicht bij God zijn.

Gebeuld, geschopt, geslagen, honger en vuilheid, doodziek, uren staan in koude of hitte, dodelijk vermoeid en toch aan de avond zingen, zonder woorden, zonder stem: „Ik Wil U, o God! mijn dank betalen”.

Ja, jongens en meisjes, dat kán! Dat kan, omdat Jezus, de Heiland, Zijn kinderen zó dichtbij wil zijn.

naar hun oude woonplaats.

Misschien dat één van de emigranten blijft. Het is Teunis Ras. Met zijn zestienjarige zoon Klaas, werkt hij ergens op een eiland in de grote, visrijke rivier de Parana. Vader en zoon vissen daar op een grote riviervis, familie van de Nederlandse snoek.

De werkgevers van Ras en Zn. hebben dit eiland voor vier jaar gepacht. Ze willen deze stoere Urkers er graag houden. Nu de anderen terug komen, ziet de vrouw van Ras er wel erg tegen op, om als enige Urker vrouw naar het verre land over te steken. Dat is heel goed te begrijpen. Maar Ras staat bekend als een man die zich vastbijt in zijn werk. Hij geeft zijn werk niet gauw op.

Urk kan alle arbeidskrachten niet

meer plaatsen. Door de Noordoostpolder is het mede gekortwiekt. Het is jammer, dat de zoveel belovende emigratie, geen succes heeft gehad.

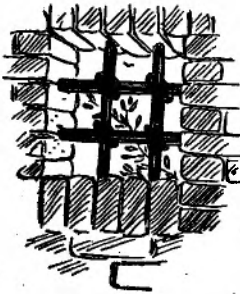
De beulen van Dachau hebben het niet verstaan. Het deed hen uitbarsten in razernij!

Willy Lages. Dat is de Duitser die 70.000 Joodse Nederlanders uit Amsterdam heeft laten wegvoeren naar Duitse concentratiekampen. 't Grootste deel van hen is er omgebracht. Dat is de man, die Nederlandse gevangenen als honden liet neerschieten. De man, die branden liet stichten. De man, die wraakcommando's door het land liet gaan en in stad en dorp burgers verraderlijk vermoordde.

Deze oorlogsmisdadiger werd ter dood veroordeeld. Dat kon en mocht niet anders. Hij vergoot het bloed van mensen, geschapen naar het beeld Gods.

Nu is de doodstraf veranderd in levenslang. Willy Lages kreeg gratie, omdat hij twee jaar lang in onzekerheid was gelaten over zijn lot.

Veenhuizen. In een kamp bij deze plaats ondergaan de Duitse oorlogsmisdadigers hun straf. Lees even goed: „oorlogsmisdadigers”, geen „krijgsgevangenen”.

De Duitse kranten van vandaag klagen over de slechte behandeling van deze mensen. Ze spreken van de Nederlandse gruwelen in de „wildebeesten-kooien” en van het „Nederlandse Siberië”. Toe maar!

De minister van Justitie heeft een onverwacht bezoek laten brengen aan het kamp te Veenhuizen.

Wáár is, dat er 55 Duitse oorlogsmisdadigers hun straf ondergaan. Ze beschikken over een cantine, waarin op de leestafel bijna alle Nederlandse, Duitse, Engelse en Franse tijdschriften te vinden zijn. Wie wil studeren kan in een studeerkamer terecht, met een behoorlijke bibliotheek. In de dagverblijven is een radio. De Duitsers kunnen hun eigen stations kiezen. Er is tafeltennis. Er zijn gezelschapsspelen.

Uit Bonn krijgen ze f 8,- extra zakgeld per maand. Per maand mogen ze anderhalf uur bezoek ontvangen. De Duitse vrouwen die op bezoek komen, worden, bijna kosteloos, bij Nederlandse families gehuisvest.

De gevangenen werken buiten. Ze krijgen overvloedig en goed eten en zien er gebruint uit. Er zijn zelfs wandel- en marsgroepen.

Er hapert nog wel iets! Er is geen waterleiding. Men moet zich wassen in tinnen waskommen. Wat erg, hè? De mensen van Dachau moesten dit eens kunnen zien! Je moet maar durven!

Wil ik hiermee zeggen: „Jongens en meisjes, zulke beste Nederlanders toch, hè?” Geen denken aan! Nederland móet gevangenen, ook Duitsers, als mensen behandelen.

Rechtvaardig en streng.

Geen: Oog om oog, tand om tand.

En ook bedenken, dat de kiem van de Duitse behandeling in ons hart ligt.

Straffen en.... vergeving schenken, hoe moeilijk het ook is.

Maar laat de Duitse pers a.u.b. toch zwijgen!

ONS MEISJES-HOEKJE

NIEUWE ONTDEKKINGEN.

Het leven werd voor de vrouwen steeds beter. Want ze ontdekten steeds meer.

Het eerste wonderbaarlijke werktuig was de ploeg. Niet zo een als wij er nu hebben, hoor. Het blad (de schaar) was gemaakt van vuursteen. Die duwden ze loodrecht een eindje de grond in en dan trokken de vrouwen hem de akker door. Er zat natuurlijk geen welving in het mes, zoals tegenwoordig. Er kwam daardoor alleen een snee in de grond. De aarde werd niet omgekeerd. Ga maar eens bij het ploegen staan kijken! Om dit euvel op te heffen, ploegden de vrouwen hun akker twee keer. Eerst in de lengte en daarna in de breedte. Het was dus nog een heel karwei, maar het ging toch veel vlugger dan met de hakbijl. En de grond kwam veel dieper om, zodat de oogst beter werd.

Het tweede wereldwonder was het wiel.

Toen ze dat ontdekten, begrepen ze niet dat je het rechtop kon zetten en onder een slede spijkeren, zodat die in een wagen veranderde. Ze gebruikten het enkel liggend. Als je op zo'n rad een stuk pottenbakkersklei zette en je buurvrouw kwam het wiel voor je draaien dan kon je in de klomp klei het model drukken en kreeg je veel vlugger een pot klaar en hij werd bovendien veel mooier. De draaischijf was ontdekt. En met die draaischijf gingen ook de mannen zich met het maken van aardewerk bezig houden. Het pottenbakkersvak ontstond. De vrouwen behoeften hun eigen vaatwerk niet meer te maken.

Weet je, wat je ook met ronde schijven kon doen? Je kon er twee nemen van steen en die tegen elkaar indraaien met graankorrels er tussen.

Die werden tussen twee zulke stenen veel mooier en veel sneller fijn, dan wanneer je ze stampte met een stok of een stuk steen. De handmolen deed zijn intrede in de huishouding en maakte het werk van de huismoe- ders lichter. Pas later gebruikten ze de schijven ook als wielen onder hun karren.

En toch..... toch hadden de vrouwen het nog altijd erg zwaar. Want ongeveer duizend jaar na Christus zag het er bij ons op het platteland nog altijd als volgt uit: Her en der verspreid lagen de boerengehuchties tussen hoge bomen. Oude, scheefgezakte huizen met gescheurde lemen wanden en rieten daken, groen van het mos. Een mesthoop, er naast een bouwvallig schuurtje. Op de erven

scharrelden wat varkens, kippen en ganzen.

Zo'n hut — want een betere naam verdiende een huis eigenlijk niet — had maar één vertrek zonder ramen. In het midden lag de vuurplaats. Met een gat er boven in het dak voor de rook. De deur stond zoveel mogelijk open, anders was het er aardedonker. De vloer was van aangestampte aarde. Het meubilair bestond uit een ruwe houten bank en een kist voor de kleren. De trots van elke huismoeder was de grote ijzeren kookpot. 's Nachts sliepen de mensen, de honden en de varkens allemaal door elkaar op de koude vloer. Ze zaten meestal onder het ongedierte. En ook onder de uitslag.

Want ze wasten zich nooit. Zeep was te duur. Zelfs al liep er een beekje langs hun huis dan zouden ze er nog niet even inspringen. Ook hun kleren kregen nooit een sopje. Die waren van wol. De mensen trokken ze nieuw aan. Ze kwamen niet eerder uit, voor ze hun in vossen van het lijf vielen.

De vrouwen hadden ook geen tijd om aan wassen te denken. Ze werkten van 's morgens, als de zon opkwam, tot 's avonds, wanneer hij weer onderging. 's Zomers zowel als 's winters. Ze liepen dan ook de hele dag in hun werkkleren met het haar om het hoofd.

Wat ze allemaal moesten doen?

Elke dag koren malen, brood bakken, eten koken, boter en kaas maken, op de kippen, de varkens en de koeien letten — er waren nog geen weilanden met sloten er om heen — voor de zieken zorgen, het huishouden beredderen, de ploeg trekken in

het voorjaar, helpen hooien in de zomer, de schoven binden tijdens het oogsten en verder nog alle mogelijke karweitjes opknappen waar haar mannen geen zin in hadden.

Het eten, dat ze brouwden, bestond uit: vlees, meestal van zieke dieren, gezouten vis, pap van havermeel en roggebroomd. Koffie en thee waren er nog niet. Ze dronken er bier bij of mede. In het najaar hadden ze het een tijdje heel erg druk. Men had gewoonlijk lang niet genoeg hooi voor het vee om de winter door te komen. Daarom werd er in de herfst veel geslacht. Iedereen kwam dan mee eten. Wat er over bleef zetten ze in de pekel.

Als het donker werd, gingen de mensen naar bed. 's Winters waren hun dagen dus erg kort. Ze hadden wel kaarsen, die maakten ze zelf, maar ze waren nogal duur. Ze konden ze beter bewaren voor als het wezenlijk nodig was ze op te steken, bij ziekte of onweer of overstroming.

Een enkele keer kwam een vrouw het dorp wel eens uit. Als ze een goed jaar hadden gehad. Dan trok ze met haar man naar de markt in het naburige dorp. Met een paar strengen wol, een mand met kippen, een korf met eieren, een lap eigengeweven laken. Die spullen mocht zij voor hem dragen. Ze verruilden het tegen een mes, een ploegijzer, een zakje zout voor de inmaak of een potje rode verf om hun wol er een kleurtje mee te geven.

Ja, hard was het vrouwenleven nog, veel harder dan dat van jullie ooit zal worden. Maar toch al veel beter dan in de tijd van mijn allereerste stukje. Tjits Veenstra.

Van herbergier tot wereldreiziger

Dat het geen kleinigheid was, straat Magelhaës door te komen, heeft Olivier van Noort heel spoedig gemerkt. Weer en wind hebben hem zo tegen gewerkt, dat hij bijna 4 maand over deze kronkelige straat heeft gedaan. Een lijdensgeschiedenis, met ook nog een bloedige bladzij er tussen.

Op één van de kleine Pinguineilanden ontdekte men n.l. Patagoniërs. Een sloep met verkenners uitgezonden, werd, heel onvriendelijk, bekogeld met... pinguïns en met pijlen beschoten. Toen was het mis. Onze maats grepen naar hun musketten, dreven de wilden op de vlucht en hebben — wat een schande! — in een grot, waarheen ze gevluht waren, een bloedbad aangericht. Vier jongetjes en twee meisjes voerde men mee als buit.....

Je weet, dat Van Noort, als vice-admiraal op de „Hendrick Frederick” had Jacob Claesz. van Ipendam. Reeds enkele malen eerder was het Van Noort duidelijk geworden, dat Claesz. zich van z'n baas weinig aantrok.

Toen Van Noord de Straat invoer, was de vice-admiraal maar rustig voor anker blijven liggen.

Toen de admiraal hem seinde aan boord te komen, stuurde hij slechts een sloep

Toen Van Noort hem vroeg om een anker en kabel, antwoordde hij, er niet aan te denken deze dingen te sturen.

Van Noort kookte van woede, vooral toen hij hoorde, dat Claesz. één van de jachten wel aan een anker hielp.

Maar Claesz. heeft het nog bonter gemaakt! Midden December wachtte

Van Noort een grote verrassing. Er kwam in de Straat een vreemd schip in zicht. Stel je voor, ergens, op het andere eind van de wereld, een.... Nederlands schip!

Kapitein De Weert had heel wat aan Van Noort en z'n vice-admiraal te vertellen. Hij was n.l. achtergebleven van een andere Nederlandse expeditie. Terwijl de kapitein z'n

spannende verhalen zat op te dissen, verliet Claesz. in eens de kajuit, roeide naar de „Hendrick Frederick” en ging er van door!

't Leek warempel wel of Claesz. admiraal was geworden. Hij had Van Noort ook nooit erger kunnen beleedigen, dan nu, in de tegenwoordigheid van een gast.

Daarmee maakte de vice-admiraal ook heus de maat vol. Van Noort hoopte hem hiervoor te straffen.

De eerste Kerstdag 1599 vond Van

Noort hem terug. Claesz. werd opgesloten en 3 weken tijd gegeven om zich te verdedigen. Maar de brede raad oordeelde hem „schuldich bevonden” en „eer wy van de plaets souwen te zeijl gaen, sal hy hier aan landt gheset worden”.

Wat brood en wijn werd hem meegegeven en „opdat een yeder daer aan een exempel soude nemen”, werd de 15 Jan. 1600, het vonnis voltrokken.

Zo hield Van Noort de wind er onder. Ook wel nodig met een equipage, zoals hij er had.

Eijna was het besluit gevallen, terug te keren, om langs Kaap de Goede Hoop te varen naar de Oost, maar de laatste poging, om de Straat uit te komen, gelukte en op schrikkel-dag van het eeuwjaar 1600, zeilden drie schepen, God lovend en dankend, de Stille Zuidzee in.

Veel leed was geleden, een moeizame reis was afgelegd, maar het eigenlijke doel van de expeditie was nog niet bereikt.

De Stille Zuidzee was niet erg stil en vriendelijk voor Van Noort. Een zware storm stak op. Met veel moeite kon men zich van de kust houden. Toen kwam er nog een zware mist opzetten! En het ergste was wel, dat na het opklaren, de „Hendrick Frederick” uit het gezicht verdwenen was.

Op z'n eentje is de „Hendrick Frederick” de Westkust langs gevaren tot voorbij Middel-Amerika en toen met een gevarkend en geroet schip (d.i. schoongemaakt en gevet) plus een goede lading verversing aan boord, overgestoken. Reeds Maart 1600 arriveerde het eenzame schip op Ternate, één van de Molukken. Een vlootte reis aldus!

Voor Van Noort was het wel een groot verlies, maar hij was er de man niet naar om bij de pakken neer te zitten.

Hij zocht contact aan wal. Dank zij onze strijd met de Spanjaarden, kreeg Van Noort van de vechtlustige Araucanen — een Indianenstam — allerlei levensmiddelen geruimd: schapen, hoenders en vruchten. Onze

LAMA MET JONG

maats zagen er voor het eerst lama's, schapen met lange halzen en dronken er chicha, een maïsdrank. Ik durf haast niet vertellen, hoe deze drank z'n gist verkreeg. Je trekt je neus toch niet op? Door het „quyl ende seeveringhe” van oude vrouwen, die met hun tandeloze monden het zaakje eerst mochten voorkauwen. 's Lands wijs, 's lands eer.

Als iemand verre reizen doet....

Ja, het scheepsjournaal van Olivier van Noort vertelt heel wat verhalen.

HERSENGYMNASTIEK

Eerst maar weer de antwoorden:

51. Geen verschil.
52. Een plafondmaker.
53. In de dagen van Enos.
54. Niet één; hij is al vol!
55. Een oorlam is een borrel; een oilam is een wijfjeslam.
56. Argent is zilver.
57. Van René van Châlons, in 1544.
58. Methusalem.
59. Acht. Zie maar: 1 tweeling is 2, 1 paar is 4, 2 paar is 8.
60. In Armenië.

De nieuwe vragen zijn:

1. Welke Vlaamse priester was ook een beroemd dichter?
2. 1948 was een jaar van herdenken. Noem 'es 3 feiten.
3. Op een grote doos met kousen staat: 12 dozijn. Hoeveel kousen zijn dit?
4. Hoe heet de hoofdstad van Chili?

5. Hoe noem je de bewoners van Chili?
6. Hoe heet de jonge koning van Trans-Jordanië?
7. Wie zijn de bouwers van de tabernakel?
8. Wat is een telganger?
9. Vervoeg 't werkwoord stofzuigen.
10. Welke 3 vrouwen heeft Abraham gehad?

Ons Werkhoekje

Beste jongens en meisjes.

Hier komt nu de oplossing van de prijsvraag.

Jammer, dat er een foutje zat in de opgave. No. 14 had moeten zijn: tegengestelde van nat.

Velen hebben het wel begrepen. Anderen hebben zich er kranig uitgered met een woord als druij, traan of nog wat anders. Dat is allemaal goed gerekend.

De oplossing is dan :

1. k r a a G
2. s p e E r (degen, sabel)
3. k r E n t
4. e N d o r
5. R a k e t
6. d O z i j n
7. d r O o m
8. k i o S k
9. a c h a Z
10. t r o O n (kroon)
11. b e N d e
12. o D e u r
13. E m m e r
14. d R o o g (druip)
15. a d D e r
16. s l o O m
17. b e n n O (Menno, Fokko, enz.)
18. t a a r t
19. l i N d e
20. d E n e n
21. N o o r d

Op de kruisjeslijn komt dus het spreekwoord: „Geen roos zonder doornen”.

De prijsjes gaan deze keer naar:
Gerrie Hordijk, Pernis.

G. G. van der Meer, Noordbergum
Arie Nap, IJmuiden.
H. Wubs, Vledderveen.
Piet Peters, Rotterdam.
Liza de Redelijkheid, O.a/d IJssel.
Van harte gefeliciteerd, jullie.
Krijg ik even een bericht van goede ontvangst?

Verder heb ik een eenvoudig raadsel, bestaande uit 10 woorden uit de Bijbel. Het tweede woord — en vervolgens — kun je vinden, door de 2 laatste letters te gebruiken aan het begin van het volgende woord, enz.

Voorbeeld: Noa ch = Ch iljon.

- groot dier uit het boek Job (9).
..... man uit de eerste Christengemeente (7).
..... afgodsbeeld (7).
..... stierf in Ham (9).
..... bespote z'n vader (4).
..... werd door Abraham overwonnen (7).
..... de hofmeester van koning Hiskia (7).
..... „God met ons” (8).
..... profeteerde buiten de legerplaats (5).
... vrouw van Lamech (3).

Nu hoef je niets op te zenden.

Allerlei

Twee weken al miste een bewoner te Heerlerheide zijn geitebok. Waar de man ook zocht, het dier was spoorloos verdwenen. Het moest gestolen zijn of misschien ook was het de wijde wereld ingetrokken, meende de eigenaar.

Maar na de derde week stond Sik plotseling weer voor hem. Of liever, de baas kwam op een onverwachte manier tegenover Sik te staan.

Terwijl de man — een handelaar in afvalstoffen — in een grote stapel lompen op zijn erf scharrelde om een klant aan een paar karrevrachten rommel te helpen, kwam ineens de bok te voorschijn. Volkomen uitge-

HET EENZAME EILAND

KORTE INHOUD :

Vader en zoon wonen op een eiland in een hutje. Vaag herinnert de jongen zich de tijd, dat zijn moeder nog leefde. Na haar dood is 't zwerven begonnen, eerst in een woonwagen. Op het eilandje gaat het eerst goed. De kost wordt verdiend met vissen. Dan gaat vader 't verkeerde pad op. Er komen gestolen voorwerpen in de hut. Bij afwezigheid van vader doet de politie huiszoeking. Ze vinden niets en nemen de jongen mee. Na zijn verhoor mag hij naar huis en ontdekt vader aan de rand van het meer in een vreemde boot. Bij hun thuiskomst smeekt hij vader met dit onzalig bedrijf op te houden. Met de gestolen voorwerpen gaat vader de deur uit.

Daar ging hij..... er was een wonder gebeurd. Als je daar in het spookachtig duister met een schuldig geweten voortroeit en je hoort plotseling de stem van je vrouw, van wie je zoveel gehouden hebt, tot je roepen in de nacht en je ziet een gedaante voor de boeg van je boot oprijzen, dan keert al het oude met een toverslag terug.

En toen ik hem op weg naar huis gevraagd had, alles weer ongedaan te willen maken, was het net geweest, of moeder het hem vroeg.

Nu was hij weg en bracht alles terug. Hij wilde het goede weer doen en zich niet meer op het leven wreken door verkeerde dingen uit te halen. Plotseling overviel me datzelfde gevoel van de vorige avond, toen ik alleen voor het venster had gestaan, eenzaam en van allen verlaten. De eenzaamheid was plotseling geweken. 't Was net of ik niet meer alleen in de kamer stond.... of een onzichtbaar iets of iemand bij me was en beschermend een arm om me heen sloeg. Het was iets heerlijks, iets van geluk. Misschien kan ik het nog het best zo beschrijven: Als een dame, die heerlijk naar parfum ruikt je voorbij fietst op straat, dan ruik je

die parfum nog, als ze de hoek al om is. Moeder was nu al zovele jaren dood, maar iets van haar „geur” was bij me in de kamer. Tenminste, zo dacht ik toen, ik was toen nog niet wijzer.

Later heb ik begrepen, dat.... maar laat ik niet vooruitlopen.

Ik stond dus in die geluksstemming voor het raam uit te kijken over het donkere meer, net alsof ik vaders boot met de ogen kon volgen. In werkelijkheid zag ik niets. De duisternis was zo dicht, dat het raam wel met zwart papier beplakt had kunnen zijn. Maar wat was dat? Een zachtgeel schijnsel schoot onder mijn venster langs.... nu stond het een ogenblik stil.... daar kwam het op mij af. Het was.... een bengelende lantaarn, die twee hardlopende benen van onder op belichtte. Het volgende ogenblik stonden dezelfde twee agenten van die morgen voor me in de kamer. Ze keken of ze 't in Keulen hoorden donderen. „Hoe kom jij hier”, wilde de grootste weten. „Vrij gelaten door de inspecteur op het politiebureau”, zei ik gevat. „Waar is je vader?” was de volgende vraag. Ik haalde de schouders op en zei met een handgebaar: „Zoek maar”. Ja, ze moesten maar een poosje blijven zoeken. In die tijd zou vader gelegenheid hebben de beschermende vriendzoom aan de oever te bereiken. Er was hier nu toch niets meer te vinden.... ik zou hen ongestraft een poosje aan de praat kunnen houden.

Natuurlijk had vader het lichtje van hun boot we gezien. Hij roeide met de rug naar de wal gekeerd en het ge-

zicht naar het eiland. De agenten liepen in de val. Met de lantaarn in de hand zochten ze het hele eiland af.

„Hij kan onmogelijk weg zijn”, hoorde ik hen tegen elkaar zeggen, „dan hadden we hem tegen moeten komen”. Ik moest lachen. Vader leek net een oude vos. Die heeft ook meerdere uitgangen uit zijn hol. Op de drempel van de hut staande, zag ik toe, hoe de beide kerels zich uitsloofden. Ze werden hoe langer hoe woedender. Op 't laatst ging ik maar naar binnen en sloot de deur; je kon nooit weten, of ze hun woede weer op me gingen koelen door me opnieuw mee te nemen. Na een kwartier trokken ze af.

Het werd vreemd stil in de hut, nu die lawaaiende mannen waren afgetrokken. Het drong tot me door, dat ik nu de nacht alleen op het eiland moest doorbrengen. Vader was veel te slim om zich aanstonds, als hij de gestolen voorwerpen had terugbezorgd, zich op de ruimte te wagen. Hij zou, in het veilige riet verborgen, wel afwachten tot de agenten het veld of liever het water hadden geruimd.

Nu, wat kon het me schelen nog een nacht in eenzaamheid door te

brengen met niets om me heen dan wolken, water en het nachtelijk geruis van een gestadige regen? Dit was toch de laatste nacht van het oude leven. Morgen met het opgaan van de zon begon er iets nieuws.

Het zou een leven worden van harde en eerlijke arbeid. Moeders slaaplied neuriede mij door het hoofd:

Here, houdt ook deze nacht weder over mij de wacht.

Maar eigenlijk bedoelde ik die wacht voor vader, want hij verkeerde in gevaar. Wie de Here was wist ik niet, maar 't was iets heerlijks en het had iets met moeder te maken. Ik hoopte maar, dat datzelfde, dat mij hier op het eiland zo gelukkig maakte, ook bij vader mocht zijn. Dat iets van veiligheid en licht bij hem in het donkere bootje mochten zijn.

Plotseling klonk er een schot van de oever. Ik sprong op alsof ik zelf er door geraakt was. Opnieuw een schot. Ik holde de deur uit naar de waterkant. Daar klonk een derde.... een harde, droge knal.... Hoorde ik daar geen gil? Maar het bleef verder angstig stil. Alleen de regen ruiste eentonig en mistroostig en zacht alsof de hemel schreide om een dode. Het was natuurlijk omdat ik zelf haast huilen moest van angst om vader, dat ik dacht, dat de hemel schreide. Er was geschoten, drie maal. Wie had dat gedaan? Had vader geschoten en een van de politiemannen geraakt? Dan was alles voorgoed bedorven. Ze zouden hem overal zoeken en tenslotte zeker vinden. In ieder geval kon hij nooit meer op het eiland terugkeren. En wat moest er dan van mij worden? Maar stel je eens voor, dat de politie geschoten had en vader nu ergens gewond in het riet verstopt lag te verbloeden? Radeloos liep ik op de oever van ons eiland heen en weer. Natuurlijk was er geen sprake van, dat ik met zo'n angst naar bed kon gaan. Ik kon vader toch niet aan zijn lot overlaten?

(Wordt vervolgd).

„Onze eigen krant”

Voor de hoogste klassen der Christelijke Scholen
Verschijnt de derde Vrijdag van elke maand

Redactie: L. Meijer, H.d.S., Bedum - J. Bulthuis
H.d.S., Ten Post - Tj. Schaafsma, H.d.S. Kampen
Administratie-adres: "DRUKKERIJ DE VRIES"
Siddeburen Telef. No. 40 - Girerek. no. 139559

8e Jaarg. No. 8 - Nov. '52

Hoe meer de vierde November naderde, hoe groter de spanning werd. De strijd werd al feller. Wie zou het winnen? De **candidaat** van de democratische partij Stevenson?

Men gaf hem soms een goede kans. De laatste 20 jaar was er immers steeds een **democraat** president van de U.S.A. geweest? Daarbij kwam, dat hij een uiterst bekwaam man was. Aan de verkiezingsdag gingen een paar maanden vooraf, waarin de **candidaten** per trein of auto het hele land doorkruisten en overal redevoeringen hielden. Stevenson was een goed redenaar. Zou hij de strijd winnen?

Of misschien toch nog de **candidaat** van de **republikeinen**, Eisenhower? Zo'n goed redenaar als Stevenson was hij niet. Maar toch gingen duizenden naar hem luisteren. Men kende hem immers als de **bekwame** generaal, die in de tweede wereldoorlog het **machtige** Duitsland overwonnen had. Hij was erg **populair**. Overal had men van Ike, zoals men hem noemde, **gehoord**. Waar hij kwam spreken, stroomden de mensen toe.

'k Heb jullie al eens verteld, dat de meeste kiezers in Amerika er niet naar vragen, wie van de **candidaten** in zijn regering rekening wil houden met Gods geboden. Dat **interesseert** hen jammer genoeg niet. Zij willen een flink persoon, iemand die voor het land goede maatregelen neemt.

Daarbij komt vooral de **vraag** op, wie van de **candidaten** in staat zal zijn een einde te maken aan de oorlog in Korea, aan de spanning in de wereld, aan de vrees voor een nieuwe oorlog.

Kan generaal Eisenhower dat? Of kan misschien de **niet-militair** Stevenson dat beter door onderhandelingen?

Tot aan de verkiezingen durfde **eigenlijk** niemand voorspellen, wie het zou worden. Men was nog niet **vergeten**, hoe **deerlijk** men zich vier jaar geleden had vergist. Toen was men er zeker van, dat Truman het niet zou worden. En toch werd hij het.

Nee, aan **voorspellingen** waagde men zich niet. Maar toch.... in ieders hart leefde de **hoop**, dat zijn **candidaat** het zou winnen.

En Stevenson en Eisenhower deden hun best tot het laatste toe, ook al

De gevaarlijke

MAU MAU

Afrika, het zwarte werelddeel.... Het gebied van de negers. Er wordt veel over gesproken en geschreven tegenwoordig.

In Egypte werd koning Faroek verdreven en kwam generaal Naguib aan de macht. Lybië werd een zelfstandig koninkrijk. In Tunis en Marokko probeert men van het Franse bestuur zich vrij te maken. In Zuid-Afrika botert het lang niet tussen blanken en negers.

En in Midden-Afrika? Daar zullen

we het nu eens over hebben. Want het opschrift boven dit artikel heeft niets met het mauwen van een poes te maken, maar de Mau Mau is een gevaarlijke organisatie van inheemsen in Kenya. In deze Britse kolonie gebeuren vreemde dingen. In stille nachten hoort men soms het doffe dreunen van neger-trommen. De blanken, die dit horen, slaat de schrik om het hart. Ze weten het: dit gedreun wil zoveel zeggen als: de dood aan de blanken. De Mau Mau is weer bezig.

konden ze haast niet meer.

De vierde November kwam. Nog nooit waren er zoveel kiezers naar de stembus geweest als op die dag. En toen maar tellen.... Gelukkig kunnen de Amerikanen dat vlug. Ze doen het met rekenmachines, zodat ze niet erg lang behoeften te wachten op de uitslag. 't Werd een nacht van de grootste spanning. Maar eindelijk begreep men het al duidelijker: Eisenhower kreeg meer stemmen dan Stevenson. Eindelijk waren er zoveel uitslagen bekend, dat ook Stevenson moest erkennen: „Onze landgenoten hebben hun keus bepaald. Het is generaal Eisenhower”.

Hij stuurde sportief de generaal een telegram: „Het is mijn oprechte bede dat gij de dienaar en bewaarder van de vrede zult zijn”.

Inderdaad werd generaal Eisenhower met een overweldigende meerderheid gekozen. Pas over twee maanden zal hij zijn ambt aanvaarden en zijn intrek nemen in het Witte Huis.

Zal hij aan de verwachtingen van het Amerikaanse volk beantwoorden? Zal hij de vrede tot stand brengen in Korea? Hij heeft beloofd er zelf heen te gaan en te zien, of er geen eind gemaakt kan worden aan de strijd daar. Zal hij de spanning en de

vrees voor een nieuwe oorlog de wereld uithelpen? De vrede op aarde doen terugkeren?

Als het Amerikaanse volk het van de nieuwe president verwacht, zal het bedrogen uitkomen. In eigen kracht kan geen mens dit. Nooit mogen we het van mensen verwachten. Wel hopen we, dat God hem als middel wil gebruiken om een nieuwe oorlog te voorkomen. Ook daarin moeten we het alleen van Hem verwachten.

EISENHOWER

Veel mensen zijn al het slachtoffer geworden van hun moordtochten, roof en brandstichtingen. Vooral negers, die voor de blanken werken, of bekend staan als tegenstanders van de Mau Mau.

In Kenya vindt men een onvruchtbare laagvlakte, waar duizenden primitieve negers rondzwerven. Maar er is ook een vruchtbare hoogvlakte. Op die hoogvlakte is de woonplaats van de Kikoejoe-stam, die ongeveer een miljoen leden telt. Deze Kikoejoes

KIKOEJUEDORP IN KENYA

zijn over 't algemeen intelligente negers. Sommigen hebben zelfs in Engeland gestudeerd. Het Britse gouvernement heeft deze stam een bepaald gebied aangewezen van de hoogvlakte, waar geen blanke kolonisten zich mogen vestigen. Deze kolonisten hebben echter 't overgrote deel van de vruchtbare hoogvlakte in bezit.

Nu raakt het gebied van de Kikoejoes overbevolkt en zij zien met haat in het hart, dat die blanke kolonisten zoveel vruchtbare streken in handen hebben. En.... de oude „medicijnmannen”, de heidense tovenaars, blazen het vuurtje van de haat voortdurend aan.

Ook sommige gestudeerde negers, die in hun land teruggekeerd zijn uit Europa, doen hun best, om hun stamleden op te zwepen, de blanken te ver-

jagen. Zo groeit de haat....

De Mau Mau is een organisatie van de Kikoejoes, die zich ten doel stelt, alle blanken in 't land te vermoorden.

Onder de negers gaat het verhaal, dat de eigenlijke leider van die beweging een machtig tovenaars is van wel 175 jaar, die verblijf houdt in de duistere wouden van het land. Dagelijks verkeert hij met de geesten. Ze huiveren als ze elkaar fluisterend over hem vertellen. Hun bijgeloof maakt hen angstig. Uit vrees voor wraak en ongelukken sluiten ze zich bij de Mau Mau aan....

Daar zitten ze, de mannen en vrouwen, die als nieuwe leden van de Mau Mau beëdigd zullen worden, stil en roerloos. Rondom hen is een heining van groene twijgen. Graskransen worden hen om nek en handen gehangen. Daar komt de machtige medicijnman met geheimzinnige gebaren naar hen toe. In zijn hand heeft hij een bamboekoker, die gevuld is met bloed en aarde. Deze koker zwaait hij rond over hun hoofden. Daarop krijgen ze een stokje in de hand, dat ze één voor één in het mengsel van de bamboekoker dopen. Nu zijn ze geheel onder de betovering van dit geheimzinnig nachtelijk gebeuren gekomen. De medicijnman spreekt nu plechtig een eed uit, die de nieuwelingen hem moeten nazeggen. Een gruwelijke eed. Onvoorwaardelijk zullen ze de bevelen van de Mau Mau uitvoeren, de blanken zullen ze doden en ook iedere neger, die nog voor die vreemden durft te werken. Ze zijn nu geheel onder de ban van dit geheime genootschap en voeren straks met zwepen, knuppels en messen allerlei moorden uit. Soms op blanke kolonisten, die hun eenzame plantages in de wildernis hebben, soms op negeropperhoofden, die het doen van de Mau Mau hebben afgekeurd, dan weer op negerwerkkrachten, die bij de kolonisten in dienst zijn.

De blanke planters hebben 's nachts hun revolver naast hun bed liggen en bij 't eten naast hun bord. Altijd moeten ze op hun hoede zijn. Want de Mau Mau wordt steeds brutaler.

NOVEMBER- Stoemen

De Novembermaand geeft dikwijls storm!

We kennen ze: de Novemberstormen.

Dan buldert de wind in de schoorsteen, zwiept de kale bomen onbarmhartig heen en weer.

Luiken en deuren rammelen! De regen klettert tegen de ruiten!

Wat kan het in de huiskamer dan veilig en rustig zijn 's avonds. De kleinste kleuters slapen al en horen geen storm meer. De grotere jongens en meisjes mogen nog een poos opblijven.

Moeder en de meisjes zijn bezig met een handwerkje. Vader en de jongens studeren of lezen.

Veel gepraat wordt er niet. Toch is het zo knus thuis, bij die bulderende wind.

Maar er zijn ook huizen, waar moeder angstig luistert naar de gierende rukwinden. Waar de kinderen bedrukt bij elkaar zitten, omdat moeder zo'n zorg heeft.

Vader is op zee!

Ver van huis is hij in dit noodweer.

Moeder kan het in huis niet uithouden. Zij moet naar buiten, naar de haven of dijk. Daar staan meer vrouwen in de huilende wind. Allen hebben dezelfde zorg: een man of

zoon op zee.

Wild klotsen de golven! Het witte schuim spat over de dijk. Golven rollen aan.....

En op het water?

Och, een zeeman is niet spoedig vervaard. De schepen zijn sterk en kunnen tegen een stootje! Maar als de storm woedt, worden onze kusten zo gevaarlijk. Daar spelen de golven met de schepen.

Gelukkig zijn er de gidsen voor de zeeman: vuurtorens, lichtschepen, radio en radar.

Als in donkere stormnachten het S.O.S.-sein klinkt door de radio, gaan dappere mannen de kamp wagen

Niet alleen 's nachts, maar ook overdag plegen ze hun gruweldaden.

En wat moet de Engelse regering er tegen doen? Er zijn militaire versterkingen naar Kenya gestuurd. Talrijke arrestaties heeft men verricht. En de terreur gaat nog door. Heeft men de leiders, alle leiders, misschien nog niet gevat? Of zijn de leden zó bang voor wraak, als ze hun eed niet houden, dat ze uit vrees al maar doorgaan? Is het alleen bijgelovige angst

voor de geesten, waarmee de medicijnmannen dreigen? Of zit er meer achter?

In Engeland gelooft men, dat de Mau Mau gesteund wordt met raad en daad door communistische agenten. Zit Rusland hier ook achter om Engeland te verzwakken?

't Is in ieder geval een heel probleem voor Engeland, om aan de actie van de Mau Mau een eind te maken.

tegen wind en golven. De mannen van de N.Z.H.R.M. staan met de modernste reddingsmiddelen gereed, om de schipbreukelingen veilig in de havens te brengen.

Heb je wel eens gelezen hoe de Bijbel spreekt over de zeelui in de storm?

Lees dan eens Psalm 107 :

„Die met schepen ter zee afvaren, handeldoende op grote wateren, die zien de werken des Heren, en Zijn wonderwerken in de diepte.

Als hij spreekt, zo doet Hij een stormwind opstaan, die hare golven omhoog verheft.

Zij rijzen op naar de hemel, ze dalen neder tot in de afgronden; hunne ziel versmelt van angst; zij dansen en waggelen als een dronken man, en al hun wijsheid wordt verslonden.

Doch roepende tot de Here in de nauwheid, die zij hadden, zo voerde Hij hen uit hunne angsten.

Hij doet de storm stilstaan, zodat hun golven stilzwijgen.

Dan zijn zij verblijd, omdat zij gestild zijn, en dat Hij hen tot de haven hunner begeerte geleid heeft.

Laat hen voor de Here Zijn goeder-tierenheid loven, en Zijn wonderwerken voor de kinderen der mensen....”

5 November j.l. woedde er een zware Noordwesterstorm. Op de Waddenzee heeft het geducht gespoekt. (Zoek op de kaart maar eens de gevaarlijkste plaatsen !)

Aan het strand van Hoek van Holland liep het Panamese schip „Faustus” aan de grond. De kapitein trachtte, zonder loods, de pieren binnen te komen. De loodsdienst was vanwege het slechte weer gestaakt. Het risico, dat de kapitein heeft genomen, is funest gebleken.

Op de noodseinen van de „Faustus” voer de reddingboot „President Jan Lels” uit.

Alle 25 opvarenden, meest Grieken, werden gered. Met de vlag in top keerde de „Jan Lels” spoedig in de haven terug.

Het gestrande schip is nog verder afgedreven en door de storm over een pier geslagen en daarna gezonken. Een groot gat in de pier toont de

geweldige kracht van de storm.

Van de „Faustus” was niets meer te bespeuren.

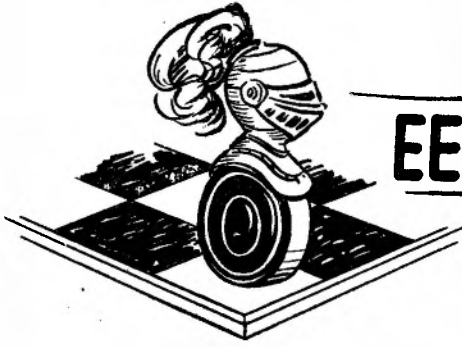
Het wrak heeft heel wat misère voor het scheepvaartverkeer op de Nieuwe Waterweg veroorzaakt. Een gedeelte van het wrak versperde de vaargeul. Grote schepen, zoals de „Nieuw Amsterdam” en de tankschepen voor de olieraffinaderijen in Rotterdam-Pernis, konden de rivier niet in- of uitgaan. Gevolg hiervan: de „Nieuw Amsterdam” zocht de hoofdstad op en de raffinaderijen werkten, bij gebrek aan ruwe olie, op halve kracht.

Met man en macht is er aan gewerkt om het wrak op te ruimen. De duikers van de Kon. Marine gingen duiken zo dikwijls het kon (4 ×

per dag, totaal 1½ uur). Telkens konden ze gegevens boven brengen, om te bezien welke maatregelen genomen moesten worden.

Er mocht geen tijd verloren gaan. Eén dag oponthoud, van een schip als de „Nieuw Amsterdam”, loopt in de duizenden guldens.

EEN TOURNOOI

Een tournooi.... dan denken jullie je vast terug in de Middeleeuwen.

Op een groot veld heerst een feestelijke drukte. Duizenden mensen zijn van heinde en ver gekomen om te kijken naar het tournooi of steekspel der edelen. Midden op 't veld is een grote, afgepaalde ruimte. Dat is het krijt, waarin de edelen straks elkaar zullen bekampen.

De hoge tribunes zijn de zitplaatsen voor de voorname jonkvrouwen.

Rondom het krijt staan de kijklustigen. Al ver voor de aanvang van het spiegelgevecht staan ze hier.

Er is al genoeg te beleven!

Daar groept men dicht om een potsenmaker, die het publiek vermaakt met de zotste vertoningen.

Hier prijst een kwakzalver zijn onfeilbare middelen aan tegen allerlei kwalen. Ginds verdringt men elkaar om het kraampje van de zoetelaar.

Anderen zien rustig toe, hoe de tribunes zich vullen met schitterend uitgedoste jonkvrouwen.

Een klaroenstoot klinkt....

Nu kijken allen gespannen naar het

krijt. De eerste ridders treden in het krijt. Wie zijn het? Wat voeren ze in hun schild?

Veel toeschouwers kennen de wapenschilden.

„Van Arkel! Brederode!”

Weer een korte klaroenstoot....

De ridders stormen op elkaar in, de lansen geheven. Wie is het sterkst? Wie het behendigst?

De spanning stijgt.... Ah, daar tuimelt Brederode uit het zadel en bijt in het zand.

Een luid gejuich klinkt voor de overwinnaar.

Een tournooi in Utrecht....

Geen ridders, geen jonkvrouwen! Geen gejubel en gelach! Stil is het in de tournooizaal.

Hier wordt even verwoed gestreden als in het tournooi van de edelen, maar nu door.... denken.

Twintig dammers, uit alle delen van de wereld, strijden hier om het wereldkampioenschap op het dambord. Woensdag 5 November gleeed de eerste schijf naar voren. Bijna een maand zal het gevecht duren.

Sinds 1948 is onze landgenoot Piet Rozenburg wereldkampioen.

Dat dit wereldtournooi dammen in Nederland georganiseerd wordt, is begrijpelijk. Nergens is dammen zo populair als in Nederland.

Nu, na de vijfde ronde, neemt de kleine Canadees, Dagenais, de leiding.

De damliefhebbers in Nederland houden elke dag de stand van het tournooi bij!

Piraten

in 1952

Van onze strijd tegen de zeerovers van Duinkerken en Algiers hebben jullie in de geschiedenislessen wel gehoord. Vooral de jongens vinden die verhalen prachtig. Eigenlijk vinden ze het jammer, dat die tijd voorbij is. Al was het alleen maar om die spannende verhalen.

Die tijd voorbij? Nee, er zijn moderne piraten opgestaan in 1952.

Hoor maar:

Een Nederlands schip, de kustvaarder „Combinatie” was met een lading Amerikaanse sigaretten op weg van Tanger naar Malta.

In de nacht van Zaterdag 4 Oct. werd het schip in de Straat van Gibraltar overvallen door gemaskerde piraten.

De bemanning bestond uit een Nederlandse kapitein en roerganger, een Duitse stuurman, een Spaanse kok en een zestal Arabieren. Bij de overval werden de kapitein en de roerganger onder bedreiging met stenguns en revolvers geboeid en de rest van de bemanning in het vooronder opgesloten.

De stuurman en machinist werden om beurten in de machinekamer opgesloten om de machine op gang te houden. Donderdag 9 October brak er echter een zware storm los en toen

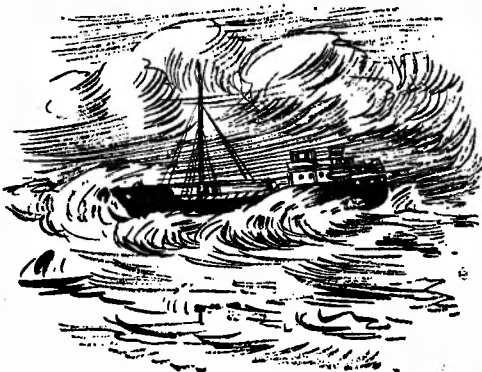
bleek, dat de zeerovers niet in staat waren het schip varende te houden, werd de kapitein gedwongen het stuur over te nemen en deze slaagde er in het schip te behouden.

Wier werd hij opgesloten en dagenlang voer het schip verder, zonder dat de bemanning een flauw vermoeden had, in welke richting.

Dat duurde tot 14 October. In de nacht ging het schip voor anker en zonder dat de opgesloten bemanning zelfs maar kon proberen tussen beide te komen, ging de lading van boord. Toen het eindelijk stil werd en men voorzichtig aan dek durfde te gaan, bleek niet alleen de lading verdwenen, maar ook allerlei eigendommen van de opvarenden, proviand, de sloep, en onderdelen van de scheepsuitrusting. Toch heerste er opluchting aan boord: leven en schip waren gered!

Eerst na veel moeite konden de opvarenden zich oriënteren en vaststellen dat het schip vlak ten Noorden van Sardinië voor anker lag. Men besloot terug te gaan naar Tanger, maar de motor was nagenoeg onbruikbaar geworden en viel al gauw helemaal uit. Met behulp van een dekkleed zeilde de „Combinatie” weg met 'n snelheid van 1 mijl per uur, richting Tanger. Een noodhaven bracht uitkomst. Er werd brandstof en proviand opgedaan en de motor werd zo goed en zo kwaad als het ging opgekalefaterd en vier dagen later kon de reis naar Tanger worden hervat, waar het schip tegen het einde van Oct. aankwam.

Uit Frankrijk is inmiddels gemeld, dat in de buurt van Djelli het wrak was gevonden van 'n oude Engelse mijnenveger, die daar aan de grond gelopen en gekapseisd was met een lading koffie en sigaretten aan boord.

ONS MEISJES-HOEKJE

De eerste Stadshuizen.

Toen er nog maar pas steden waren, zagen die er heel anders uit dan die van nu. Een stad was eigenlijk niets meer dan een verzameling hutten uit mijn vorige stukje, met daar tussen een tuin, een weijtje met schapen of geiten, een boomgaard, heel die verzameling omsloten door een muur. Behalve hutten stonden er ook een

pakhuis en een kerk.

Maar in de 14e en 15e eeuw leerden de mensen al echte stadshuizen bouwen. Ze waren nog van hout natuurlijk, met een rieten dak. Erg gevaarlijk als er brand uitbrak.

In Amsterdam is dat eens gebeurd in 1421. Er verbrandde een derde deel van alle huizen. De straten waren nog gewoon van modder met een

ondiepe goot om het water af te laten lopen. Stadsreiniging kende men nog niet, alles wat men kwijt wilde, tot de inhoud van de toiletemmer toe, werd op straat geworpen. Daar scharrelde ook kippen en honden rond. Varkens woelden er in de modder. 's Winters baggerde men tot aan de enkels door het slijk. 's Avonds met een lantaarn in de hand, want straatverlichting bestond ook nog niet.

Als je de buitendeur van een stadshuis opende, kwam je eerst in het hoge lichte voorhuis. Daarin hield men zijn winkel of zijn werkplaats. Achter in de hoek was een wenteltrapje. Als je dat opging, kwam je in de achterkamer.

In de achterkamer woonde de poorter met zijn gezin. De vloer was er van hout, of — bij de rijkere — van tegels. Er lag geen vloerkleed op. Hij werd geregeld geschrobd en met zand bestrooid. In de wanden aan de korte kant zaten de ramen en deuren. In de ramen hadden ze al glas. **Vitrages** waren nog niet bekend. Ze deden 's avonds afgesloten door luiken. De overgordijnen hingen in de deuropeningen, niet voor de ramen. Aan de lange kant had je de schouw. Een hoge brede schoorsteenmantel, zoals je nu nog wel eens in een ouderwetse keuken ziet. Tegen de achterkant van de schouw stond de ijzeren haardplaat. Meestal **gegraveerd** met figuren. Onder de schouw had je de ijzeren vuurkorf, of lagen een paar ijzeren vuurbokken. Boven het vuur hing de etenspot of de waterketel aan de

Men vermoedt, dat dit het piratenschip is, dat de overval op de „Combinatie” heeft gepleegd. Van de be-

mannig, die zich waarschijnlijk met een sloep in veiligheid heeft weten te brengen, ontbreekt elk spoor.

kisten, net als in de vroegere hutten. Daar kon je van alles instoppen en tegelijk op zitten. Alleen waren ze hier prachtig versierd met houtsnijwerk. Uit die kisten ontstonden langzamerhand de banken, men maakte de smalle zijschotten wat hoger. Ook zetels (leunstoelen), die hadden bovendien nog een rugleuning. Maar ze werden evengoed gebruikt om er spullen in te bergen. Schemels, krukjes op drie poten, waren erg geliefd. Je kon ze zo handig overal bij schuiven.

Weet je wat die huismoeders ook al hadden?

Een dressoir. Een kist op poten om het vaatwerk in te bergen. Er onder op een houten vloertje stonden de potten en pannen. Er bovenop schonk men dranken. Nog geen koffie en thee, hoor!

Tafels zoals wij die kennen, waren er nog niet. Men gebruikte daarvoor twee schragen met een plank er over. Net zoals bij ons in vergaderlokalen, enz. Het geval stond meestal opgekapt tegen de wand. Nam het ook geen ruimte in. Alleen als er bij gewerkt of gegeten moest worden, zette men het uit.

Al die meubelen waren niet gebeitst of gespoten, maar van blank hout. De huismoeders van toen waren echter al even zindelijk als onze moeders van nu. Ze poetsten en wreven ook altijd. Net zolang tot haar meubels diep donkerbruin glansden. Veel dieper dan onze gebeitste clubjes en kloostertafeltjes. Als je eens in een museum komt, waarin oude meubels staan, moet je er maar eens op letten.

Tjits Veenstra.

„haal”. Het haardvuur diende des avonds meteen als lamp. Gezellig, hè?

Tussen het voorhuis en de achterkamer was een houten schot met veel ramen er in.

In de achterkamer stond allereerst het bed van de vader en moeder, tegen de ene wand of in een hoek. Op een houten vloertje vanwege de vochtigheid. Het onderstel leek net een houten bak. Er lag een strozak bovenop, verder beddengoed en een gekleurd spreid over alles heen. Boven het bed hing een hemel aan de zolder. Net als boven de preekstoel in sommige kerken bij ons. Vanaf die hemel hingen gordijnen naar beneden. Ze werden 's nachts gesloten, maar overdag samengerold en opgebonden. Om dat bed en op dat bed groepte de hele familie meestal samen.

Verder stonden er natuurlijk weer

HET KERSTNUMMER VAN O. E. K.

verschijnt D.V. 12 December. Dit met het oog op de vacaties.

OM VOOR TE DRAGEN :

NOG EENS

Op zoek're dag ging kleine Pieter
Met Pa en Moe naar Amsterdam ;
Want tante Koojsje had geschreven,
Of de familie toch eens kwam.

Wel, wel, dat was een feest voor Pietje ;
Want nooit nog zat hij in een trein.
Hij keek zijn ogen uit zijn hoofdje !
Wat ging het hard ! Wat zat hij fijn !

't Was warm en Vader had het raampje
Dan ook maar naar beneën gedaan.
Piet ging er voor staan om te kijken
En vader liet hem stil begaan.

Maar af en toe stak Piet zijn hoofdje
Een eindje buiten het portier.
„Pas op je pet !” zei dan zijn moeder,
„Toe Piet, kom toch een beetje hier !”

Doch Pietje was wat ongehoorzaam
En keek toch weer het raampje uit.
Plots pakte Vader toen zijn petje.
„Daar heb je 't al !” riep Moeder luid.

Nu zette Piet het op een huilen.
Weg was zijn mooie, nieuwe pet.
„Dat komt er van”, zei Vader ernstig,
„Als je niet op verbieden let”.

„Sluit eens heel even stijf je ogen”.
Piet knijpt ze dicht en Vader fluit
Daar stond de pet weer op zijn kopje !
Wat was hij blij, de kleine guit !

Maar wat doet nu de kleine snuiter ?
Hij gooit zijn pet uit 't raampje weer,
En zegt : „O Paatje, dat is aardig !
Hè, Paatje, doe dat nog een keer !”

Van herbergier tot wereldreiziger

Onze brave Van Noort heeft, na veel wederwaardigheden aan de Zuid-amerikaanse kust, tenslotte de lange overtocht gewaagd en is in het najaar van 1600 op de Philippijnen aangekomen.

De eerste indruk van deze eilanden was niet bepaald aardig, want Van Noort landde op de Ladronen, die in goed Nederlands vertaald: Dieven-eilanden heten en maakte kennis met mannen, die de kunst van het stelen wondergoed verstonden en met vrouwen, die afzichtelijk verminkt waren door de pokken. Lang hebben onze mannen hier dan ook niet vertoefd. Men stevende verder naar Manilla, zonder te vergeten, dat men in Spaanse wateren zat en de gevaren dreigend waren. Maar een onverschrokken kaper, als Van Noort was, trok zich hier weinig van aan. Wel gelukte het hem verscheidene prijzen te verschalken, wat onze mannen heel wat mondvoorraad bezorgde. Je begrijpt, dat men dat wel gebruiken kon.

Maar al deze stoute kaperstukjes in vijandig gebied, maakte de Spanjaarden wakker en wat te verwachten was, gebeurde: twee grote Spaanse oorlogsschepen verschenen. Lang heeft het Van Noort geheugd, hoe harde klappen zijn uitgedeeld in de baai van Manilla. In een bloedig gevecht, waarbij de „Mauritius” wel een vuurbrakend fort geleek, moest aan het eind van de dag de Spanjaard wijken. Toen gebeurde het..... Nog maar nauw was de vijand los van de „Mauritius” of hij stak z'n neus naar beneden en ging recht uit, recht aan naar de kelder.

Verstandig van Van Noort om zich

nu maar gauw met z'n gehavend schip uit de voeten te maken. Met weemoed in z'n ogen zag hij de „Eendracht” aan de horizon verdwijnen, onder bescherming van het andere Spaanse schip. Inplaats van de driekleur was de Spaanse vlag gehesen. Hoe had de „Eendracht” ook anders kunnen verwachten in de ongelijke strijd? Wat kan een jacht met 25 man, tegen een galjoen, waarop wel 200 man?

Op z'n eentje voer de „Mauritius” het Westen in en zette koers naar Borneo, „om ons daer wat te repareren ende verversen, want we waren gants ontstelt”.

In Indië is Van Noort aan het zwerven gegaan. Borneo, Malakka, Banka, Java en Madoera heeft hij aangedaan. Maar als Straat Bali doorgevaren is en de wijde Indische Oceaan voor hem ligt, wordt het verlangen om huiswaarts te keren erg sterk. De wind is gunstig! En het besluit valt, met de Z.O.-passaat in het zeil, te koersen naar de Kaap.

De 3e Mei 1601 wordt deze gerond en is de „Mauritius” langzamerhand in bekender water gekomen. Dat wil niet zeggen, dat nu alles voor de wind ging, want de mondvoorraad was niet groot meer. Doch onze mannen wisten zich te schikken.

Een grote verrassing viel Van Noort ten deel, toen hij een Hollandse vloot, onder Jacob van Heemskerck ontmoette, die op reis was naar Indië.

Wat een verhalen zijn tussen de twee rasechte zeerobben gewisseld. Van Noort hoorde allerlei belangrijke berichten uit het vaderland en Van Heemskerck luisterde met open mond

en grote ogen naar de opgesmukte verhalen van de tocht rond de wereld.

Na een hartelijk afscheid, tobdde Van Noort huiswaarts en de 27e Augustus 1601 viel het anker voor Rotterdam.

Een belangrijke, avontuurlijke tocht rond de aarde was beëindigd....

Veel leed was geleden....

Veel kennis verzameld, waarmee andere helden der zee hun winst konden doen.

De titel boven deze vertellingen kan thans worden omgekeerd. 't Is nu: „Van wereldreiziger tot herbergier”.

Ja, maar dacht je nu heus, dat een admiraal, die op de wijde zeeën heeft gezworven en op een dobberend notedopje rond de aarde is getrokken, zich thuis gevoelt in een nauwe gelagkamer, met een onbeweeglijke vloer onder z'n zeemansbenen?

Z'n vriend en beschermer bezorgde hem een baantje, dat hem wel zinde. Van Noort liet met een gerust hart de „Dubbele witte sleutels” over aan z'n flinke vrouw Margaretha Pietersd.,

die bewezen had een goede herbergierster te zijn en werd stafofficier van admiraal Van Duyvenvoorde. Met hulp van de Engelsen trokken zij als strafexpeditie naar de Spaanse kusten. Verschillende prijzen werden in beslag genomen en naar Nederland gebracht. Als beloning kreeg Van Noort een gouden halsketting.

De verdere jaren van z'n leven heeft hij bij het leger gediend, tot hij vergrijsde in 's lands dienst.

Na de dood van Prins Maurits vond Van Noort het welletjes. Hij vroeg ontslag en ging in Schoonhoven wonen. Daar stierf hij al in 1627.

In de Bartholomeüskerk werd hij „op 's lants ende soldaetsche wijze ter aerden ghestelt”, maar — let wel! — de begrafeniskosten waren voor Margaretha Pietersd.

„Hier rust” zo luidt het grafschrift, „de E. Heere Olivier van Noort; in zijn leven capitein-generaal van de eerste vlote, die uit deze Nederlanden door de Straat Magellanes de geheele weerelt heeft om geseyft; sterft den 22 Februari anno 1627”.

HERSENGYMNASTIEK

De antwoorden van het vorige 10-tal vragen zijn :

61. Guido Gezelle. 62. 300-jarig herdenken van de vrede van Munster, 100-jarig herdenken van de grondwetsherziening en 50-jarig regeringsjubileum van Koningin Wilhelmina. 63. $12 \times 12 \times 2 = 288$ kousen. 64. Santiago. 65. Chilenen. 66. Koning Hoessein. 67. Bezaleël en Aholiab. 68. paard dag gedresseerd is, dat het tegelijk de rechtersvoerpoot en de rechterachterpoot oplicht. 69. ik stofzuig, ik stofzuigde, ik heb gestofzuigd. 70. Sara, Hagar en Keturah.

Hier volgen de nieuwe :

71. Hoeveel kinderen had Job vóór de rampen hem troffen?
72. En hoeveel daarna?
73. Hoe heet de man, die nu in Egypte de leiding heeft?
74. Wie is in de plaats van Truman gekozen?

75. Wie hakte de Gordiaanse knoop door?
76. Wat hield de acte van Seclusie in?
77. Hoe heetten de 2 Joden, die na de terugkeer uit de ballingschap in Jeruzalem de leiding hadden?
78. In welk land werd in 1651 de Acte van Navigatie uitgevaardigd?
79. Wat zijn de 3 grondkleuren?
80. Wie zijn in België in de meerderheid, de Vlamingen of de Walen?

Ons Werkhoekje

De oplossing van het vorige raadsel heeft jullie, denk ik, weinig hoofdbrekens gekost. Als je 't eerste woord maar had, liep alles gesmeerd.

De rij woorden was :

Leviathan. Ananias. Astarte. Terach. Cham. Amrafel. Eljakim (zie 2 Kon. 18 :37). Immanuël. Eldad. Ada.

Tot slot een heel eenvoudig raadselje.

1	2	3	4
5			
6			
7			

Verticaal : 1. stam van een „sportief” werkwoord. 2. viervoetige dieren. 3. stam van een werkwoord. 4. oude bewoner van ons land.

Horizontaal : 1. zeilschip. 5. familielid. 6. deel van de mond. 7. vorm van een kledingstuk.

Geen oplossing !

VOOR HET RAAM LAG EEN ZIEKE.

Het is al meer dan een jaar geleden, dat een douane-ambtenaar uit Roosendaal, die contrôle in de trein verrichtte, voor het raam van een woning in de Rozenstraat te Rotterdam een zieke vrouw zag liggen. Als blijk van mede-

leven wuifde de ambtenaar naar de zieke en dat deed hij sindsdien nog vele malen, want zijn werk bracht mee dat hij de plaats telkens met de trein passeerde. Andere douane-ambtenaren volgden zijn voorbeeld en steeds werd hun joviale groet spontaan beantwoord door de zieke voor

het raam. 's Avonds kondigden de ambtenaren hun komst aan door het licht in hun coupé uit en aan te knippen. Van de woning in de Rozenstraat schoot dan plotseling een sterke lichtstraal de lucht in ten teken, dat de zieke hen had opgemerkt.

Toen dit enige tijd had geduurd, besloot de eerste ambtenaar de vrouw een bezoek te brengen om naar haar toestand te informeren. Hij werd zeer hartelijk ontvangen en vernam, dat de patiënt een 28-jarige vrouw was, die reeds meer dan vier jaren met tuberculose in bed lag. In bed was eigenlijk te veel gezegd, want de patiënt lag op een deur, ondersteund door twee sinaasappelkisten, met daarop wat beddegoed. Haar man was invalide geworden en had geen werk.

Nadat de douane-ambtenaar zijn ervaringen had verteld aan zijn collega's en de marechaussees uit Roosendaal, die meereizen voor de passencontrôle, besloten de mannen gezamenlijk iets voor de zieke te doen. Zij brachten geld bij elkaar voor een divan en daarna ging ieder corps afzonderlijk helpen. Zo krijgt de vrouw nu al meer dan een jaar iedere dag een liter melk, vlees, een pakje boter en iets voor de soep. Iedere maand wordt na de 24ste een collecte gehouden.

Eindelijk was de vrouw, dank zij deze hulp, zover hersteld, dat zij naar

Roosendaal kon komen. Haar vurige wens haar weldoeners persoonlijk te kunnen bedanken, kon in vervulling gaan en het werd een voor beide partijen onvergetelijke ontmoeting.

Een treffend staaltje van spontane menslievendheid!

HIJ WIST HET OOK NIET.

Een boer en een professor reisden te zamen van Amsterdam naar Groningen in een lege treincoupé en bespraken van alles, van af de vliegende schotels tot aan het vrouwenkiesrecht. Toen waren zij uitgepraat. En de professor vond, dat zij zo tussen Zwolle en Groningen best wat raadsels konden oplossen. „Elke keer dat u het antwoord niet weet betaalt u mij een tientje en wanneer ik het niet weet dan betaal ik u”, glimlachte de prof. en hij vond het een aardig grapje.

Maar onze boer dacht aan het prijzige spoorkaartje en vond het niet zo'n gek idee. „Gezegd is gezegd”,

zei hij. „Dat doen we perfester. Maar ik heb alleen maar lagere school; zou het niet eerlijker zijn wanneer ik vijf gulden en u een tientje betaalde?” De professor stemde overmoedig met het lepe voorstel in en liet de boer het eerste raadsel. „Het heeft drie poten

als het loopt en twee als het vliegt. Wat is dat?”, vroeg de boer. De professor wist het niet en betaalde zijn tientje. „Laat ik 't nou ook niet weten”, grinnikte de boer en betaalde de professor vijf gulden.

KORTE INHOUD :

Vader en zoon wonen op een eiland in een hutje. Vaag herinnert de jongen zich de tijd, dat zijn moeder nog leefde. Na haar dood is 't zwerven begonnen, eerst in een woonwagen. Op het eilandje gaat het eerst goed. De kost wordt erland met vissen. Dan gaat vader 't verkeerde pad op. Er komen gestolen voorwerpen in de hut. Bij afwezigheid van vader doet de politie huiszoeking. Ze vinden niets en nemen de jongen mee. Na zijn verhoor mag hij naar huis en ontdekt vader aan de rand van het meer in een vreemde boot. Bij hun thuiskomst smeekt hij vader met dit onzalig bedrijf op te houden. Met de gestolen voorwerpen gaat vader de deur uit.

Ik moest naar de wal, ten koste van alles. De regen hield plotseling op. De wind was wat gedraaid, hij stond nu pal op de oever, waar vader zich

bevinden moest. Weer gingen mijn gedachten uit naar de wilg. Maar hoe die in het donker te vellen, terwijl ik er bij daglicht niet eens in geslaagd was. Het was een waanzinnig denkbeeld. Bovendien, wie gaf me de zekerheid dat de boom door mijn gewicht niet een eind onder water zou zinken? Dan werd ik evengoed nat. Het werd een verschrikkelijke nacht. Ik ondervond toen wat martelende onzekerheid betekent. Ik kreeg op 't laatst hoofdpijn van de spanning. En ik was zo moe en miserabel uit de stad thuisgekomen. Mijn lege maag

kon deze zenuwachtigheid er niet meer bij verdragen. Ik werd misselijk van alle narigheid en begon met het hoofd op de armen op de tafel ge-

leund te schreien. 't Was koud geworden in de kamer. Het potkachelkje was uit en ik zag er tegen op brandstof uit het schuurtje te halen. Van ellende en uitputting viel ik in slaap.

Stijf en verkleumd ontwaakte ik doordat iemand mij aanstootte.

't Was vader. Het water droop hem uit de kleren in een plasje op de vloer. Hij zag blauw van de koude, maar hij lachte. „'t Is in orde”, zei hij.

Ik keek hem aan, of hij een verschijning van een andere planeet was. Zo uit de diepe uitputtingslaap ontwakend, kon ik me niet zo gauw realiseren wat er gebeurde. Maar toen

herinnerde ik mij de schoten weer. „Hebt u geschoten?” vroeg ik. Klap-pertandend deed vader zijn verhaal.

Hij had juist zijn bootje op het droge getrokken en wilde door het griendbos heen naar de boerderij sluipen, waar hij de voorwerpen gestolen had, toen hij dicht bij zich stemmen hoorde. Natuurlijk bleef hij waar hij was. Toen het een kwartier lang stil bleef, hervatte hij voorzichtig zijn tocht. Opeens begon het hout om hem heen te kraken. Van drie kanten flitsten er lichten. Vader liet zijn buit op de plek waar hij stond en ging er vandoor. Meerdere stemmen schreeuwden hem een halt toe en toen hij niet gehoorzaamde, vielen er schoten. Maar hij werd niet geraakt. Wel ketsten kogels tegen de takken vlak bij hem. Zijn enige kans op ontsnapping lag toen nog in een duik in het meer. Zoveel mogelijk onder water doorzwevend bereikte hij een ondiepe plek in het meer, waar hij kon staan en met het hoofd boven water kon spieden, wat er op de wal gebeurde. Vier zoeklichten bewogen zich geruime tijd langs de kant.... later verspreidden ze zich en verwijderden zich van de plek, waar de buit lag. Even had vader in tweestrijd gestaan maar door te zwemmen naar huis en de buit buit te laten. Maar hij hield niet van half werk. Bovendien lokte hem het avontuur en het gevaar.

Hij zwom terug, vond de buit onaangeroerd terug en bracht die ongehinderd naar de boerderij, waar hij de schatten op een vensterbank te vondeling legde. Op de terugweg naar ons bootje was hij begonnen te rillen. Geen wonder. Een verblijf tot de hals in het meer van misschien wel een half uur bleef hem niet in de koude kleren zitten. Hij durfde niet langer in zijn natte plunje blijven rondhangen. De tocht naar huis moest worden aanvaard, wilde hij geen longontsteking oplopen. Toch bleef het een hoogst gevaarlijke onderneming. Het geknars van riemen is ver te horen op de klankbodem van een watervlak. Maar het moest gewaagd om erger te voorkomen. Achter in de boot staan

de en voorzichtig met een riem wrikkend stuurde hij op ons lichtende venster af. En nu was hij thuis en alle gevaar geweken. De diefstal was ongedaan gemaakt, een knappe kerel, die bewijzen kon, dat er ooit iets onrechtigs onder vaders strozak verborgen had gelegen.

„Maar nu heb ik koorts”, besloot vader zijn verhaal. „Maak jij de kachel aan en droog mijn kleren. Ik ga naar bed. Doe de lamp uit... en de deur bind je maar met een touw vast. Als ze terugkomen, kruip ik onder de onderlaag van mijn bedstee en jij geeft me dan mijn natte rommeltje mee”. Ik was weer een en al bedrijvigheid. Vader was terug..... wat kon er me nu nog overkomen. Bovendien was ik door de slaap weer een beetje tot me zelf gekomen. Terwijl ik hout haalde, kleepte vader zich uit en toen ik terug kwam, lag er een natte boel op de vloer en hoorde ik vader klappertanden in de bedstede. Weldra vlamde de kachel. Het vuur laaide de pijp door... je zag de vonken de schoorsteen in stuiven. Het snorren van de kachel klonk me als muziek in de oren. „Zet water op”, gebod vader, „ik heb behoefte aan iets warm”. Weldra begon de waterketel te zingen. Ik zette thee en bracht vader een hete kom vol. Buiten wrong ik de vieze natte pluunje uit en hing die aan spijkers aan de balk boven de kachel te drogen. Daarna haalde ik een vod, dat voor dweil dienst deed, en wiste de sporen van de nachtelijke zwempartij van de vloer. De kleren begonnen spoedig te dampen. Een nare stank van modder en veenwater verspreidde zich door het vertrek. 't Was maar te hopen dat de agenten nu niet op kwamen dagen, dan roken ze de misdaad dadelijk bij het binnenkomen. Maar ze kwamen niet. Hé, wat was het nu gezellig in het vertrek. De naden van de oude potkachel lieten aan alle kanten het vuur zien, zodat het niet volslagen duister in de kamer was. Weer bracht ik vader thee en nam zelf ook een hete kop vol. Dat deed goed. Ik voelde me weer zo flink, dat ik best de hele nacht bij

vader kon waken, als het moest. Als vader nu maar niet ziek werd, dan was alle leed weldra geleden. Morgen zou in alle kranten staan, dat de dief de gestolen zaken terugbezorgd had en dus geen dief meer was. Wel bleef de verdenking op vader rusten, maar niemand kon iets bewijzen. En de nieuwe boot ging morgen ook terug. „Ik ben zo koud”, riep vader opeens met een vreemde stem, die van heel ver leek te komen. Hij lag nog steeds te klappertanden. De dunne dekens verwarmden zijn door en door verkleumde lijf niet genoeg. Er moest raad geschapt. Ik kreeg een idee. Buiten voor de deur lag een dikke kei.

Die zeulde ik naar binnen en legde hem op de kachel. Zo verwarmen woonwagenmensen hun kinderen in de winter. Ik had het meerdere malen gezien, als we in een woonwagenkamp met andere zwervers verkeren moesten. Zo'n „nestei” in de dekens gerold kan lange tijd warm blijven. (Wordt vervolgd).

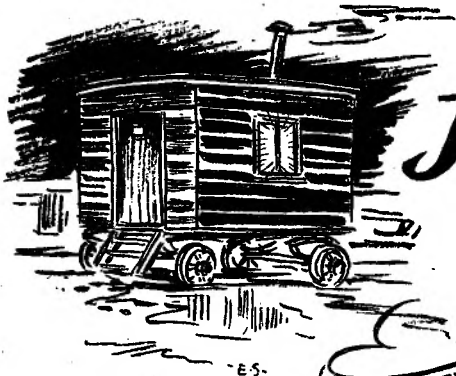

„Onze eigen krant”

Voor [de hoogste klassen der Christelijke Scholen
Verschijnt de derde Vrijdag van elke maand

Redactie: L. Meijer, H.d.S., Bedum - J. Bulthuis
H.d.S., Ten Post - Tj. Schaafsma, H.d.S., Kampen
Administratie-adres: "DRUKKERIJ DE VRIES"
Siddeburen Telef. No. 345 - Girorek. no. 139559

8e Jaarg. No. 9 - Dec. '52

Kerstfeest in de keet

EEN KERSTVERTELLING DOOR WIM BROOS

Als Dick van Raay door de beregende ruiten naar buiten staat te staren, vindt hij 't jammer dat het nu geen zomer en zonnig weer is. Hè, wat zou 't dan fijn zijn, om met zijn vriendjes rovertje of Indiaantje te spelen daar bij de kranen en de graafmachines, de heistellingen en de betonmolens! Of tussen die reuzenhopen van zand en grint en stenen!

„Jammer hè, Riet, dat 't nou regent?” zegt hij tegen zijn zusje, die — net als hij — Kerstvacantie heeft en zich ook al 'n beetje verveelt door dit gedwongen huisarrest. 't Liefst zouden ze nu allebei naar buiten willen, om heerlijk te gaan ravotten op het werkterrein van de brugbouw — maar het regent en het stormt, 't is guur en 't is koud. En dat daags voor Kerstmis, 't wordt vast geen witte Kerst morgen..... Jammer!

Maar als 't een uurtje later even droog wordt, wippen zij er samen toch nog gauw uit. „Waar gaan jullie heen?”, roept Moeder — maar zij hoeft het eigenlijk niet eens te vragen. Naar het land achter 't huis natuurlijk, want daar is wat te beleven!

'n Paar weken geleden is het begonnen. Er was al lang sprake van, dat hier langs het dorp een nieuwe snelweg zou komen en dat er eerst een vaste brug over het kanaal gebouwd zou worden; en eindelijk was het zo ver. Op het weiland, achter het huis van dominee Van Raay, aan de rand van het dorp, verzezen eerst keten en een grote barak, toen kwamen de mannen. En met de mannen stapels planken en balken, reusachtige hopen zand en grint en stenen, grijpers en graafmachines, heistellingen en betonmolens. Ja, er ging zelfs een miniatuur-treintje rijden: kleine kipkarretjes achter een puffend en gillend locomotiefje! Wie zou dat niet allemaal van dichtbij willen zien? Vanuit de verte hebben Riet en Dick er al vaak genoeg naar gekeken: ze hebben in hun achterkamer een prachtig uitzicht over het hele werkterrein. Maar van dichtbij!

En daarom gaan ze nu rap naar buiten, lopen om het huis heen en hé, wat is dat? Daar staat op het open stuk grond naast hun huis een grappig klein keetje op wielen, met een grote speelgoeddoos van hout! Er zitten zelfs twee

raampjes in en uit het platte dak steekt een ijzeren schoorsteenpijp. Zou het een woonkeetje zijn? Nieuwsgierig gluurt het tweetal door de vuile bestofte ruitjes, maar ze zien niets anders dan een kachelkje en in de hoek een ledikant.

Nou, dan gaan ze maar weer verder. 't Is vandaag ongewoon stil op het werkterrein, waar het anders een drukte en 'n herrie van belang is. Dan zijn er altijd wel opzichters of werklui die nieuwsgierigen weren — maar nu is er niemand! De arbeiders, die haast allemaal van buiten komen, hebben blijkbaar de dag vóór Kerstmis al vrijaf gekregen en dus boffen Riet en Dick. Nu is er niemand die hen wegjaagt en..... de bordjes met het hatelijke „Verboden Toegang” zien ze liever niet!

Ze zwerven in hun waterdichte kaplaarzen het drassige en modderige terrein over, bekijken met ontzag de enorme machines, die als goedge reuzen rusten van hun werk en hebben nog de meeste belangstelling voor het leuke locomotiefje en z'n gevolg, de lege kipkarretjes.

„k Zou er best es in willen”, zegt Dick, die met zijn elf jaren vast niet bang is. „Durf jij?”

„Ik niet!” Riet is wel een jaar ouder dan haar broertje, maar hij is altijd de durfall. „Als-t-ie nou es ineens gaat rijden?”

„Ben je mal? Hij staat toch niet op stoom? Zal ik es.....” En Dick doet al een stapje naar boven. Kijk, daar moet natuurlijk de machinist staan.

„Nee jô, doe nou niet. Ga maar mee verderop”, dringt Riet aan, die het niets begrepen heeft op die technische dingen. „Kom nou, 't mag immers niet? Als iemand ons ziet.....”

„Pff, d'r is hier geen sterveling in de buurt. En ik kom toch nergens aan?” Maar Dick laat zich toch meetronen naar minder gevaarlijker zaken: zanden grinthopen, hout- en balkenstapels. Ze klauteren overal op en af — een fijn spelletje! Die slimme Dick weet echter wel zó z'n weg te kiezen, dat zij toch weer bij de locomotief terecht-

komen! Nou, zal-ie even.....? Welja, waarom niet? En ondanks de protesten van Riet stapt hij moedig op de plaats van de machinist, doet of hij stuurt, de stoomfluit laat gillen, de knoppen en de stangen bedient en.....

„Alles klaar achter? Ja, rijen maar! Opzij!” schreeuwt hij tegen Riet, die vol ontzag..... Dan klinkt opeens een barse stem: „Hé, wat moet dat daar? Willen jullie wel-es as de weerga maken dat je wegkomt, dekselse apen!”

Wat 'n schrik! Waar komt die stem ineens vandaan? Ze kijken om en..... weg, wég! Want er stapt een man op hen af en hij zwaait met zijn stok. Kijk, hij heeft nog een hondje ook bij zich: een groezelig klein beest, dat gelukkig niet op hen afkomt. Maar de baas wél, en wijselijk wachten die twee zijn komst niet af. Ze zien nog net dat 't een oude man met een baard is — dan is Dick al met één sprong van de locomotief af en zetten ze 't samen op een lopen. Ze horen hem in de verte nog schel-

den en foeteren, maar hij kan hen gelukkig niet meer bereiken. Toch doen zij 't pas bij huis wat kalmer aan.

„Jammer Riet! 't Ging net zo fijn op die locomotief”, vindt Dick. „Je mag ook niks!”

„Nee, dat natuurlijk niet”, zegt Riet wijs. „'t Zal wel een waker of zoiets geweest zijn; die lopen altijd rond om te kijken of er niks gestolen wordt.”

Nou, Dick vindt dat maar raar. „Waarom joeg-ie ons dan weg? Wij wilden toch zeker niks gappen!”

Enfin, d'r is niets aan te doen. Zo erg is het ook weer niet, want het gaat nu toch weer regenen. Bah, wat 'n nare winter! Ze hebben nog geen sneeuw gezien. En ijs — homaar! Alleen maar regen en hagel, in trouwe bondgenootschap met een gure wind, een loeiende storm. Nee, ze hoeven wéér niet op een witte Kerst te rekenen — het schijnt alleen maar op plaatjes en in verhalen met Kerstmis te sneeuwen.....

Die middag helpen zij Moeder met het versieren van de huiskamer. Vader laat zich niet zien: die heeft het veel te druk vandaag en blijft op zijn studeerkamer. Morgen moet hij twee keer preken en tussen de twee kerkdiensten 's middags ook nog de Kerstviering van de Zondagsschool leiden. En dan op Tweede Kerstdag nog eens voorgaan bij de Kerstzangdienst 's morgens! Dat alles vraagt heel wat voorbereiding natuurlijk.

Op de kwekerij in het dorp gaan Riet en Dick een potje rode tulpen, wat dennengroen en hulst kopen en, met de narcissen die Moeder zelf in bloei getrokken heeft, maken zij het echt feestelijk in de kamer. Gisteren hebben ze al aardige kaarsenstandaards gemaakt en die krijgen nu ook hun bestemming. Zo, één op 't orgel, één op de schoorsteenmantel, een derde op 't dres-soir — nou, Moeder kan komen kijken. Maar die heeft het in de keuken ook al druk: in de oven geurt een heerlijke goudgele cake. En die mag niet verbranden!

Maar als Riet, onder 't werken door, eens door het zijraam naar buiten gluur, ziet ze..... Ja, hij is het! „Dick,

kom es, kijk es. Loopt daar niet die man van vanochtend, je weet wel, die kwaje?”

Dick kijkt ook en..... „Ja, dat is-tiel! Net zo'n baard had-ie! En z'n hond is er ook bij. Wat 'n mormell!”

„Zou hij in dat keetje-op-wielen wonen?”, denkt Riet hardop. „De deur staat open, zie je?”

Ja, Dick ziet het ook. De oude baas scharrelt wat rond en gaat dan, moeizaam leunend op zijn stok, de drie tredjes op. Weg is-t-ie!

En 's avonds, voor het naar bed gaan, krijgen zij helemaal zekerheid dat het keetje bewoond is en zij dus een nieuwe „buurman” gekregen hebben. Want zij zien in het donker een flauw lichtschijnsel door de raampjes en de schoorsteen rookt ook. De nachtwaker — want dat is hij vast! — stookt zeker z'n kachelletje! Dan gaan Riet en Dick gauw slapen, vol verlangen naar het grote feest van morgen.

Eerste Kerstdag — geen sneeuw, geen ijs. Het regent en er staat een gure wind als het domineesgezin 's morgens naar de kerk gaat. Hoor, in het dorp luidt de kerkklok al: Bim, bam, bim, bam. Het is alsof zij roept: „Kom, kom naar hier. 't Is Kerstfeest vandaag, Jezus is geboren. Kom, kom!”

Binnen is het warm en feestelijk. En feestelijk is ook de dienst, waarin dominee Van Raay voorgaat. Oud en bekend is het verhaal uit Lucas 2, oeroud en overbekend — maar toch jong en nieuw als de dag van vandaag. En in de „domineesbank” luisteren Riet en Dick, stil en gelukkig, naar het blijde verhaal van Jezus' komst op aarde. Wat kan Vader het toch mooi zeggen!

't Is een drukke dag. Ze zijn haast niet thuis vandaag; alleen maar om gezellig koffie te drinken (en de heerlijke cake te proeven!) en om te eten. Maar toch hebben ze nog tijd om op hun oude „vriend” van gisteren te letten. Kijk, daar loopt-ie op het werkterrein, hoog in de kraag van zijn versleten jas gedoken. Die heeft ook geen leuk baantje nu 't zo regent! En wat later zien zij door het zijraam dat hij

weer in het keetje verdwijnt.

„Wat staan jullie daar toch voor 't raam?“, vraagt Moeder. „Is er wat bijzonders?“

„Ja moe, heeft u hiernaast die keet-op-wielen zien staan? Nou, d'r woont iemand in; we hebben 'm al een paar keer gezien: een ouwe man met een baard en.....“

„En een stok en een hond“, vult Dick aan. „Een echte ouwe mopperpot! Gisteren joeg-ie ons van het terrein af. We deden er niks, ik wou alleen maar even op dat locomotiefje gaan staan!“

„Daar had je ook niets te maken“, vindt Vader. „Die man had groot gelijk, dat-ie 't jullie verbood. Is het de nachtwaker? Ik heb 'm nog nooit gezien hiernaast. Dat keetje staat er zeker pas kort?“

„Ja, gisteren voor 't eerst. Zou 't echt kunnen rijden? Leuk, zo'n huis op wielletjes!“ meent Riet — en nu gluren ze alle vier door het zijraam. Maar de nieuwe buurman laat zich niet meer zien. Dit zit natuurlijk lekker bij zijn kachelkje!

Na de maaltijd blijft Moeder alleen thuis; dominee Van Raay gaat met Riet en Dick weer dorpwaarts voor het Kerstfeest van de Zondagsschool, dat

al om twee uur begint. En als zij dan vóór de kerkdienst nog even vlug naar huis wippen, heeft Moeder „nieuws“: zij heeft vanmiddag met de „buurman“ kennisgemaakt! „Ik had juist de thee klaar, toen ik 'm hier zag rondscharrelen“, vertelt ze. „'k Vond het toch zo'n zielige oude man en ik vroeg of-ie even binnen wilde komen voor 'n kop thee. Nee, dat deed-ie niet; 't mag niet van de directie, zei-ie, om ergens binnen te gaan. Maar hij wilde wel graag thee en zo hebben we samen 'n poosje in de gang staan praten. Eerst heeft z'n keet ergens anders gestaan, maar van hieruit kan hij de boel beter overkijken. 't Is een echte eenzame stakker. Z'n vrouw is dood en hij loopt al tegen de zeventig, maar omdat-ie zo'n beetje steun krijgt, probeert hij er wat bij te verdienen als waker. 't Is toch eigenlijk treurig. Wat heeft zo'n man nou aan z'n Kerstfeest?“

Ja, wat heeft zo'n man nou aan z'n Kerstfeest?.....—Al wordt er verder over de oude baas gezwegen — die vraag laat dominee Van Raay toch niet met rust. Hij moet er steeds aan denken, zelfs in de kerk en nog sterker 's avonds bij het naar huis gaan.

Alle vier verheugen ze zich op de komende uren. Ha, Kerstfeest thuis — wat is er heerlijker? In de rust en de stilte nog een fijne avond met elkaar rond de warme haard en in de schemerschijn van de dansende kaarsevlammetjes! Vader vertelt, Moeder leest een mooi verhaal voor en zegt met haar zachte stem wat Kerstgedichten. En dan zingen ze bij het orgel de mooie oude Kersthiederen; nergens klinken ze zo goed en zo zuiver als hier, in de intimiteit van de eigen vertrouwde huiskamer. Hè, Riet en Dick verlangen er al naar, als zij in de nog gestaag vallende regen naar huis worstelen. Nu komen de fijnste uren van de toch al zo heerlijke Kerstdag! Nu is Vader verder van hen. En van hen alleen!

Maar dominee Van Raay is stil onder de avondmaaltijd. Hij zegt niet veel en de anderen denken dat hij moe is. Geen wonder ook na zo'n inspannende dag, die zoveel van hem gevergd

heeft! Toch is het dat niet alleen — en onder vier ogen vertelt hij het zijn vrouw: die oude waker hiernaast zit 'm dwars! Wat heeft de man aan het Kerstfeest gehad? Zou hij wel weten wat we vandaag herdacht hebben? Maar 't is toch ook Kerstfeest voor hem, de Heiland is toch ook voor hem geboren? Nu zit hij daar alleen met zijn hond en wij..... „Zou je 't gek vinden, als ik hem vroeg om vanavond hier bij ons te komen?”

Moeder kijkt even verwonderd op. „Nee, natuurlijk niet. Waarom zouden we zo'n eenzame oude stakker daar laten zitten? Hij hoort er toch ook bij. Ga 't hem vragen — maar of-ie het doen zal? Hij leek me weinig toeschietelijk en ik kreeg de indruk dat Kerstfeest hem weinig zegt.”

„Doet er niet toe. Dan ga ik 'm meteen vragen.” En wèg is de dominee! Maar korte tijd later is hij teleurgesteld terug. Nee, de oude baas komt niet. „Volgens hem mag hij van de directie niet in andere huizen komen. 't Is best mogelijk natuurlijk, maar ik heb zo'n idee dat-ie er ook niet veel voor voelde. En hij was niet alleen in de keet: er zat nog een ander bij 'm, één van de werklui. 't Is een Pool, die hier na de oorlog is blijven hangen. De man heeft kind noch kraai op de wereld en hij wist toch niet waar-ie heen moest met de Kerst. Daarom is hij hier maar gebleven; hij slaapt in de grote barak en ze koken samen hun potje in de keet hiernaast. 'k Denk dat hij wel had willen komen, maar hij wou zijn kamerad niet alleen laten, zei-ie. En van 't geloof wist-ie niet veel af, dat bekende hij me eerlijk. Nou, en zo zitten ze daar samen, moederziel alleen, in die keet en wij.....” Benauwd door die scherpe tegenstelling zwijgt dominee Van Raay somber. Dan vertelt hij aarzelend zijn plan. „Moet ik nu niet naar hen toe gaan, als zij niet willen of niet kunnen komen? 't Is toch Kerstfeest Vandaag; voor ons, die Jezus kennen en in Hem geloven, maar óók voor hen die Hem niet kennen als hun Verlosser en Zaligmaker? Het Kind in de kribbe eist van me, dat ik ook hen van Zijn

komst ga vertellen, nu, vanavond nog.....”

„En wij dan, de kinderen? Vergeet je hen helemaal?”

„Nee, maar zij hebben het vandaag en al jarenlang gehoord. Die twee misschien nog nooit. Moet ik dan niet naar hen toe?”

„Je hebt gelijk. Maar dan ga je niet alleen! Dan gaan we alle drie mee, Riet en Dick ook. Als we er tenminste allemaal in kunnen, zo groot lijkt die keet me niet!”

„Valt wel mee”, lacht dominee Van Raay, blij dat zijn vrouw er over denkt zoals hij. 't Zal voor de kinderen wel een teleurstelling zijn, maar alla, er zijn erger dingen! „'k Ga direct vragen of het goed is. Ze zullen wel vreemd opkijken, die twee in de hut!”

En dat doen ze ook. Wat 'n rare dominee, met zijn vraag om bij hen in de keet samen Kerstfeest te mogen vieren! En eerst komen ze met allerlei bezwaren: 't is hier te klein, te rommelig, te armoedig, te..... Maar hun bezoeker laat niet los en eindelijk vertrekt hij met een „Nou, tot straks dan!”

Riet en Dick kunnen hun oren niet geloven, als Vader hen vertelt dat 't feest hier vanavond niet doorgaat. Wát, zij allemaal naar de keet van die oude mopperpot, die gisteren zo kwaad op hen was? En 't fijne feest hier dan, waarop zij zich allemaal zo verheugd hebben? Wat haalt Vader nu toch in z'n hoofd?

„'t Is maar een heel klein offertje, tegenover het grote offer dat de Here Jezus voor ons gebracht heeft, jongens. Zou je dat niet willen brengen op Zijn Feest?” Mèèr zegt Vader niet, maar het is genoeg. En toch vinden zij het, diep in hun hart, jammer. Weg mooie avond, weg heerlijk Kerstfeest thuis, waar het warm en gezellig is.....

En wat later gaan ze dan: dominee Van Raay voorop, moeder er achter en, met lome schreden, eindelijk ook Riet en Dick. 't Blijkt, dat alleen de Pool in de bedompte en benauwd-hete keet is. Hij heeft in deze jaren vrij goed Nederlands leren spreken en vertelt dat Barendse, de waker, nog even zijn

ronde is gaan doen. Hij zal wel gauw terug zijn.

„Goed, dan maken wij het intussen 'n beetje gezellig hier”, zegt Moeder. „Kijk, 'k heb onze kaarsen maar meegebracht en nog wat dennengroen ook. Zo, de tafel eerst eens opgeruimd, de kaarsen er op en..... 's kijken, waar kunnen er nog meer staan?”

Erg groot is de ruimte niet, maar 't valt toch nog mee. Riet en Dick staan verwonderd rond te staren, wat 'n kaal laag hok eigenlijk! In de hoek staat een bed, in de andere hoek snort een klein kachelkje en boven de tafel hangt de petroleumlamp met haar warme gele schijn. 't Is toch wel knus zo, maar goed bekeken blijft het een armoedige boel. Heel wat anders dan thuis, waar nu niemand om de warme haard zal zitten en het orgel niet gebruikt wordt. Jammer.....

Moeder is nog aan 't redderen, als er buiten gerucht klinkt. Ah, dat zal Barendse zijn — die is ook lang weggebleven! Ja, hij is het inderdaad,

maar..... maar hij is niet alleen. Kijk, hij brengt nog iemand mee: een kletsnatte, doorweekte jongeman, die met verwilderde blikken rondkijkt.

„Ga maar zitten, Joop. Daar, bij de kachel. Nee, doe eerst wat van die natte spullen uit, dan kan je drogen”, bedisselt Barendse zorgzaam. En de jongen laat het zich geen twee keer zeggen; uitgeput valt hij neer op de stoel, dicht bij het kachelkje en sluit meteen z'n ogen. Slaapt hij?

„Hij is doodop”, broemt Barendse. „Joop Brinkman heet-ie en ik vond hem in de grote slaapbarak, waar-ie net op één van de bedden was gaan liggen. Hij vertelde me, dat-ie eergisteren uit de Jeugdgevangenis ontslagen is. Wegens goed gedrag was z'n straftijd bekort en zodoende wist niemand dat-ie vrij was. Hij schijnt vroeger gestolen te hebben of zoiets, maar nou durft-ie niet naar huis. Twee dagen lang heeft-ie rondgezworven, ook vandaag. En dat in die regen! Nou kon-ie niet meer, van de kou en de nattigheid en de honger natuurlijk. Wat moeten we daar nou mee aan? Hij wil niet naar huis; hij schaamt zich voor z'n vader en moeder, zei-ie.”

„Arme jongen”, zegt mevrouw Van Raay zacht. „Hij moet beslist éérs droge kleren aan, hij zou een ziekte op z'n hals halen”.

Ja, droge kleren — wie heeft ze? Maar moeder weet raad. „Hij kan best wat van m'n man aan, ze zijn zowat even groot. Laat-ie maar even met me meegaan”.

Goed; maar 't is met moeite dat Joop Brinkman overeind komt, dat hij wankelend en waggelend het kleine eindje naar de pastorie loopt..... Als hij echter in de keet terug is, lijkt hij een ander mens. Droog ondergoed en bovenkleren hebben wonderen gedaan! Mevrouw Van Raay heeft meteen kopjes, wat gemeubileerde boterhammen, koekjes en de kerstcake meegebracht en dan is 't passen en meten in de keet om voor allemaal een zitplaats te vinden. Toch lukt het en, samen met Moeder, zitten Riet en Dick op het bed van Barendse. Wat nu?

„Eerst allemaal maar thee”, moedert mevrouw Van Raay. „En dan straks nog een kopje koffie? Hier, die boterhammen lust jij zeker wel, Joop?”

De mannen vinden het best — ze zijn het niet gewend dat een vrouw voor hen zorgt! Met de gesprekken wil het echter nog niet erg vlotten en Riet en Dick vinden het maar een nare, saate avond. Thuis zou het heel wat gezelliger zijn geweest.....

Maar langzamerhand weet dominee Van Raay er de stemming toch wel in te brengen. Haast ongemerkt brengt hij het gesprek op Kerstmis — en dan zwijgen de anderen. Heel eenvoudig vertelt hij van het Kind in de kribbe; van Jezus, Gods eigen Zoon, die op aarde kwam om zondaars zalig, voor eeuwen gelukkig te maken. O ja, Riet en Dick kennen die geschiedenis van buiten — maar de anderen, die drie eenzame mannen, die zwijgende zwerfers?.....

„Zullen we er samen eens van zingen?”, stelt dominee Van Raay voor. Nu, in deze omgeving, met deze mannen die misschien van niets weten? Zo maar, zonder orgel? De twee daar op het bed vinden 't maar een vreemd voorstel van Vader — maar ze zingen toch mee, als hij zacht het lied inzet dat nu over de hele wereld wordt gezongen en dat iedereen kent: „Stille nacht, Heilige nacht”.

Eerst klinken er slechts vier stemmen — dan is 't of er iets gaat lichten in de ogen van de drie mannen. Joop Brinkman glimlacht blij — en meteen valt hij in met z'n hoge tenor. De oude Barendse heeft eens langs z'n baard gestreken en even zijn z'n gedachten ver, ver weg. Hij is een kind nog, een kleine jongen, die eens met moeder deze zelfde woorden zong. Hoe lang is dat al geleden, vijftig, zestig jaar misschien? En in hoeveel jaren heeft hij niet gezongen, omdat van binnen alles kapot was? Maar dit lied, die woorden, deze melodie..... ja, hij is het nog niet vergeten — en bevend, bibberend bromt hij met z'n diepe stem mee: „Die miljoenen eens zaligen zal, werd geboren in Bethlehems stal”.....

Zylinski, de Pool, kent de Nederlandse woorden niet. Maar de wijs wèl! Dit lied heeft hij ook, heel vroeger, in zijn verre vaderland gezongen — waarom dan nu, op deze wonderlijke avond niet? Het mag toch ook wel in zijn eigen mooie taal? En aarzelend klinken de vreemde woorden met de Nederlandse mee — God in de Hemel hoort 't wel en Hij verstaat 't wel. Wat doet het er toe, dat dit zingen ongelijk gaat en soms wat vals klinkt? 't Is tóch een lofzang ter ere van het Kind en zal Hij, daarboven in Zijn lichte hemelwoning, niet blij zijn met dit gestamelde loflied van de schamelen in een armoedige keet? Een loflied, dat eindigt in een snik?.....

Dan pakt dominee Van Raay zijn Bijbeltje. „Mag ik jullie wat voorlezen, mannen?”. Het zwijgen is als een toestemming — en met zachte stem leest hij uit het Mattheüs-evan-

gelie de geschiedenis van de Oosterse wijzen, die uit verre landen naar Bethlehem kwamen om het Kind te aanbidden.

Waarom leest Vader nu op deze Kerstavond niet uit Lucas 2, het verhaal van Jezus' geboorte, denken Riet en Dick allebei — maar later begrijpen zij het wel. Want er volgt nog een korte toepassing op het gelezene.

Ach nee, het is geen mooie, welverzorgde Kerstpreek, zoals in de kerk; het zijn zo maar wat gestamelde woorden, waarop Vader zich niet in de studeerkamer heeft kunnen voorberei-

den. 't Geeft niets, 't is tòch een Kerstpreek — en misschien wel de beste, die dominee Van Raay ooit gehouden heeft.....

„Jullie zijn ook drie zwervers, drie zoekers naar het Kind, mannen”, zegt hij. „Maar jullie hebben geen dure geschenken voor Hem, zoals die Oosterse wijzen. Dat is ook niet nodig. Hij vraagt van ons geen goud en geen wierook en geen mirre meer. Hij vraagt maar één ding, maar dat is dan ook het allerbelangrijkste: ons hart, ons slechte, zondige hart. Wie dat aan Hem geeft, is gelukkig, ook al is hij arm. Voor eeuwig gelukkig en nooit meer eenzaam. Want dan heb je Jezus bij je en wie Jezus bezit, is schatrijk. Ook al ben je in de wereld straatarm”.

Zo praat dominee Van Raay in de stilte van deze vreemde Kerstavond — en dan zingen ze weer samen. Opnieuw een lied, dat ze allemaal kennen: het „Ere zij God”. Maar bij het zachtgezongen „Amen” hoort God slechts 't ingehouden snikken van Joop Brinkman; ziet Hij alleen het bid-dend gebaar van Zylinski en de tranen, die in Barendse's baard rollen. Dan buigen ze alle zeven hun hoofden en vrouwen' ze hun handen. Want dominee Van Raay bidt. En God hoort die eenvoudige woorden uit de keet — Hij hoort ook de niet-gesproken woorden van drie armoedige mannen, drie vergeten verschoppelingen, die — als eens de Oosterse wijzen — het Kind in de stal zoeken...

Na het „Amen” blijft het stil, ontroerend stil in de hut. Totdat moeder opstaat om koffie te schenken. Koffie met cake — echt feestelijk!

Riet en Dick hebben op het ledikant maar stil zitten luisteren en ook in hun hart is een grote vrede en diepe blijdschap gekomen. Wat is 't hier goed! Zij verlangen niet meer naar hun eigen kamer en het eigen knusse kringetje van vier. Hier is het echt Kerstfeest! Anders dan ze gedacht hebben; — anders, maar vast niet minder...

En ook zij hebben nog hun kleine grote taak vanavond! Durven ze...

Welja, waarom niet? En op Vaders verzoek zingen zij samen met hun dunne stemmen de mooie oude Kerstliederen: „Nu sijt wellecome”, „Komt allen te samen” en „Er is een Kindeke geboren op aard”. Die kennen de mannen niet, maar zij luisteren, luisteren naar die zuivere zang van twee kinderen. Zingen zó de Engelen?... Waarom buigt Joop Brinkman nu zijn hoofd, waarom moet Zylinski hard snuiten als ze klaar zijn en waarom is Barendse zo met z'n rode zakdoek in de weer?...

Aarzelend komen dan de tongen los. Barendse vertelt met z'n bromstem iets van zijn harde, moeilijke leven; Zylinski zingt met zijn mooie bas een Pools lied, dat ze niet verstaan, maar wel begrijpen: het is een lied van verlangen en heimwee naar het onbereikbare vaderland, ver, ver weg. En Joop Brinkman bekent waarom hij niet naar huis wil: hij, de dief, durft zijn vader en moeder, die gelovige mensen zijn, niet meer onder de ogen te komen. Nooit heeft hij naar hen willen luisteren; liever ging hij met slechte vrienden mee. Totdat de gevangenis wachtte. Nee, hij heeft zijn ouders te groot verdriet aangedaan; nu wil hij weg, ver weg liefst, naar Canada of Australië of Afrika. Doet er niet toe, waarheen, maar niet naar huis. 't Is tè erg wat hij gedaan heeft.

„We praten er nog wel eens rustig over, Joop”, zegt dominee Van Raay. „Maar weet, dat Jezus op aarde is gekomen voor zondaars, zoals jij en ik. Voor Hem zijn we allemaal precies gelijk, of we in de gevangenis gezeten hebben of niet. Wie met een oprecht berouw tot Hem komt, wil Hij altijd in genade aannemen. En zo denken je vader en moeder er ook over”.

Haast ongemerkt wordt het laat. De koffie en de cake is op, de kaarsen zijn uitgebrand en alleen de petroleumlamp schijnt nog zacht en gelig over hen, die hier tussen de vier houten wanden in alle eenvoud hun Kerstfeest gevierd hebben. En als dominee Van Raay tot slot het „Onze Vader” gebeden heeft, moeten ze opbreken. Jammer, vinden ze allemaal.

Jammer, vinden óók Riet en Dick!

Barendse moet hoognodig zijn ronde gaan doen en de beide anderen willen met hem meegaan naar de slaapbarak. Maar daar komt niets van in: Moeder beslist dat Joop Brinkman en Zylinski vannacht in de pastorie slapen. Daar zijn nog wel twee bedden over! En zo gebeurt het ook.

Als moeder nog even langs de bedden gaat waarin haar tweetal op de nachtoen wacht, vraagt ze: „En hebben jullie er spijt van, dat we vanavond ons Kerstfeest in de keet gevierd hebben? Waren jullie niet liever thuis gebleven?” Dan moeten ze 't allebei volmondig erkennen: „Nee, moe. 't Was fijn zo. We hebben nog nooit zo'n mooie Kerstavond gehad als nu”. En in hun nachtgebed tot God vergeten zij de drie eenzame zwervers, die vanavond zo heel dicht bij Bethlehems kribbe zijn geweest, niet...

Vóór dat de volgende ochtend de feestelijke Kerstzangdienst begint, reken de mensen in de kerk de halzen en ze stoten elkaar aan: „Zeg, zie je dat? Wie zouden dat zijn?” Want tussen mevrouw Van Raay en de kinderen lopen drie mannen: een oude met een baard, een lange met een zwart snorretje en een jonge kerel. Gasten van de dominee? Maar dan zijn 't toch wel erg vreemde klanten, zo vervallen, zo haveloos. En draagt die jongeman niet een jas van de dominee?...

Wat schuw en onwennig schuift het drietal mee de bank in en ze luisteren stil naar het juichende orgel. Dominee heeft hen niet gevraagd om mee te gaan — hij heeft alleen maar gezegd dat het vanmorgen Kerstzangdienst is. En schuchter hebben ze toen gevraagd of zij daar ook mochten komen. 't Is al zo lang geleden dat ze in een kerk zijn geweest... Maar nu zijn ze er dan toch en het is, of dominee Van Raay, die vanochtend kort preekt, alleen tot hen praat als hij het heeft over „Grote Blijdschap”. En als er gezongen wordt, veel gezongen zelfs... nee, ze kunnen de liederen lang niet allemaal meezingen, ze ken-

nen de wijs niet. Maar in hun hart zingt 't wél! Zó hebben ze nog nooit gezongen. Gezongen van en voor een Kind...

Nog diezelfde middag gaat dominee Van Raay met zijn jongste gast op reis. En in het grote Rotterdam zijn die Tweede Kerstdag een vader en een moeder blij en dankbaar, omdat zij een zoon thuis krijgen. Een zoon, die een dief is geweest en in de Jeugdgevangenis heeft gezeten. Een zoon, die nooit naar hen heeft willen luisteren — maar die nu onder tranen belooft voortaan anders te zullen gaan leven. Omdat het Kerstfeest is. Omdat Jezus is geboren...

Zylinski, de eenzame Pool, voelt zich niet mee zo alleen. Hij weet nu, dat hij ergens mag aankloppen als hij 't moeilijk heeft. Hij weet, dat er een kerk is waar hij 's Zondags mag komen. En hij, de man-zonder-vaderland, weet nu ook op reis te zijn naar een ander, beter land. Het Land waar de Vader zelf op hem wacht.

Barendse... ach, die oude brommerige Barendse moet in het nieuwe jaar, als er weer normaal gewerkt wordt, opnieuw verhuizen met zijn rijdende woning. Maar hij blijft toch altijd dankbaar dat die armoedige, schamele keet van hem eens een kerk is geweest. Of was het een stal, waarin een kribbe stond?...

En Riet en Dick zijn nu niet meer

Jeruzalem

Als we straks het feest van Jezus' geboorte vieren, denken we ook aan Palestina. We zouden allemaal wel eens willen zien het land, waar de Heiland werd geboren. Het land, waar Hij predikte, de blijde boodschap; waar Hij leed en stierf; opstond uit de dood en opvoer naar de hemel. En als we er kwamen, zou het ons erg teleurstellen. Want het Palestina van de bijbel vinden we niet. Er rijden treinen en auto's. Vliegtuigen stijgen op en dalen.

Wel wonen, sinds 1948, de Joden weer in de staat Israël. Elke dag trekken er Joden uit alle landen naar het „land der vaders”. Ze zijn bezig om van het oude Palestina weer te maken een land vloeiende van melk en honing.

Wel houden de Joden de oude vaderlijke gewoonten en ook verrees „de derde tempel”. Maar deze tempel, op

één van de bergen bij Jeruzalem, is niet gewijd aan Jhova, doch aan de kunst en de kracht van de nieuwe natie.

**

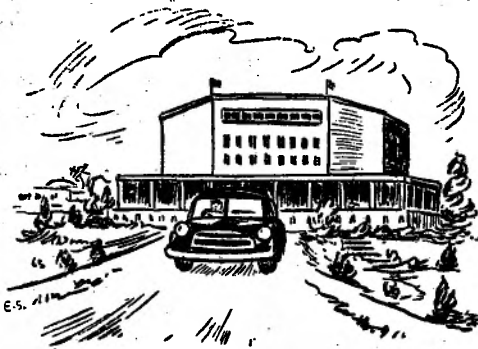
In het jaar 70 na Chr. veroverden de Romeinen onder Titus de stad Jeruzalem. De tempel ging in vlammen op. De Joden gingen in de diaspora. Het heimwee naar Jeruzalem bleef. We noemen dit verlangen naar de berg, waarop de tempel gebouwd werd, het *Zionisme*. Eén van de grootste figuren van het *Zionisme* is wel de pas overleden President Weisman.

Door alle eeuwen heen is door de Joden het verlangen naar de „heilige stad” levendig gehouden.

Op hun Paasfeest, het feest van de voorbijgang, nam de vader van het gezin de schotel met de ongezuurde broden. Hij hief ze omhoog en sprak:

„Dit is het brood der ellende, dat onze vaders in Egypte gegeten hebben. Ieder die hongerig is, kome en ete! Ieder, die in nood is, kome en viere met ons het Paasfeest! Dit jaar — nog hier! Het komende jaar — in Israël! Dit jaar — nog slaven! Het komende jaar — vrije mensen.

Elk jaar weer zong het „Oude volk”, dikwijls in nood en vervolging: „het komende jaar in Jeruzalem!”

bang voor hem, zijn stok en zijn hondje, het goedge Fokkie. Zolang het nog Kerstvacantie is, zoeken zij hem dikwijls op in zijn keetje en op Zaterdagmiddag, als het werk stil ligt, gaan zij met hem mee het terrein over. Dan wijst hij hen hoe 't hier in de toekomst worden zal en dan... dan mag Dick zelfs even op de locomotief klimmen en net doen of hij de machinist is! En onder het wakend oog van Barendse durft Riet nu ook well

„Omdat jullie toen zo mooi gezongen hebben, weet je nog wel? Hoe was 't ook weer?” En zacht neuriet de oude waker met zijn gebarsten stem: „Er is een Kindeke geboren op aarde...” „Ook voor de oude Piet Barendse”, mompelt hij er achter. Maar dat horen Riet en Dick niet. Die hebben 't veel te druk op hun locomotief. Alleen Hij, die eens als Kind op aarde kwam, hoort het. En dat is voldoende.

Tot aan 1948 stonden iedere Vrijdag Joodse mannen, vrouwen en kinderen met de gezichten naar een oude hoge muur van de oude stad. Het was de klaagmuur. Daar kwam de voorzanger om de klaagzang te leiden. Daar weenden ze om de verloren tempel. De leider zong:

Vanwege de tempel die verwoest is,
vanwege de muren die gescheurd zijn,
vanwege onze glorie die verdwenen is,
vanwege onze grote mannen die weg zijn,
vanwege de kostbare stenen die verbrand zijn,
vanwege de priesters die struikelden,
vanwege onze koningen die God hebben veracht.

Bij elke regel antwoordde het volk: zitten wij eenzaam neder en wenen.

Nu zijn ze in hun land, maar Jeruzalem is nog een twistappel. De stad Davids is verdeeld. De klaagmuur is verboden terrein voor de Joden.

In Jeruzalem vieren de Christenen de Zondag, de Joden hun sabbat en de Mohammedanen rusten op Vrijdag. Maar binnen de muren van het oude stadsgedeelte zijn de heiligdommen alleen toegankelijk voor Christenen en Mohammedanen. Voor de Joden zijn ze onbereikbaar.

**

Constantijn de Grote (\pm 300) heeft, op aandrang van zijn moeder Helena, de beroemde kerk van het Heilige Graf gebouwd. Van die kerk is niets meer over. De Griekse christenen hebben in 1810 de verbrande kerk herbouwd. In die kerk vinden we een kapel op de plaats van de kruisiging. Er is een opening in de vloer, met zilver ingelegd. Men zegt dat dit het gat is, waarin de kruispaal werd opgericht.

De kerk is het eigendom van vier kerken: de Rooms Katholieken, de Grieks Katholieken, de Kopten en de Armeniërs. Als broeders wonen ze niet samen!

Elke kerk heeft nauwkeurig de grenzen afgebakend. Nauwlettend wordt toegezien op grensoverschrijdingen!

Laat de één het niet wagen een stuk vloer of gang te vegen, dat hun niet is toegewezen. Daar kan moord en doodslag van komen.

Een ander heiligdom vinden we op de Olijfberg. Daar wijst men de plaats waar Jezus leed in Gethsémané. *Franciskaner* monniken bewaken eerbiedig deze hof, waar de Heiland het bloedig zweet werd uitgeperst.

Gidsen wijzen ook de lijdensweg, de *vindolorosa*. Dat is immers de weg van het rechthuis van Pilatus tot Golgotha. Men wijst zelfs het venster waarvoor Pilatus stond, toen hij Jezus toonde aan het volk: „Zie de mens!”

De gidsen tonen vaak meer dan ze waar kunnen maken. Een gids kon ook aanwijzen in Jericho de herberg van de Samaritaan!

Wel kunnen we verstaan, dat iemand onder de indruk komt, als hij gaat door de nauwe straatjes en stegen van het

oude Jeruzalem. Hij loopt op de plaats waar eens Jezus predikte en het kruis-hout droeg. Waar eens de Wijzen uit het Oosten vroegen naar de geboren koning der Joden.

Maar de Here is daar niet dichterbij dan in onze woonplaats.

**

Als wij dan ook zingen van Jeruzalem, is dat niet de oude stad.

Dan bedoelen we het hemels Jeruzalem waarvan Johannes jubelt:

„En ik zag de heilige stad, het nieu-

Israël-*Nu*

Kerstfeest 1952!

„Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, doch eeuwig leven hebbe.”

Dat feit moet altijd in het middelpunt staan op Kerstfeest, en niet de Kerstboom, Kerstgeschenken of het Kerstgebak.

De Joden hebben hun geboren Koning niet aangenomen, maar verworpen. En wat is er van het Joodse volk geworden? Het is verstrooid over heel de wereld en heeft vreselijk veel ellende moeten doorstaan. Veel landen, vooral in Europa hebben hun pogroms, d.w.z. Jodenvervolgingen gehad. In bijna alle landen werden de Joden als een minderwaardig volk behandeld.

En weet je, wat nu eigenaardig is? Dat de Joden heel de geschiedenis door kenbaar bleven als een apart volk. Met andere volken gaat dat anders. Na de ontdekking van Amerika bijv. vestigden zich daar Engelsens, Nederlanders, Fransen, Duitsers enz. Maar al die volken smolten samen tot één volk, het Amerikaanse. Soms kun je 't alleen aan de naam nog horen, of de voorouders van een Amerikaan uit Nederland,

Frankrijk of uit een ander land afkomstig waren. Maar..... een Jood kent men in Amerika ook als een Jood! 't Is soms als een vloek. En toch leert ons de Bijbel, dat de Joden zijn de beminden om der vaderen wil.

Jodenhaters zijn er alle tijden door

we Jeruzalem, nederdalende van God uit de hemel, toebereid als een bruid, die voor haar man versierd is.

En ik hoorde een grote stem uit de hemel, zeggende: Zie de tabernakel Gods is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen en zij zullen Zijn volk zijn en God Zelf zal bij hen en hun God zijn;

En God zal alle tranen van hun ogen afwissen; en de dood zal niet meer zijn,

noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn, want de eerste dingen zijn weggegaan.....

geweest. Alleen al tijdens de laatste wereldoorlog is het aantal Joden verminderd van 18.000.000 tot 12.000.000.

Telkens is er bij de verstrooide Joden het heimwee gebleven naar het land der vaders. En nu de ellende in de laatste oorlog trokken duizenden naar het oude land Kanaän terug. Dit wekte bij de Arabieren, die het land bewoonden, grote ergernis en verbittering. Zij wilden Palestina voor de Arabieren. Maar de Joden zetten door. De Britse regering, die toen het beheer had over Palestina, verbood eindelijk de Joodse immigratie om niet met de Arabieren in onmin te geraken. Toch voeren in dondere nachten schepen vol Joden langs de Palestijnse kust om ergens een eenzaam landingsplekje te vinden. Duizenden Joden kwamen zo *illegaal* het land binnen.

In 1948 riepen de Joden de zelfstandige staat Israël uit. Onmiddellijk verklaarden de Arabieren de oorlog en vielen de Joden aan. Met grote verbazing zag de wereld het aan, hoe dat kleine, dappere Joodse leger zijn veel talrijker vijanden versloeg, zelfs de Egyptenaren: Zo is een groot deel van het vroegere land Kanaän thans in handen van de Joodse staat Israël. En al meer immigranten kwamen toestromen. Uit Europa, uit Afrika, uit Arabië, en ook uit Irak, dus uit het oude Assyrië en Babylonië; dat zijn dus afstammelingen van de Joden uit de tijd van Esther en Mordechai.

't Is verbazingwekkend, hoe hard de Joden werken, om van hun staat een land te maken, waar al meer *immigranten* een bestaan kunnen vinden.

Moerassen worden drooggelegd, het dorre Zuiderland (dat is de woestijn Berseba, waar eens Hagar met Ismaël bijna verdorstten) is nu door ontginning en bevoeiing een wonder van vruchtbaarheid, en zo is er veel te noemen. Ongeveer 1½ miljoen Joden wonen er nu al in de staat Israël. En hoeveel zullen er nog komen?

Alleen dit is het vreselijke: Ook nu is er voor de geboren Koning der Joden geen plaats. Nog verwerpt men Jezus van Nazareth, Davids grote Zoon. En

zonder Hem kan de staat Israël mischien wel voor de Joden een aards onderdak verschaffen, maar zullen ze het hemelse Kanaän niet beërven.

Zullen de Joden nog eens komen tot erkenning en aanbidding van de ware Messias?

Ons Werkhoekje

Voor de a.s. Kerstvacantie vinden jullie hier een kruiswoordraadsel.

Willen jullie er voor zorgen, dat je de oplossing duidelijk geschreven inzendt, voorzien van naam, voornaam, (voluit) adres en woonplaats. Natuurlijk kunnen de oplossingen ook per klas ingezonden worden.

Vóór 6 Januari 1953 moeten ze binnen zijn bij L. MEIJER, H.d.S., Wilhelminalaan 7 te Bedum.

Veel succes!

Horizontaal.

1. onderricht, onderwijs; 3. familielid van Abraham; 5. knaagdier; 8. woonschip; 11. afkorting van jongensnaam; 12. schrijfwerktuig; 14. schielijk; 16. afkorting; 17. de gezegende onder de vrouwen; 19. voorzetsel; 21. de Middelaar van het oude verbond; 23. vlak; 24. één van de zonen van Jakob; 26. persoonsvorm van het w.w. komen; 27. gebruik je bij tekenen; 28. in de grond levende insecteneter; 31. mooie, gebogen pennetrek; 33. tegengestelde van begin; 36. bijwoord; 38. persoonsvorm van een werkw. dat betekent: zich onder water begeven; 40. grassoort in water of op moerasgrond; 41. lidwoord; 42. loofboom; 44. kledingstuk; 45. slim; 47. zie Ex. 6 : 19; 50. jongensnaam; 51. deel van het jaar; 52. de scherpe kant van een mes; 53. plaats in de N.O.-Polder; 55. loofboom; 56. bijwoord; 57. beginletters van grote politieke partij; 60. verleden tijd van het werkw. eten; 61. sterke drank; 63. lidwoord; 65. vreemd woord voor: iets ruw, ongezouten zeggen; 66. zaligmaker; 68. meisjesnaam; 70. zo kan men een prinses noemen; 71. verblijf van dieren; 72. bekende brandkastenfabrikant; 73. voorzetsel.

KRUISWOORD RAADSEL

1	2			3	4			5	6	7		8	9	10
11			12				13		14		15		16	
17		18				19		20		21		22		
23				24				25		26				
				27				28		29				
30		31	32						33		34			35
36	37		38			39		40					41	
42		43										44		
45			46		47		48		49		50			
	51				52						53			
54					55			56			57			58
						59								
		60				61		62			63	64		
	65				66			67		68		69		
70			71					72					73	

KERSTMIS 1952

ONS MEISJES-HOEKJE

EEN KASTEEL.

Midden tussen de gehuchtjes lagen de kastelen. Eerst waren die net zo als de lemen hutjes van het gewone volk. Er zat alleen een aarden wal omheen.

Maar toen Karel de Stoute hier hertog was — vraag maar eens aan je onderwijzer wanneer dat was — was een kasteel een trots bouwwerk.

Eerst kwam je door een poort in een muur op de buitenhof. Daar stonden de stallen, de huizen van de bedienden, de bakkerij, de brouwerij, de weverij, de smidse, de timmermanswerkplaats, enz. Dan moest je over een valbrug de gracht over, onder een lange poort door, vaak met twee deuren er in, één aan de buitenkant en één aan de binnenkant. En dan was je in de hof. Midden in die hof stond het hoofdgebouw met heel veel kleine en één heel grote toren.

Het voornaamste vertrek van het kasteel was de „hoghe sale”. De vloer er van was van grote blauwe stenen, soms ook van gekleurde tegels. De muren waren wit gekalkt, evenals de

zolder. Maar er stonden ook wel schilderijen op geverfd. Of er hingen

Verticaal.

1. geeft licht; 2. berg in 't land Kanaän; 3. één van de 4 vrouwen van Jakob; 4. waar Jozefs schoonvader overste over was (Jozef, de onderkoning van Egypte); 6. slee; 7. niet wild; 9. eer; 10. waar je iets in kunt opbergen; 12. zaadkorrel van een vrucht; 13. rode muts met kwastje; 15. kledingstuk; 18. lang rondhout voor het zeil; 19. jongensnaam; 20. zit aan je fiets; 22. bijwoord of voegwoord; 24. deel van een jaar; 25. uitroep van afkeer; 27. winderig, koud; 29. snaarinstrument; 30. telwoord; 32. afkorting voor Ned. geldstuk; 34. deel van de Bijbel; 35. vrouw, b.v. uit een sprookje; 37. leren band; 39. een ring van b.v. bloemen; 40. zie Hand. 12 : 13; 41. zachte veertjes; 43. deel van de mond; 44. dunne twijg; 46. rechter uit Jezus' dagen; 47. een van Jakobs zonen; 48. muzieknoot; 49. beruchte Romeinse keizer; 50.

een koning ten tijde v. d. Here Jezus; 54. viervoetig jong dier; 58. een van Jakobs zonen; 59. andere naam voor Beth El; 61. opschudding; 62. niet in kluiten; 64. maatstok; 65. grote politieke partij; 66. tegengestelde van neen; 67. muzieknoot; 69. idem.

Tenslotte nog de oplossing van het in te vullen vierkantje uit het Novemberno.

Verticaal: 1. boks; 2. apen; 3. roei; 4. kelt.

Horizontaal: 1. bark; 5. opoe; 6. keel; 7. snit.

tapijten langs. Die waren prachtig geborduurd. Er stonden vaak hele jachtpartijen op. Die tapijten dienden tegelijk voor gordijnen. Ze werden 's morgens opengeschoven. In de muren zaten een hele boel venstertjes. Open of met glas in lood. Dat glas was nog niet mooi van kleur, er zaten talloze bobbeltjes en blaasjes in. Je kon er niet goed doorkijken. Daarom lieten de rijken ze vaak brandschilderen.

In de „Hoghe sale” was een zware schouw met een metalen vuurplaat. Daar brandde 's winters het vuur van eikenhouten blokken. Er lagen biezen over de vloer. Erg handig. Als je morste met het eten, zag geen mens er wat van. Wanneer er bezoek kwam, werden de biezen vernieuwd. Men bestrooide de vloer ter ere van de gasten ook wel met bloemen.

In de zaal stonden natuurlijk weer kisten. Aan de buitenkant waren er hele verhalen in uitgesneden. Van binnen waren ze glad en blank. Er zaten kleren in of wapens. Ook stonden er banken, de „coetsen”, kisten met een rugleuning er aan. En natuurlijk ook een hoge vierkante zetel voor de bruchtgraaf. Ze waren allemaal erg hard om op te zitten. Daarom legde men er kussens en kleedjes over.

Langs de muren stonden overal buffetten. Kasten voor het vaatwerk. Op het bovenblad werden de dranken geschonken. Op die buffetten stonden gouden en zilveren vaten te pronk.

Tafels had men ook hier niet. Men gebruikte evenals de poorters een plank met twee schragen. Over die plank kwam onder het eten een damasten tafelkleed. Het hing alleen aan de ene kant bij de tafel neer en werd daar als servet gebruikt. Als iemand dus een vuile mond of vuile handen had, veegde hij die aan het kleed schoon. En dat gebeurde nog al eens. Want vorken waren er nog niet. Ieder at het vlees met de handen, de pap met de lepel. Ze kregen ook niet allemaal een bord en een kroes. Men at twee bij twee. Het was voor de gast een hoge eer, als hij met de gastvrouw uit hetzelfde bord mocht eten en uit

dezelfde kroes drinken. Het eten werd opgediend door „cnapen”. Jongens van bevriende edelen die hier werden opgevoed.

De zaal werd verlicht door lampen. Meestal olielampen, gevuld met beukenolie. Ook wel met kaarsen.

Naast, achter en boven de „hoghe sale” waren nog een hele boel kamers en kamertjes. „Kemenaden” heetten ze. De bibliotheek, de borduurkamers, de provisiekamer, de klerenkamer, enz. Maar de meeste kemenaden waren slaapkamers.

In zo'n slaapkamer stond een prachtig ledikant: vier stijlen met planken er tussen, de sponden. Ze waren altijd gebeeldhouwd. Gewoonlijk was het voeteneind lager dan het hoofdeind. Tussen de sonden waren zelen of riemen gespannen. Daarop lagen de matrassen, de lakens (van zijde) en de zijden of fluwelen dekens. Het geheel was bedekt met een fluwelen spreij. En op het hoofdkussen had men wel eens een gazen lap genaaid. Tegen de insecten. Wie dat niet had, droeg een slaapmuts. Boven het ledikant hing een hemel aan de zolder. Daaraan hingen weer gordijnen. Onder de ledikanten stonden zware poten.

En in die „Hoghe sale” en die kemenaden leefden de ridders met hun fluwelen kleren en de edelvrouwen in hun ruisende gewaden van zijde of brocaat.

Tjits Veenstra.

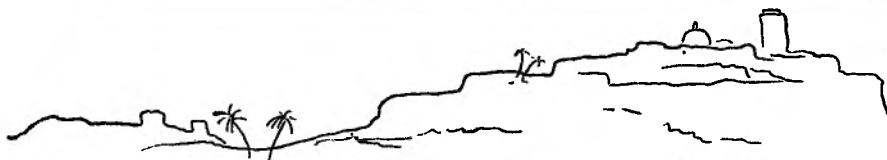

„Onze eigen krant”

Voor de hoogste klassen der Christelijke Scholen
Verschijnt de derde Vrijdag van elke maand

Redactie: L. Meijer, H.d.S., Bedum - J. Bulthuis
H.d.S., Ten Post - Tj. Schaafsma, H.d.S., Kampen
Administratie-adres: "DRUKKERIJ DE VRIES"
Siddeburen Telef. No. 345 - Girorek. no. 139559

8e Jaarg. No. 10 - Jan. '53

NOORD AFRIKA

Jullie kennen natuurlijk de landen in Noord-Afrika langs de Middellandse Zee: Marokko, Algiers, Tunis, Lybië en Egypte.

Van die landen weet je het meest van Egypte. De verdrukking van Israël en de uittocht uit dat diensthuis leerde je uit de Bijbel kennen. Verder weet je van pyramiden, mummies, hieroglyphen, sfinxen enz. Zelfs (als goede lezers van O.E.K.) weten de oudsten van jullie misschien nog, dat Lybië tegenwoordig een koninkrijk is. Misschien weet je van Marokko, Algiers en Tunis iets minder af. En dat is geen wonder.

Toch is de geschiedenis van Noord-Afrika niet onbekend. Eeuwen voor Christus' geboorte lag in het tegenwoordige Tunis de rijke koopstad Carthago, die later door de Romeinen werd veroverd. De bekende kerkvader Augustinus heeft hier in deze streken gewoond en gewerkt. Later veroverden de Arabieren Noord-Afrika en brachten er de Mohammedaanse godsdienst.

En vanzelfsprekend heb je verhalen gehoord over de Barbarijse of Algerijnse zeerovers. Denk maar eens aan de geschiedenis van Michiel de Ruyter. Die zeeroverij kostte onze kooplui elk jaar duizenden guldens. Tevergeefs probeerden ze er een eind aan te maken. Ook de Engelsen en Fransen bonden de strijd aan. 't Gelukte

de Fransen een leger aan land te zetten en na een bloedige strijd Algiers te veroveren. Zo werd dit land een deel van 't Franse rijk.

In 't buurland Tunis regeerde de Bey, zoals de vorst hier genoemd wordt. Deze Bey kon de woeste Berberstammen uit het Zuiden van zijn land niet goed de baas. De Fransen wisten in 1871 hem over te halen tot het tekenen van een verdrag, waarbij

ALGIERS (GOVERNEMENTSGEBOUW)

ze hem beloofden te zorgen voor betere toestanden in Tunis. Daartegenover moest hij de Fransen in zijn land toelaten. In 't vervolg berustte de grootste macht bij de Fransen. Tunis werd een protectoraat van Frankrijk. Dat betekent eigenlijk zo veel, dat Frankrijk voogd werd over Tunis.

Met Marokko ging het ongeveer precies zo. In 1912 riep de sultan de Fransen te hulp, omdat hij door zijn eigen onderdanen erg in het nauw was gebracht. De Fransen hielpen, maar als tegenprestatie moest ook de sultan een protectoraats-verdrag tekenen.

Daarna hebben de Fransen veel gedaan om die landen vooruit te brengen. Ze legden goede wegen aan en prachtige plantages, ze brachten de mijnbouw tot ontwikkeling en richtten scholen op voor de bevolking. Zo bevorderden ze de welvaart. De kinderen der welgestelden konden gaan studeren in Parijs of andere buitenlandse steden.

Zo leek alles een hele tijd goed te gaan. Hier en daar brak wel eens een opstandje uit tegen het Franse gezag, maar daar wisten de Fransen wel een eind aan te maken. Niet voor niets hadden ze in Noord-Afrika hun z.g. Vreemdelingen-legioen.

In de laatste tijd komt daarin echter verandering. Overal in de wereld zien we tegenwoordig een streven naar onafhankelijkheid. Dat streven bestaat ook in Tunis en Marokko, meer nog dan in Algiers. Vooral de mensen, die aan buitenlandse hogescholen gestudeerd hebben, geven hier de leiding. Ze kunnen het best zonder de Fransen, vinden ze. En de communisten blazen dit vuurtje aan, zodat er in Tunis en Marokko ernstige onlusten zijn uitgebroken. De orde werd door de politie en Franse negersoldaten wel hersteld, maar de relletjes kunnen ieder ogenblik weer beginnen. Het blijft er gisten. Wel heeft de Franse regering vergaande plannen voor zelfbestuur aangeboden, maar de Afrikaanse nationalistenvillen het onderste uit de kan, en hebben die plannen verworpen.

De tegenwoordige heerser in Tunis is Sido Lamine Pasja Bey. Hij werd in 1943 door de Fransen op de troon geplaatst, nadat zijn voorganger was afgezet. Deze Bey is een eigenaardig man. Aan de ene kant houdt hij het met de nationalistenv, maar aan de andere kant wil hij ook de Fransen niet al te erg prikkelen. Die zouden ook hem wel eens kunnen afzetten! Zo probeert hij met beide partijen goede vrienden te blijven, maar dat lukt niet altijd!

Een paar eigenaardigheden van de Bey wil ik je nog even vertellen. Hij houdt er namelijk bijzondere liefhebberijen op na. In de eerste plaats beoefent hij de geneeskunde. Als een van zijn hovelingen iets mankeert, komt hij onder behandeling van de Bey. En daar zijn ze doodsbenauwd voor. En geen wonder! Want als de Bey vindt, dat er een operatie aan te pas komt, doet hij het graag zelf! 't Is te begrijpen, dat de hovelingen dan liever een echte dokter hebben!

Een andere eigenaardigheid van de Bey is, dat hij graag asbakken en klokken verzamelt. Hij heeft er al heel wat. Als de klok slaat in zijn paleis, berg je dan maar! Want dan beginnen de honderd klokken, die

Het Saargebied

Er zijn in de wereld zo van die gebieden, waar telkens weer om gewist of gestreden wordt. 't Zijn meestal geen woestijnen of onbelangrijke landstreken. Daar maakt men zoveel drukte niet over. Nee, 't zijn vaak gebieden met rijke bodemschatten, waar het om gaat.

Zo'n gebied is het Saarland. Al vaak hebben Duitsland en Frankrijk daar onenigheid over gehad. Nog in 1935 werd er een volksstemming gehouden, of het bij Duitsland of bij Frankrijk wilde behoren. 90% van de Saarlanders koos toen voor Duitsland. Velen hebben die keus betreurd. Want ook het Saargebied moest zijn aandeel leveren om het Duitse leger sterk te maken voor de tweede wereldoorlog. 't Deelde mee in de elende van Duitslands nederlaag.

Na de oorlog kreeg het **autonomie**, d.w.z. zelfstandigheid, op voorwaarde, dat Frankrijk de genomen besluiten ongedaan kon maken door zijn veto er over uit te spreken. Het beheer over de kolonmijnen berustte bij de Fransen. Kortom, 't Saargebied had veel met Frankrijk en weinig met Duitsland te maken.

Nu moest er de vorige maand door de Saarlanders gestemd worden. Er moest een nieuwe landdag gekozen worden. Wij zouden zeggen: een nieuwe Tweede Kamer.

De Duitsers maakten zich daar nogal druk over. Want in het Saargebied waren een paar partijen verboden. De leden van die partij mochten dus niet gekozen worden. Dat was

gedaan, omdat ze een doel nastreefden, dat in strijd was met de Saarlandse grondwet. Ze wilden namelijk, dat het Saarland ingelijfd werd bij Duitsland. „Die verkiezing voor de landdag is niet eerlijk”, zeiden de Duitsers. „Zo kun je nooit weten, hoeveel kiezers vóór aansluiting bij Duitsland zijn”. Daarom spoorde men van Duitse zijde de Saarlanders aan om niet te stemmen. Uit het aantal wegblijvers of **blanco**-stemmers zou de wereld dan kunnen zien, hoeveel Saarlanders graag weer Duits wilden worden.

Geweldig veel **propaganda** werd er toen gemaakt. Duizenden **pamfletten** werden er in het Saargebied verspreid. De post had het druk met het bezorgen van brieven uit Duitsland aan familie in 't Saargebied. En allemaal dezelfde inhoud: „Stem niet, of blan-

hij 't meest op prijs stelt, geluid te geven. De een slaat zacht, een ander harder, een derde luidt, een vierde ratelt, een vijfde klepelt, een zesde speelt, enz, en alles gaat door elkaar! Horen en zien vergaat je!

Zo zorgt de Bey, die al 73 jaar is, voor wat afleiding bij al zijn politieke zorgen.

Klokken verzamelen en asbakken lijkt me overigens onschuldiger dan die zeeroverij van vroeger!

Grootste schimmeldepot ter wereld

In de herfst zullen jullie in school wel een les hebben gehad over paddestoelen. Misschien zijn er wel leerlingen die toen een verzameling mee genomen hebben naar school. Je hebt toen gehoord, dat paddestoelen het bovengrondse deel zijn van de zwamdraden. Andere zwammen z.a. schimmels, gist en bacteriën zijn toch ook wel even genoemd, vermoed ik.

De grootste verzameling schimmels van de wereld vind je, neen niet in Amerika, maar in Baarn. Dit is het levenswerk van een vrouw, n.l. professor Johanna Westerdijk.

De meisjes zullen het wel prettig vinden, dat er nu eens verteld wordt over het werk van een vrouw. Meestal wordt er over het werk van de mannen geschreven.

Waarom we nu dit artikeltje schrij-

ven? Wel, de vorige maand werd professor Westerdijk zeventig jaar. Over haar werk werd toen geschreven en 't lijkt me goed, dat jullie hiervan ook wat weten.

In 1916 werd dr Westerdijk directrice van het plantenziektenkundig laboratorium te Amsterdam. Ze was toen 33 jaar. Ze legde zich vooral toe op de studie van schimmels. De verzameling begon met 50 soorten. Thans zijn er 8700! Die uitbreiding is niet vanzelf gekomen. Prof. Westerdijk maakte „schimmelreizen” naar alle landen van Europa, behalve Rusland. Verder naar Ceylon, India, China, Japan, Amerika, Indonesië en Zuid-Amerika.

Je denkt misschien: „Is het de moeite wel waard zoveel tijd en geld te besteden aan de studie van schim-

co”. Vlak bij de grens hielden Duitse politieke partijen grote betogingen en gingen massa's vuurpijlen de lucht in. Alles met de bedoeling om de Saarlanders te bewegen niet te stemmen. Als 't zo ging als in 1935 zou 90% van de kiezers dus niet stemmen. In Duitsland rekende men op zo'n 60% niet-stemmers.

De Fransen hielden zich rustiger. Wel beloofden ze de Saarlanders nog meer zelfstandigheid, het veto-recht zou worden afgeschaft, 't beheer over de kolenmijnen zou door Fransen en Saarlanders gezamenlijk worden gevoerd en de lonen zouden worden verhoogd. Maar dat ging zonder al de bombarie, die de Duitsers er bij maakten.

Zoals in meer landen gewoonte is, had de stemming jammer genoeg op een Zondag plaats. We mogen blij zijn, dat in ons land de dag des Heren daar niet voor wordt gebruikt.

't Was trouwens een buitengewoon

ongunstige dag wat het weer betrof. 't Stortregende ongeveer de hele dag. „Fijn”, dachten de Duitsgezinden, „nu blijven er ook om 't weer nog veel mensen thuis, die kunnen we ook nog rekenen bij de voorstanders voor aansluiting bij Duitsland”.

Maar de Saarlanders lieten zich niet kennen. Door weer en wind trokken ze naar de stembus.

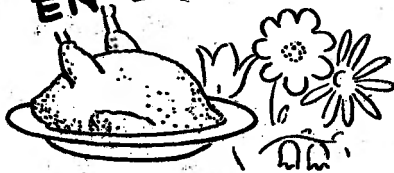
En de uitslag?

Die werd een teleurstelling voor Duitsland. En een grote teleurstelling. Want er waren geen 60% thuisgebleven. Het aantal niet-stemmers en blanco-stemmers bedroeg samen nog geen 30%!

Met al hun lawaai hadden de Duitsers dit bereikt, dat de hele wereld te weten kwam: verreweg de meeste Saarlanders moeten van aansluiting bij Duitsland niets meer hebben. President Hoffmann van het Saargebied en Frankrijk waren met die uitslag erg in hun nopjes!

Hindelopen

KALKOENEN EN BLOEMEN

Het zeven eeuwen oude stadje Hindelopen heeft aan de oever van de Zuiderzee rijke jaren gekend. Het had zich een zekere faam als palingstad verworven.

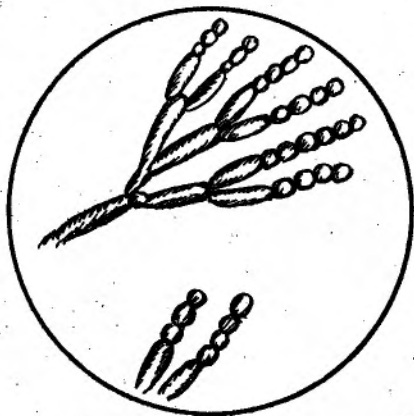
De laatste jaren echter taande die roem.

't Schijnt dat Hindelopen opnieuw bekend zal worden. Eerst als — de

stad van de kalkoenen. Dan ook nog als — de stad van de altijd bloeiende bloemen.

Hindelopen zag zijn vissersvloot slinken tot slechts enkele schepen. Het stadje had dus wel behoefte aan iets nieuws. Nu woont er in Hindelopen een ondernemende familie. „We doen nu al tientallen jaren in kippen, we

mels?” Toch is dit werk van groot practisch nut. Tegenwoordig wordt in de ziekenhuizen veel gebruik gemaakt van **penicilline**. Je hebt allemaal de naam wel eens gehoord? Nu, de onmisbare penicilline wordt bereid uit schimmels!

PENICILLIUM

Sinds de ontdekking van dit geneesmiddel zoekt men in de schimmels ijverig naar nieuwe geneesmiddelen. Vroeger bestudeerde men voor dit doel alleen de groene planten. Men vergat dat schimmels ook planten zijn!

Het schimmelplantje eist niet veel.

Het gedijt op alles wat nat is. Daar weten de moeders ook wel van mee te praten. Als de **vitrages** vochtig hangen komt „het weer” er in. Het „weer” is een schimmelplantje, dat groeit op de vochtige vitrage.

De schimmels komen bij honderden op uit de lucht. Hoeveel soorten er zijn, is niet bekend. Prof. Westerdijk vermoedt dat er wel 200.000 zijn.

In een groot, ouderwets huis te Baarn, waar prof. Westerdijk, woont, kweekt ze schimmels in kleine glazen buisjes, **reageerbuisjes** noemen we ze.

In twee kamers zijn viermaal 8700 buisjes ondergebracht. De voedingsbodem is een papje van kersensap, aardappelen, rijst, havermout of maïs. Ook eieren, garnalen of dode kakkerlakken worden gebruikt. In een grote stolp woont een paddestoel. Zijn eten bestaat uit hout.

Toen een geleerde eens met een **microscop** de bladeren van een groot aantal planten had bestudeerd riep hij uit: „Ik heb Gods voetstappen gezien!”

Hetzelfde kunnen we ook zeggen bij het lezen over het wonderle leven van de schimmelplantjes.

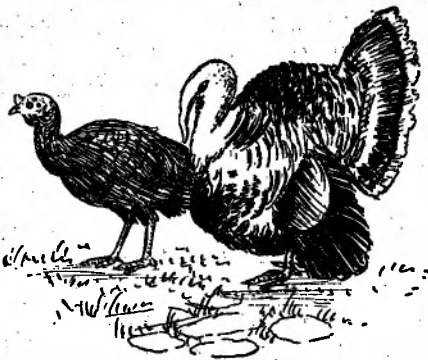
kunnen het ook wel eens met kalkoenen proberen", vond de heer Bakker. En dat is hem gelukt.

Een deel van de kalkoenen, welke in de Hindeloper broedmachines ter wereld komen, worden hier ook opgefokt. De rest wordt als eendagskuikens direct verkocht om elders groot te worden.

In de smalle, vreemd door elkaar kronkelende straatjes, kan men dikwijls een grote troep dikke, waggelende kalkoenen ontmoeten. Het lijkt wel wat vreemd, dat deze vogels hier zo maar los in het stadje rondlopen. Zo vreemd is het echter niet. Deze kalkoenen worden geweid.

Kalkoenen zijn graseters en ze worden daarom enkele malen per dag door het stadje naar een stuk land geloodst. Daar kunnen ze hun hart ophalen! Deze kalkoenen zijn zeer tam. Eén man kan er honderden onder zijn hoede nemen, wanneer hij ze gaat weiden.

Is er al eens een vluchteling, dan weten alle Hindelopers waar de deserteur thuis hoort.

Jonge kalkoenen worden ook geëxporteerd, vooral naar Engeland. De drukste tijd ligt in de weken voor Kerstmis.

Dan zien veel mensen graag een vette kalkoen op de tafel.

Na Kerstmis zijn de kalkoenen gelederen dan ook aardig gedund. Maar de mooiste exemplaren blijven over als fokmateriaal.

Hindelopen — kalkoenenstad.

Maar 't is nog niet uit! Een zoon

van de kalkoenenkoning ontdekte iets anders.

Deze meneer Bakker prepareerde, uit liefhebberij, vogels, vissen en andere diersoorten. Je hebt wel eens zo'n opgezette vogel of ander dier gezien zeker?

Door dit werk kwam hij op de gedachte ook bloemen en planten hun ongerepte schoonheid een heel lange tijd te laten behouden. Vooral toen hem ter ore kwam, dat onderzoekers uit geheel Europa zochten naar dit geheim, liet het idee hem niet los.

Veel dagen werkte de heer Bakker ingespannen door met zijn proeven. 's Nachts wilde de slaap niet komen en piekerde hij over het geheim. Eindelijk scheen hij succes te hebben. Een geconserveerde plant bleef een tijdje goed. Maar de ontgoocheling kwam vrij spoedig, want de kleur van de bloemen verdween totaal.

Bakker ging opnieuw aan het werk. Met taai volharding bleef hij doorvoren. Soms was hij wel eens van plan om de hele boel maar aan de kant te gooien en er mee op te houden.

Na jarenlange proefnemingen met vrachten bloemen en planten, wist hij een extract samen te stellen om ook de kleur van de bloemen goed te kunnen houden. Dit extract was bereid uit planten.

Thans kan de heer Bakker bloemen tonen, die meer dan een jaar geleden zijn geplukt en waarvan men zou zeggen, dat het pas gisteren moet zijn gebeurd.

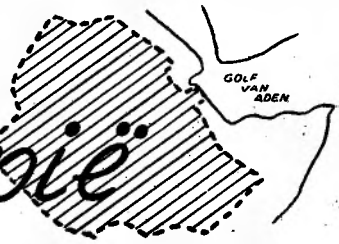
Deze ontdekking biedt nieuwe mogelijkheden. Dure bloemensoorten kunnen nu worden geconserveerd. Een bruidje kan nog lange jaren haar bruidsbouquet bewonderen!

Het is vooreerst nog een dure bezigheid. Dat begrijp je, wel, als je hoort, dat één man ongeveer drie bouquets per dag kan behandelen. Een nabehandeling vergt later ook nog enige tijd.

't Is mogelijk dat deze ontdekking het oude stadje Hindelopen een deel van zijn vroegere glorie hergeeft.

NEDERLANDERS

in Ethiopië

We hebben de laatste maal bij 't lezen van „Onze eigen krant” de kaart van het werelddeel Afrika gebruikt.

Dit keer neem je dezelfde kaart nog maar eens voor.

Neen, niet voor Kenia, maar voor het land Abessynië. Je vindt het ten Noorden van het thans beruchte Kenia. We noemen dit land meestal Abessynië. Officieel heet het Ethiopië, wat het land van de mensen met de donkerkleurige gezichten betekent.

Velen houden dit land voor het rijk van de koningin van Scheba. Je weet wel: de koningin, die een bezoek bracht aan Salomo en vol verbazing over de pracht aan het hof, uitriep: „De helft is mij niet aangezegd!”

't Is het land waar de dictator van Italië, Mussolini, in 1935 „levensruimte” voor zijn volk zocht.

Daar strenden zijn moderne legers met vliegtuigen en mosterdgasbommen tegen de primitieve inboorlingen, gewapend met speer en knuppel. (Een Nederlandse ambulance was er heen getrokken om hulp te bieden). Geen wonder, dat keizer Haile Sellassie I door dit geweld zijn land moest verlaten.

Na zes jaren van ballingschap keerde deze zachtzinnige vorst in zijn bevrijd gebied terug.

Tussen haakjes: Haile Selassie was één van de eersten, die een belangrijke gift schonk voor de wederopbouw van Walcheren.

Haile Sellassie wordt door de Nederlanders, die door hem in audiëntie werden ontvangen, beschreven als een imponerend man van buitengewone ontwikkeling.

In 1948 vertrokken drie Nederlanders, n.l. Mr Muller, Mr Hens en Dr Spit, die allen lange tijd in Nederlands Oost-Indië hadden gewerkt,

met hun gezinnen naar Ethiopië. Hun taak was om als adviseurs van de keizer mee te werken aan de opbouw van de jonge staat.

Ze vestigden zich in de hoofdstad Addis Abeba. Deze stad breidt zich snel uit. Het is een koele bergstad, met ruime flat-woningen, voorzien van electrisch licht.

De bevolking is vriendelijk jegens de buitenlanders. Ethiopië is 28 maal zo groot als Nederland en er wonen tien tot zestien miljoen mensen. Nauwkeurig is het niet te zeggen. Het is een vruchtbaar landbouwland. De keizer Haile Sellassie werkt hard voor de opbouw van zijn land. Een 16-urige werkdag vindt hij heel gewoon. Ambtenaren zijn er veel te weinig. Het volk is nog niet genoeg ontwikkeld. Daardoor moet de keizer zich heel dikwijls met kleinigheden bemoeien. Zelf zeide de keizer eens: „Ik weet, dat mijn land in tal van opzichten nog een jong land is, dat de vreemdeling gemakkelijk aanleiding kan geven tot critiek. Wil het nimmer bij critiek alleen laten, maar zeg mij steeds en tevens hoe het dan wel moet!”

De drie genoemde Nederlanders hebben raad gegeven en gewerkt in heel belangrijke functies van Ethiopië. Nederlands naam heeft in Addis Abeba een goede klank! Eén van de successen, die Nederland in Ethiopië heeft geboekt, is de vergunning, concessie, om een suikeronderneming te stichten aan de oevers van de rivier Awash. In Ethiopië wonen nu 60 à 70 Nederlanders.

Dit opkomende land wenst niet dat het buitenland er overheersende invloed heeft. Het zoekt voor alles eigen ontwikkeling.

Tussen de verschillende landen zal wel weer een wedloop ontstaan om voordeel te halen uit Ethiopië.

Een reis in het jaar 1217

Weten jullie, hoeveel Nederlanders in hun zomervacantie een buitenlandse reis maken? Dat zijn er zeker vele reizigers want het reizen en trekken zit ons volk in 't bloed. Steeds verder strekken de reizen zich uit. Sardinië, Madeira, Afrika en de poolcirkel, ze zijn alle bereikbaar geworden. En wat gaat het reizen in onze tijd gemakkelijker en snel!

Maar hoor dan nu eens naar de grote buitenlandse reis van heer Thietmar, in het jaar onzes Heren 1217.

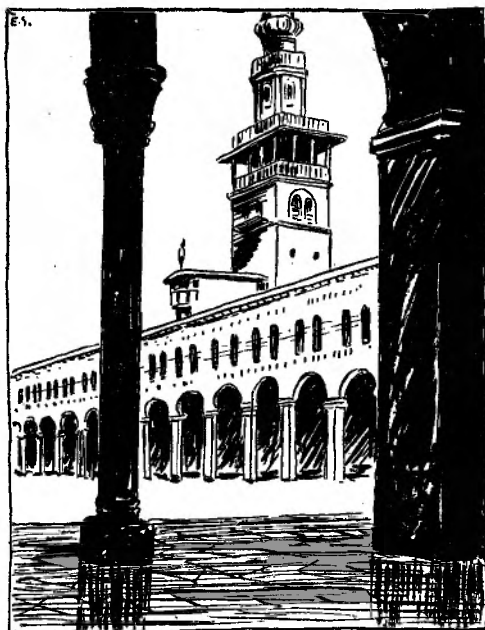
Heer Thietmar was ook een bewoner van de lage landen aan de zee; hij had al wat in Europa rondgereisd, maar het grote verlangen van zijn hart was om het Heilige Land te zien en daarin dan vooral de plaatsen waar de Here Jezus gewoond en gewerkt heeft. Hij heeft 't ook inderdaad klaar gespeeld, om deze reis te maken; later heeft hij er een beschrijving van gegeven, in 't Latijn natuurlijk. Maar dit Latijnse reisverhaal is kort daarna in 't Nederlands van die tijd vertaald, en de mensen hebben 't verslonden. Een van die boekjes is bewaard gebleven; zodoende kunnen wij er ook nog weer van genieten.

Dat was een heel andere manier van reizen dan tegenwoordig! Toch heeft heer Thietmar zeker evenveel genoten, en — waarschijnlijk méér ervan opgestoken. Voor zijn hart en zijn ziel, bedoel ik. Daar ging hij dan, in December 1217, het onbekende tegemoet. Zou hij ooit de zijnen terug zien?

't Was de tijd van de kruistochten en met enkele vrienden sloot hij zich bij zo'n kruistocht aan. Dat betekende dus: te voet Europa door, onder veel ontberingen en gevaren. In Genua of Venetië scheep gaan en in notedopjes de Middellandse zee oversteken naar Acco, de havenplaats van Palestina.

Eenmaal daar aangekomen gingen

de reisgezellen op eigen gelegenheid verder. Te voet, zonder de taal, de zeden en gewoonten te kennen van het land, dat ze doortrokken. Maar ze kwamen er wel. Nazareth, Kana, Kapernaüm, de berg Thabor, werden eerst door hen bezocht. Daarna kwa-

DAMASCUS (VOORHOF GROTE MOSKEE)

men ze zelfs in Damascus, waar ze een week bleven en kennis maakten met de Sarracenen, de felle vijanden van het Kruis en de Kruisvaarders. Ze brengen er het leven af, maar heer Thietmar heeft later van de Sarracenen niet veel goeds te vertellen! Vervolgens keerden de reizigers naar Acco terug. Hier wilden de vrienden wachten op een schip, dat hen huiswaarts kon voeren. Heer Thietmar echter had er nog lang niet genoeg van. Dit was immers de kans van zijn leven, om nog veel meer te zien van de plaatsen, waarin hij door zijn Bijbel al zo aardig thuis was! Om te begin-

nēn stonden Bethlehem en Jeruzalem nog op zijn verlanglijstje. Maar daarna wilde hij veel verder Zuidwaarts trekken, om ook de Sināi te zien, de berg van Mozes en Elia, en veel meer nog: de berg van God. Op de helling van de Sināi lag, uit ruw gesteente opgetrokken, een klooster, gewijd aan Katharina, de martelares van Alexandrië, die om haar dapper getuigen vóór Christus onthoofd was. Haar stoffelijke resten lagen in die kloosterkerk begraven en het heette, dat er allerlei wonderen door haar toedoen gebeurden. Geen wonder, dat heer Thietmar dat met eigen ogen wilde zien! Deze lange, en zeker niet ongevaarlijke reis moest hij alleen maken. Voor alle zekerheid, om er eerwaardiger uit te zien, verkleedde hij zich als een monnik in een lang en wijd habijt en trok via Jeruzalem naar Jericho, stak daar bij 't bekende veer de Jordaan over en trok Oostwaarts van de Dode zee naar het

WOESTIJN BIJ DE BENEDEN JORDAAN

Zuiden. Volgens zijn eigen geschrift waren hier zijn vijanden: leeuwen, slangen, grote hitte, zware regens en „Arabische moordenaars”, die de vreemdelingen uitplunderden. Onderweg bedacht hij, hoe de kinderen Israëls op hun tocht door deze zelfde

woestijn door God bewaard werden. En ook heer Thietmar bereikt behouden het gebergte Sināi, waar hij gastvrij onderdak vindt bij de monniken van het Katrijnenklooster. Dat klooster leek wel een vesting met zware muren en ijzeren poorten en de bewoners moesten voortdurend op een aanval van vijanden bedacht zijn. Van hen vertelt Thietmar: „Ze drinken altoos water, alleen op feestdagen een slokje wijn. Ze hebben goede vissen uit de Rode Zee, ze hebben tamelijk goed brood en olie en dadels. Ze eten nimmer vlees, zijn aemelijk gekleed bed en zonder stro. Ze hebben matbed en zonder stroo. Ze hebben maten, die hun gebracht worden door kooplui uit Egypte of Kairo”.

Heer Thietmar heeft goed om zich heen gekeken, en daar ook nog heel wat rondgereisd. Hij heeft de plaats gezien, waar Mozes het doornbos zag branden en hij heeft de berg beklommen, waar Mozes van God de stenen tafelen met de Wet ontving. Natuurlijk heeft hij ook genoten van de wonder verhalen, die hem door de monniken over de heilige Katharina werden verteld. Heer Thietmar was en bleef een kind van zijn tijd. Maar naast dat alles heeft hij Gods grote daden bedacht en Hem met een dankbaar hart aanbeden. En eindelijk heeft hij afscheid genomen en is langs de kortste „weg”, eerst naar Acco en vervolgens naar 't vaderland terug gekeerd. Van zijn verdere leven is niets bekend, behalve dan, dat hij een interessant en veelgelezen reisverhaal geschreven heeft. En wil je nu nog lezen, hoe het Nederlands van die dagen er uit zag? Heer Thietmar besluit zijn boekje aldus:

„Als dan een pelgrimme den rechten weg houdt, soe sel hi comen vanden eynde der woestinen in die eerste stat van Iudae, die Barsabee gheheten is: daer van twee milen coemt men in die stat Ebron. Item van der stat Ebron doer V milen schoens weghe, dat is een half dach reyse, soe coemt men in Bethleem inda ende also voert in die heilighe stat te Ihrerusalem”.

M.A.M.R.—B.

ONS MEISJES-HOEKJE

DE TIJD VAN DE VELE VERANDERINGEN.

Langzamerhand ging men in de oorlog andere wapens gebruiken. Geweren, kanonnen. De muren om een kasteel hielpen niet meer. Heel veel werden afgebroken, de grachten gedempt. De mensen van adel bouwden zich voortaan villa's.

De stadshuizen werden allemaal van steen. De kooplui en ambachtslui deden goede zaken. Ze werden rijk. Vooral in de Gouden Eeuw en daarna. De Nederlandse poorters maakten hun huizen steeds mooier. Ze

kregen van buiten trapgevels, marmeren lijsten, beelden soms. De werk-

plaatsen, de opslagplaatsen kwamen apart van het huis. Daar werkten voortaan de mannen. De vrouwen bleven thuis.

Die vrouwen maakten hun huizen steeds mooier. Er kwamen aparte eet-, zit-, lees-, slaapkamers. Met prachtige meubels. En een keuken vol koperen gerei. De rijksten woonden alleen 's winters nog in de stad. 's Zomers verbleven ze op hun „buitens”. Prachtige villa's, nog mooier dan die van de adel. Met parken en tuinen er om heen. Vooral langs de Utrechtse Vecht stonden er veel.

De mensen die niet zo veel geld hadden, gingen 's zomers een dagje uit in een Janplezier. En wie dat ook niet kon betalen, ging wandelen op de vroegere stadswallen. Die waren veranderd in plantsoenen.

Ook de boeren op het platteland ging het veel beter. Eerst bestond er geen scheiding tussen het woonhuis en de schuur. Nu bouwden ze aparte voorhuizen. En ze richtten die in net als de poorters in de stad hun woningen deden.

Alleen de arbeiders woonden nog slecht. Op de zandgronden in plaggenhutten. Op de klei in krotten. In de steden in afgedankte koopmanshuizen of in kelders. De meeste gezinnen hadden maar één kamer. Daar in moesten ze wonen, koken, eten en slapen. Berucht waren de „Arken Noachs”. Huurkazernes voor zestien tot twintig gezinnen. De moeders gingen overdag vaak uit werken. Ze brachten de kleintjes dan naar een buurvrouw, die zo gelukkig was thuis te kunnen blijven. Die paste soms op zestien kleuters tegelijk. Ze hing ze met kinderstoel en al aan de zolder.

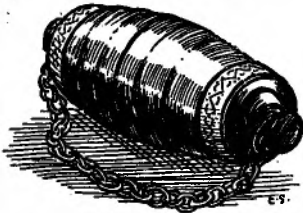
Dan stonden ze haar niet in de weg.

Maar na 1900 worden ook de arbeidershuizen beter. Ze krijgen kamers en suite, met openslaande ramen of tuindeuren. Lucht en zon kan overal doordringen. Een proper keukentje, heldere slaapkamers, een douchecel, een W.C. met waterspoeling, elektrisch licht, gas en waterleiding.

De laatste honderd jaar zijn al die nieuwe dingen gekomen.

De open haarden verdwenen. Er kwamen ijzeren kachels voor in de plaats. De vrouwen konden in huis dunner kleren dragen. Als ze naar buiten gingen, trokken ze een mantel aan. In de keuken kwamen fornuizen. Nog later de petroleumstellen, gas en butagas, elektrisch koken.

Vroeger maakte men vuur met de tondeldoos. Of men lei een gloeiend

TONDELDOOS

kooltje, 's avonds bij het slapen gaan, onder de as. Dat gloeide dan de volgende morgen nog. Of men haalde een kooltje in het water en vuurwinkeltje. Op de tafel stond een comfortje. Wie licht wilde aansteken, deed dat met een strookje papier. Maar na de tweede helft van de negentiende eeuw kregen ze zwavelstokken, fosforstokken, eindelijk onze lucifers.

Vroeger stak men 's avonds een olielampje aan, of — de rijkere — kaarsen. Maar nu kwamen er petroleumlampen, gasverlichting, elektrisch licht. Toen konden de vrouwen 's avonds ook wat doen. In 1846 vond een Engelsman de naaimachine uit. Alles werd veel gemakkelijker.

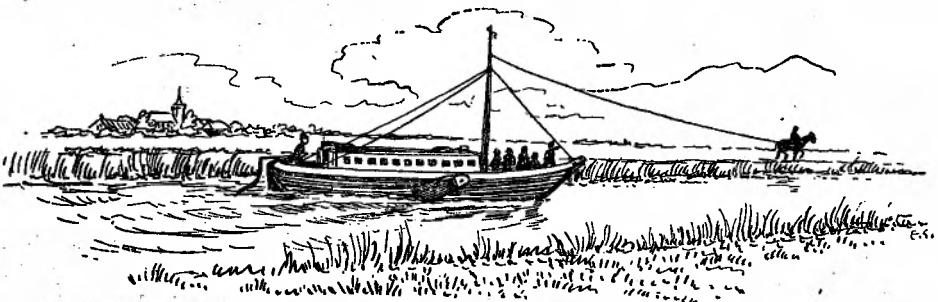
Vroeger mocht een vrouw niet alleen de straat op in een stad. Dat paste niet. Er ging vaak een kruier mee. Als ze op reis gingen, moest dat per koets, of per trekschuit. Nu zijn er fietsen, treinen, auto's en vliegmachines.

Vroeger moesten de meisjes — soms al van vijf jaar — en de vrouwen der armen hard werken. Op het land of in de fabriek. Ze gingen niet naar school. Ze moesten wat verdienen. De meisjes van de rijken leerden ook bijna niets. Dat vond men niet nodig. Als ze het huishouden maar konden besturen — de dienstboden deden het werk wel — en op de gouvernantes voor de kinderen toezagen. Ze mochten niet naar de H.B.S. of welke andere school ook. Ze kregen thuis les, gingen later naar een kostschool, om goede manieren te leren. Ze mochten niet werken voor geld, ze mochten niet iets worden.

Dat paste niet. Nu zijn de meisjes op alle scholen welkom, leren ze allemaal minstens naaien, knippen, koken, staan ze in winkels, werken ze op kantoren, worden ze verpleegster, mogen ze alles doen wat ze prettig vinden.

Ja, het leven is de laatste eeuw wel veel aangenamer geworden.

Tjits Veenstra.

IN HET LAND DER LAPPEN

WETENSWAARDIGHEDEN

Er zijn volken op de wereld, die men wel eens „hoekvolken” noemt. 't Is niet moeilijk te raden, wat deze naam betekent. 't Zijn volken, die in een hoek gedrongen worden. Naar ongunstige streken, waar het bestaan steeds moeilijker wordt.

Tot de hoekvolken worden ook gerekend: de Lappen.

Vroeger strekte zich het gebied, waarover zij met hun rendierkudden trokken, veel verder uit naar het Zuiden. Maar Noren en Zweden hebben als opdringende landbouwers van 1850 af, steeds meer land de Lappen ontnomen. Nu moet je niet geloven, dat ze hun weidevelden zich maar zo lieten ontroven. Want een Lap houdt van z'n land, maar heeft het voor z'n rendier ook hoognodig.

't Is dikwijls hard om hard gegaan tussen de kolonisten en de Lappen. Uitgestrekte terreinen werden ontgonnen en tot gras- of bouwland gemaakt. Maar als dan rendierkudden de omheiningen vernielden en de oogst opaten, brandde de strijd weer los, waarbij soms doden vielen.

Gelukkig hebben de Scandinavische landen de laatste jaren heel verstandig gedaan en allerlei dingen ten gunste van de Lappen geregeld.

Zo leeft in het uiterste Noorden van Zweden en Noorwegen het zwerfend Lappenvolkje — ruim 30.000 — z'n armoedig bestaan.

Over de afkomst van de Lappen bestaan verschillende meningen. Ze lijken wel veel op de Mongolen. Daarom rekenen wij de Laplander maar tot het Mongoolse ras. Hij is maar klein, plm. 1.50 m. De vrouwen meestal nog iets kleiner. Daarbij heeft haast iedereen kromme benen. „O, dat is Engelse ziekte”, zul je zeggen. Waar dat van komt? Zon-

der twijfel van het eenzijdige eten: Vers en gebakken rendier vlees, veel vis en meelkost. Wel lekker, daar niet van, maar onze dokters zouden wel zeggen: „Daar zitten geen vitaminen in”.

En een keurige kleding dat ze dragen: Ook kleurig hoor!

Een Lap draagt bv. een pet, met een stijve, zwarte klep. Op de pet zit een heel grote pluim van rode wol gemaakt. Op het jasje zijn overdreven veel gele, groene en rode streepjes aangebracht. Om de middel

een riem van rendierleer met blinkende knopjes versierd. Aan de riem wordt van alles en nog wat bevestigd: een mooie drinknap, een lucifersdoosje en niet te vergeten een groot mes in een keurige schede van rendierleer.

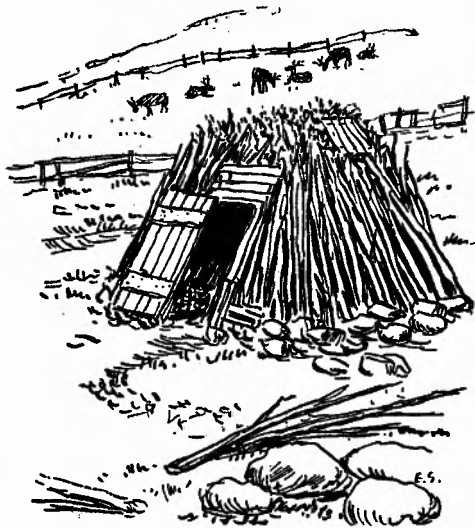
gesneden. De lange broek verdwijnt al spoedig in de hoge laarzen van rendierleer gemaakt.

De vrouwen zijn eveneens kleurig gekleed.

Over het algemeen is het Lappenvolk heel goed ontwikkeld. De laatste jaren werkt de leerplichtwet, zodat de Lappenkinderen evengoed als jullie, naar school moeten. Daar spreken ze niet alleen het Laplands, maar ook Zweeds, Noors en Fins. Verscheidene begaafde Lappen komen zelfs aan hogere studie toe.

Bijna het gehele volk behoort tot de secte der Laestidianen. In 1845 moet, volgens de Lappen, een Luthers predikant, Laestidius geheten, van God de opdrachten hebben gekregen, z'n volk van de grote zonden, als drankzucht, te hervormen. Het gelukte de welsprekende dominee z'n volk door boetpreken tot bekering te brengen. Vreemde dingen zijn er gebeurd, waarbij Laestidius z'n bekeerlingen in hun dwaze opwinding lang niet altijd kon bedwingen.

De Lappen leven hoofdzakelijk van en met het rendier. Als de kudde gaan trekken, gaat de Lap mee. De laatste jaren blijft het gezin thuis in het houten huis. Wanneer de vader of de zoons op grote afstand van hun

woning zijn, bouwen ze een hut van berkebomen. Boven in het dak blijft een kleine opening, om de rook door te laten, maar er moet vanwege de

vele muggen genoeg rook in de hut achterblijven.

Ja, die plaag van muggen.

Duizenden dansen van vroeg tot laat boven het wijde land en maken het leven voor vreemdelingen ondraagelijk. De Laplander is aan de muggensteken gewend geraakt en heeft er maar weinig last van.

Een heerlijke tijd voor de Lappen is de zomer. Wanneer van 31 Mei tot half Juli de zon niet ondergaat. Het wordt niet donker, ook niet schemerig. Prachtige kleuren hangen over het land en de Lap leeft op, werkt hard, viert feest en zingt of zit te visen op het stille meer.

Een rijkdom van bloemen siert het landschap. Onder de berkeboompjes vindt men de gele kleuren van de kogelbloem en de zachte tinten van de bosgeranium. Een verscheidenheid, die je niet verwachtte in dit Noordelijk gelegen land. En de fauna is eveneens verrassend rijk!

In het Zweeds-Lapland ligt Kiruna, het middelpunt van de ijzererts mijnen. Volgens Zweedse ingenieurs moeten hier enorme hoeveelheden ijzererts liggen. Verreweg het meeste erts gaat met de ertstrein, waaraan ook altijd personenwagens worden gekoppeld, naar de Noorse haven Narvik. Millioenen tonnen erts worden hier jaarlijks verscheept naar andere landen.

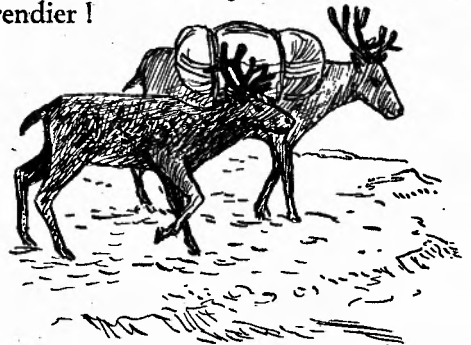
Het vormt de rijkdom van Zweden!

Of de Lappen er zoveel voordeel van hebben?

Ze hebben een hard leven. De zomers zijn maar kort. De winters zijn zo lang. De temperatuur zo laag....

En toch.....

Maar ze houden ook zoveel van hun land, hun vrijheid en..... het rendier!

HERSENGYMNASTIEK

De antwoorden uit het Nov. no. zijn:

71. 10. 72. 10. 73. Generaal Na-
guib. 74. Generaal Eisenhower. 75.
Alexander de Grote. 76. Uitsluiting
van het Stadhouderschap. 77. Vorst
Zerubabel en Jozua, de hogepriester.
78. In Engeland. 79. rood, geel, blauw.
80. de Vlamingen.

En nu de nieuwe.

81. Wie was Gersom?
82. En wie Gerson?
83. Hoe heette de koning van Tyrus,
van wie Salomo vergunning kreeg
voor houtlevering voor de tempel?
84. Wat betekent: Massa en Meriba?
85. Hoeveel hoofdstukken telt het
boek Jona?
86. Hoe heette de hofmeester van
koning Achab?
87. Hoe heette de weggelopen slaaf
van Filémon?
88. Wat is het laatste Bijbelboek uit
het O. T.?
89. Wie bouwde Jericho's muren weer
op?
90. Hoeveel kruiswoorden sprak Jezus
uit?

Uitslag van de wedstrijd: Kerst-
puzzle.

Nog bij geen enkele wedstrijd zijn
er zoveel inzendingen binnengekomen
dan bij deze Kerstpuzzle.

Mijn schrijftafel lag vol. 'k Heb
mijn gehele gezin moeten mobiliseren
voor deze wedstrijd. De jongste kon
de brieven opensnijden, de anderen
maar uitzoeken, en nazien. Vele col-
lega's hadden een briefje bijgevoegd
met waarderende woorden over O.E.
K. Ook veel leerlingen schreven een
aardig briefje. Allen hartelijk dank!

De familie van O.E.K. breidt zich
nog steeds uit. Er zijn thans plm.
6800 abonné's. Dus nóg meer lezers,
want iedere leerling ontvangt niet

overall een exemplaar.

Nu de prijzen! 't Was een moeilijk
geval. Er zouden 10 prijzen beschik-
baar worden gesteld! 'k Heb de uitge-
ver nog eens gebeld. We zijn 't eens
geworden ditmaal 26 kleine prijsjes
te geven. Van de plm. 1000 inzenders
moeten we dus nog zeer veel teleur-
stellen.

De prijzen zijn toegekend aan:

1. Joke Ruesink, Klein Bredendbroek.
2. Meindert Broersma, Burum.
3. Greetje Luitjes, IJmuiden.
4. Alie Veestra, Twijzelerheide.
5. Klaas Admiraal, Nijkerk.
6. Ria Weda, Dubbeldam.
7. Grietje Hielkema, Wijnjeterp.
8. Johannes Hazekamp, Uithmeeden.
9. Eit Haisma, Siegerswoude.
10. Cornelis Schipper, Westbroek.
11. Anne v. d. Meer, Doezum.
12. I. Kuperus, Wirdum (Fr.)
13. Willemien Elferink, Lichtenvoorde
14. Gerda Zwart, Zoutkamp.
15. Bettie Hamstra, Harkema-Opeinde
16. Gijs Hoeve, Kamerik (U).
17. Theo Warntjes, Vriescheloo.
18. Dora Pruyssers, Waspik (N.Br.).
19. H. de Boer, Lutjegast.
20. Jannie Bosman, Leiderdorp.
21. Hendrik Postma, Surhuizum.
22. Harm Meuleman, Genemuiden.
23. Stijntje van der Kooi, Ee (Fr.)
24. Rina Bommeljé, Koudekerke.
25. Dikkie Jansen, Vriezenveen.
26. Roelof Baas, Nieuweroord.

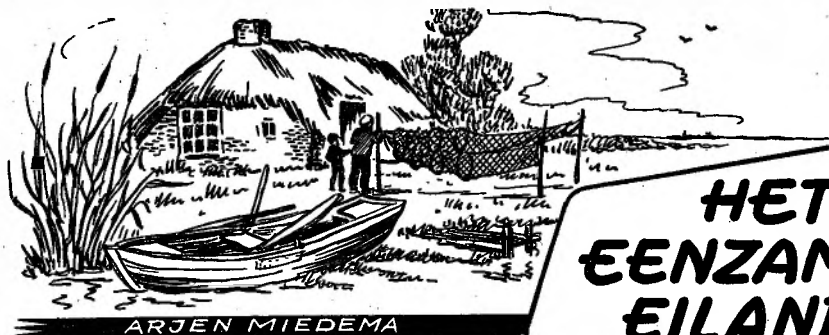
**

Nu heb ik nog een aardigheidje.

In de volgende zinnen zitten vogel-
namen (zin 1 en 2) en bloemenamen
(zin 3, 4, 5) verborgen. Zoek ze er
maar eens uit.

1. Denk toch aan je gymnastiekschoe-
nen, Jan!
2. De meester zegt, dat het wandrek-
sterk is.
3. De verklieden hebben een verse
ringdijk gegraven.
4. Er groeit nu veel gras, terwijl er
vroeger toch open zandvlakten wa-
ren.
5. Daan, je riep me? Heb je alle
liederen al gespeeld?

Geen oplossingen inzenden.

HET EENZAME EILAND

KORTE INHOUD :

Vader en zoon wonen op een eiland in een hutje. Vaag herinnert de jongen zich de tijd, dat zijn moeder nog leefde. Na haar dood is 't zwerven begonnen, eerst in een woonwagen. Op het eilandje gaat het eerst goed. De kost wordt verdiend met vissen. Dan gaat vader 't verkeerde pad op. Er komen gestolen voorwerpen in de hut. Bij afwezigheid van vader doet de politie huiszoeking. Ze vinden niets en nemen de jongen mee. Na zijn verhoor mag hij naar huis en ontdekt vader aan de rand van het meer in een vreemde boot. Bij hun thuiskomst smeekt hij vader met dit onzalig bedrijf op te houden. Met de gestolen voorwerpen gaat vader de deur uit. Vlak bij de boerderij, waar hij de voorwerpen neerleggen wil, overvalt de politie hem. Hij weet te ontkomen door in het meer te springen. Kletsnat brengt hij later de voorwerpen weg en komt ziek op 't eilandje terug.

Na een half uur vatte ik hem met een paar oude lappen op en legde hem aan vaders ijsvoeten met een deken er tus- sen. Hij schrok ervan op uit een on- rustige slaap, doch merkte het dade- lijk. „Heerlijk, dank je”, zei hij. Toen was er niets meer te doen en nergens meer voor te zorgen. Ja, mijn maag, die ging geweldig te keer. Ik vond nog brood en een restant van de eend. Het smaakte, alsof ik voor het eerst van mijn leven eten proefde.

En toen? Ja, wat moest ik toen nog doen? Daar een beetje bij de tafel gaan zitten in het donker had ook geen zin. Bovendien tolde ik bij- na van de slaap. Ik ging ook maar naar bed en was spoedig in het dromenland. Vaders stem, die mij riep, deed me weer ontwaken. Het was nog nacht en de kamer stonk. Dat bracht me gauw weer bij mijn bewustzijn.

Meteen riep vader weer. Het was een rauwe, hese roep. Vader was ziek hij had koorts en riep om drin- ken. Nu durfde ik de lamp wel aan te steken. Het licht onthulde een ver- wilderd rood gezicht boven de lom-

pendekens in de bedstee. Vaders adem ging snel in en uit. Het leek op het hijgen van een afgebeulde hond. De dekens rezen en daalden met die snelle ademhaling mee. Hij had het goed te pakken. Geen wonder ook.

Hij had uren lang in een nat pak rondgezworven in deze ijzige herfst- nacht. Zelfs een paard had er wat van gekregen. Gulzig dronk vader het nu koude water uit de tuit van de ketel, die ik hem voorhield. Dadelijk viel hij weer achterover, als dompelde hij achterover in een vloed, de hete, rode vloed van de koorts. Nu en dan prevelde hij onverstaanbare woorden. 't Was angstig om aan te horen. Ik kleepte me maar aan. Van slapen zou nu toch niet veel meer komen. Ik moest maar opblijven om bij hem te waken. Vreemd, nu was vader thuis en nu zat ik toch weer eenzaam aan de lege tafel. Zijn lichaam lag daar wel te hijgen, maar zijn geest was ver van mij vandaan gereisd, het land van de koorts in, waaruit zovelen niet te- rugkeren. Langzaam werd het dag. Een grauwe, miezige, winderige dag. Het meer begon weer onrustig te wor- den. Loodgrijze wolken hingen aan de westerkim tot op de golven. Ik liep maar een beetje heen en weer tussen de bedstede en het raam. Vader sliep nog steeds diep en ademde vlug en zwaar, net of hij iets heel zwaars moest torsen. Ik durfde hem niet wak- ker te maken, hoewel ik graag een praatje had gemaakt. Aan een zich half bewusteloos slapende zieke heb je niet veel gezelschap.

Nog besefte ik niet, hoe erg vader er aan toe was. Hij sliep, hij had kou

gevat. Daar volgde natuurlijk koorts op. Welnu laat hem slapen. De slaap brengt immers beterschap. Maar dat het erger was dan een gewone kou bleek weldra. Plotseling steigerde vader wild overeind. Hij wilde het bed uit. Het zweet liep langs zijn gezicht. Angstig keek hij achterom.... hij ijde.... werd weer achtervolgd. In zijn koortsdroom beleefde hij alle spanningen van de vorige nacht opnieuw, maar nu dubbel zo erg. Ik hield hem tegen. Hij zou misschien het huis uitgelopen en in het meer gesprongen zijn. De aanraking van mijn koude handen bracht hem weer tot bewustzijn. „Hè jongen,” hijgde hij, „wat heb ik het benauwd. Geef me nog wat drinken”. Nadat hij gedronken had, herademde hij even, maar nauwelijks gaf hij zich over aan de slaap, of de koortsvizioenen kwamen terug om hem te verschrikken. Er zat niets anders op dan voor het bed post te vatten en hem te bewaken tot de koorts was uitgewoed. Maar het beterde niet. Vader deed hoe langer hoe vreemder. Zijn gezicht stond angstig verwrongen. Hij kreunde alsof hij ondraaglijke pijnen leed. De onrust kwam bij vlagen over hem en ebde dan weer af. Als zo'n vlag kwam, kon ik hem bijna niet onder de dekens houden, hij was zoveel sterker dan ik. Op 't laatst schoot de gedachte door mijn hoofd: Nu moest hij niet beter worden, maar sterven. Het begon er waarlijk op te gelijken. De aanraking van mijn handen merkte hij niet eens meer, zover was hij al in de bewusteloosheid van de koorts weggezonden. Toen kon ik niet rustig meer op mijn stoel blijven zitten. Er moest een dokter gehaald worden. Nu dadelijk. Ik kon vader hier toch niet als een ziek paard laten sterven? Maar wie anders dan ik kon de dokter waarschuwen? En wie zou tijdens mijn afwezigheid op vader passen? Moest het bed eens leeg zijn als ik met de dokter terugkwam? En dan... zou ik de dokter bereid vinden met mij het meer over te steken en een goed deel van de morgen zijn overige patiënten in de steek te laten?

Met de hand aan mijn kin stond ik voor het bed na te denken....

Als ik de deur eens aan de buitenkant met dik touw vastbond? Dan kon vader alvast 't meer niet inlopen.

Ik zou een ketel koud water bij zijn bed zetten, als hij wakker werd van de dorst kon hij drinken. Vooruit, het moest dan maar gebeuren. Na een kwartier sprong ik in de nieuwe boot en roeide zoals ik nog nooit geroeid had. Even verlamde de schrik de kracht mijner slagen..... Nou moest de politie me eens opvangen op de oever en me niet weer loslaten. Maar ik zette die gedachte met geweld van me af. De dokter moest komen, dat konden geen veertien politieagenten beletten.

(Wordt vervolgd).

„Onze eigen krant”

Voor de hoogste klassen der Christelijke Scholen
Verschijnt de derde Vrijdag van elke maand

Redactie: L. Meijer, H.d.S., Bedum - J. Bulthuis
H.d.S., Ten Post - Tj. Schaafsma, H.d.S., Kampen
Administratie-adres: "DRUKKERIJ DE VRIES"
Siddeburen Telef. No. 345 - Girorek. no. 139559

8e Jaarg. No. 11 - Febr. '53

Gods adem

De nacht van Zaterdag op Zondag
1 Februari 1953.....

De Noordwester storm groeide aan
tot een orkaan.

De vloed werd een springvloed.

Met vereende krachten beukten ze
onze kusten.

Vielen ze aan op Nederlands dijken
en duinen met onstuimige kracht.

Achter de veilige dijken lagen de
polders. Velen in dorp en stad gingen
rustig slapen. Anderen waakten voor
hun veiligheid.

Plots — overall — het angstig gelui
van de klokken!

De polderbewoners weten maar al

te goed wat dit betekent: Gevaar! De
dijk!

Mannen snellen naar de bedreigde
punten. Vechten met schop en zand-
zakken en keien tegen de grimmige zee.

Maar de oude vijand wint. De dijk
breekt. Het wilde water sleurt de wer-
kers mee.....

Wie vluchten kan, vlucht nog voor
het aanstormende water.

Op de zolders van de huizen, in de
bomen, op de daken.

En het water stijgt. Klotst wild tegen
de dakgoten.

Zal het huis het houden?

Met geen pen is te beschrijven de

angst van die duizenden mannen en vrouwen en kinderen. Daar is één roep van mens en dier in doodsnoed. Daar wordt geworsteld en gebeden door oud en jong.

De orkaan buldert. Het water kolkt en klotst om en tegen de huizen. En de nacht duurt zo lang.....

Toen het eerste licht van de Zondag opging, zag men niets dan water, water.

**

Die Zondagmorgen is een schok door Nederland gegaan. De radio deelde de vreselijke ramp mede. Men wist nog lang niet genoeg. Maar genoeg om te weten, dat er hulp moest zijn, veel hulp.

Burgers en militairen, zee-, land- en luchtmacht stonden zij aan zij om de helpende hand te bieden, om te redden waar nog redding mogelijk was.

In heel Nederland zochten moeders haastig dekens en kleren bij elkaar voor de getroffen en. Vrachtauto na vrachtauto vertrok.

In gezin en kerk werd gebeden voor onze berooide, ontheemde en verkleumde medeburgers. In 't bijzonder voor de velen, die wenen om 't verlies van hun dierbaren.

**

Het is een ramp. En het is een schok. En het is een oordeel. Daar bedoelen we niet mee een oordeel in 't bijzonder over de mensen in Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Brabant.

We denken aan de woorden van de Heiland in Lucas 13: „.....meent gij, dat deze schuldenaars zijn geweest boven alle mensen, die in Jeruzalem wonen? Ik zeg u: neen zij; maar indien gij u niet bekeert, zo zult gij allen insgelijks vergaan!”

God was ook in deze storm.

En als we dit zeggen komen er heel veel vragen.

We zullen ze niet kunnen beantwoorden. Laten we ons potlood maar neerleggen en ophouden te cijferen: Orkaan + Springvloed + = We kunnen alleen stamelen: God was in de storm!

De draden van Gods borduurwerk

zien wij aan de onderzijde.

Als we eens het werk aan de bovenkant mogen bewonderen, zullen we juichen over alle draden — volmaakt.

We zijn trots op onze dijken. We pralen er mee in het buitenland. Wij hebben ons land ontwoekerd aan de zee, zeggen wij.

Gods adem ging over de trotse werken.... Weg! het werk van jaren! Weg — alle veiligheden van ons.

Niet werken dan? Geen sterkere dijken maken?

Ja zeker! Werken weer en hard ook. Maar het is: Bid en werk. En we moeten leren dat door dat: *wij*, dat *ik*, een streep moet. Dat we duidelijk zien: HIJ — GOD.

Nu we dit schrijven is het reeds ruim een week later.

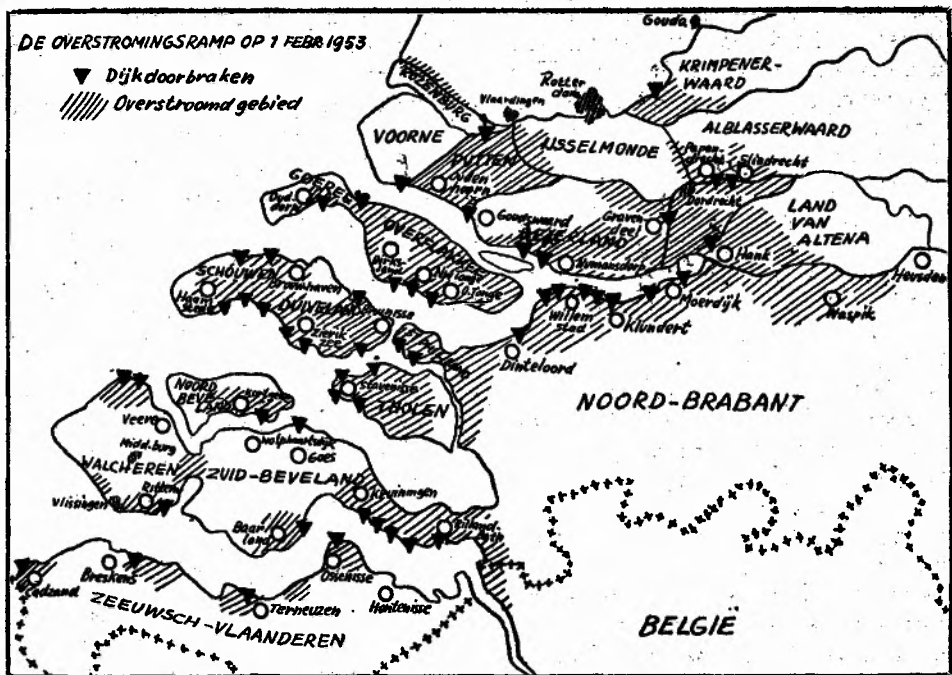
In school en thuis hebben jullie allen al heel veel gehoord en gelezen van de nationale ramp. Je zult op een of andere wijze ook hebben gewerkt om die arme mensen te helpen.

Als je het kaartje nu nog eens bekijkt, dan zie je hoe enorm groot de ramp wel is. Het overstromde gebied is ongeveer 133.000 ha.

Als je nu alleen nog maar leest het huivering wekkende eind van één dorpje uit dit grote gebied, n.l. Stavenisse, dan weet je genoeg om te weten hoe vreselijk de ramp wel is geweest. 't Is goed, dat ook jullie dat weten.

Een paar kwartier voor het geweld over Stavenisse losbarstte, luidde de klok. Niets vermoedend spoedden de bewoners zich in nachtkleding naar het gemeentehuis. Daar vertelde de politie, dat er hoog water dreigde en iedereen de huizen uit moest.

Verzameld in het hoog gelegen raadhuis, zou men de springvloed af-

wachten. Huiverend in de orkaan keerde men terug naar huis, met de vrouwen en de kinderen en zocht haastig naar wat spullen om mee te nemen.

Toen moet het gebeurd zijn.

Binnen enkele seconden brak de zee door de zware dijk over een lengte van anderhalve kilometer. Een watermuur van zes meter hoogte daverde met een snelheid van een trein over het niets vermoedende dorp.

Door het gegier van de wind moesten de mensen er niets van gehoord hebben. Zij werden midden in hun gehaaste bezigheden overvallen.

Plotseling werden deuren en vensters naar binnen gedrukt en op datzelfde moment waren de eerste vijftig woningen rond het havenhoofd in de golven verzwolgen.

En de zee stroomde voort.....

Op andere plaatsen in het dorp zagen overlevenden hoe huizen werden opgenomen en 300 meter verder werden neergesmaakt.

Een vrouw zag hoe haar neef over de weg in de polder voortholde en in doodsnoed gilde om hulp. Een watermassa van drie meter haalde hem in en

sleurde de jongen mee.

De binnendijken begaven het, het water stroomde en raasde voorwaarts. Toen het tot staan kwam zagen de overlevenden vanaf de daken van de huizen hoe de aarde rondom woest en ledig was geworden. Zij hoorden het smartelijk gehuil van het verdrinkende vee. Zij zagen hoe er huizen boven op elkaar waren gesmeten!

Gehele straten met hun bewoners waren verdwenen. Voltallige gezinnen, gehele families waren omgekomen in het gore water, dat grauw kolkte en gromde.

Enige gedeelten van Stavenisse liggen nu weer droog. Voor de toren van de kerk lagen de kadavers van verdronken vee meters hoog. De ondergelopen stukken zijn onbevaarbaar door de ronddrijvende meubelstukken en lichamen van koeien, paarden en varkens.

De mannen van de bergingsdienst doen stil hun werk. Ze bergen de ontzieldelicheit van die honderden dorpelingen. Hoge laarzen dragen ze en rubberhandschoenen.

Het gevaar voor besmettelijke ziekten is niet denkbeeldig.

Het werk van deze vrijwilligers is vreselijk, maar het moet.

In de huizen die nog staan, met de muren bol door de kracht waarmede het water binnendrong, vinden zij de bewoners in de houding waarin zij door de dood werden overvallen. Hier is een vrouw haar kindje aan het kleden. Daar ligt een man over een koffer gebogen. In een autobus, die gereed stond voor evacuatie en in de kokende massa verdween, zit een man verstijfd op een bank.

De mannen, die hier werken, gaan vrezend en huiverend de huizen binnen. Ze hopen ze leeg te vinden, doch bijna in elk huis, dat door het water overspoeld is geweest, vinden zij doden. Verbazing en schrik is nog te lezen op de gezichten.

**

Wonderlijke bewaring is er geweest ook.

Nog lang zal men in Sint Annaland spreken over het wonder van de watersnoodnacht.

Menigeen in het Tholense dorp ging die Zaterdagavond van 31 Januari niet rustig naar bed. Er was gewaarschuwd voor gevaarlijk hoog water, van uur tot

uur beukte de Noordwester met groter geweld. De waterbouwkundig ambtenaar en al zijn medewerkers hadden de gehele dag gewerkt om versterkingen aan te brengen. Men wachtte af.

Om twee uur 's nachts was er bezorgdheid te lezen op het gezicht van de waterstaatsambtenaar. Er stonden al twee vloedplanken op de hoek van hotel Rijnberg naar het oude gemeentehuis ter bescherming van de Langestraat en 't overige dorpsgedeelte en het moesten er drie worden, zo hoog liep het water. Men had nimmer te voren drie vloedplanken op dat gedeelte nodig gehad. Om halfdrie stond al vast, dat een vierde plank nodig was en eer het drie uur was, werd de noodklok geluid.....

In geen tientallen jaren was dit voorgekomen. Te voren reden al zoveel vrachtwagens in het dorp rond, dat vele dorpsbewoners het bed al uit waren. Bij het geluid van de klok stroomden honderden mensen naar de haven. De wind was gegroeid tot orkaankracht. Het water joeg met donderend geweld tegen de woningen bij de haven, waarin nog zo goed als alle bewoners aanwezig waren. Toch begonnen de eersten al weg te trekken, ook uit Suzannaweg.

Bovenmenselijk werd er gewerkt. Zou het nog lukken? Nam de stijging toch weer iets af? Het was tien minuten voor vier, toen de ramp zich voltrok. Men man en macht was men nog aan het werk, toen er water door de bescherming voor de Langestraat begon te borrelen, een bescherming die nimmer te voren zo hoog was aangebracht. Vrijwel onmiddellijk na dat doorborrelen klonken de noodkreten als waarschuwing: „Berg je mensen, daar komt het water!”

Het kwam niet, nee, het *barstte* los in een waterval van niet te beschrijven omvang. Met een geweld, dat voor de bewoners daar een bombardement te boven moet zijn gegaan. De door de orkanische wind voortgestuwde watermassa brak zich in een zondvloed baan over de Langestraat, sloeg onmiddellijk achter de bescherming een gat van

ruim drie meter diep en verbrijzelde alles wat op haar baan kwam meedogenloos. Een vrachtwagen werd weggeslingerd als een doosje, evenals een stuk beton van het oude gemeentehuis. Ze lagen in enkele seconden half of op het einde van de Langestraat.

En toen geschiedde in St. Annaland het grote wonder. Een wonder, waarover men nimmer uitgepraat zal komen, waarvan men nimmer een verklaring zal kunnen geven. De mensen, die er een seconde tevoren nog aan het werk waren, de mensen, die daar op dat laatste ogenblik nog stonden te kijken, de mensen, die in hun deuren stonden, de mensen, die zich op de gangen of bij de ramen bevonden, ja zelfs die ene vrouw, die daar buiten de vloedgolf over zich kreeg, zijn allen bewaard gebleven.

Wat betekent de enorme schade, die aan de woningen, aan de inventaris, kortom aan heel het hebben en houden van de bevolking is aangebracht, verzeleken bij deze wonderbaarlijke be-
waring?

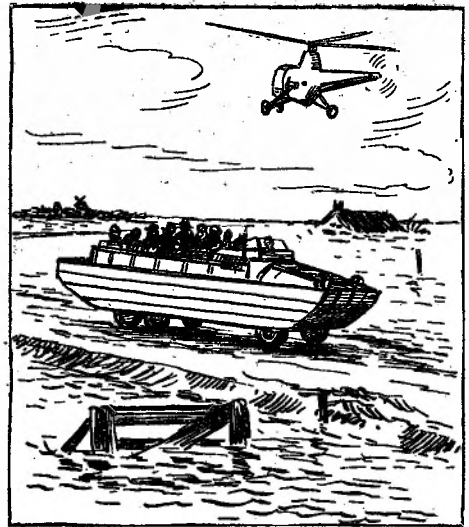
Ruim een uur stroomde de watermassa met een niet te beschrijven geweld het dorp binnen, steeg in de woningen en spaarde alleen nog de hoogste gedeelten. In de huizen de mensen: biddend, zuchtend, wachtend, tellend, kijkend, sjouwend, meest op zolders, in kleine of grote slaapkamertjes, zonder licht of met een lampje of een kaars. Bij geen hunner heeft een levensuur ooit langer geduurd dan de tijd van 4 tot 5 uur in die rampnacht.

En toen de nacht week voor het daglicht besefte Sint Annaland eerst wat het had overleefd.

**
*

Heel de wereld leeft een ogenblik mee met dat kleine Nederland. Uit zeer veel landen komt hulp in geld en goederen. Dat niet alleen. Ze bieden aan kinderen op te nemen.

Een zeer *sympathiek* aanbod. Toch zal de regering hier wel niet op ingaan. Straks trekken de mannen weer naar hun landerijen terug om te werken. Ze zullen, als ze het week-end in hun evacuatie-adres doorbrengen, graag hun

kinderen zien.

Zeer veel gezinnen hebben zo erg geleden. Graag zullen ze bij elkaar zijn.

Uit alle provincies van ons land wordt gestort op nummer 9575 van het Nationaal Rampenfonds.

Maar ook elke dag publiceert het Ned. Rode Kruis de verlieslijsten. Lange rijen namen van de slachtoffers, jongen en ouden, vaders, moeders en kinderen.

Met dankbaarheid is ons volk vervuld over het Huis van Oranje.

Onze prinses Wilhelmina, 50 jaar onze Koningin, begaf zich naar de geteisterde gebieden. Haar komst ontroerde en troostte! De Koningin en de oudste prinsesjes deden hetzelfde. Prins Bernhard keerde snel terug uit Amerika en hielp mee met het reddingswerk. We mogen zien de nauwe verbondenheid van Oranje en Nederland.

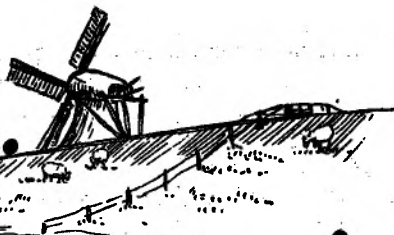
**

Daar zijn ook nog mensen in ons land die zich trachten te verrijken ten koste van de slachtoffers. We hoorden van het stelen van de bijeengebrachte kleding. Zelfs het roven van voedsel kwam voor.

Huizen, verlaten door bewoners, werden geplunderd. 't Was nodig om schijnwerpers te richten op de verlaten gebouwen.

De „hyena's van 't slagveld" proberen hun slag te slaan. Ze moeten nu

Holland...

WATERLAND!

Egypte wordt wel eens een geschenk van de Nijl genoemd.

En ofschoon Napoleon Bonaparte pochte van een aanslibsel van Franse rivieren, zou ons land met evenveel recht een geschenk van de Noordzee genoemd kunnen worden.

De lage landen!

De zee ontruikt, maar ook dikwijls, gedeeltelijk weer door de zee verslonden.

Nog zijn we diep onder de indruk van de ramp, die ons land heeft getroffen.....

Het is de éérste overstroming niet! Dat wisten we!

Maar wist je, dat de laatste vloed, sedert onze jaartelling ongeveer de 250ste was?

Een droeve lijst van zware en minder zware rampen zou te maken zijn. Als we daarover zouden gaan vertellen, was O.E.K. veel te klein.

Toch willen we enkele noemen!

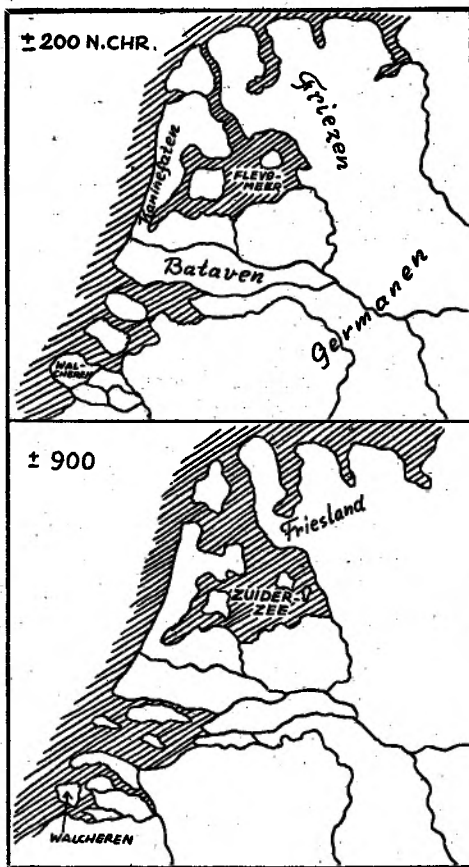
Je moest een kaart van Nederland van om en bij de geboorte van Christus kunnen leggen naast een van het tegenwoordige Nederland.

Een van de eerste vloed, waardoor rivieren een andere richting kregen en ons land van aanzien veranderde, was de Kimbrische vloed van een paar honderd jaar voor Chr.

De Zuiderzee ontstond bij de vloed

van het jaar 839 uit het Flevomeer.

Nog verder zou deze zee reiken. Bij de Allerheiligenvloed van 1170 verdween het land tussen Stavoren,

eéns goed weten: Er zijn nog rechters in Nederland en nog gevangenis.

De communisten slaan wel een zeer droevig figuur. Ze geven nota bene de schuld van de ramp aan de regering. De regering wist wel, dat de dijken zo zwak waren, maar ze gaven het geld liever uit voor een leger! Als de communisten aan de regering waren ge-

weest, hadden we deze ramp niet gekregen!

Het Amerikaanse leger, dat gekomen is om hulp te verlenen, wordt een soort bezettingsleger.

Waar bleef de hulp uit Rusland?

Gewone schooljongens van de lagere school zeggen hierop: „Laat me nou niet lache!”

Medemblik en het tegenwoordige Texel onder water. Dorpen werden weggevaagd, mensenlevens de dood ingesleurd. Lijkt het niet een spel tussen de mens en de zee? Daar, waar eenmaal de kerkjes stonden, de kinderen speelden, is eeuwen aanéén het geklots van het water gehoord. Verdronken land... Tot — nu ruim 10 jaar geleden — uit het water het oude land herrees, zoals de N.O.P. Voor hoe lang?

De St. Elizabethsvloed van 1421 maakte van een vruchtbare polder ten Z.O. van Dordrecht een waterland. De Biesbosch was ontstaan. Ruim 70 dorpen werden verzwolgen en ongeveer 100.000 mensen kwamen om.

We huiveren, als we die getallen lezen. Wat een nameloos leed.....

Enkele Novemberstormen, als Allerheiligenvloeden bekend, teisterden onze kuststreken. Bij die van 1633 waren er alleen al in Zeeland 360 mensen omgekomen.

De Beulakerwijde roept droeve herinneringen op aan het jaar 1776. Het dorpje Beulake verdween.....

In 1825 verloren 305 mensen uit de provincie Overijsel het leven.

En uit de 20ste eeuw is in veel gezinnen wel bekend de overstroming van Januari 1916.

Bij deze rampen moet nu een nieuwe gevoegd worden! Die we allemaal bewust hebben meegemaakt! 1 Febr. 1953.

Die dag vergeten we van ons leven niet meer!

De Here heeft springtij en zware Noordwesterstorm doen samengaan.

Hij heeft geslagen! Hij stráft ons volk, beproeft het hierin en wil bekring!

Hij heeft ook Zijn genade betoond. Door het sparen van de Afsluitdijk b.v.

Eén ding zal iedere Nederlander duidelijk kunnen zijn. Dat een mens maar heel klein en nietig is, als de Here stormt.....

De Nederlanders zijn heel knap in allerlei waterbouwkundige werken. Wij kunnen werkelijk véél, maar niet alles!

Het eerste werk is nu natuurlijk de dijkgaten dichten. Millioenen zal dat kosten.

Doch er komt meer te doen! De dijken zullen moeten worden opgehoogd en verzwaard.

Weet je waarvoor?

Omdat de bodem van ons land daalt en het peil van de zee gaat stijgen.

Dat kun je niet merken en toch is het zo!

Waardoor het komt weet men niet niet precies.

De geleerde aardrijkskundigen menen, dat de bodem van ons land, sinds het begin van onze jaartelling al anderhalve meter is gedaald. Dat het de laatste eeuwen steeds vlugger is gegaan en wel zo'n 25 cm. per eeuw. Dat is nogal veel. Daar komt bij, dat het zeewater stijgt. Je begrijpt, dat gaat dus dubbel op.

Waar dat water vandaan komt?

Misschien wel omdat de temperatuur om de Noordpool regelmatig warmer wordt. Veel ijs van de Groenlandse gletschers smelt hierdoor.

En een N.W. storm is voldoende om het water in de Noordzee op te jagen. In de brede riviermonden en zeearmen als in Zeeland wordt het opgestuwd. Kunnen de dijken het houden? Zijn ze hoog genoeg?

Verschillende dijken zijn juist bezweken, omdat het water er over liep en als 't ware knaagde aan de binnenkant van de dijk.

Het mooiste zou zijn, dat op een enkele na, alle zeegaten werden afgesloten. Er zijn al veel *ingenieurs*, die hiervoor plannen hebben gemaakt.

't Begin is er zelfs, n.l. de afsluiting van de Brielse Maas in zomer 1952. Zo willen ze nu ook dijken leggen voor de overige zeearmen, behalve voor de Hont of Westerschelde. (Die moet voor Antwerpen openblijven!)

Prachtig! Nieuw, vruchtbaar land, waarop weer heel wat boerderijtjes kunnen staan. En langs de kust kan men volstaan met het maken van één heel hoge, zware dijk.

Maar 't is een waagstuk hoor!

Regelmatig experimenteert men in Delft, maar de plannen zijn nog niet in.....

VLUCHTELINGEN

Duitsland heeft de laatste oorlog verloren. En het heeft dit terdege gemerkt ook. Grote en rijke gebieden in het Oosten gingen verloren. En vreemde soldaten bezetten het hele land. 't Werd bovendien zo langzamerhand in tweeën gedeeld: het Westen, waar Amerikanen, Fransen en Engelsen de bezetters waren, en het Oosten, waar de Russen het voor het zeggen hadden. Berlijn, de hoofdstad, werd zelfs in vier sectoren verdeeld, voor elk van de bezetters één.

West-Duitsland kwam er zo langzamerhand weer bovenop: een president, een parlement, kortom, 't begint al weer op een zelfstandige staat te lijken. De fabrieken zijn weer gaan draaien, er wordt weer verkocht en uitgevoerd en de West-Duitsers krijgen zo af en toe al heel wat praats.

In Oost-Duitsland heeft men ook een president, maar..... een communistische. In Oost-Duitsland werkt men ook weer, daar draaien ook de fabrieken, maar..... voor Rusland. Er wordt eenvoudig door de communisten voorgeschreven, wat het land moet opleveren, hoeveel de fabrieken moeten produceren. En wee de boer of de fabrikant, die niet aan dat *quotum* voldoet. Hij is plotseling weg, en men hoort niets meer van hem.....

'k Zal je eens een paar stukjes laten lezen uit een brief, die een Engelsman kreeg van een kennis uit Oost-Duitsland. Dan merk je de ellende daar.

„Wij ontvingen gisteren je vriendelijk postpakket en o ramp! de cacao en chocolade was er door de *douane* uitgenomen. Alle postpakketten uit het buitenland worden door onze communistische regering nagekeken en alle koffie, thee, cacao en chocolade worden gestolen (zij zeggen: onteigend) en in de Staatswinkels tegen enorme prijzen verkocht.

Behalve een paar levensmiddelen, die streng *gerantsoeneerd* zijn, is er praktisch niets te koop — geen boter of margarine — en de prijzen zijn vergestegen boven de lonen.

Al wat wij *produceren*, eigenen de Russen zich toe. Ambtenaren van partij en staat krijgen enorme salarissen en de massa's lijden honger. De rijkere boeren, die eenvoudig de hoeveelheden niet kunnen afleveren, die de regering van hen eist, vluchten naar West-Berlijn en verlaten huis en hof om aan gevangenisstraffen te ontkomen. Wij voelen ons niet veilig en je kunt je naaste buur niet meer vertrouwen. Wanneer iemand hier in zorgeloosheid een opmerking over maakt, verdwijnt hij, en je ziet hem nooit meer terug. Wanneer de brief, die ik je nu schrijf, bij mij gevonden werd, zou ik mijn familie nooit meer terug zien. Iedere dag hoor je van kennissen, die naar West-Berlijn hebben moeten vluchten om het vege lijf te redden.

Ik heb geen bonnen gekregen voor schoenen en op de zwarte markt zijn ze veel te duur. Ik draag nu houten schoenen met linnen bovenwerk. Wij zijn eenvoudig slaven van de Russen. Je begrijpt, waarom ik deze brief in West-Berlijn op de post doe.”

Is zoiets niet verschrikkelijk?

Geen wonder, dat duizenden proberen naar West-Duitsland te vluchten, naar de vrijheid. Daarvoor is er zo goed als maar één weg. Dat is naar de Westelijke sector van Berlijn, dat zelf midden in de rode zône ligt. En ze komen bij duizenden: boeren, die hun boerderij, hun land, alles in de steek hebben gelaten; voornamelijk ambtenaren, die vermoeden, dat ze in ongenade gevallen zijn en als zovelen „uitgezuiverd” zullen worden; Joden, die zich ook niet meer veilig voelen bij de com-

KOREA

Enkele jaren geleden las je maar zelden iets over dit schiereiland. Wat zou daar nu ook voor belangrijks gebeuren in zo'n uithoek van de wereld?

Maar dat veranderde plotseling toen de communisten uit Noord-Korea over de 38ste breedtegraad trokken en Zuid-Korea binnenvielen. De Zuid-Koreanen kregen hulp van de troepen van de V.N., de Noord-Koreanen van communistische Chinezen, opgeleid vaak door Russische officieren, en in 't geheim voorzien van Russische wapens.

Toen werd Korea het gesprek van de dag. Men leefde in spanning mee, hoe de strijd heen en weer golfde: nu eens werden de Amerikanen, of liever, de

troepen van de V.N., tot in 't uiterste Zuiden van Korea teruggeworpen, dan weer drongen deze troepen de communisten over de 38ste breedtegraad terug.

't Land werd verwoest, de platte-landsbevolking wist zich niet of nauwelijks te bergen, duizenden soldaten sneuvelden of werden voor hun leven verminkt. En 't monster van de oorlog raasde voort..... Kanonnen bulderden, oorlogsschepen voor de kust bombardeerden de Koreaanse steden, bommenwerpers lieten hun vernielende last vallen.

Ja, er werd veel over die ellende gesproken, totdat ook dat geen nieuws meer

munisten, omdat er onlangs veel Joden in Praag ter dood veroordeeld zijn.

In lange, dichte rijen staan ze voor

de vluchtelingenbureaux van West-Berlijn, arm maar vrij.

Wat er verder met hen gebeurt? Och, ze gaan eerst een hard lot tegemoet. West-Berlijn kan ze niet aan werk helpen, het heeft zelf wel 300.000

werklozen. Daarom worden de vluchtelingen eerst in kampen ondergebracht, waar 't zo vol is, dat ze moeten slapen op strozakken op betonnen vloeren. Men kan de stroom haast niet verwerken. In Januari kwamen er maar liefst 20.000! Al zijn er dan wel 74 van die vluchtelingenkampen, er is bijna geen onderbrengen aan. Elke dag worden er nu zo'n 850 per vliegtuig naar West-Duitsland gebracht. En daar..... daar wachten hen weer nieuwe overvolle kampen. Wanneer zullen ze zich eindelijk weer eens een eigen bestaan kunnen opbouwen?

In Oost-Duitsland weet men wel van deze ellende van de vluchtelingen. En toch, toch komen ze, soms 2000 per dag. Ze hebben alles liever dan nog langer te moeten zuchten onder de Russische knoet. Waar ze terecht komen, weten ze niet. In West-Duitsland zit men verlegen met het vluchtelingen-probleem. Maar de vluchtelingen weten dit: we komen in een gebied, waar je vrij kunt praten, waar je vrij van angst kunt leven.

Duizenden hebben God voor hun ontsnapping gedankt.

was. Je raakte er aan gewend, vooral toen er niet veel veranderingen aan de fronten kwamen. Beide partijen bleven al ongeveer waar ze waren, iets ten Noorden van de 38ste breedtegraad. Even kwam Korea dan soms weer in herinnering als er troepen werden afgelost. Als er bijv. Nederlandse mannen terugkeerden in 't vaderland of als verse troepen zich voor Korea inscheep-ten. Maar dan geloofde men 't wel weer.

Totdat er onderhandelingen begon-nen over een wapenstilstand op Korea. Nu leefde 't gesprek weer op, de kran-ten hadden weer belangrijk nieuws. Eerst wapenstilstand, en wie weet..... straks vrede. O, als het eens lukte, wat zou het heerlijk zijn! Alle mannen terug uit dat verre land, geen bloedver-gieting en vernieling meer! De wereld kreeg hoop.

Maar helaas, de onderhandelingen over een wapenstilstand vlotten niet erg. Telkens waren er strubbelingen, dan dit, dan dat. Eindelijk ging men het begrijpen: de communisten geven wel vóór vrede te willen, maar 't is alleen maar schijn. 't Loopt op niets uit. Ook die onderhandelingen raakten min of meer in het vergeetboek. De wereld verwachtte er niets meer van.

Zo komt het ook, dat O.E.K. de laat-ste maanden niet over Korea heeft ge-schreven. Toch mogen we de strijd daar niet vergeten. De Bijbel leert ons, dat we acht moeten geven op oorlogen en geruchten van oorlogen, op rampen enz., „want al deze dingen moeten ge-schieden”, vóórdat het einde komt. Christus heeft ze ons voorgezgd.

Intussen begint men vooral in Ame-rika ongeduldig te worden. 't Is vooral dit land, dat in Korea de spits moet afbijten. Uit verschillende landen vech-ten in Korea vrijwilligers. Maar de mannen uit Amerika zijn dienstplichti-gen, die gedwongen naar Korea gaan. En de Amerikaanse kranten *publiceren* bijna elke dag de verlieslijsten. 't Ame-rikaanse volk verwacht nu veel van de nieuwe president Eisenhower. Hij, de sterke man, moet toch een eind kunnen maken aan de gevechten daar. Als hij

EISENHOWER

het niet kan, kan niemand het. Zelf heeft hij immers tijdens de *verkiezings-campagne* beloofd, te trachten zo gauw mogelijk een gunstige beslissing te *forceren* in het Koreaanse *conflict*. Daar rekenen nu velen op.

Maar hoe zal de nieuwe president dit moeten aanpakken? Niemand, die het weet. Misschien hij zelf ook niet.

Zal hij straks misschien een grote aanval beginnen op de communisten om Korea schoon te vegen? Maar dan moet hij er rekening mee houden, dat tijdens de onderhandelingen van 1½ jaar de communisten zich ontzettend versterkt hebben. Hun troepen zijn talrijker dan die van de V.N. Ze hebben modern wapentuig, tanks, kanonnen en vlieg-tuigen. Of hebben de Amerikanen mis-schien een geheim, tot nu toe niet ge-bruikt wapen?

't Is niet te verwachten, dat Eisen-hower er op rekt door onderhande-lingen klaar te komen, want dan kan hij weten, dat de communisten niet eer-der zullen ophouden, vóór ze in alles hun zin gekregen hebben.

't Is te hopen, dat de Amerikanen leren inzien, dat ze niet te veel op men-sen moeten vertrouwen. En niet alleen de Amerikanen.

Mensen stellen altijd teleur.

't Is God, die de oorlogen kan doen ophouden, en Hij alleen.

ONS MEISJES-HOEKJE

WAARTOE DIENT ONS HUIS?

In de vorige stukjes hebben we gezien hoe ons huis is geworden tot wat het nu is. In de volgende artikeltjes gaan we samen praten over hoe je een huis zo gezellig en doelmatig mogelijk kunt inrichten.

Waartoe dient een huis eigenlijk?

„Wel om in te wonen”, zeggen jullie natuurlijk. En dat antwoord is goed. Iedereen zou het geven. Maar toch lijkt het, alsof een hele boel mensen nog niet weten, dat een huis dient om er in te wonen. Ze menen dat een huis er is om meubels in te zetten en om met die meubels te pronken.

Wil je me niet geloven?

Dan zal ik je dat eens bewijzen.

Wanneer een jongen en een meisje gaan trouwen, kopen ze meubels. Voor

de slaapkamer schaffen ze zich een slaapkamer-ameublement aan. Je weet wel: een groot houten ledikant met een heel breed schot aan het hoofdeinde en bolpoten er onder; twee nachtkastjes; een tafeltje met twee stoeltjes; een reusachtige linnenkast. Als je in de stad komt, moet je maar eens bij een meubelzaak gaan kijken. En als die twee mensen dat ameublement in hun slaapkamer willen zetten, kan het er bijna niet in en blijft er nauwelijks ruimte over om het bed op te maken en zich te kleden.

Maar zo'n ameublement staat zo keurig, weet je. En in ieder huis is nog bijna een „salon”. Daar staan vier clubjes om een **miniatuur** tafeltje, een groot dressoir, liefst met houtsnijwerk. Er is een staande leeslamp waar je vooral niet tegen aan mag lopen, want dan valt hij om. Er ligt een tapijt over de vloer. Er hangen zware overgordijnen voor de ramen. De kinderen mogen er niet komen. De familie zit er enkel als er deftige visite komt. En als de zon schijnt, worden de gordijnen zorgvuldig dichtgeschoven. Anders verschiet de bekleding van de stoelen.

Nu, heb ik niet gelijk? Beschouwen veel mensen hun huis niet als een plaats om meubels neer te zetten? Maar je antwoord was goed. Een huis dient om er in te wonen. En wil een mens ergens prettig wonen en gezond zijn en blijven, dan heeft hij drie dingen nodig. Zon, licht en water. Als jullie later eens een huis zoeken, moet je allereerst opletten of deze drie dingen aanwezig zijn.

Voor de zon moeten er in een huis overal grote ramen zijn. In de slaapkamers en in de woonkamer vooral. Die woonkamer mag, als het enigszins kan, niet op het Noorden liggen. En als er

in twee wanden vensters zijn, is dat natuurlijk beter dan in één. Voor 's avonds, wanneer de zon weg is, is een goede kunstverlichting noodzakelijk. Plafonnières, buizen. Vooral geen fluwelen lampekappen, die alle licht opslorpen. Al vind je ze nog zo gezellig staan.

Voor de lucht en de ventilatie zijn openslaande ramen en deuren een vereiste. Vooral niet te weinig. En bij de slaapkamers een balkonnetje of een platje. Om de bedden geregeld te kunnen luchten. Een tuintje zou natuurlijk prachtig zijn. Dat moet je niet helemaal vol bloemen planten. Er moet een plekje vrij blijven om te zitten. Veel nieuwe huizen hebben tegenwoordig een terras, met tuindeuren in de kamer. De mensen die daarin wonen kunnen 's zomers buiten eten en theedrinken zonder dat het extra werk voor moeder meebrengt. 's Winters tocht het wel eens een beetje door die deuren. Maar daarvoor is er tochtband in de wereld. En dan hebben we water nodig. Niet om eten in te koken en kleren in te wassen. Dat ook natuurlijk. Maar vooral om onszelf te kunnen wassen.

Eigenlijk moest in elk huis een badkamer of 'n douchecel zijn. In de nieuwe woningen vind je die ook. Gebruik hem dan niet om allerlei rommel in te

bergen dat je niet dadelijk nodig bent. Of om de vuile was te bewaren. Maar neem elke dag een bad. In de oude huizen is meestal wel ergens een hoekje af te schutten en in een douchecel om te toveren.

Zorg ook dat elke slaapkamer een wastafel heeft met een kraan, of een kan vol water. En als er geen waterleiding is, let dan op of er een goede put of regenbak aanwezig is. Anders neem je het huis niet. Want een mens kan niet gezond blijven zonder zich geregeld te baden.

TJITS VEENSTRA.

HERSENGYMNASTIEK

Eerst maar de nieuwe.

91. Wat versta je onder zwarte diamant?
92. Welke ziekte komt in geen enkel land voor?
93. Waar komt in de Bijbel voor Omri?
94. Waardoor is de Langstraat bekend?
95. Wie was Amasa?
96. Waar staat de Cuneratoren?
97. Waar werd Jan van Riebeeck geboren?
98. Een boer gaat met koeien naar de markt. Eén loopt voor 2 andere, een loopt achter 2 andere, een loopt tussen 2 andere. Met hoeveel koeien ging hij naar de markt?
99. Wanneer treedt maansverduistering op?
100. Waar staat de Martinitoren?

De antwoorden op het vorige 10-tal vragen zijn:

81. Zoon van Mozes. 82. Zoon van Levi. 83. Hiram. 84. Verzoeking en twist. 85. 4. 86. Obadja. 87. Onesimus. 88. Meleachi. 89. Hiram, de Betheliet. 90. Zeven.

Ons Werkhoekje

Zet in goede z.g. chronologische volgorde:

1. Floris V.
2. Leicester.
3. Thorbecke.
4. Philips de Schone.
5. Jan P. Coen.
6. Clovis I.
7. Rutger J. Schimmelpenninck.
8. Maximiliaan v. Oostenrijk.
9. Gijsbrecht Karel van Hogendorp.
10. Philips de Goede.

*
**

Het geheel is een woord dat tegenwoordig door iedere Nederlander genoemd wordt. Het bestaat uit 20 letters.

10	11	20	13	gebruikt moeder wel voor de kaas.
20	3	2	16	stok.
9	7	18	19	teggengestelde van water.
1	5	6		woont o.a. in een klooster.
17	12	8		familieid.
3	4	14	15	getal.

De oplossing van de verborgen vogel- en bloemnamen uit het vorige no. zie je hieronder.

1. Denk toch aan je gymnastiekschoenen, Jan!
2. De meester zegt, dat het wandrek sterk is.
3. De werklieden hebben een verse ringdijk gegraven.
4. Er groeit nu veel gras terwijl er vroeger toch open zandvlakten waren.
5. Daan, je riep me? Heb je alle Nederen al gespeeld?

Op een draf holde ik langs de bewuste boerderij naar het dorp. Een paar gezichten voor het raam keken me aan. Zouden ze hun geld en sieraden al weer teruggevonden hebben? Wat

kon mij die boer ook schelen? Ik moest de dokter hebben. In de dorpsstraat vroeg ik naar zijn adres. Hij woonde natuurlijk net aan de andere kant van het dorp. Maar ik vond hem tenslotte. „Vonk” heette hij. Zoveel kon ik op het naambord in het gras van de tuin wel lezen. Ik belde. Wel een beetje luid. Na een poosje deed een aardige dame open. Ze vroeg wat ik wenste en keek me daarbij lang en heel eigenaardig aan. In mijn opgewondenheid kon ik eerst geen woorden vinden. De dame glimlachte vriendelijker en nodigde me uit binnen te komen. In de wachtkamer ging ze er rustig bij zitten en zei: „Wat scheelt er aan? Vertel 't me maar”. Toen kon ik plotseling wel. Onder mijn verhaal keek de dame me hoe langer hoe oplettender aan. Haar ogen zeiden: vertel me maar alles. Nu, dat deed ik. Toen ik met het verhaal van vader

klaar was ging ik door en vertelde over de woonwagen en over moeder, die zo ongelukkig om het leven was gekomen. „Hoe heette je moeder?“, onderbrak de dame plotseling mijn woordenstroom. Ik moest tot mijn schaamte bekennen, dat ik niet eens de naam van mijn moeder wist. Na een poosje stond ze op en liet me alleen in de spreekkamer. Nog nooit was ik in zulk een deftig huis geweest. Vergeliken bij de woonwagen en de hut op het eiland was dit een paleis. Een prachtig kleed op de vloer, dure gordijnen voor de ramen en aan de wanden mooie platen, die alleen al meer waard waren dan ons hele huis-boeltje. Ik keek mijn ogen uit aan een sneeuwlandschap met een bos op de achtergrond. Eindelijk hoorde ik stemmen achter in de gang. De dokter kwam er aan, al pratend met zijn vrouw. Op de drempel van de spreekkamer bleef hij staan en keek me zwijgend een poosje aan.

„Je hebt gelijk“, zei hij over zijn schouder heen de gang in, „sprekend dezelfde ogen“. Daarna liep hij op me toe en vroeg nog eens haarfijn alles over vader. „Ik ga dadelijk met je mee“, troostte hij.

Na een kwartiertje reed er een koetsje voor de deur. Er zat een koetsier op de bok. Hij keek of hij maagpijn had. Ik mocht naast de dokter binnen in het rijtuig zitten. Hoe gezellig rammelden de gummibanden over de klinkers van de dorpsstraat. De koetsier knalde nijdig met de zweep in de lucht en klakte onophoudelijk met de tong, als ging het hem lang niet hard genoeg. Je kon hem binnen in het gezellige kamertje van de koets duidelijk horen mopperen tegen het oude witte paard.

Bij 't meer aangekomen zette dokter zijn bontkraag op en zei tegen de koetsier te wachten bij de aanlegsteiger. Ik wees dokter de plek waar hij moest gaan zitten en sprong toen ook zelf in de boot. Eerlijk gezegd was ik blij dat vader ons oude wrakke schuitje tegen deze stevige boot verruild had. Zo'n deftige dokter kun je toch moeilijk op een vermolmd bankje neer zetten? Verrukt greep ik de riemen. Nou zou ik

dokter eens even laten zien, dat ik roeien kon. Over een kwartier had vader hulp. Nu zal alles wel recht komen, zei ik tegen me zelf. Op 't laatst hijgde ik van de inspanning en dokter knikte. Zoveel als: Nou maar zeg, jij kunt roeien hoor.

Toen hij het touw aan de buitendeur zag, knikte hij weer goedkeurend. Bij het binnenkomen zagen we vader halverwege over de plank voor zijn bedstee hangen. Ik moest denken aan een hemd, dat dubbelgevouwen over de lijn hangt. „Alle moppen“, zei dokter, gooide zijn jas uit en liep op het bed toe. Samen legden we de patiënt weer achterover. Hoe heet voelden die harde armen door het ondergoed heen. En hoe ver was zijn geest uit het gloeiende lichaam geweken. Dokter bette zijn hete handen en slapen met het koude water uit de ketel op zijn zakdoek. Vader opende zijn troebele ogen, maar ze keken een hem totaal vreemde wereld in. Ik kon aan de blik van de dokter zien, dat hij niet gerust was. Hij opende zijn tas en haalde er een paar slangetjes uit, die door een zuignapje aan elkaar verbonden waren. De uiteinden van die slangetjes stopte hij in zijn oren. Met het zuignapje tastte hij vaders blote borst af. Al luisterend trok dokter zijn mondhoeken naar omlaag als om te zeggen: Zo, dat lijkt niet al te best. Daarna nam hij een boekje uit de tas en schreef er iets in met een gouden potloodje. „Hier“, zei hij, „breng dit als de wind naar mijn vrouw en kom dadelijk terug“. Ik was al weg. Dokter bleef bij vader achter. Nog nooit heb ik zo hard geroeid en gerend. Gerend ja, want toen ik aan de koetsier, die nog op de oever wachtte, vroeg of hij me gauw naar het huis van de dokter wilde rijden, wees hij naar zijn voorhoofd en vroeg of ik gek was. Voor de tweede maal die morgen rende ik de dorpsstraat door en belde aan het doktershuis. Nu deed een dienstmeisje open. Ze liet me op de stoep staan en ging met het briefje van dokter naar binnen. Maar dadelijk kwam mevrouw zelf naar de deur en haalde me naar binnen. Ze zei, dat ze het recept even klaar zou maken en of

ik ondertussen niet een kopje koffie lustte. Nou, dat lustte ik en de krentenkoek, die ze er naast legde lustte ik ook. Rijke mensen hebben toch wat voor, dacht ik nog. Die kunnen alle dagen maar krentenkoek eten.

Ze kwam terug met een grote fles vol bruin vocht. 't Leek wel dunne chocolademelk, maar 't zal wel erg bitter geweest zijn. Drankjes zijn altijd bitter en smaken vies. Mevrouw streelde me zelfs over het haar en zei, dat ik maar hard moest lopen. Nou, dat deed ik. In een wip was ik bij het meer. Het koetsje stond er nog en het paard sliep met laag hangende kop. Maar de koetsier was in geen velden en wegen te zien. Nu, ik kon mijn hoofd niet breken over die boze koetsier, vader moest zijn drank hebben. Toen ik eindelijk de kamer binnenkwam, zat dokter nog op een stoel voor het bed. Vader was wakker. 't Leek wel, of dokter hem gekalmeerd had. Zijn ogen stonden veel rus-

tiger. Zij praatten samen, maar het gesprek werd afgebroken, toen ik binnenkwam. Dokter diende vader zelf een grote lepel vol van de drank toe. „Hierop zal hij aanstonds wel rustig gaan slapen”, zei hij. Ik ging bij de tafel zitten, benieuwd wat er nu gebeuren ging. Ook wilde ik wel eens weten, waarover de beide mannen gepraat hadden. Maar ze hervatten het gesprek niet. Ik kreeg het gevoel, of ik te veel was in de kamer. „Wil jij nog wel een boodschap voor je vader doen?” zei dokter na een poos. „Ga nog maar eens naar mijn vrouw en haal een paar dekens voor je vader”.

„Zie je wel”, dacht ik, „ze willen me kwijt. Maar ik was toch blij met het karweitje. Nu roeide ik me niet meer achter adem. Dokter wilde met vader praten. Wel, dan zou ik hun de tijd geven. Hoe langer hoe meer begon ik er me over te verwonderen, hoe die dokter toch zo goed was voor ons. Als hij met alle patiënten zo deed kwam hij nooit klaar. Daar zat hij nou al een hele morgen bij 't bed van een patiënt, die zo arm was, dat hij de doktersrekening nooit kon betalen. Later, toen vader al lang weer beter was, heb ik vernomen waarom.

Zijn vrouw was vroeger vriendin met mijn moeder geweest. Ik had niet alleen de stem van mijn moeder, maar ook haar ogen geërfd. Toen de vrouw van de dokter me op de stoep zag staan, had ze meteen aan moeder moeten denken. Onder mijn verhaal was de zekerheid groter geworden, dat ze hier de zoon van haar overleden vriendin voor zich had. Natuurlijk spraken ze daarover, toen ze samen de gang in kwamen. En over hetzelfde ging het gesprek, toen ik bij de beide mannen de hut binnenkwam. Maar toen ik de dekens ging halen wist ik dat alles nog niet. Het was alles erg vreemd, maar 't was natuurlijk wel fijn. Net een sprookje. Ik genoot op mijn gemak van het roeitochtje. Langzaam kwam het eenzame koetsje op de oever dichterbij. Het paard sliep nog steeds en de koetsier was nog steeds absent. Langs de hele oever was de man niet te zien. Als

hij niet terugkwam betekende het, dat ik de dekens het hele dorp door zou moeten sjouwen. Ineens kreeg ik een leuke inval. Weet je wat? Ik klom zelf op de bok. Op de woonwagen had ik toch zeker niet voor niets een paard leren besturen? Het oude witte paard zou er heus niet met me vandoor gaan. Ik legde de boot aan de steiger vast en streelde het paard eens over de fluwe-len neus. Het arme dier was zo mak als een oud schaap, ik durfde hem best aan. Daar zat ik boven op de bok... de wagen zette zich in beweging. 't Ging lekker. De mensen in het dorp keken gek op, dat het dokterskoetsje zonder dokter en met een andere koetsier daar door de straat reed. Veilig en wel belandde ik aan het doktershuis. Mevrouw zette grote ogen op. Ze vroeg waar de koetsier was en toen ik vertelde, dat hij erg brommerig was geweest en misschien wel de benen genomen had, zei ze: „Jij wordt koetsier bij mijn man. Zou je dat wel willen?” Deze dag scheen een geluksdag voor me te zijn. Vader verzorgd, alle angst genezen en hier kreeg ik nog een baantje ook. Ik leefde beslist in een sprookje. Aanstonds kreeg ik nog een paleis cadeau. Met de dekens voor vader achter in de wagen en de nieuwe koetsier op de bok zette de koets zich weer in beweging. Veilig loodste ik „mijn” paard het dorp door. Bij het meer gekomen, bond ik het goede beestje aan een paaltje vast en plukte een paar handen gras. Hij moest toch merken dat hij nu een andere en een betere baas gekregen had. Onder 't naar huis roeien zag ik het dier hoe langer hoe kleiner worden, want ik roeide natuurlijk met het gezicht naar de wal. Dat witte plekje daar, dat was nu mijn paard..... zomaar gekregen. En waar-door? Ik begreep er niets van. Had ik toen alles geweten dan zou ik weer het gevoel gekregen hebben, dat moeder heel dicht bij me was. Als haar vriendin vroeger niet zoveel van haar gehouden had, zou ze haar allang vergeten hebben. Nu ze mij weer zag, kwamen alle oude goede herinneringen weer ze de vriendin niet meer aan kon doen.

Ik kon wel juichen, toen ik mijn boot het glanzende meer deed overglijden. De zon lachte, de golfjes huppelden met me mee en het niet aan de oever wuifde als met vlaggen. Plotseling kreeg ik behoefte iets heel luid de ruimte in te roepen. Niet zo maar een vreugde-kreet, nee, 't was met of ik voor een grot stond en er in op moest roepen om een echo te verwekken. Die echo moest dan moeders stem zijn. Natuurlijk hoorde ik alleen maar mijn eigen stem weerkaatsen van de oevers. Maar ik voelde me helemaal niet eenzaam meer. De doktersvrouw was zo aardig voor me geweest, dat er een gevoel van overbleef alsof ik toch een beetje van moeder had ontvangen.

In de hut gekomen, zag ik dat vader vredig sliep. Dokter stond al op de drempel op me te wachten. Hij had haast, zijn andere patiënten wachtten. Ik vertelde hem van de weggelopen koetsier en wat zijn vrouw gezegd had. „Wij vinden 't samen wel”, zei dokter, terwijl hij me met twee vingers op de bol tikte. Voor de derde maal maakte ik die morgen de overtocht. Nu met dokter aan boord. „Blijf vandaag rustig bij je vader”, zei hij „vanavond kom ik terug”. Die dag vloog om. Ik had zoveel om over te denken. Vader was vrij rustig en gaf me weinig werk. Hij sliep en sliep maar, uren achtereen. Soms schrok hij wakker en vroeg om water. Ik gaf hem dan van zijn drank, maar als ik probeerde hem van mijn nieuwe betrekking te vertellen, glimlachte hij van verre en sliep weer in. Hoewel ik niemand had om mee te praten en er bijna geen eten meer in de hut was, werd het een van de mooiste dagen van mijn leven. Het geluk, dat in aantocht is, is altijd veel mooier dan het geluk, dat je bezit. Natuurlijk heb ik later gouden dagen beleefd als koetsier, maar deze dag was toch iets heel bijzonders.

(Slot volgt).

„Onze eigen krant”

Voor de hoogste klassen der Christelijke Scholen
Verschijnt de derde Vrijdag van elke maand

Redactie: L. Meijer, H.d.S., Bedum - J. Bulthuis
H.d.S., Ten Post - Tj. Schaafsma, H.d.S. Kampen
Administratie-adres: "DRUKKERIJ DE VRIES"
Siddeburen Telef. No. 345 - Girorek. no. 139559

8e Jaarg. No. 12 - Maart '53

EEN HEERSER GESTORVEN

Plotseling was de wereld er vol van. Radio Moskou had omgeroepen, dat Stalin een hersenbloeding had gehad, en dat zijn toestand ernstig was. Allerlei bijzonderheden werden er bij vermeld: Het rechterbeen en de rechterarm waren verlamd, de patiënt had het bewustzijn verloren, er werd bij vermeld hoe het met de bloedsomloop en ademhaling was, enz.

Iedereen had het er over, want iedereen kende Stalin. Hij had veel vrienden en veel vijanden.

De ziekte nam geen gunstige wending. Na een paar dagen van bewusteloosheid kwam Stalin's einde. God sneed zijn leven af en riep hem tot verantwoording.

Wie was toch eigenlijk deze man, die door miljoenen werd gehaat, waarvoor men vreesde en beefde en die door anderen vereerd werd als een god?

21 December 1879 werd hij te Gori, een stadje bij Tiflis vlak bij de Kaukasus, geboren. Zijn eigenlijke naam was Jozef Vassarinowitsj Dzjoegasjwili, heel wat moeilijker uit te spreken dan zijn latere naam Jozef Stalin.

De kleine Jozef was niet van hoge

komaf. Weet je, wie zijn vader was? 't Was een nog maar kort voor Jozef's geboorte vrijgeworden boerenslaaf. Hij was schoenmaker geworden.

Toen de schoenmakerszoon wat groter was geworden, wilden zijn ouders hem voor priester laten leren. Daarvoor kwam hij op een **seminarium**, dit is een opleidingsschool voor priesters, in Tiflis.

Op dat seminarium praatte Jozef met verschillende mensen. Zo kwam hij ook op de hoogte met de leer van de **socialisten**. Dat trok hem zo aan, dat hij volgens zijn eigen zeggen, op 15-jarige leeftijd al overtuigd socialist was. En ijverig maakte hij er **propaganda** voor.

Zo ijverig zelfs, dat hij van het seminarium verwijderd werd. Zelf vond hij dit helemaal niet erg, want hij dacht er niet meer aan om priester te worden.

Nu begon er voor hem een avontuurlijk leven. Het Russische volk had het onder de regering van de **czaren** toen lang niet gemakkelijk. Jozef hielp ijverig mee aan de ondergrondse strijd van Lenin tegen het **regiem** van de zwaar. Lenin, de grote

communist, die door al zijn volgelingen als een god vereerd wordt.

't Was in deze tijd, dat Jozef de schuilnaam Stalin aannam. 't Betekent zoveel als : man van staal. Over al de avonturen van Stalin zou wel een boek te schrijven zijn. Meermalen deed hij mee aan roofovervallen, die de kas van de partij aan geld moesten helpen. Wel vier keer werd hij door de politie gesnapt en naar Siberië verbannen, maar even vaak wist hij te ontvluchten en naar Rusland terug te komen.

Bij de revolutie na de eerste wereldoorlog werd de tsaar ten val gebracht. Stalin was ook toen een trouw medewerker van Lenin. Eerzuchtig als hij was, ontzag hij geen middel, hoe gemeen ook, om zichzelf op te werken.

Lenin zelf achtte Stalin niet geschikt om zijn opvolger te worden. Maar Stalin vond zichzelf wel geschikt.

Het testament van Lenin, waarin Jozef Stalin als opvolger afwees, werd verdonkeremaand en voortaan deelde Stalin op het „Kremlin“ de lakens uit. Met eindeloos geduld en met berekende sluwheid wist hij al zijn mededingers weg te werken, zodat uiteindelijk alleen „vader Stalin“ onbedreigd heerser was. Vraag echter niet, hoeveel politieke „zuiveringen“ nodig zijn geweest.

Stalin heeft van Rusland een land gemaakt, waarnaar bijna heel de wereld in angst en vrees opziet. Men siddert, als men denkt, dat dit land al zijn krachten gaat inspannen, om de wereldrevolutie te bewerken en daarvoor door de wereldheerschappij te veroveren. Als Rusland begint, komt de derde wereldoorlog, en dan?

Zulke mensen vergeten, dat God de wereld regeert. Ook Stalin, voor wie men vreesde, kon niet meer doen, dan Hij hem toeliet. Hij kon Stalin gebruiken als een gesel, om de volken te straffen, zoals Hij ook eens Nebukadnezar, Napoleon en Hitler gebruikt heeft. Maar ook kon Hij zeggen tot Stalin : „Tot hiertoe en niet verder“.

De bijna als een god vereerde heerser is nu op 73-jarige leeftijd overleden. Meer dan anderhalf miljoen

van zijn aanbidders zijn langs zijn baar getrokken, om hem hun stille hulde te brengen.

Daarna is zijn stoffelijk overschot bijgezet in het mausoleum op het Rode Plein in Moskou. Daar rust zijn lichaam naast dat van Lenin.

En nu? Velen verwachtten direct geen nieuwe opvolger. Ze rekenden eerst op een felle strijd om de eerste plaats in Rusland. De één zou de ander het leiderschap niet gunnen.

Ze hebben zich vergist, want nog voor Stalin begraven was, was er een nieuwe regering gevormd.

Opvolger van Stalin is geworden de 51-jarige Georgi Malenkof, die

MALENKOF

gedurende de laatste jaren Stalin's rechterhand was.

Natuurlijk vraagt de wereld zich af, of het nu ook anders wordt. Zal de spanning in de wereld verminderen? Zal de oorlogsdreiging ophouden?

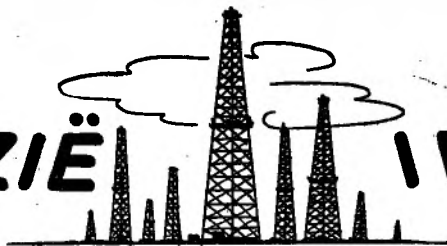
Of zal Malenkof er misschien met zijn rode legers op inslaan? De derde wereldoorlog beginnen?

Er valt weinig van te zeggen. Algemeen verwacht men niet veel verandering. Ook Malenkof is volbloed communist.

Maar... een Christen verwacht het niet van een mens of een land. Hij vreest ook niet voor een mens. Hij vertrouwt op zijn God en zal daarom niet beschaamd uitkomen.

Ook Malenkof kan zich tegen Zijn wil niet roeren of bewegen!

PERZIË IRAN

Perzië, het land van koning Kores, Darius en Ahasveros, is ons welbekend uit de Bijbel. Tegenwoordig noemt men het vaak Iran.

't Is een land, rijk aan olie, maar arm aan geld. Arm is een groot deel van de bevolking. Rijk zijn een klein aantal grootgrondbezitters, die tegelijk in een soort familieregering, de staatsambten onder elkaar verdelen en in 't parlement aan de touwtjes trekken. Toch zitten ze nu wel wat met de handen in 't haar. De moeilijkheden zijn begonnen ongeveer twee jaar geleden. Toen namen de Perzen het besluit om de olievelden in hun land te nationaliseren. Tot die tijd, of eigenlijk tot 1993, had de Anglo-Iraanse Oliemaatschappij het recht de olie in Perzië te winnen. Van de opbrengst kregen de Perzen een zeker gedeelte als vergoeding. Die vergoeding was feitelijk te laag, maar zo stond het in de overeenkomst met de Engelsen en de olieopbrengst was één van de voornaamste bronnen van inkomsten voor het land. De ontevreden Mohammedaanse nationalisten hadden 't parlement echter zo ver weten te krijgen, dat de olie genationaliseerd werd. Dat was een strop voor de Engelsen! Geen olie meer uit Perzië, of betalen, in plaats van rijke winsten maken, zoals tot dusver.

Maar de Perzen sneden zichzelf daarbij ook in de vingers, want alle Engelsen, die tot dusver als deskundigen de leiding hadden bij de oliewinning, en ook bij de raffinaderijen in Abadan, vertrokken. Perzië zelf had veel te weinig deskundigen op dit gebied. Bovendien vertrokken de tankschepen van de Anglo-Iraanse Oliemaatschappij, en Perzië zelf had geen tankschepen. 't Vervoer lag

stil. En dus hielden ook de inkomsten op.

In de staatskas vloeide geen geld meer van de oliemaatschappij zoals vroeger en Perzië bleef met de olie zitten. Wel heeft Engeland herhaaldelijk voorstellen gedaan om met Perzië tot een vergelijk te komen. Het wilde de nationalisatie zelfs wel toestaan, maar over de voorwaarden kon men het niet eens worden. Alles stuitte telkens weer af op de taaië onverzettelikheden van de oude premier Mossadeg. Al wordt Perzië arm, hij wil geen stapje toegeven. Van de olieopbrengst in Perzië mag niets aan het buitenland ten goede komen. Alles moet voor Perzië blijven. De olie is van Perzië en als 't verkocht wordt, moet de opbrengst ook voor de Perzen zijn. Dat is zijn standpunt en daar wijkt hij niet van af.

't Is een eigenaardig man, die Mossadeg. Omdat hij ziekelijk is, doet hij de meeste regeringszaken af, terwijl hij in 't bed ligt. Maar door zijn onbuigzame wil heeft hij het langzamerhand zo ver gekregen, dat niet de keizer, maar hij, Mossadeg, 't meeste te zeggen heeft. Alle verzet, alle weerstand tegen zijn beleid, weet hij weg te werken. Personen, die het niet met hem eens zijn, weet hij hun ambt te ontnemen. Officieren, van wie bekend is, dat ze het met de premier oneens zijn, worden afgezet of gearresteerd.

Ook de keizer, of liever, de sjah, zoals men in Perzië zegt, is niet tegen hem opgewassen. 't Is een publiek geheim, dat die twee het niet te best met elkaar kunnen vinden. 't Vorig jaar heeft de sjah zelfs geprobeerd, om Mossadeg door een andere minister-president te vervangen. Maar 't mislukte. Na drie dagen was de oude

weer in zijn ambt terug met nog meer macht dan te voren.

Onlangs gebeurde precies het omgekeerde: Mossadeg probeerde de sjah weg te werken. Leek het gebeurde in Egypte hem navolgenswaardig? Daar had generaal Naguib de loszinnige koning Feroek op revolutionaire manier het land uit weten te krijgen, en was zelf als dictator Egypte gaan regeren. Was datzelfde Mossadeg's bedoeling in Perzië? In elk geval heeft hij de sjah er van weten te overtuigen, dat samenwerking tussen hen beiden uiterst moeilijk was en dat 't daarom maar het beste was, dat de sjah voor onbepaalde tijd het land verliet!

Was de sjah misschien ook vermoeid van al het geharrewar? Hij gaf toe.

Natuurlijk kon men dat zo niet aan het volk zeggen. Daarom maakte de sjah aan zijn onderdanen bekend, dat hij uit Perzië zou vertrekken om een pelgrimsreis te maken en vervolgens lange tijd in het buitenland zou vertoeven voor zijn gezondheid.

Maar nu bleek toch, dat de oude Mossadeg zich vergist had in het volk. 't Had de bedoeling van de zaak wel begrepen. Als de sjah eenmaal het land uit was, zou Mossadeg er wel voor zorgen, dat hij nooit meer terugkwam! En dat nam men niet!

Als men kiezen moest tussen zijn sjah en Mossadeg, dan koos men de sjah!

Men was bijvoorbeeld niet vergeten, dat de sjah grote sommen geld verdeeld had onder de armen en dat hij nu bezig is, om het grootste deel van zijn uitgestrekte bezittingen onder de arme boeren te verdelen. Mossadeg is ook grootgrondbezitter, maar hij dacht niet aan verdelen! Neen, het volk hield te veel van de sjah om hem weg te sturen.

Duizenden aanhangers van hem liepen te hoop en eisten van de sjah, dat hij het land niet zou verlaten! Ook bestormde men de woning van Mossadeg, zodat de oude premier in pyama naar het parlamentsgebouw moest vluchten om zich daar te laten

bewaken!

De sjah verscheen daarop voor zijn volk en maakte onder luide toejuichingen bekend, dat hij voor de druk van het volk was gezwicht en afzag van zijn buitenlandse reis.

Nu zou je denken, dat Mossadeg zou aftreden. Maar daarvoor is de oude te koppig. In plaats van af te treden, heeft hij het zelfs klaar weten te spelen, een paar van zijn tegenstanders te vervangen door een paar van zijn vrienden! En hij zal niet eerder heengaan, voordat het volk door middel van een volksstemming heeft uitgemaakt, dat men hem niet langer aan 't hoofd van de regering wenst. En daarvoor is Mossadeg niet bang, want hij heeft het leger en de politie tot zijn beschikking, en daarmee kan hij de volksstemming wel in zijn voordeel doen uitvallen.

De strijd tussen sjah en premier is dus niet uit. Hoe 't af zal lopen? Zal de taaie, slimme Mossadeg toch nog een middel vinden om de sjah, het land te doen verlaten?

't Is lang niet onmogelijk!

NA DE RAMP

In alle dag- en weekbladen hebben jullie de afgelopen weken nog kunnen lezen over de Nationale Ramp.

Veel bijzonderheden worden eerst nu bekend. Bijzonderheden van leed en rouw. Bijzonderheden over wonderlijke uitredding. We lezen van dapperere jonge kerels, die honderden mensen hebben gered. Van „cadaver-ploegen”, die niet rusten voor het gevaar, die cadavers opleveren, is geweken.

In mijn eigen klas merk ik wel, dat de jongens goed op de hoogte zijn van deze dingen. Er zullen onder jullie zijn, die wel kunnen zeggen, hoe hoog het aantal miljoenen van het Rampenfonds vandaag staat.

Nu, weken na de Ramp, willen we toch over enkele punten nog praten met elkaar. We menen vaak, dat de tijd van wonderen voorbij is. Dat er alleen wonderen gebeurden door de Here Jezus, toen Hij op aarde was. En later door de apostelen, maar dan niet meer. Maar dat is niet waar. Elke dag nog gebeuren er wonderen! Wonderen van genezing en redding. We schrijven ze dan vaak toe aan doktoren en toevalligheden. Dan doen we echter verkeerd. God werkt nog het wonder, dikwijls door middelen. Luister maar eens:

In de rampnacht van Zaterdag op Zondag waren de mannen van Colijnsplaat op hun hoede. Vóór de stormvloed was men daar al bezig met de vloedplanken de doorlaat in de dijk naar de haven te sluiten voor de vloed. 't Ging niet zo gemakkelijk. De planken waren sinds 1916 niet meer gebruikt en pasten moeilijk aan weerskanten van de zware stenen steunbeer. Toen kwam de stormvloed!

Mannen, die bij de steunbeer stonden, zagen dat die het begaf. Zandzakken waren er niet! Er waren alleen veertig mensen, veertig stel spieren. Dan die er maar tegen aan. De

sterksten namen de steunbeer voor hun rekening en het verschrikkelijk gevecht begon. Toen anderen kwamen, plantten zij, zonder enig bevel, hun schouders tegen de lichamen van de voorsten.

Daar stond de lange bovenmeester. Hij keek boven het plankier uit en waarschuwde telkens wanneer een nieuwe roller aan kwam stormen: „Houen!!” Dan kromden zich de ruggen van de honderd mannen, die nu vier rijen dik stonden.

Met een klap, die boven het geraas van de storm uit hoorbaar was, smeedde de zee een paar ton water met enorme snelheid en kracht tegen de planken. Soms werden de mannen een halve meter achteruit geduwd, maar het was alsof ze van staal waren. Ze duwden net zolang terug, tot de planken, die kraakten of zij breken zouden, weer recht stonden. Men hapte naar adem, verzette de voeten, draaide wat anders, om een minder beurse plek in het lichaam te vinden en dan was het er weer: „Houen!”

Twee uren vochten zij daar. Zonder een woord te zeggen. Het ijskoude zeewater kwam tot een paar centimeter onder de hoogste vloedplank en het lukte de zee bijna, om die laatste afscheiding tussen leven en dood uit de voegen te wringen. Maar de mannen kregen de plank weer op haar plaats.

Vermoeidheid en pijn voelden zij niet! Op het laatst, toen de uitputting nabij was, smeedt de zee een 107 ton metende beurtschip, dat in de haven had gelegen, als een baksteen op de kade. De tierende golven duwden het schip half voor de dijkdoorlaat. De hevigste kracht van het watergeweld brak vanaf dat moment.

Omstreeks vijf uur Zondagmorgen, toen een heel vaag schijnsel over het schuimend water de dageraad aankondigde, was het gedaan.

Versuft wankelden de mannen, doorweekt en versteend weg van de vloedplanken.

Aarzelend, als wilden zij het zelf niet geloven. Maar het was zo.

Toen anderen kwamen om de plaats te zien waar een „levende dam” had gestaan, zei een schorre stem: „Nee, daar hebben wij weinig aan gedaan. Dat is een wonder van God geweest”.

De anderen hebben toen stil voor zich heen het hoofd gebogen.

Er wordt gewerkt in het overstromde gebied. Gewerkt met alle kracht. Heel wat huizen staan weer droog. Maar, o, wat ziet het er van binnen uit!

Een Hollandse huismoeder zou er een deuntje bij gaan huilen als ze zo'n zogenaamd drooggekomen huis binnenkwam.

Op de vloeren ligt een vieze, blubberachtige kleimassa van enkele centimeters dik. Let wel: op het vaste kleed in de kamer of op het vroeger zo bloedig glimmend gewreven linoleum. 't Behang is grotendeels van de muren geweekt. Duidelijk, al te duidelijk, geeft het aan hoe hoog het water heeft gestaan. De meubels, uitgeslagen door het zoute water, zijn gebutst door het tegen elkander kloppen. De kachel staat verroest. Vlak er voor liggen vier grote dode ratten.

Een vrouwenkorps van vrijwilligers trekt er op uit om huis na huis schoon te maken. De huisvrouwen in het overstromde gebied hebben al meer dan genoeg beslommeringen aan het hoofd. Een legertje dames in blauwe overall, waterlaarzen en een wit op

blauw gespikkeld hoofddoekje vatten het gigantische karwei aan. De wa-

pens zijn: dweil en zwabber. 't Is verwonderlijk te zien, hoe snel de bezige handen schot in de zaak krijgen. Binnen een dag hebben ze een huis bewoonbaar.

**

De schade aan de dijken is enorm groot. Over honderden kilometers zijn ze ernstig beschadigd. Op sommige plaatsen is de dijk zelfs tot op het maaiveld weggeslagen. De totale lengte van de dijken in het getroffen gebied bedraagt 1100 kilometer. Ongeveer de helft daarvan is nog gaaf.

Met man en macht wordt op 't ogenblik gewerkt om de gaten te dichten. Maar als dit is gelukt, blijft toch nog de vraag: moet er niet méér gebeuren: Het is nu duidelijk, dat de dijken sterker moeten worden gemaakt. Niet om dan daarop te vertrouwen. Toch moeten we alle middelen gebruiken, om ons leven te beveiligen. Nu is al lang door de ingenieurs de mogelijkheid van de afsluiting der zee-gaten onder ogen gezien.

In Delft hebben ingenieurs in het klein de beneden-rivieren en zeegaten nagebootst, om daarmee proeven te nemen. Vijf jaar geleden werd dit Waterbouwkundig Laboratorium gebouwd. Het is een wereldvermaarde werkplaats geworden. Ingenieurs schijnen daar te spelen met dijken en dam-

De Reddingshelicopters

Bij de watersnood in Nederland hebben wij nader kennis gemaakt met het hefschroefvliegtuig. Wij zagen nu van dichtbij, wat men met die toestellen doen kan. Het is interessant te vernemen wat voor werk de heli-copters dagelijks verrichten in Korea. Daar redden zij óók mensen. Dat

was al bekend, maar dit verhaal uit de „New York Times”, lijkt ons toch wel zeer boeiend.

Majoor Cleeland van de mariniers had onlangs met een Corsair reeds zijn honderdste vlucht gemaakt. Volgens de geldende regels mocht hij nu terug naar huis. Maar hij tekende bij

metjes. Ze maken Noordwesterstormen die de dijkjes beuken. Ze bootsen zeestromingen en golfslag na. 't Is echter geen spel! Ze bestuderen de uitwerking er van en gaan dan rekenen, hoe er in werkelijkheid gehandeld moet worden. Hier in Delft heeft men in 't klein de afsluiting van de zeegaten wel uitgevoerd! Men heeft al veel van de problemen, die er mee samenhangen, onder de loupe genomen.

Er is nog een vraagstuk waarop de Delftse ingenieurs zich hebben bezonnen, n.l. de verzilting van de landbouwgronden. Wat dat betekent: de verzilting? Je hebt de uitdrukking: „de zilte baren”, wel eens gehoord?

Ja, juist: de zoute baren! De verzilting van de gronden betekent dus, dat de gronden doortrokken worden met zout water. Dat komt doordat het zoute water steeds verder het land binnendringt. Dit veroorzaakt groot ongerief voor de land- en tuinbouw en in bepaalde streken zelfs voor het drinkwater.

Beide, de grote stormvloed en de verzilting, maken nu het vraagstuk van afsluiting der zeegaten actueel.

Prof. ir. Jansen, hoogleeraar in de waterbouwkunde aan de Technische Hogeschool te Delft, rekt nog op twee jaar studie, voor dit geweldige plan kan worden uitgevoerd.

Het hierbij getekende kaartje moet je maar eens bestuderen. Je ziet dan, dat de sterke dammen, die de zeega-

ten moeten afsluiten, niet aan de koppen van de eilanden gebouwd moeten worden. Je ziet ze veel meer binnewaarts. De uitvoering van het werk wordt daardoor minder moeilijk.

Zo op de kaart lijkt dit plan nog al eenvoudig. Maar er zit nog een moeilijkheid aan vast.

Als deze zeegaten zijn afgesloten, kan het water, opgestuwd door de stormen, hier geen uitweg meer vinden. De watermassa's zullen dan de gehele Noordzeekust, met de duinen, bedreigen. Ook hieraan moet worden gedacht. Die sommen van de ingenieurs gaan ons wel boven het petje!

Met de uitvoering van dit plan zullen enkele tientallen jaren gemoeid zijn en... enorme bedragen!

voor nog eens honderd vluchten. Dus steeg hij op 'n morgen voor de 101ste maal op van 't vliegdekschip. Hij bestookte ergens in Korea een vijandelijke brug met raketten en ging op zoek naar een ander doelwit, toen zijn machine werd getroffen door een vernietigend salvo luchtdoelvuur.

De Corsair begon onmiddellijk om laag te dwarrelen, maar majoor Cleeland kon haar nog juist op tijd weer recht krijgen, om een buiklanding te maken midden op het bevroren Allyong stuwmeer, diep in vijandelijk gebied.

Toen het vliegtuig op het ijs neerbonsde, openden communistische infanteristen aan beide oevers van het stuwmeer onmiddellijk het vuur met mitrailleurs en geweren. Majoor Cleeland wrong zich uit de cockpit en drukte zich tegen de gepantserde wand van de Corsair aan, waar hij de meeste dekking had. Hij deed zijn parachute af en maakte er een soort pop van. Hij zette die pop zijn stalen helm op en schoof haar een eind van zich af. Terwijl de vijandelijke scherpshutters hun best deden, om de helm te raken, lag de majoor plat op het ijs, dicht tegen de romp van zijn vliegtuig aan en hoopte er het beste van.

Boven het stuwmeer cirkelden vijf andere Corsairs rond als nijldige wespen. Zij konden de piloot zien liggen tegen het wrak van zijn vliegtuig en zij konden ook zien, hoe de kogels rondom hem de splinters uit het ijs sloegen. Zij vroegen radiografisch om een reddingshelicopter en intussen bestookten zij de vijandelijke troepen.

Vele mijlen daar vandaan zaten kapitein Barret en luitenant Fabijan een kop koffie te drinken in een hut, toen hen de hulpkreet bereikte. Zij pikten Thornton op, een 48-jarige veteraan van de medische dienst, sprongen in hun helicopter en vlogen weg, naar Noord-Korea. Thornton, een man met een enorme snor, is iemand, die niet wil erkennen, dat reddingsacties werkjes zijn voor jongere kerels dan hij.

Anderhalf uur lang had majoor

Cleeland op het ijs gelegen, met vijandelijke soldaten op een kleine 200 meter aan de ene oever en op een 100 meter aan de andere, toen het hefschroefvliegtuig verscheen. Op hetzelfde moment deed een Chinese ruiter een charge over het ijs, in de richting van het vliegtuigwrak. Eén der Corsairs dook neer en vaagde man en paard met één salvo weg.

Terwijl kogels doordrongen in de romp van de helicopter, zweefde het molenwiekende toestel vlak boven het ijsoppervlak, vijf meter van de benarde piloot.

„Hoe blij hij ook was, ons te zien”, zo vertelde luitenant Fabijan later, „hij voelde er machtig weinig voor, om die vijf meter naar ons toe te rennen en ik kon hem dat niet kwalijk nemen”.

Tenslotte waagde majoor Cleeland de sprong. Hij schoot op de helicopter af. Thornton stak zijn hand uit, om hem aan boord te helpen. De hand werd doorboord door een kogel. Hij stak zijn andere hand uit en slaagde er in de majoor aan boord te helpen, doch niet nadat deze door een Chinese scherp getroffen was in het been. Het hefschroefvliegtuig schroefde zich omhoog en arriveerde veilig op de dichtstbijzijnde basis.

NIEUW-GUINEA - IRIAN

De eerste bewoners van ons land, de Hunebedbouwers, leefden in het stenen tijdperk. Heel eenvoudige voorwerpen, als messen en bijlen, van steen gemaakt, kun je in het een of andere museum bewonderen. Ze leefden zo primitief.

Stel je eens voor, dat ze op een dag een vliegtuig zagen rondcirkelen boven de hoge zandgronden om straks tussen de hunebedden neer te strijken. Dat ze een tank of bulldozer zich een weg zagen banen door de dichte oerwouden heen.

Toch heeft zich, zo'n 10 jaar geleden, iets dergelijks ergens op de aarde afgespeeld.

Dat hebben bewoners van Nieuw-Guinea meegemaakt.

Mensen, die leefden — en nog grotendeels leven — in 't stenen tijdperk, hebben in de laatste wereldoorlog dingen beleefd, die hun oren deden tuiten.

Eurwenlang heeft op dit grote eiland de rust geheerst, leefden de bewoners, de Papoea's, als heidenen hun eenzaam leven zonder enige beschaving.....

Nu is daar, de laatste jaren vrij snel, de beschaafde wereld dit land binnengedrongen. Onderwijs, zending, misie, oorlog en bijbehorende werkzaamheden hebben een enorme verandering gebracht. Een groot deel van de bevolking heeft gezien, dat het heidendom hen arm laat en angstig maakt, dat hun land zo achterlijk is en dat ze zelf zo weinig kunnen. Er is bij velen een vraag naar iets anders.

Zo véél primitieve volken zijn, na hun aanraking met de beschaafde wereld, ten gronde gegaan. Denk eens aan de Australiërs, de oorspronkelijke

bewoners van Australië of aan tal van Indianenstammen in Amerika.

Zal dit ook gaan gebeuren met de Papoea's? Of zal de Zending deze mensen het Evangelie brengen en hen vertellen, dat een mens niet angstig mag zijn, omdat Jezus Christus de boze heeft verjaagd?

Deze tijd en de komende jaren zijn allesbeheersend voor de toekomst van de Papoea's. Deze kunnen gelukkig gemaakt worden door de blijde boodschap. Ze kunnen óók tot welvaart komen. Onder de Hollandse driekleur! Het hangt er van af, wat de gelovige in Nederland overheeft voor.. zijn naaste. „Al de heid'nen door Uw handen". En wat de regering voor deze onderdanen wil doen.

We hebben goede hoop!

Wat betreft de medische zorg: er zijn nu 32 artsen en tandartsen op Nieuw-Guinea.

Een corps van 1600 goed geoefende inheemse politieagenten zorgt voor orde en rust.

772 onderwijzers, waarvan 255 Papoea's, 68 Europeanen en 449 Indonesiërs, kunnen hun krachten geven aan het onderwijs, terwijl op ongeveer 550 dorpsscholen, enkele U.L.O. en Ambachtsscholen de jeugd wordt onderwezen in alle wijsheid der....

De Amerikaanse Zending werkt rond de Wisselmeren en de Molukse Protestantse kerk in Westelijk Nieuw-Guinea.

Daarin zal toch de gróóteste zegen voor Nieuw-Guinea gelegen zijn, dat dit land wordt opgeheven uit het heidendom. Dat zal ook zijn de éérste plicht van gelovig Nederland!

* * *

Ná Groenland is Nieuw-Guinea het grootste eiland ter wereld. 2400 km. lang — zo ongeveer van Londen naar de kust van de Zwarte Zee — en 660 km. op z'n breedst. De Westelijke helft behoort aan Nederland en is plm. 12 keer zo groot. De Oostelijke helft aan Australië. Je hebt natuurlijk wel eens op de aardige vorm gelet. Niet voor niets heeft men het uiterste Noordwesten: Vogelkop genoemd!

Het aantal bewoners schat men op 1 miljoen. Maar er zijn streken, waar nog geen blanke geweest is en die men op uitgebreide kaarten eenvoudig wit heeft gelaten, terra incognita, onbekend land.

In 1525 nam een Spanjaard dit land voor z'n koning in bezit en vond dat het eiland en z'n bevolking veel overeenkomst vertoonde met Guinea, aan de Westkust van Afrika. Daarom noemde hij het Nieuw-Guinea.

Tot aan de 20e eeuw bleef het een niet begeerd land. De bewoners waren gevreesd om hun sneltochten, vreselijke tropische ziekten joeg de menschen de schrik om het hart. Bovendien leek het maar een arm land te zijn.

Tot de ontdekking van goud, ook

op Nieuw-Guinea, belangstelling ging wekken. In het Australisch gedeelte is het de moeite waard om met de goudwinning door te gaan. In het Nederlands gedeelte heeft het niet veel te betekenen.

Maar arm is Nieuw-Guinea in elk geval niet! In de Vogelkop bv. heeft men steenkool gevonden en aardolie aangeboord. Dicht bij Hollandia aan de Noordkust: nikkel, goud, zilver, koper en ijzerertsen. Wie weet, wat voor rijke vondsten bij beter bodemonderzoek nog worden gedaan.

Over droogte behoeft een Papoea niet te klagen. Vooral in het Westen valt veel regen (3500 m.m.). Een regenval, die op sommige plaatsen, dus 5 keer zo groot als in Nederland is. Naar het Oosten neemt de regenval af.

De flora is buitengewoon rijk en gevarieerd. Dat kun je wel begrijpen, als je er maar even aan denkt, dat Nieuw-Guinea niet alleen hete kustvlakten, maar ook hoge bergtoppen heeft. Orchideeën komen er in vele soorten voor. De rhododen-

ORCHIDEE

dronstruik tref je aan op het gebergte.

Men denkt dat Nieuw-Guinea aan Australië heeft vastgezet. 't Is ook wel opmerkelijk, dat in de planten- en dierenwereld zoveel overeenkomst is met de flora en fauna van Australië. Er leven ratten zo groot als konijnen, kangoeroes, krokodillen, zoetwaterschildpadden en slangen in menigte, ook wel vergiftige. En voor de meisjes nogal om te genieten, een gro-

te verscheidenheid van spinnen, waar onder de grote vogelspin, duizend en millioenenpoten. Maar er zijn ook kleurige papegaaien, duiven en niet te vergeten de prachtige paradijsvogels. En vlinders, om van te watertanden!

We moesten er zo eens heen kunnen vliegen. Wat een overweldigende natuur.

En onder de evenaar zelfs toppen met eeuwige sneeuw: Carstensztop (5000 m.), Idenburgtoppen (4900 m. hoog), het Emmagebergte en de Wilhelmintop.

Heb je wel gelet op de nieuwe — of jonge — namen? Er is zelfs een rivier, die in 1948 is ontdekt, de Koningin Juliana-rivier. Dat is het werk geweest van Pater Meuwse en z'n vriend Verschueren. Oh, wat hebben die mannen wat beleefd. Eén voorval slechts!

Ze voeren eens een brede rivier op en zagen plots om een bocht een groot aantal prauwen naderen. Angstaanjagend krijgsgeschreeuw werd aangeheven, dreigende speren werden omhoog geheven en met grote snelheid naderden de prauwen, waarin de zeer gevreesde koppensnellers. Pater Meuwse bleef ijsig kalm en roeide ze, met z'n helpers, die doodsbenauwd waren, tegemoet. Met allerlei gebaren

probeerde hij de wilden te overtuigen van z'n vreedzame bedoelingen. 't Gelukte! De aanval ging niet door. Op eerbiedige afstand bleven de prauwen liggen. Maar contact was er nog niet. Dat kwam tot stand door.... glinsterende kralen. Aan een tak hing hij een streng kralen op en roeide achteruit. En jawel.... een waaghals uit de snellers roeide er heen en griste de kralen weg. Verschillende malen werd hetzelfde spelletje herhaald, tot op een gegeven ogenblik een prauw met tien Papoea's, haast rillend van angst, toenadering zocht. De prauwen kwamen naast elkaar en de begroeting volgde.... Hoe? Door de kin te wrijven langs die van Pater Meuwse. Het was niet goed, voordat zo'n 200 Papoea's hetzelfde gedaan hadden.. „'s Lands wijs, 's lands eer'.

En al hadden de meesten schurft, toch was Pater Meuwse dankbaar, dat zijn „kop" en die van zijn helpers, niet gesneld was.

5.3. Hersen-AMASTIEK

De antwoorden van de vorige vragen zal ik jullie eerst geven:

91. steenkool. 92. zeeziekte. 93. In 1 Kon. 16:21. 94. Leerlooierijen — Schoenindustrie. 95. Neef van David. 96. In Rhenen. 97. Culemborg. 98. 3. 99. Wanneer de aarde staat tussen zon en maan. 100. In Groningen.

Als nieuwe krijg je deze keer de volgende vragen:

101. Streed Jephtha aan de West of de Oostzijde van de Jordaan?
102. Welke twee betekenissen heeft het woord piccolo?

103. Waar ligt Kaap Lands End?
104. Wat is een catcher?
105. Welke dingen draagt vrouwe Justitia?
106. Waar woonde Delila?
107. Hoe heet een boek waarin je haast alles kunt vinden?
108. Noem 'es 3 schrijvers op uit de vorige eeuw.
109. Hoe heetten de 3 dochters van Job?
110. Heb je wel eens gehoord van het verdronken land van Reimerswaal?

ARJEN MIEDEMA

HET EENZAME EILAND

Ons werkhoekje

De namen moeten chronologisch aldus geplaatst worden:

1. Clovis I. 2. Floris V. 3. Philips de Goede. 4. Maximiliaan v. Oostenrijk. 5. Philips de Schoone. 6. Leicester. 7. J. P. Coen. 8. Rutger J. Schimmelpenninck. 9. Gijsbrecht Karel van Hoogendorp. 10. Thorbecke.

* * *

Het gevraagde woord was:
Nationaal Rampenfonds (20 letters).

10-11-20-13 is rasp. 20-3-2-16 is staf.
9-7-18-19 is land. 1-5-6 is non.
17-12-8 is Oma. 3-4-14-15 is tien.

Nu heb ik als nieuwe opgave een koppelwedstrijdje; koppel deze woordgedeelten aan elkaar tot 'n goed woord.

1. ma—ta—bed	6. ka—tro—maat
2. au—de—list	7. lie—thra—sie
3. an—ne—leum	8. hu—to—neel
4. pe—the—ren	9. jour—so—ciet
5. phan—chi—der	10. per—na—nist

Verder moet je 'es lezen wat hier staat. Er ontbreken, zoals je ziet, wel enkele letters.

He. .at.on.al .am.e.f.nd. .oop.
.e .ond.r. m.l.i.en .ul.e. t.
b.r..ke.

Het oude leven hield ik nog met een draadje in de hand, morgen of overmorgen of de volgende week mocht ik het loslaten. Wel honderd maal ben ik het eilandje rondgewandeld, kijkend naar de wal, waar mijn paard had gestaan en waar het vanavond weer zou komen te staan. Zo draaide langzaam de zon naar het westen en doofde in het meer. 't Werd kil en stil om me heen. Een vroege maan

hing laag in 't Oosten boven 't water. Een stralende herfstdag was ten einde, een schone nacht met een schitterende sterrenhemel zou volgen. De natuur

hield feest met mij. Het meer was zelfs in rust. Dat was in dagen niet gebeurd. Het water weerkaatste als een grote donkere spiegel het laatste licht van deze geluksdag. Eindelijk keerde ik mij af om naar binnen te gaan. Het eiland leek me nu toch opeens wel wat eenzaam. Vader sliep nog steeds alsof hij nooit weer zou ontwaken. En het dokterskoetsje verscheen maar niet. Ik moest de oever niet uit het oog verliezen. Als hij verscheen zou ik hem ophalen met de boot. Hij had ons toch niet vergeten?

Aanstonds was het donker en kon ik het witte paard niet meer onderscheiden. De gedachte, de nacht weer alleen met een zieke vader door te moeten brengen, bracht me kippenvel op de armen. Ik had me toch niet tevergeefs blij gemaakt? Het was toch allemaal werkelijk gebeurd? Het was geen droom geweest. Nog eenmaal liep ik naar buiten, maar hoe ingespannen ik naar de oever tuurde, er bewoog zich niets bij de aanlegsteiger. En de schemering verkleurde, het werd avond en donker. Ontmoedigd ging ik naar binnen om de lamp aan te steken. De kous sputterde, gaf een paar vonken af, maar vlamde niet. De olie was op. Wat moest ik nu nog doen? Mijn maag voelde flauw van de honger en mijn hart bonsde me in de keel. Kon ik wel naar bed gaan, nu het zo erg met vader was? Als hij weer zijn ogen zo verwilderd opsloeg kon ik het wel uitgillen van angst. Gelukkig zou ik het in het donker niet zien. Op de tast af haalde ik nog wat brandhout uit het schuurtje voor de nacht. En toen ging ik maar als een klompje ellende aan de tafel zitten uitzien naar het nu heldere maanlicht op het meer. Je kon vaders jagende ademhaling duidelijk horen in de stilte. 't Was net of hij veel te hard gelopen had en nu niet meer tot bedaren kon komen. 't Was om er zenuwachtig van te worden. Aanstonds konden zijn longen het niet meer verwerken en zou er iets binnen in hem bersten, zo'n gevoel had ik tenminste. Maar juist toen mijn nood op het hoogst was, kwamen er stemmen op onze hut af. Dokter en

twee vreemde mannen verschenen in de deuropening. Zonder veel omhaal rolden ze vader in de dekens en beurdten hem het bed uit. Ik moest hen met de lantaarn van de dokter bijlichten. Met elkaar verlieten we de hut. Aan onze steiger lag een lange platte schouw gemeerd! De mannen legden vader op de bodem van de schuit voorzichtig neer. Dokter en ik vonden een plaats achterin. De beide mannen grepen een vaarboom en daar gingen we. „Ons bootje”, riep ik zacht. Dat moesten we niet vergeten, anders konden we later niet weer naar het eiland terug.

Daar gingen we dan. Gelukkig, dacht ik, daar gaan we, om mijn part komen we nooit terug. Aan wal werd vader in dokters vigilante gedragen. Dokter zette zich naast hem. Ik nam natuurlijk dadelijk mijn plaats op de bok in. Eén der beide mannen zette zich naast me, de andere verdween met de schouw het meer op. Dat was me even een overgang... van de meest radeloze angst naar de bok achter mijn nieuwe paard. En vader veilig bij dokter in de wagen. Ik klapte vrolijk met de zweep en deed de wagen lustig over de straatstenen bolderen. Maar toen werd er tegen de voorruit getikt. „Vorzichtig rijden, vader heeft barstende hoofdpijn”, vertolkte de man naast me. Stapvoets kwamen we eindelijk op onze bestemming aan. De man sprong van de bok en laadde vader over zijn sterke schouder of hij een zak aardappelen was geweest. In één moeite door sjuowde hij hem twee trappen op naar de zolderverdieping, waar in een verlicht kamertje een prachtig geel bed met spierwitte lakens voor hem gespreid stond. Dokter wees mij het koetshuis en de paardenstal. Ik moest maar dadelijk tonen of ik geschikt was. Aanstond kwam hij even controleren of paard en wagen goed bezorgd waren. Eerlijk gezegd, werd het een hele toer. Het koetshuis was maar klein, je kon de wagen er niet met paard en al in rijden. Eerst moest het paard afgespannen en dan de koets achterste voor naar binnen gereden. Maar ik raakte kant noch wal en alles ging

goed. Ook de stal was niet groot. Er was plaats voor twee paarden. 't Rook er echt stalachtig, zo'n scherpe paardengeur. Toen de witte aan de ketting stond, klonk ik op een zoldertje en wierp

een paar armen vol hooi in de ruif. Ook vulde ik de drinkbak bij. Maar in het donker kon ik geen roskam vinden. Morgen zou ik mijn beestje dan maar eens fijn oppoetsen. Toen klapte ik hem vriendschappelijk op zijn achterschoft en wenste hem goede nacht en tot morgen.

En toen werd ik in het doktershuis opgenomen. Het was geweldig. Ik kan alles onmogelijk in de goede volgorde opnoemen. Voor het eerst van mijn leven kwam ik in een badkamer, die geheel in het rond wit betegeld was. Het water dampte en de zeep geurde. Het hete bad werkte als een slaapmiddel. Ik kon mijn ogen op 't laatst haast niet meer open houden. Daarna kreeg ik nieuw ondergoed aan, dat nog nooit door iemand gedragen was. Tot nog toe had ik alleen maar afdragertjes aan gehad, bij vriendelijke mevrouwen aan de deur opgedaan. Toen kwam het avondeten aan een tafel, die wel op een

feestdis leek.

Voor we met het eten begonnen, vouwden dokter en mevrouw de handen. Dokter sprak hardop tegen iemand, die je niet zien kon, maar die toch in de kamer aanwezig moest zijn, getuige het eerbiedige gezicht van mevrouw. Ik moest aan moeder denken, die ook onzichtbaar in mijn leven was geweest de laatste dagen. Het eten was om te kreunen, zo lekker. Wat we gegeten hebben, weet ik niet meer. Wel weet ik nog dat de warmte en het heerlijke, overvloedige maal zulk een weldaad was na twee dagen honger en slapeloosheid, dat ik op 't laatst aan tafel zat te knikkebol-len. Telkens schrok ik met een schok wakker, als mijn hoofd in mijn bord dreigde te rollen. Eindelijk nam dokter een dik boek en begon er uit voor te lezen. Het was een mooi verhaal van een man, die verhuizen moest naar een land, dat hij niet eens kende. Maar hij ging toch omdat het hem gezegd werd. Ik begreep het niet erg best en hoe het afliep heb ik niet gehoord, want plotseling overviel me de slaap, zodat ik met het hoofd op de stoelleuning lag, toen mevrouw me aanstootte. De tafel was al afgeruimd. Er lag nu een mooi kleed op in plaats van het witte laken met de bloemetjes. Ik schaamde me natuurlijk erg, maar mevrouw zei, dat 't niet erg was. Ze kon het best begrijpen. Ze bracht me naar bed, naar een klein kamertje, ook op zolder. Er stond een smal wit bed met een vierkant kastje er naast. Boven een wastafeltje hing een ovale spiegel. Alles wit. Wat geurden de lakens lekker fris. De dekens voelden als dons, zo zacht. En de matras, waarop ik kwam te liggen, veerde zo, dat het net was of ik er doorheen zou zakken. Zodra ik het kussen rook, viel ik weg in een diepe droomloze slaap. Toen ik de volgende morgen de open opsloeg, was het of ik nog droomde. De zon op het dak-raam vulde mijn kamertje met de prachtigste kleuren. Ik kon mijn ogen niet geloven. Waar was ik toch? Buiten kraaide een haan, fris en krachtig. Toen wist ik alles opeens weer. Ik lag niet

in de hut op het eiland, maar in het prachtige huis van de dokter. Het nieuwe leven was begonnen. Aanslonds begon mijn loopbaan als koetsier. Verrukt stond ik op. Gauw me wassen met die heerlijke zeep en toen me aankleden en de zolder over om bij vader te kijken. Het bed leeg en omgewoeld. Vader was er niet. Beneden gekomen, hoorde ik, dat het die nacht veel erger met hem geworden was. Hij lag nu in het ziekenhuis in de stad. Dadelijk wilde ik op stap naar hem toe. Mevrouw zei echter, dat dit niet kon en stelde me gerust. Vader werd daar goed verzorgd en haar man had gezegd, dat vader het wel halen zou. Hij was een sterke man.

Dat stelde me wel wat gerust. En toen begon het nieuwe leven. Ik kreeg nieuwe kleren. Een dikke jekker voor op de bok. Dagelijks ging ik met dokter de patiënten langs en als het eens lang duurde, liep ik niet weg zoals de eerste koetsier. Het paard was erg mak en schrander. Hij had vroeger de wagen van een groenteboer getrokken en wilde nog altijd bij de klanten van zijn oude baas stil blijven staan.

Na de dagtaak begon een nieuw feest. Mevrouw, die zelf geen kinderen had, behandelde me als haar zoon. En 's Zaterdag kreeg ik nog loon bovendien. 's Avonds tot zes uur had ik dienst en daarna moest ik wat leren. Er was nog een hele achterstand in te halen. Nu, ik leerde vlot en gemakkelijk. 't Lezen had ik vlug onder de knie, zodat ik al gauw een boekje uit dokters bibliotheek meenam om op de bok te lezen en de wachttijd wat te korten. Drie maanden ben ik daar aan huis geweest. Er kwamen goede berichten van vader uit de stad. Hij werd weer beter, maar had liever, dat ik hem niet kwam bezoeken. Dat was natuurlijk wel een beetje vreemd en verdrietig, maar het mooie nieuwe leven nam me zo in beslag, dat ik er niet al te diep over nadacht. Als vader geheel hersteld was, zou hij vanzelf wel weer op komen dagen. Eigenlijk hoopte ik, dat hij nog maar een poosje weg bleef. Het lachte me niets toe, weer naar het eenzame

eiland terug te moeten gaan. Ook nam mijn studie me geheel in beslag. Ik was zo onwetend als een heiden. Mijn pleegmoeder gaf me 'n Bijbel en wees me de gedeelten, die ik het eerst moest lezen. Ook nam ze me mee naar de kerk. De eerste kerkgang maakte diepe indruk op me. Nog nooit had ik een orgel gehoord. Het gezang van al die honderden, mensen was een ongekende ontroering voor me. En zo ben ik langzamerhand gaan begrijpen, Wie er die nacht op het meer, toen ik meende, dat moeder bij me was, me gezelschap had gehouden. En nu het slot.

Op een Zaterdagavond voor het slapen gaan zei mevrouw tegen me, dat vader de volgende morgen op bezoek zou komen. Hij had me goed nieuws te vertellen, en toen ik benieuwd opkeek, lachte ze veelbetekenend en zei niets meer. Zo werd het Zondagmorgen. We gingen met ons drieën naar de kerk. Ik zat tussen dokter en mevrouw in, onder de hoge luifel van de doktersbank in de kerk. Een dokter moet vlak bij de uitgang zitten. Als hij onder de dienst wordt gehaald, kan hij er stilletjes tussen uitknippen, zonder iemand te storen. Welnu, we zaten rustig in de bank. De dominee begon zijn preek en

mijn ogen dwaalden de kerk een beetje rond, want de preek was me een beetje te geleerd.

Plotseling gaf ik bijna een schreeuw van verbazing. Wie zat daar tegen de zijwand onder het hoge raam? Vader!! Naast hem zat een dame, nog al dicht tegen hem aan. Vader zag er zo netjes

uit, dat ik eerst nog eens goed moest kijken, of hij 't werkelijk wel was. Zijn ogen dwaalden de kerk ook over, net als de mijne. Op 't laatst ontmoetten we elkaar. Toen sprong er een vonk van blijdschap over van de doktersbank naar de bank onder het raam. En terug. Vader zei iets tegen de dame naast hem. Zij lachte en begon ook met de ogen naar me te zoeken. Toen ze me gevonden had, knikte ze vriendelijk; ik kreeg er een kleur van. En nu is de rest gauw verteld.

Na de kerk liep vader met de dame aan zijn arm voor ons uit naar het doktershuis. Ik begreep het natuurlijk al lang. Dat was zijn tweede vrouw. Ik vond het wel een beetje sneu voor mijn moeder, maar..... 'ze kwam toch nooit terug en vader kon niet altijd alleen blijven, dat was nu wel duidelijk gebleken. Bij dokter thuis hoorde ik zijn verhaal. Hij was erg ziek geweest. Dagen lang leek het, of hij de reis niet halen

zou. Er was een zuster, die hem trouw verpleegde en die verpleegster... was nu vaders vrouw. Maar dat was nog niet alles. De dokter en de directeur van het ziekenhuis hadden al hun kennissen gevraagd of ze geen werk voor vader wisten. Zulke geleerde heren hebben veel invloed en daarom gelukte het, een betrekking voor hem te vinden bij een grote fabriek, die blikjes groenten verkocht. Vader moest met de trein het hele land doorreizen. Natuurlijk als hij eerst helemaal hersteld en op krachten gekomen was. Het duurde langer, dan de dokter had gedacht. Maar nu zat hij daar als een geheel ander mens aan tafel. Zijn gezicht zag nog een beetje bleek, maar zijn ogen straalden. Nog nooit was het me opgevallen, dat vader zo'n fijn gezicht had.

Na de koffie zijn we met ons drieën opgestapt. Want aan de Meerweg lag ons toekomstig huis. Het was van buiten wit gekalkt en had een rood dak. Eerlijk gezegd, was ik niet helemaal blij. Mijn tweede moeder was nog een vreemde voor mij. Ik zou liever bij mijn pleegmoeder gebleven zijn. Maar 't ging toch erg goed met ons drieën. Ik was trouwens het grootste deel van de dag weg. En het spreekt vanzelf, dat mijn pleegmoeder, die drie maanden voor me gezorgd heeft, altijd een plekje in mijn hart gehouden heeft. Natuurlijk ben ik niet mijn hele leven koetsier gebleven. Maar daarvan vertel ik misschien een volgende keer.

— EINDE. —

In de nieuwe jaargang (O. E.K. wordt dan 9 jaar), begint ook een nieuw vervolgverhaal. Het heet :

„Het brugwachtershuisje van Larum”

en is geschreven door J.F.STULP
